

warta.

TUIR „WARTA” S.A.

SPRAWOZDANIE O WYPŁACALNOŚCI I KONDYCJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2019 roku i za rok
obrotowy kończący się tego dnia

spis treści

spis treści.....	2
spis rysunków	3
spis tabel.....	4
spis załączników.....	5
Zastosowane definicje i skróty	6
Podsumowanie	11
A Działalność i wyniki operacyjne	17
A.1 Działalność	17
A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej	21
A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)	25
A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności.....	28
A.5 Wszelkie inne informacje	29
B System zarządzania.....	30
B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania.....	30
B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji	41
B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności	44
B.4 System kontroli wewnętrznej	54
B.5 Funkcja audytu wewnętrznego	58
B.6 Funkcja aktuarialna.....	60
B.7 Outsourcing	63
B.8 Wszelkie inne informacje	66
C Profil ryzyka	67
C.1 Ryzyko aktuarialne	72
C.2 Ryzyko rynkowe.....	74
C.3 Ryzyko kredytowe.....	76
C.4 Ryzyko płynności	78
C.5 Ryzyko operacyjne	79
C.6 Pozostałe istotne ryzyka	82
C.7 Wszelkie inne informacje	83
D Wycena do celów wypłacalności	84
D.1 Aktywa	85
D.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	93
D.3 Inne zobowiązania	100
D.4 Alternatywne metody wyceny	105
D.5 Wszelkie inne informacje	111
E Zarządzanie kapitałem	112
E.1 Środki własne	112
E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy	116
E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności ..	119
E.4 Różnice pomiędzy formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym.....	119
E.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności	119
E.6 Wszelkie inne informacje	119
ZAŁĄCZNIKI	120

spis rysunków

Rysunek 1. Struktura właścicielska Spółki i jej Akcjonariusza, obejmująca dodatkowo polskie spółki z Grupy Talanx	17
Rysunek 2. Składka przypisana brutto w podziale na linie biznesowe istotne i pozostałe	22
Rysunek 3. Przychody i koszty w podziale na linie biznesowe istotne i pozostałe	23
Rysunek 4. Wskaźnik kosztowo-szkodowy netto w podziale na linie biznesowe istotne i pozostałe	24
Rysunek 5. Struktura portfela aktywów	26
Rysunek 6. Wyniki działalności inwestycyjnej	27
Rysunek 7. Struktura organizacyjna Spółki	34
Rysunek 8. Funkcje kluczowe w Spółce	36
Rysunek 9. Model trzech linii obrony	38
Rysunek 10. Wymogi w zakresie kompetencji i reputacji	42
Rysunek 11. Proces zarządzania ryzykiem	45
Rysunek 12. Katalog rodzajów ryzyka	47
Rysunek 13. Struktura organizacyjna w procesie zarządzania ryzykiem	49
Rysunek 14. Funkcja zgodności z przepisami w strukturze organizacyjnej Spółki	56
Rysunek 15. Funkcja aktuarialna w strukturze organizacyjnej Spółki	62
Rysunek 16. Profil ryzyka Spółki wg formuły standardowej	68
Rysunek 17. Rodzaje ryzyka aktuarialnego	72
Rysunek 18. Rodzaje ryzyka rynkowego	74
Rysunek 19. Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	77
Rysunek 20. Ryzyko operacyjne	79
Rysunek 21. Kapitał własny a środki własne Spółki	115
Rysunek 22. Kapitałowy wymóg wypłacalności	116

spis tabel

TABELA 1. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	21
TABELA 2. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ	25
TABELA 3. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI POZOSTAŁEJ	28
TABELA 4. ISTOTNE UMOWY NAJMU	29
TABELA 5. POZIOMY WSPÓŁCZYNNIKA WYPŁACALNOŚCI S2	53
TABELA 6. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH.....	71
TABELA 7. WYNIKI ODWROTNYCH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH.....	71
TABELA 8. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA AKTUARIALNEGO	73
TABELA 9. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA RYNKOWEGO.....	76
TABELA 10. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO	78
TABELA 11. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA OPERACYJNEGO	81
TABELA 12. ZESTAWIENIE AKTYWÓW SPÓŁKI NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU.....	86
TABELA 13. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU.....	93
TABELA 14. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU W PODZIALE NA LINIE BIZNESOWE	94
TABELA 15. ZESTAWIENIE ZOBOWIĄZAŃ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU	100
TABELA 16. ZESTAWIENIE POZOSTAŁYCH REZERW	101
TABELA 17. WARTOŚĆ SKOMPENSOWANA DTA/DTL	102
TABELA 18. ZMIANY ŚRODKÓW WŁASNYCH W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM.....	113
TABELA 19. ŚRODKI WŁASNE DOPUSZCZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU	114
TABELA 20. FORMUŁA LINIOWA DLA UBEZPIECZEŃ NIEŻYCIOWYCH.....	117
TABELA 21. FORMUŁA LINIOWA DLA UBEZPIECZEŃ ŻYCIOWYCH.....	118
TABELA 22. KALKULACJA MINIMALNEGO WYMOGU KAPITAŁOWEGO ZA POMOCĄ FORMUŁY STANDARDOWEJ	118

spis załączników

ZAŁĄCZNIK 1. POZYCJE BILANSOWE (S.02.01.02).....	121
ZAŁĄCZNIK 2. SKŁADKI, ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA ORAZ KOSZTY WG LINII BIZNESOWYCH (S.05.01.02)...	125
ZAŁĄCZNIK 3. SKŁADKI, ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA ORAZ KOSZTY WG KRAJU (S.05.02.01)	130
ZAŁĄCZNIK 4. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE DLA UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE I UBEZPIECZEŃ ZDROWOTNYCH O CHARAKTERZE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE (S.12.01.02).....	131
ZAŁĄCZNIK 5. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE DLA UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.17.01.02)	133
ZAŁĄCZNIK 6. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU POZOSTAŁYCH UBEZPIECZEŃ OSOBOWYCH I MAJĄTKOWYCH OGÓŁEM ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ INNEJ NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.19.01.21)	137
ZAŁĄCZNIK 7. WPŁYW ŚRODKÓW W ZAKRESIE GWARANCJI DŁUGOTERMINOWYCH I ŚRODKÓW PRZEJŚCIOWYCH (S.22.01.21).....	139
ZAŁĄCZNIK 8. ŚRODKI WŁASNE (S.23.01.01).....	140
ZAŁĄCZNIK 9. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI – DLA PODMIOTÓW STOSUJĄCYCH FORMUŁĘ STANDARDOWĄ (S.25.01.21).....	142
ZAŁĄCZNIK 10. MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY – DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA LUB REASEKURACYJNA PROWADZONA JEDYNIEM W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE LUB JEDYNIEM W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.28.01.01)	143

Zastosowane definicje i skróty

- A**
Akcjonariusze – podmioty posiadające łącznie 100% akcji w Spółce.
ALM (z ang. Asset Liability Management) – proces zarządzania ryzykiem niedopasowania wynikającym z rozbieżnej struktury aktywów i zobowiązań.
Apetyt na ryzyko – wielkość straty, negatywnie wpływającej na poziom zysków lub kapitałów, jaką Spółka jest w stanie zaakceptować w realizacji założonych celów i strategii. W Spółce apetyt na ryzyko definiowany jest poprzez budżet ryzyka.
- B**
Back-test – weryfikacja adekwatności modelu i jego parametrów (stosowany do weryfikacji kalkulacji aktuarialnych).
BIA (z ang. Business Impact Analysis) – Analiza Wpływu na Biznes.
Bilans ekonomiczny – zestawienie aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z wymogami Wyplacalności 2.
Bilans statutowy – bilans stanowiący integralną część sprawozdania statutowego. Na potrzeby niniejszego Sprawozdania oznacza to wartości odpowiadające wartościom ze sprawozdania statutowego, zaprezentowane zgodnie z odpowiednimi zasadami obowiązującymi na potrzeby Wyplacalności 2, tj. w układzie bilansu ekonomicznego.
BondSpot S.A. – spółka akcyjna prowadząca polski rynek pozagieldowy.
BPV (z ang. Basic Point Value) – wrażliwość pozycji netto (wartość obecna przyszłych przepływów pieniężnych z aktywów i pasywów netto) na wzrost krzywych stóp procentowych o 1 punkt bazowy.
Budżet ryzyka – maksymalny akceptowalny poziom kapitałowego wymogu wypłacalności.
- C**
CMP (z ang. Compliance Monitoring Plan) – plan działania podejmowany przez Departament Compliance zapewniający wykrycie ryzyka naruszenia zasad Compliance na możliwie wczesnym etapie.
CVAR (z ang. Credit Value at Risk) – miara ryzyka VAR dla ryzyka kredytowego.
- D**
Data bilansowa – dzień, na który sporządzone zostało sprawozdanie statutowe oraz niniejsze Sprawozdanie.
Depozyt ON – depozyt, który zostanie rozliczony do końca następnego dnia roboczego po dniu złożenia depozytu.
- DTA (z ang. Deferred Tax Assets)** – aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.
DTL (z ang. Deferred Tax Liabilities) – rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.
Duracja – miara ryzyka stopy procentowej interpretowana jako średni czas trwania instrumentu.
Dyrektorzy B-1 – dyrektorzy poszczególnych komórek organizacyjnych w Spółce podległych bezpośrednio jednemu z Członków Zarządu.
Dyrektywa Wyplacalność 2 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. UE.L.2009.335 z późn. zm.).
- E**
EIOPA (z ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority) – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.
- F**
Formuła standardowa – algorytm kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności określony przez Specyfikację Techniczną.
Funkcje kluczowe – funkcja audytu wewnętrznego, funkcja zgodności z przepisami, funkcja aktuarialna, funkcja zarządzania ryzykiem.
- G**
GPW – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie.
Grupa Talanx – grupa kapitałowa, której podmiotem dominującym jest Talanx A.G. sprawującym kontrolę m.in. nad HDI International A.G.
GUS – Główny Urząd Statystyczny.
- I**
IBNR (z ang. Incurred But Not Reported) – rezerwy na szkody, które już zaistniały, ale nie zostały jeszcze zgłoszone.
- K**
Kapitałowy wymóg wypłacalności (z ang. SCR – Solvency Capital Requirement) – wymóg kapitałowy wyznaczony zgodnie z odpowiednimi zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz Specyfikacji Technicznej. Kapitałowy wymóg

wypłacalności jest określany jako kapitał ekonomiczny, który zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji musi posiadać dla zagwarantowania, że upadłość nastąpi nie częściej niż raz na 200 przypadków lub, ewentualnie, że istnieje przynajmniej 99,5% prawdopodobieństwo, że zakład nadal będzie w stanie wypełniać swoje zobowiązania wobec ubezpieczających i beneficjentów przez najbliższe 12 miesięcy od daty bilansowej.

Kierownictwo Spółki – Zarząd Spółki, dyrektorzy B-1 oraz dyrektorzy/kierownicy podległych im komórek organizacyjnych (kadra menadżerska, zarządzający komórkami organizacyjnymi).

Kierownik jednostki (w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości) – członek zarządu lub innego organu zarządzającego, a jeżeli organ jest wieloosobowy – członkowie tego organu, powołani do pełnienia tej funkcji zgodnie z postanowieniami umowy spółki, statutu lub innymi obowiązującymi jednostkę przepisami prawa. Wyłączeniu podlegają pełnomocnicy ustanowieni przez jednostkę.

KNF, organ nadzoru – Komisja Nadzoru Finansowego. KNF wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (dalej UKNF).

Kodeks Spółek Handlowych – ustawa z 29 września 2016 roku Kodeks Spółek Handlowych (Dz.U. 2016.1578).

Komórka organizacyjna – departament, biuro lub centrum w randze departamentu wraz z podległymi komórkami.

Kontrakt IRS (z ang. Interest Rate Swap) – swap stopy procentowej – instrument pochodny, którego przedmiotem jest zawarcie kontraktu wymiany płatności odsetkowych.

Kontrakt Forward – transakcja pochodna polegająca na kupnie lub sprzedaży dobra bazowego w określonym z góry terminie realizacji i za z góry określoną cenę wykonania.

KPI (z ang. Key Performance Indicators) – finansowe i niefinansowe wskaźniki stosowane jako mierniki w procesach pomiaru stopnia realizacji celów organizacji.

KRI (z ang. Key Risk Indicators) – wybrane parametry procesu biznesowego opisujące zmiany profilu ryzyka operacyjnego tego procesu.

L

Limity inwestycyjne – system limitów inwestycyjnych określony przez Zarząd Spółki.

M

Margines ryzyka – część rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów Wypłacalności 2, służąca zapewnieniu, że wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiada kwocie, jakiej strona trzecia zażądałaby za przejęcie zobowiązań

ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych oraz za wywiązanie się z nich.

Minimalny wymóg kapitałowy (z ang. MCR – Minimum Capital Requirement) – wymóg kapitałowy wyznaczony zgodnie z zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

MSSF 16 – Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 16 w przedmiocie Leasingu (Dz.U.U.E.L.2017.291/1).

N

Najlepsze oszacowanie – oczekiwana wartość obecna przyszłych przepływów pieniężnych ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji, obliczona przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka zgodnie z wymogami Dyrektywy Wypłacalność 2 oraz postanowieniami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

NBP – Narodowy Bank Polski.

NewConnect – zorganizowany rynek akcji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, prowadzony poza rynkiem regulowanym w formule alternatywnego systemu obrotu.

O

OCK – Odpowiedzialność Cywilna Komunikacyjna.

Osoby nadzorujące funkcje kluczowe – dyrektorzy kierujący: Departamentem Audytu Wewnętrznego, Departamentem Compliance, Departamentem Zarządzania Ryzykiem oraz Departamentem Aktuarialnym.

P

Plan Biznesowy – średniookresowy plan finansowy opracowywany zgodnie ze Statutem Spółki co roku przez Zarząd Spółki i przedkładany do akceptacji Radzie Nadzorczej Spółki.

Polityka Zarządzania Kapitałem – obowiązująca w Spółce polityka określająca zasady zarządzania kapitałem w Spółce.

Profil ryzyka – skala i struktura ekspozycji na ryzyko z uwzględnieniem specyfiki prowadzonej działalności.

PUODO – Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

R

Risk Scan – ustrukturyzowany proces identyfikacji i oceny ryzyk, którego celem jest identyfikacja istotnych ryzyk mogących mieć negatywny wpływ na wynik finansowy Spółki w perspektywie roku, opis mechanizmów kontrolnych dla zidentyfikowanych ryzyk, ocena ryzyk oraz adekwatności mechanizmów kontrolnych, a także opracowanie ewentualnych dodatkowych mechanizmów

kontrolnych ograniczających ryzyko rezydualne.

Rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) dotyczące kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności – Rozporządzenia ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do:

- procedury zatwierdzania przez organy nadzoru stosowania parametrów specyficznych dla danego zakładu zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/498 z 24 marca 2015 r.),
- wykazów jednostek samorządu regionalnego i władz lokalnych, ekspozycje wobec których należy traktować jako ekspozycje wobec rządu centralnego zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/2011 z dnia 11 listopada 2015 r.),
- odchyłeń standardowych dla systemów wyrównania ryzyka w przypadku ubezpieczeń zdrowotnych zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/2013 z dnia 11 listopada 2015 r.),
- indeksu akcji wymaganego na potrzeby symetrycznego dostosowania standardowego wymogu kapitałowego zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/2016 z dnia 11 listopada 2015 r.),
- skorygowanych współczynników służących do obliczania wymogu kapitałowego dla ryzyka walutowego w przypadku walut powiązanych z euro zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2 (2015/2017 z dnia 11 listopada 2015 r.).

Rozporządzenie delegowane – Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z 10 października 2014 roku (Dz.U.UE.L.2015.12.1) wydane na podstawie Dyrektywy Wypłacalność 2 i uzupełniające ten dokument.

Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji – Rozporządzenie Ministra Finansów z 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U.2016.562).

Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych – Rozporządzenie Ministra Finansów z 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U.2017.277).

S

Specyfikacja Techniczna – zasady wyceny i wyznaczania wymogów kapitałowych określone w Rozporządzeniu delegowanym, Rozporządzeniach

wykonawczych Komisji (UE) dotyczących kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności, a także w uzupełniających interpretacjach organu nadzoru.

Sprawozdanie, SFCR – niniejsze Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej TUIR „WARTA” S.A.

Sprawozdanie statutowe – sprawozdanie finansowe sporządzone zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz sporządzone zgodnie ze szczególnymi zasadami rachunkowości określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Na potrzeby niniejszego Sprawozdania oznacza to wartości odpowiadające wartościom ze sprawozdania statutowego, zaprezentowane zgodnie z odpowiednimi zasadami obowiązującymi na potrzeby Wypłacalności 2.

Statut Spółki, Statut – Statut Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” Spółka Akcyjna, zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie 28 czerwca 2016 roku, zarejestrowany 27 września 2016 roku.

Strategia Zarządzania Ryzykiem – dokument opisujący system zarządzania ryzykiem funkcjonujący w Spółce oraz określający cele strategiczne zarządzania ryzykiem.

Ś

Środki własne (z ang. Own Funds) – środki własne wyznaczone zgodnie z zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, tj. aktywa wolne od obciążeń, dostępne na pokrycie strat wynikających z niesprzyjających wahań w obszarze wykonywanej działalności, zarówno przy założeniu jej kontynuacji, jak i w przypadku likwidacji.

T

Treasury BondSpot Hurtowy – hurtowy rynek obrotu obligacjami skarbowymi oraz bonami skarbowymi.

TUIR „WARTA” S.A. – Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” S.A. z siedzibą w Warszawie, dalej także Spółka.

U

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z 11 września 2015 roku (Dz. U.2019.381 t.j. z dnia 27 lutego 2019 r.).

Ustawa o Rachunkowości – Ustawa o Rachunkowości z 29 września 1994 roku (Dz. U. 2019.351 t.j. z dnia 22 lutego 2019 r., z późn. zm.).

V

VAR (z ang. Value at risk) – miara ryzyka wyrażająca

graniczny poziom straty wyznaczony przy ustalonym prawdopodobieństwie jej osiągnięcia.

W

Współczynnik wypłacalności S2 – iloraz środków własnych i kapitałowego wymogu wypłacalności (pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi).

Wypłacalność 2 (S2) – uregulowany prawnie, zgodnie

z zapisami Dyrektywy Wypłacalność 2 i regulacji sporządzonych na jej podstawie, system monitorowania wypłacalności zakładów ubezpieczeń. W polskim systemie prawnym zapisy Dyrektywy Wypłacalność 2 zostały zaimplementowane Ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej na dzień 31 grudnia 2019 roku i za rok obrotowy kończący się tego dnia

Podstawa sporządzenia

Niniejsze Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej na dzień 31 grudnia 2019 roku i za rok obrotowy kończący się tego dnia zostało sporządzone w celu wypełnienia wymogów art. 284 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Niniejsze Sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, Rozporządzenia delegowanego oraz Wytocznymi dotyczącymi sprawozdawczości i publicznego ujawniania informacji (EIOPA-BoS-15/109).

Pozycje finansowe zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu, o ile nie wskazano inaczej, podlegają wycenie zgodnie z przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Spółka wycenia aktywa i zobowiązania przy założeniu kontynuacji działalności (zgodnie z Art. 7 Rozporządzenia delegowanego).

Sprawozdanie składa się z pięciu podstawowych części, w których:

A. Działalność i wyniki operacyjne – scharakteryzowano profil działalności Spółki, opisano i skomentowano osiągnięte w bieżącym i poprzednim roku wyniki finansowe, ze szczególnym uwzględnieniem wyników z działalności ubezpieczeniowej i inwestycyjnej.

B. System Zarządzania – zaprezentowano podstawowe informacje na temat systemu zarządzania w Spółce z uwzględnieniem stosowanych wymogów odnośnie kompetencji i reputacji oraz scharakteryzowano funkcje kluczowe w Spółce.

C. Profil ryzyka – dokonano charakterystyki ryzyka, w podziale na poszczególne jego rodzaje, wpływającego na działalność Spółki oraz opisano sposoby zarządzania tym ryzykiem.

D. Wycena do celów wypłacalności – przedstawiono przyjęte przez Spółkę zasady wyceny aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz pozostałych zobowiązań zgodnie z wymogami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a także wskazano różnice w stosunku do zasad wyceny na potrzeby sprawozdania statutowego.

E. Zarządzanie kapitałem – przedstawiono założenia przyjęte przez Spółkę w zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych oraz wartości środków własnych zgodnie z wymogami przedstawionymi w Ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a także dokonano analizy wyników kalkulacji wymogów kapitałowych oraz wartości środków własnych na dzień 31 grudnia 2019 roku.

W niniejszym Sprawozdaniu, o ile nie wskazano inaczej, wszystkie dane finansowe zostały wyrażone w tysiącach złotych (dalej tys. PLN).

Prezes Zarządu JAROSŁAW PARKOT

Wiceprezes Zarządu JAROSŁAW PIĄTKOWSKI

Wiceprezes Zarządu PAWEŁ BEDNAREK

Wiceprezes Zarządu RAFAŁ STANKIEWICZ

Wiceprezes Zarządu GRZEGORZ BIELEC

Wiceprezes Zarządu WITOLD WALKOWIAK

Wiceprezes Zarządu HUBERT MORDKA

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych ANNA ŚWIDERSKA

Wiceprezes Zarządu JAROSŁAW NIEMIROWSKI

Aktuariusz nadzorujący funkcję aktuarialną
JAN SKRZYPCZAK

Warszawa, 25 marca 2020 roku

Podsumowanie

Podstawowym celem Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej jest ułatwienie odbiorcy zrozumienia prowadzonej przez Spółkę działalności, poprzez opisanie jej systemu zarządzania oraz pozycji kapitałowej, w tym metod i założeń użytych przy wyliczeniu tej pozycji. Integralną częścią Sprawozdania są formularze sprawozdawcze przedstawiające podstawowe mierniki finansowe, w tym kalkulację pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi.

KLUCZOWE ELEMENTY MODELU BIZNESOWEGO I STRATEGII BIZNESOWEJ

TUIR „WARTA” S.A., zgodnie z przyjętą strategią, konsekwentnie realizuje długoterminowy cel rentownego wzrostu dzięki umacnianiu pozycji rynkowej, ciągłej poprawie efektywności kosztowej oraz zapewnieniu adekwatnych i unowocześnianych metod zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem ubezpieczeniowym.

Celem Spółki jest również dalszy rozwój zdywersyfikowanego portfela ubezpieczeń, co zapewnia jej:

- zdolność do oferowania wszechstronnej i niezawodnej ochrony ubezpieczeniowej, adekwatnej dla różnych segmentów klientów,
- możliwie niską podatność łącznej pozycji rynkowej i wyników finansowych na fluktuacje warunków biznesowych w różnych segmentach rynku ubezpieczeń majątkowych i osobowych.

Spółka realizuje swoją strategię przy utrzymaniu i usprawnianiu zróżnicowanej sieci dystrybucji, w ramach której:

- funkcjonować będą nadal dwie odrębne sieci agencyjne z ofertą dwóch marek WARTA i HDI dostosowaną do profilu potrzeb ich docelowych klientów – fundamentem sprawności tych sieci pozostaną partnerskie relacje z agentami ubezpieczeniowymi,
- istnieć będzie dedykowana sieć do współpracy z salonami dealerskimi,
- brokerzy ubezpieczeniowi pozostaną podstawowym źródłem pozyskiwania biznesu z klientami korporacyjnymi,
- współpraca z bankami będzie traktowana jako taktyczne uzupełnienie wymienionych wyżej podstawowych elementów sieci dystrybucji Spółki,
- powstają kolejne kanały dystrybucji służące pozyskaniu nowych klientów jak też zapewniające możliwość wyboru przez klientów dogodnej dla nich formy zawarcia umowy ubezpieczeniowej, w postaci wyodrębnienia sieci dedykowanej do obsługi ubezpieczeń leasingów oraz powołania nowego kanału sprzedaży online tj. oferowanie wybranych produktów ubezpieczeniowych bezpośrednio do klienta.

Spółka zwiększa efektywność funkcjonowania poprzez wykorzystywanie innowacji technologicznych jako środka

wspierającego w szczególności: elastyczność i efektywność procesów sprzedażowych, doskonalenie praktyk underwritingowych oraz sprawność operacyjną.

W zakresie działalności lokacyjnej Spółka będzie kontynuować politykę konserwatywnego profilu lokat, której wyznacznikiem jest dominujący udział dłużnych papierów skarbowych w tym portfelu. Składnikiem uzupełniającym, a jednocześnie poprawiającym dochodowość portfela będzie ekspozycja na ryzyko rynkowe. Inwestycje w aktywa o podwyższonym ryzyku, np. w akcje, podejmowane będą taktycznie i na niewielką skalę.

Spółka będzie kontynuowała strategię zarządzania ryzykiem i kapitałem zorientowaną na zapewnienie długoterminowej wypłacalności na poziomie co najmniej 130% tj. znacznie przekraczającym wymogi regulacyjne i jednocześnie sprzyjającym utrzymaniu wysokiego ratingu kredytowego S&P.

Zgodnie z przyjętym modelem biznesowym, Spółka będzie realizować cele finansowe z dwóch strumieni:

- działalności ubezpieczeniowej polegającej na udzieleniu ochrony na wypadek wystąpienia skutków zdarzeń losowych, mierzonej poziomem wyniku technicznego będącego różnicą pomiędzy sumą składek ubezpieczeniowych i kosztów oraz odszkodowań wypłaconych lub zarachowanych w okresie na poczet przyszłych wypłat,
- działalności lokacyjnej, w postaci lokowania zebranej składki ubezpieczeniowej zgodnie z zasadą „ostrożnego inwestora”.

WYNIKI DZIAŁALNOŚCI

Wyniki z działalności ubezpieczeniowej Spółki – zaprezentowane poniżej, a także rozpisane szczegółowo w części A niniejszego Sprawozdania - zostały ustalone zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego.

Wyniki finansowe wypracowane przez TUIR „WARTA” S.A. w 2019 roku potwierdzają silną kondycję finansową Spółki.

W 2019 roku Spółka odnotowała rekordowo wysoki poziom składki przypisanej brutto w kwocie ponad 6 mld PLN co stanowi 8,1% wzrostu w stosunku do 2018 roku. Na tak wysoki poziom składki zasadniczy wpływ miał rekordowo wysoki poziom składki z ubezpieczeń komunikacyjnych (4,1 mld PLN) oraz dynamicznie rozwijający się portfel majątkowych ubezpieczeń indywidualnych oraz korporacyjnych.

W konsekwencji wysokiej sprzedaży w samym 2019 roku, jak również jako efekt przechodzący wzrostu sprzedaży ubezpieczeń w okresach ubiegłych (widoczny w bieżącym okresie w postaci silnego wzrostu składki zarobionej), TUIR „WARTA” S.A. wypracowała:

- wynik techniczny na poziomie 581 170 tys. PLN, co stanowi wzrost o 195 096 tys. PLN (tj. o 50,5%) w stosunku do 2018 roku,
- zysk brutto w wysokości 807 433 tys. PLN, tj. o 215 596 tys. PLN wyższy wobec 591 837 tys. PLN w 2018 roku,
- zysk netto w wysokości 660 181 tys. PLN tj. o 191 687 tys. PLN wyższy wobec 468 494 tys. PLN w 2018 roku,
- rentowność techniczną mierzoną relacją wyniku technicznego do składki zarobionej na udziale własnym w wysokości 10,8% (7,4% w 2018 roku).

Na zmianę poziomu wyniku finansowego brutto w 2019 roku w stosunku do roku poprzedniego, poza ww. zmianą poziomu wyniku technicznego, wpływ miały:

- wyższy o 24 631 tys. PLN dochód z działalności lokacyjnej, w konsekwencji: wyższego stanu aktywów zasilanych napływem gotówki z działalności ubezpieczeniowej, umorzeń jednostek funduszu inwestycyjnego, zyskowej sprzedaży obligacji oraz wzrostu wyceny obligacji na skutek spadku rynkowych stóp procentowych. Dodatkowo na wzrost dochodów z lokat wpływ miała wyższa dywidenda otrzymana w 2019 roku od spółki TUnŻ „WARTA” S.A. w wysokości 31 692 tys. PLN (wobec 27 216 tys. PLN w 2018 roku),
- wyższe saldo pozostałych kosztów operacyjnych o 4 130 tys. PLN w stosunku do 2018 roku w konsekwencji wyższego podatku od niektórych instytucji finansowych, który w 2019 roku wyniósł 48 456 tys. PLN (wobec 44 102 tys. PLN w 2018 roku).

Znaczący poziom wyniku finansowego za 2019 rok zapewnił Spółce realizację wskaźnika ROE na rekordowo wysokim poziomie 26,5%, co stanowi poprawę w stosunku do ubiegłego roku o 5,6 pp.

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym w 2019 roku ukształtował się na poziomie 62,1% i był o 3,6 pp. niższy w stosunku do poziomu z 2018 roku. Silną poprawę szkodowości zanotowały ubezpieczenia komunikacyjne – 67,3% w 2019 roku wobec 70,4% w 2018 roku oraz majątkowe ubezpieczenia korporacyjne – 48,1% w stosunku do 51,8% w roku poprzednim.

W 2019 roku Spółka odnotowała wzrost (o 0,7 pp.) wskaźnika kosztów działalności ubezpieczeniowej do poziomu 26,5% z 25,8% w 2018 roku. Na zmianę wskaźnika wpływ miał zarówno czynnik rosnących kosztów akwizycji (o 0,5% pp.), jak i kosztów administracyjnych (o 0,2 pp.). Wzrost pierwszego był skutkiem zmiany struktury portfela ubezpieczeniowego polegającej na wzroście udziału majątkowych ubezpieczeń indywidualnych jak i nieznacznego wzrostu stawek prowizyjnych w ubezpieczeniach komunikacyjnych. Natomiast wyższy wskaźnik kosztów administracyjnych był przede wszystkim odzwierciedleniem kosztów rozwojowych.

W konsekwencji wyższych wolumenów sprzedaży, jak i poprawy szkodowości wskaźnik kosztowo-szkodowy ukształtował się na koniec 2019 roku na rekordowo niskim poziomie 88,6%, co oznacza znaczącą poprawę (o 2,8 pp.) w stosunku do ubiegłego roku, stanowiąc jednocześnie jeden z najlepszych wyników na rynku.

ISTOTNE LINIE BIZNESOWE I OBSZARY GEOGRAFICZNE, GDZIE PROWADZONA JEST DZIAŁALNOŚĆ

Spółka prowadzi działalność w zakresie ubezpieczeń majątkowych na terenie Polski - nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej poprzez oddziały zagraniczne. Szczegółowe dane wskazujące na strukturę geograficzną sprzedaży zostały zaprezentowane w rozdziale A.2.2 niniejszego Sprawozdania.

Przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych objętych Działem II Załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

W swojej ofercie Spółka posiada szeroki zakres produktów ubezpieczeniowych obejmujący m.in. ubezpieczenia majątkowe, w tym ubezpieczenia środków transportu, ubezpieczenia majątku od następstw nieszczęśliwych wypadków, ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, a także ubezpieczenia osobowe.

W celu efektywnego zarządzania tak zróżnicowanym portfelem Spółka grupuje produkty według jednorodnego rodzaju ryzyka. Powstała w ten sposób segmentacja biznesowa jest wykorzystywana na potrzeby związane zarówno ze strategicznym zarządzaniem, jak i kontrolowaniem wyników Spółki na poziomie operacyjnym.

Na potrzeby sprawozdania statutowego i zgodnie z Załącznikiem do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej Spółka klasyfikuje produkty wg grup ustawowych.

Do celów raportowania zgodnie z zasadami Wypłacalność 2, Spółka klasyfikuje ryzyka do następujących linii biznesowych:

- > ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych,
- > pozostałe ubezpieczenia pojazdów,
- > ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych,
- > ubezpieczenia OC ogólnej,
- > ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe,
- > ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych,
- > ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów,
- > ubezpieczenia kredytów i poręczeń,
- > ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej,
- > ubezpieczenia świadczenia pomocy,
- > ubezpieczenia różnych strat finansowych.
- > reasekuracja czynna nieproporcjonalna dot. ubezpieczeń

majątkowych,
> reasekuracja czynna nieproporcjonalna dot. pozostałych ubezpieczeń osobowych,
> reasekuracja czynna nieproporcjonalna dot. ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych,
> renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych.

Szczegółowy opis najważniejszych linii został zaprezentowany w rozdziale A.1.1 niniejszego Sprawozdania.

KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU ZARZĄDZANIA

System zarządzania Spółki został ustanowiony i wdrożony w taki sposób, aby na każdym jego poziomie zapewniona była realizacja określonych celów Spółki, przy jednoczesnym zachowaniu zasady prawidłowości i ostrożności, spójnie z zasadami Wypłacalności 2.

W szczególności Spółka posiada strukturę organizacyjną, w której zakresy odpowiedzialności są jasno i odpowiednio podzielone, a właściwa komunikacja na wszystkich jej szczeblach zapewniona jest dzięki skutecznemu systemowi przekazywania informacji.

W ramach systemu zarządzania Spółka dba o to, aby osoby faktycznie zarządzające Spółką lub pełniące inne kluczowe funkcje spełniały wymogi kompetencji i reputacji – proporcjonalnie do wykonywanych czynności – zgodnie z zasadami Wypłacalność 2. System wynagradzania, w tym w szczególności osób zarządzających Spółką, został sformułowany w taki sposób, aby zapobiegać praktykom podejmowania nadmiernego ryzyka, tj. wynagrodzenie zasadnicze stanowi odpowiednio wysoką część wynagrodzenia całkowitego.

Spółka nie poddaje w outsourcing zwykłego zarządu nad Spółką, ani nie zleca na zewnątrz sprawowania funkcji kluczowych. Powierzenie uprawnień decyzyjnych (nadzór) w zakresie realizacji funkcji kluczowych jest zabronione. Jednak za zgodą Zarządu Spółki możliwe jest zlecenie na zewnątrz określonych czynności realizowanych w ramach funkcji kluczowych pod warunkiem spełnienia przez podmiot zewnętrzny wymogów Wypłacalności 2 w zakresie kompetencji i reputacji.

Spółka dopuszcza również zlecenie na zewnątrz czynności podstawowych lub ważnych, do których należą:

- składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu

umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowej,

- składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów reasekuracji czynnej i retrocesji.

Nieprzerwaną działalność Spółki zapewnia funkcjonujący System Zarządzania Kryzysowego, którego elementami są corocznie aktualizowane i testowane: Plan Ciągłości Działania (BCP) oraz Plan Odtworzenia Awaryjnego (DRP).

Spółka raz do roku dokonuje przeglądu systemu zarządzania pod kątem adekwatności do skali i złożoności ryzyk. Rada Nadzorcza pozytywnie oceniła funkcjonowanie systemu zarządzania Spółki zarówno w 2019 jak i w roku poprzednim.

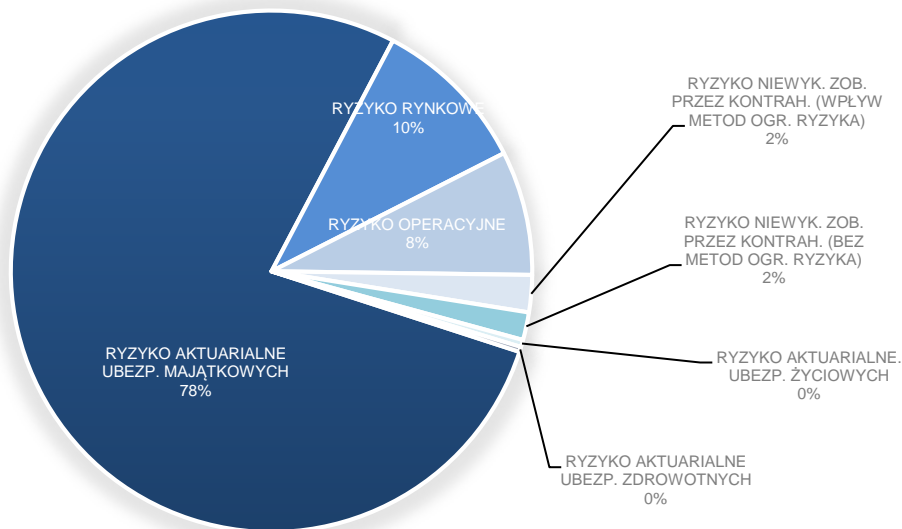
KLUCZOWE RYZYKA

Oferując szeroką gamę produktów, Spółka narażona jest na szereg ryzyk, które identyfikuje i adekwatnie kontroluje w sposób ciągły i kompletny, dzięki efektywnemu procesowi zarządzania ryzykiem.

Kluczowymi rodzajami ryzyka, na które narażona jest Spółka w ramach prowadzonej działalności i które w znacznym stopniu warunkują realizację strategii biznesowej Spółki, są ryzyko aktuarialne i ryzyko rynkowe. Ich łączny udział w całkowitym kapitałowym wymogu wypłacalności, wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniósł 88%, z czego 78 pp. stanowiło ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach majątkowych oraz 10 pp. – ryzyko rynkowe. Biorąc pod uwagę zasadę proporcjonalności oraz uwzględniając skalę i charakter działalności, ryzyka te objęte są całościowym procesem zarządzania ryzykiem oraz dodatkowo podlegają ustanowionym wewnętrznym limitom oraz poziomom ostrzegawczym.

Pozostałe ryzyka, istotnie wpływające na działalność Spółki i objęte formułą standardową, to ryzyko operacyjne oraz ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, których udział w całkowitym kapitałowym wymogu wypłacalności wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniósł odpowiednio 8% i 4%.

Poniższy wykres obrazuje profil ryzyka Spółki na koniec okresu sprawozdawczego w głównych jego modułach.

Poza ww. ryzykami Spółka rozpoznaje, również jako istotne, ryzyka indywidualne zidentyfikowane w ramach procesu ORSA oraz zidentyfikowane podczas przygotowywania Planu Biznesowego.

Szczegółowy opis ryzyk, w tym ryzyk zidentyfikowanych w ramach procesu ORSA w 2019 roku oraz podczas przygotowywania Planu Biznesowego, wraz z procesem zarządzania tymi ryzykami, został zaprezentowany w części C niniejszego Sprawozdania.

WYPŁACALNOŚĆ SPÓŁKI NA 31 GRUDNIA 2019 ROKU

Współczynnik wypłacalności S2 stanowi relację dopuszczonych środków własnych w wysokości 2 914 559 tys. PLN do kapitałowego wymogu wypłacalności w kwocie 2 003 407 tys. PLN.

Całość dopuszczonych środków własnych została zaklasyfikowana do Kategorii 1, tj. o najwyższej jakości pod względem dostępności w przypadku pokrywania strat. Czas trwania wszystkich środków własnych Spółki jest nieograniczony.

Wartość dopuszczonych środków własnych, opisana szczegółowo w części E niniejszego Sprawozdania, stanowi nadwyżkę aktywów nad zobowiązaniami w kwocie 3 286 130 tys. PLN pomniejszoną o narosły wynik finansowy netto za 2019 rok w części przeznaczony na wypłatę dywidendy w kwocie 322 000 tys. PLN oraz o podatek od aktywów w kwocie 49 571 tys. PLN przypadający do zapłaty w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami w kwocie 3 286 130 tys. PLN stanowi różnicę pomiędzy aktywami wycenionymi na potrzeby Wypłacalności 2 w kwocie 11 998 017 tys. PLN a zobowiązaniami wycenionymi na potrzeby Wypłacalności 2 w kwocie 8 711 887 tys. PLN. Szczegółowe informacje na temat metod i założeń

przyjętych do wyceny aktywów i zobowiązań oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych znajdują się w części D niniejszego Sprawozdania.

Kapitałowy wymóg wypłacalności w kwocie 2 003 407 tys. PLN oraz minimalny wymóg kapitałowy w kwocie 901 533 tys. PLN zostały obliczone za pomocą formuły standardowej i zaprezentowane szczegółowo w części E niniejszego Sprawozdania.

Współczynnik wypłacalności Spółki na koniec 2019 roku na poziomie 145,5% istotnie przewyższa wymogi ustawowe oraz poziom docelowy (130%) określony w Polityce Zarządzania Kapitałem Spółki, opisanej w części E niniejszego Sprawozdania.

W perspektywie Planu Biznesowego przewiduje się utrzymanie współczynników pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu wypłacalności na poziomie znacznie przekraczającym wymogi regulacyjne.

ZDARZENIA MAJĄCE ISTOTNY WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ I WYPŁACALNOŚĆ ZAKŁADU

W 2019 roku w Spółce nie wystąpiły zdarzenia mające istotny wpływ na jej działalność i wypłacalność za wyjątkiem opisanych szczegółowo w rozdziale A.1.2 niniejszego Sprawozdania tj.:

- wypłaty dywidendy z wyniku finansowego Spółki za 2018 rok,
- otrzymanej dywidendy od spółki podporządkowanej z podziału wyniku finansowego za 2018 rok,
- zmian w metodologii wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, wynikających z nowelizacji Rozporządzenia delegowanego w 2019 roku.

ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

Zmiany w profilu ryzyka

W 2019 roku nie wystąpiły istotne zmiany w ogólnym profilu ryzyka Spółki. Nieznacznie spadł udział ryzyka aktuarialnego ubezpieczeń majątkowych (o 1 pp.) oraz wzrósł udział ryzyka rynkowego (o 1 pp.), w efekcie wzrostu ryzyka kredytowego w 2019 roku.

Zmiany w wycenie dla celów Wypłacalności 2

W 2019 roku dokonano zmian w zasadach wyceny w wyniku wejścia w życie 1 stycznia 2019 roku MSSF 16. Standard ten zastąpił obowiązujący wcześniej MSR 17 *Leasing* i zgodnie z nowymi regulacjami aktywa i zobowiązania z tytułu umów leasingu (klasyfikowanych wcześniej przez Spółkę – leasingobiorcę jako leasing operacyjny) są ujmowane w bilansie ekonomicznym. Szczegółowe informacje w tym zakresie znajdują się w podrozdziałach D.1, D.3 oraz D.4. niniejszego Sprawozdania.

Ponadto, w zakresie wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w 2019 roku największe zmiany miały miejsce w przypadku rezerw dla świadczeń rentowych. Polegały na aktualizacji stosowanych prospektywnych tablic trwania życia oraz parametrów stosowanych przy szacowaniu ryzyka przyrostu rezerw rentowych z tytułu sądowej zmiany sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniu OC. Szczegółowe informacje w tym zakresie znajdują się w podrozdziale D.2. niniejszego Sprawozdania.

Poza ww. zdarzeniami nie wystąpiły w Spółce inne istotne zmiany w okresie sprawozdawczym w zakresie działalności, systemu zarządzania, profilu ryzyka, wyceny aktywów i zobowiązań dla celów Wypłacalności 2 oraz zarządzania kapitałem.

RAPORTOWANIE ROCZNE W SYSTEMIE WYPŁACALNOŚĆ 2

Niniejsze Sprawozdanie sporządzone na dzień 31 grudnia 2019 roku obejmujące informację jakościową oraz informację ilościową (w formie załączników do Sprawozdania) stanowi Sprawozdanie przygotowane zgodnie z wymogami Wypłacalność 2.

Niniejsze Sprawozdanie zostało poddane badaniu przez biegłego rewidenta i uzyskało opinię bez zastrzeżeń.

Sprawozdanie ma charakter publiczny i po zatwierdzeniu jest umieszczane na stronie internetowej Spółki.

W rozszerzeniu do niniejszego Sprawozdania i zgodnie

z zasadami Wypłacalność 2 Spółka przedkłada do organu nadzoru następujące raporty:

- Regularne Sprawozdanie do celów nadzoru UKNF,
- roczne formularze sprawozdawcze sporządzone na podstawie Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 roku.

Raporty wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, obejmujące dane za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 roku zostały przedłożone do organu nadzoru w dniu 22 kwietnia 2019 roku.

Data przekazania powyższych raportów wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku, obejmujące dane za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2019 roku przypada na 7 kwietnia 2020 roku.

WNIOSKI KOŃCOWE

Zgodnie ze Sprawozdaniem za rok 2019 Spółka spełnia wymogi związane z Wypłacalność 2, w zakresie:

- wdrożenia systemu zarządzania, w tym funkcji kluczowych, kompetencji i reputacji, zasad dotyczących wynagradzania oraz outsourcingu,
- wyceny aktywów, zobowiązań oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- kalkulacji środków własnych oraz wymogów kapitałowych,
- raportowania i monitorowania bieżącego oraz oczekiwanego (w perspektywie Planu Biznesowego) współczynnika wypłacalności S2.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku współczynnik wypłacalności Spółki wyniósł 145,5%. tj. znacznie powyżej wymogu ustawowego i o 15,5 pp. wyżej niż poziom docelowy określony w Polityce zarządzania kapitałem Spółki. Tak wysoki poziom współczynnika wypłacalności potwierdza silną kondycję finansową Spółki.

warta.

A Działalność i wyniki operacyjne

W niniejszym rozdziale scharakteryzowano profil działalności Spółki oraz skomentowano osiągnięte w okresach sprawozdawczych i porównawczych wyniki finansowe, w tym z działalności ubezpieczeniowej i inwestycyjnej.

A.1 Działalność

A.1.1 Informacje na temat Spółki

NAZWA I SIEDZIBA SPÓŁKI

Spółka została założona w 1920 roku i działa jako Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” Spółka Akcyjna z prawem używania skrótu Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” S.A. lub TUiR „WARTA” S.A. Siedziba Spółki znajduje się w Warszawie, przy ul. Chmielnej 85/87.

REJESTRACJA W SĄDZIE GOSPODARCZYM

Spółka jest zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000016432. Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 187 938 580,00 PLN i dzieli się na 18 793 858 akcji imiennych zwykłych serii A o wartości nominalnej 10,00 PLN każda.

NAZWA I SIEDZIBA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

Jednostką dominującą Spółki (Główny Akcjonariusz), posiadającą 14 234 560 akcji dających 75,74% głosów na Walnym Zgromadzeniu, jest HDI International AG z siedzibą w Hanowerze (Republika Federalna Niemiec), przy HDI-Platz 1.

Jednostką dominującą Głównego Akcjonariusza jest Talanx AG z siedzibą w Hanowerze (Republika Federalna Niemiec)

przy HDI-Platz 1, który posiada 100% akcji HDI International AG.

Największym akcjonariuszem Talanx AG posiadającym 79% akcji jest HDI VaG – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych. Pozostałe 21% akcji znajduje się w wolnym obrocie.

Spółki Grupy Talanx działają pod różnymi markami operującymi w ponad 150 krajach świata.

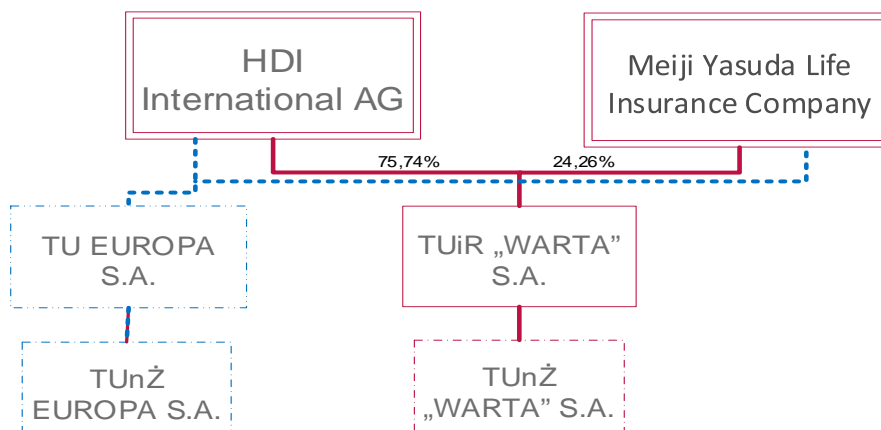
Grupa Talanx prowadzi działalność w obszarach przedstawionych na schemacie organizacyjnym znajdującym się na poniższej stronie internetowej:

<https://www.talanx.com/~media/Files/T/Talanx/pdfcontent/konzern/k-struktur.pdf>.

NAZWA I SIEDZIBA JEDNOSTKI POSIADAJĄCEJ PAKIET MNIEJSZOŚCIOWY

Akcjonariuszem mniejszościowym Spółki, posiadającym 4 559 298 akcji dających 24,26% głosów na Walnym Zgromadzeniu, jest Meiji Yasuda Life Insurance Company z siedzibą w Tokio (Japonia), przy ul. 1-1, Marunouchi 2-chome, Chiyoda-ku.

Struktura właścicielska Spółki i jej Akcjonariusza, obejmująca dodatkowo polskie spółki wchodzące w skład Grupy Talanx przedstawia poniższy schemat.

Rysunek 1.

Struktura właścicielska Spółki i jej Akcjonariusza, obejmująca dodatkowo polskie spółki z Grupy Talanx

NAZWA I SIEDZIBA JEDNOSTKI PODPORZĄDKOWANEJ

Spółka posiada 100% udziałów w Towarzystwie Ubezpieczeń na Życie „WARTA” S.A. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Chmielnej 85/87, zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000023648.

Kapitał zakładowy TUnŻ „WARTA” S.A. wynosi 311 592 900,00 PLN i dzieli się na 3 115 929 akcji o wartości nominalnej 100,00 PLN każda. Wszystkie akcje są akcjami imiennymi i stanowią własność TUIR „WARTA” S.A.

NAZWA I SIEDZIBA ORGANU NADZORU

Organem nadzorczym właściwym dla nadzoru nad Spółką jest Komisja Nadzoru Finansowego z siedzibą w Warszawie, przy ul. Piękniej 20.

Organem nadzorczym właściwym dla nadzoru nad Grupą Talanx jest Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht z siedzibą w Bonn (Republika Federalna Niemiec), przy ul. Graurheindorfer 108.

NAZWA I SIEDZIBA PODMIOTU PRZEPROWADZAJĄCEGO BADANIE

Biegłym rewidentem odpowiedzialnym za przeprowadzenie badania niniejszego Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej jest Tomasz Orłowski (nr ewidencyjny 12045), działający w imieniu PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. z siedzibą przy ul. Polnej 11 w Warszawie.

PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. jest firmą audytorską wpisaną na listę pod numerem 144.

Na wybór podmiotu uprawnionego do badania zgodę wyraziła Rada Nadzorcza Spółki uchwałą nr 06/2018 z dnia 8 marca 2018 roku na podstawie upoważnienia zawartego w § 24 pkt 17 Statutu TUIR „WARTA” S.A.

CHARAKTERYSTYKA ISTOTNYCH LINII BIZNESOWYCH SPÓŁKI

Na potrzeby raportowania wg Wypłacalności 2, Spółka klasyfikuje ryzyka do następujących linii biznesowych:

- > ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych,
- > pozostałe ubezpieczenia pojazdów,
- > ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych,
- > ubezpieczenia OC ogólnej,
- > ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe,
- > ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych,
- > ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów,
- > ubezpieczenia kredytów i poręczeń,
- > ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej,
- > ubezpieczenia świadczenia pomocy,
- > ubezpieczenia różnych strat finansowych,
- > reasekuracja czynna nieproporcjonalna dot. ubezpieczeń

majątkowych,

- > reasekuracja czynna nieproporcjonalna dot. pozostałych ubezpieczeń osobowych,
- > reasekuracja czynna nieproporcjonalna dot. ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych,
- > renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych.

Poniżej zaprezentowano krótką charakterystykę kluczowych dla Spółki linii biznesowych:

Ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych

Ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych stanowią jedną z podstawowych linii biznesowych Spółki. Do tej kategorii zalicza się ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju wynikające z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym wraz z odpowiedzialnością cywilną przewoźnika (wyłączając reasekurację czynną nieproporcjonalną oraz renty dotyczące szkód poniesionych i związanych z nimi kosztów). Główne grupy w ramach tych ubezpieczeń to:

- OC indywidualne,
- OC korporacyjne.

Ubezpieczenia OC indywidualne stanowią największą grupę ubezpieczeń w TUIR „WARTA” S.A. W ramach tej części portfela sprzedawane są produkty zarówno pod marką Warta, jak i pod marką HDI. Sprzedaż realizowana jest przede wszystkim przez sieć detaliczną WARTA i HDI oraz, w mniejszym stopniu, przez sieć korporacyjną i alternatywne kanały dystrybucji (np. poprzez dealerów samochodowych).

Ubezpieczenia OC korporacyjne są sprzedawane wyłącznie pod marką Warta. Oferta produktowa jest kierowana zarówno do przedsiębiorców (flota co najmniej 5 pojazdów), jak i do firm leasingowych. Sprzedaż realizowana jest przez sieć korporacyjną oraz sieć detaliczną WARTA i HDI.

Pozostałe ubezpieczenia pojazdów

Pozostałe ubezpieczenia pojazdów obejmują casco wszystkich ryzyk związanych z uszkodzeniem lub utratą pojazdów lądowych (w tym taboru kolejowego oraz pojazdów bez własnego napędu), poza ryzykami ubezpieczonymi w ramach linii ubezpieczeń komunikacyjnych oraz reasekuracją czynną nieproporcjonalną.

Podobnie jak w przypadku ubezpieczeń komunikacyjnych OC Spółka w ramach ubezpieczeń AC rozpoznaje dwie główne grupy:

- AC indywidualne,
- AC korporacyjne.

Zarówno ubezpieczenia AC indywidualne, jak

i korporacyjne są oferowane w analogicznych pakietach ubezpieczeń jak ubezpieczenia OC w celu zapewnienia kompletności oferty produktowej i dostosowania jej do zróżnicowanych oczekiwań klientów. Odpowiednio, sprzedaż produktów w ramach ubezpieczeń indywidualnych jest realizowana zarówno pod marką Warta, jak i HDI, natomiast ubezpieczeń korporacyjnych – tylko pod marką Warta.

W ramach dystrybucji Spółka wykorzystuje analogiczne kanały jak w przypadku ubezpieczeń OC.

Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych

W ramach ubezpieczeń majątkowych Spółka ubezpiecza szkody spowodowane żywiołami, w tym szkody rzeczowe wywołane przez: ogień, eksplozję, burzę i inne żywioły oraz energię jądrową, obsunięcia ziemi, a także pozostałe szkody rzeczowe wywołane przez grad lub mróz oraz inne przyczyny, np. kradzież (wyłączając reasekurację czynną nieproporcjonalną).

Wyróżnia się następujące istotne grupy ubezpieczeń majątkowych:

- majątkowe i techniczne przeznaczone dla podmiotów gospodarczych,
- majątkowe indywidualne przeznaczone dla osób fizycznych.

W ramach ubezpieczeń majątkowych i technicznych oferowane są produkty ubezpieczające ryzyka związane z utrzymaniem budynków i lokali, a także z pracami budowlano-montażowymi w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych. Sprzedaż jest realizowana głównie poprzez sieć korporacyjną oraz klientów kluczowych, w niewielkiej części również przez sieć detaliczną WARTA i HDI.

W ramach obsługi klienta indywidualnego ubezpieczeń majątkowych Spółka oferuje głównie ubezpieczenia mieszkaniowe. Filarami oferty ubezpieczeń sprzedawanych są nieustannie dwa produkty: WARTA DOM – ubezpieczenie od zdarzeń losowych z opcją rozszerzenia o ryzyko kradzieży z włamaniem i rabunku wzbogacone pakietem usług assistance oraz WARTA DOM KOMFORT – ubezpieczenie bazujące na formule all risks z dodatkowymi opcjami oraz szeroką ofertą assistance. Sprzedaż produktów tego segmentu jest prowadzona przede wszystkim przez sieć detaliczną WARTA i HDI.

W ramach tej grupy nie uwzględnia się natomiast ryzyk przypisanych do pozostałych ubezpieczeń komunikacyjnych oraz ubezpieczeń morskich, powietrznych i lądowych.

Pozostałe

Poza opisanymi powyżej liniami biznesowymi, wskazanymi przez Spółkę jako istotne, wszystkie pozostałe linie

biznesowe zostały zgrupowane na potrzeby niniejszego raportu do pozycji pozostałe. W skład pozostałych ubezpieczeń w Spółce w szczególności wchodzi:

- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej, zawierające całe spektrum produktów adresowanych zarówno do dużych firm (produkty takie jak OC menedżera, OC związane z działalnością gospodarczą w tym także odpowiedzialność za produkt), jak i do małych i średnich firm oraz do klientów indywidualnych (OC związane z działalnością gospodarczą, OC turystyczne, OC związane z działalnością rolną, ubezpieczenia OC w życiu prywatnym oraz mieszkaniowe),
- ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe, obejmujące zarówno ubezpieczenia casco statków powietrznych, szkody w statkach żeglugi morskiej i śródlądowej oraz w przedmiotach w transporcie, jak i ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej związanej z posiadaniem i użytkowaniem statków powietrznych i statków żeglugi morskiej i śródlądowej (łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika),
- ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych, obejmujące ubezpieczenia turystyczne oraz inne produkty zdrowotne sprzedawane przez kanał bancassurance,
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów, obejmują ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej - w/w ubezpieczenia dotyczą zarówno ubezpieczeń komunikacyjnych (indywidualnych oraz flotowych), jak i ubezpieczeń turystycznych, szkolnych oraz następstw nieszczęśliwych zdarzeń w życiu prywatnym,
- ubezpieczenia kredytów i poręczeń, dotyczą głównie gwarancji kontraktowych oraz celnych,
- ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej,
- ubezpieczenia świadczenia pomocy, obejmują ubezpieczenia assistance dotyczące ubezpieczeń komunikacyjnych, turystycznych oraz pomocy związanej z innymi aspektami życia klienta – w/w produkty są oferowane zarówno klientom indywidualnym jak i korporacyjnym,
- ubezpieczenia różnych strat finansowych, obejmujących ryzyka utraty pracy, a także utraconych zysków w związku z przerwą w prowadzeniu działalności ze względu na zdarzenie losowe oraz ubezpieczenie OC szybka wypłata,
- reasekuracja czynna nieproporcjonalna,
- zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie - renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych (w zakresie szkód poniesionych oraz związanych z nimi kosztów).

A.1.2 Istotne zdarzenia gospodarcze

ISTOTNE ZDARZENIA O CHARAKTERZE BIZNESOWYM**Dywidenda za 2018 rok**

Na podstawie Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia TUIR „WARTA” S.A. z dnia 12 czerwca 2019 roku, Spółka dokonała wypłaty dywidendy dla Akcjonariuszy w wysokości 351 371 tys. PLN stanowiącej 75% zysku netto za 2018 rok.

Dywidenda za 2018 rok otrzymana od spółki podporządkowanej

W dniu 12 czerwca 2019 roku Spółka otrzymała od spółki podporządkowanej TUnŻ „WARTA” S.A. dywidendę w wysokości 31 692 tys. PLN (92% zysku netto za 2018 rok TUnŻ „WARTA” S.A.) na podstawie Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia TUnŻ „WARTA” S.A. z dnia 12 czerwca 2019 roku.

OTOCZENIE PRAWNE

W roku 2019 weszło w życie szereg znowelizowanych i nowych regulacji prawnych, których zakres objął również obszar funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność ubezpieczeniową.

Do najważniejszych zmian regulacyjnych należą:

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o szczególnych uprawnieniach osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2006 r.

Ustawa w zakresie ubezpieczeń obowiązkowych wprowadza regulację, że z tytułu szkód powstałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej w umowach ubezpieczenia dla szkód z umów ubezpieczenia zawartych przed dniem 1 stycznia 2006 roku, poszkodowanemu przysługuje roszczenie o wypłatę renty do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Roszczenie przysługuje w przypadku, gdy suma gwarancyjna uległa wyczerpaniu wskutek wypłaty świadczeń i jednocześnie wyrokiem sądu nie została ustalona nowa, wyższa suma gwarancyjna. Roszczenie o wypłatę renty przysługuje za okresy przypadające po dniu wejścia w życie ustawy.

Ustawa z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

Ustawa zmienia między innymi ustawy regulujące sektor usług finansowych, w tym Ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o obowiązkowym ubezpieczeniu, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz Ustawę z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Nowelizacje przepisów skutkują m.in.:

- umożliwieniem zakładom ubezpieczeń przetwarzania danych osobowych – w tym tych objętych tajemnicą ubezpieczeniową – jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przeciwko zakładowi ubezpieczeń, ale jedynie w celu i zakresie niezbędnym do zapobieżenia takiemu przestępstwu. Zakład ubezpieczeń nie musi informować osoby zainteresowanej o takim przetwarzaniu,
- usunięciem obowiązku pisemnej zgody, którą zakład ubezpieczeń musiał otrzymać od ubezpieczonego lub osoby uprawnionej z umowy ubezpieczenia, w przypadku żądania informacji o stanie zdrowia tej osoby.

Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 4 lipca 2019 r.

Ustawa ma na celu skrócenie czasu trwania postępowań sądowych i poprawę ich skuteczności. Wprowadzone zmiany obejmują między innymi:

- utworzenie odrębnej instytucji postępowania przygotowawczego - planowanie sekwencji działań sądowych i stron, w szczególności kolejności przeprowadzania dowodów,
- wprowadzenie przepisów dotyczących nadużywania praw proceduralnych takich jak np.: ograniczenie praktyki składania szeregu wniosków o: wykluczenie sędziego, powołanie pełnomocnika, sprostowanie, uzupełnienie lub interpretację wyroku,
- uproszczenie bezzasadnych pozwów,
- wprowadzenie zasady przygotowywania zwięzłego uzasadnienia wyroku,
- wprowadzenie zasady, że w przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, sąd rozpoznaje go w tym samym składzie.

ISTOTNE ZDARZENIA W OBSZARZE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W dniu 8 lipca 2019 roku weszła w życie nowelizacja Rozporządzenia delegowanego. Zmiana ta miała istotny wpływ na wymogi kapitałowe Spółki, przede wszystkim poprzez wpływ na moduł ryzyka pożaru. Inne zmiany dotyczą:

- metodologii kalkulacji ryzyka katastroficznego dla ryzyk, innych niż ryzyka pożaru,
- metodologii wyliczenia ryzyka składki,
- wyliczenia efektu mitygacji ryzyka w ryzyku kontrahenta (reasekuracja).

W celu zmniejszenia ujemnego wpływu powyższych zmian na wartość współczynnika wypłacalności, Spółka od 1 lipca 2019 roku zakupiła dodatkową ochronę reasekuracyjną dla ryzyka pożaru, która w znacznym stopniu (lecz nie całkowicie) zmniejszyła wpływ nowej regulacji. Zgodnie z wytycznymi KNF otrzymanymi w lipcu 2019 roku raportowanie na potrzeby Wypłacalności 2 do KNF na

koniec 2019 roku zostało przygotowane zgodnie z nowymi przepisami, tj. z uwzględnieniem omówionych powyżej zmian.

A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej

Wyniki z działalności ubezpieczeniowej Spółki, analizowane niżej, zostały ustalone zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego.

Składka przypisana netto w 2019 roku wyniosła 5 745 239 tys. PLN, tj. o 8,4% więcej niż w 2018 roku. Składka zarobiona netto wzrosła w analogicznym okresie o 3,7%. Niższa dynamika składki zarobionej w 2019 roku w stosunku do składki przypisanej wynika z rozkładu sprzedaży w czasie, a w szczególności z relatywnie niższej dynamiki składki przypisanej w II półroczu 2018 roku oraz - w mniejszym stopniu - także w I kwartale 2019 roku. Powrót do dynamicznego wzrostu przypisu, który nastąpił w dalszej części 2019 roku będzie w większości widoczny dopiero w składce zarobionej w 2020 roku.

Na wysoki poziom składek ubezpieczeniowych w 2019 roku zasadniczy wpływ miały: z jednej strony – wysoki poziom sprzedaży produktów komunikacyjnych, a w szczególności dynamiczny rozwój portfela AC oraz innych dodatkowych ubezpieczeń komunikacyjnych towarzyszących ubezpieczeniu komunikacyjnemu OC (np. ubezpieczenia NNW komunikacyjne, Assistance itp.), z drugiej – dynamicznie rozwijający się portfel ubezpieczeń majątkowych, w szczególności ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej ogólnej.

Łączne koszty Spółki wyniosły w 2019 roku 4 954 819 tys. PLN, co oznacza znikomy wzrost (o 0,2%) w stosunku do roku poprzedniego. Zgodnie z ujęciem zastosowanym w załączniku 2 do niniejszego Sprawozdania koszty powyższe obejmują: odszkodowania i świadczenia netto, koszty poniesione oraz pozostałe koszty.

Relacja łącznych kosztów do składki zarobionej netto wyniosła w 2019 roku 91,7%. Dla poszczególnych składników kosztów relacja ta ukształtowała się następująco: odszkodowania i świadczenia netto – 53,5%, koszty poniesione – 35,3%, pozostałe koszty – 2,9%.

W stosunku do roku poprzedniego Spółka odnotowała poprawę relacji kosztów łącznych do składki zarobionej netto o 3,2 pp., w szczególności w zakresie wskaźnika odszkodowań i świadczeń netto, który obniżył się w 2019 roku w stosunku do roku poprzedniego o 2,8 pp. (w szczególności w zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych OC) oraz wskaźnika pozostałych kosztów, który wykazał spadek o 0,4 pp., podczas gdy wskaźnik kosztów poniesionych ukształtował się na poziomie analogicznym do 2018 roku.

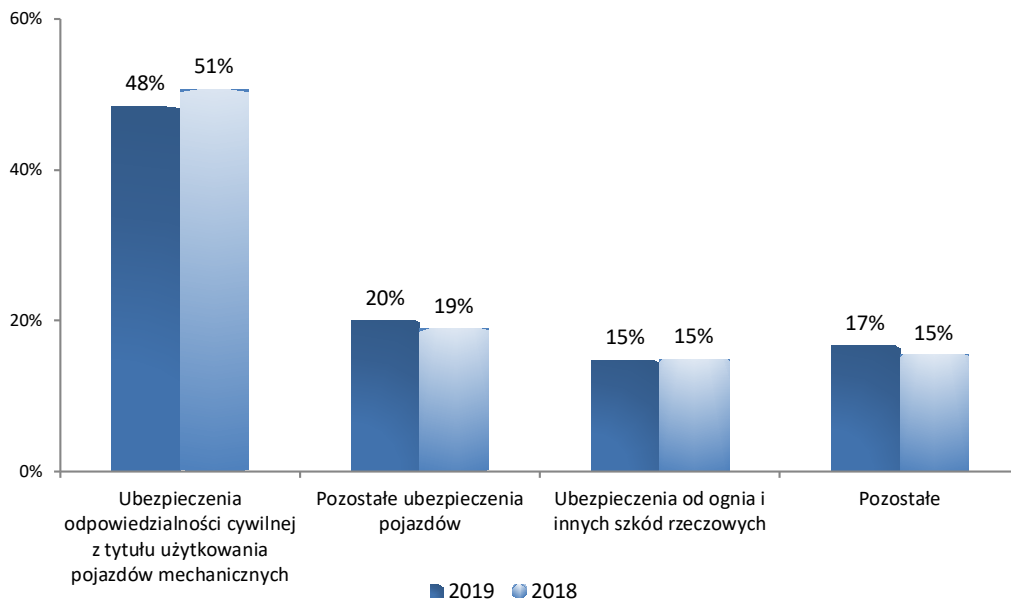
TABELA 1. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

Dane zgodne z załącznikiem 2 do niniejszego Sprawozdania	2019	2018	Zmiana
Składka przypisana brutto	6 029 582	5 579 612	8%
Składka przypisana netto	5 745 239	5 301 346	8%
Składka zarobiona netto	5 403 053	5 211 877	4%
Odszkodowania i świadczenia netto	2 892 167	2 937 075	-2%
Koszty poniesione	1 906 111	1 839 093	4%
w tym: koszty likwidacji + zmiana rezerw na koszty likwidacji	463 033	486 090	-5%
w tym: koszty działalności lokacyjnej	9 408	3 060	207%
Pozostałe koszty	156 541	169 295	-8%
w tym pozostałe koszty techniczne	156 541	169 295	-8%

A.2.1 Działalność ubezpieczeniowa w podziale na istotne linie biznesowe

Poziom składki przypisanej brutto w 2019 roku wyniósł 6 029 582 tys. PLN, co oznacza wzrost w stosunku do 2018 roku o 8,1%.

Struktura składki przypisanej brutto w podziale na poszczególne linie biznesowe kształtowała się w latach 2019 i 2018 w następujący sposób:

Rysunek 2.

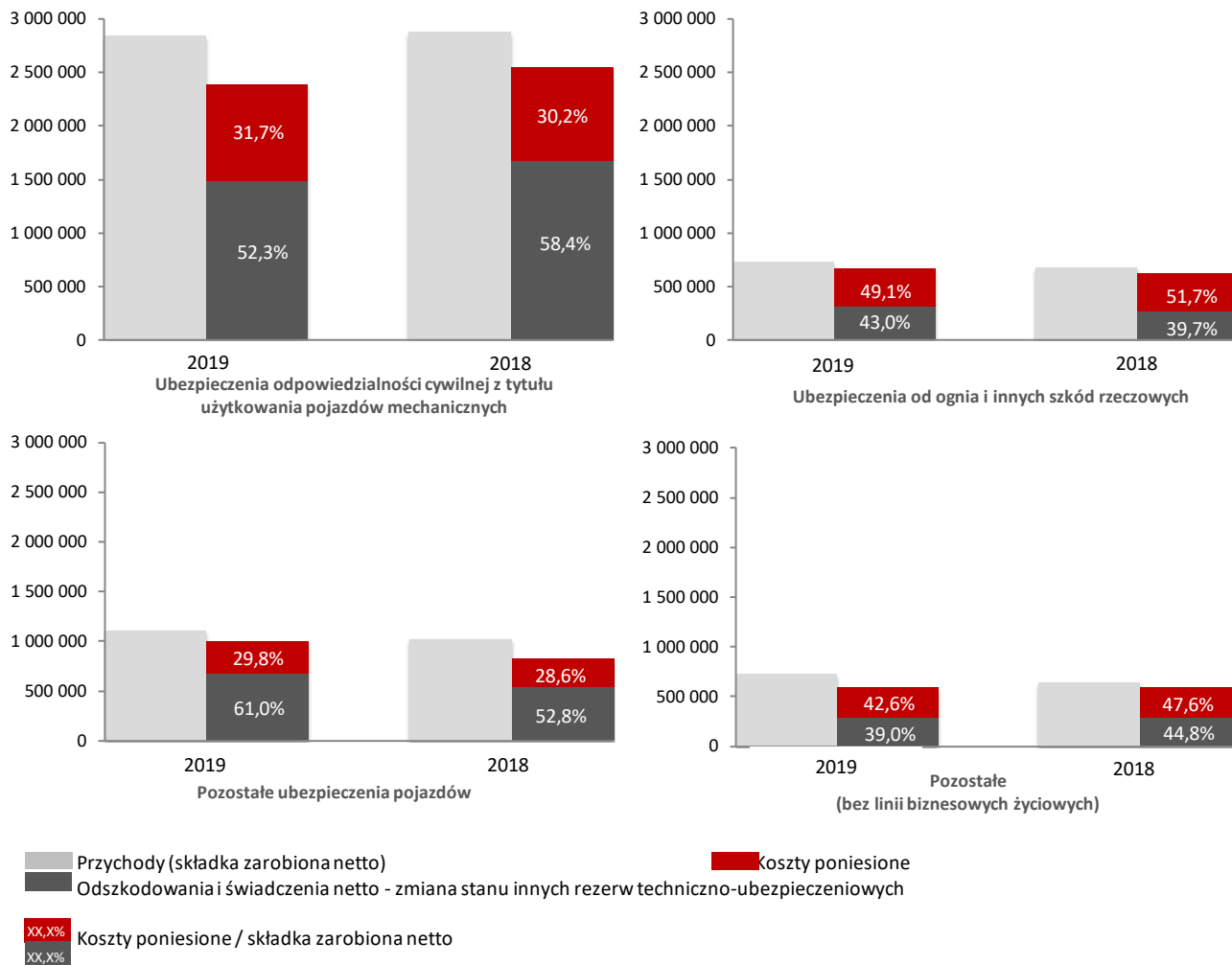
Składka przypisana brutto w podziale na linie biznesowe istotne i pozostałe

Dominujący udział w portfelu Spółki w 2019 roku miały ubezpieczenia komunikacyjne: odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych oraz pozostałe ubezpieczenia pojazdów (łącznie 68,5% portfela składki). Jednocześnie w 2019 roku, dzięki wysokiej dynamice sprzedaży w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych, udział pozostałych linii biznesowych w portfelu Spółki wykazał wzrost o 2,3 pp.

Silnie rosnącą w trakcie 2019 roku część portfela stanowiły między innymi ubezpieczenia: Autocasco i pozostałe ubezpieczenia komunikacyjne (pokrywające ryzyka uzupełniające) oraz ubezpieczenia odpowiedzialności

cywilnej ogólnej, morskie i lotnicze, majątkowe dla klientów indywidualnych (szczególnie osobowo-turystyczne, mieszkaniowe) oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Najwyższą dynamikę sprzedaży w 2019 roku odnotowały linie: Pozostałe (117,0%) oraz Pozostałe ubezpieczenia pojazdów (114,4%).

Wielkości składki zarobionej netto, jak również odszkodowań i świadczeń netto oraz kosztów poniesionych wraz z procentową relacją tych kosztów do składki zarobionej netto oraz z podziałem na istotne linie biznesowe obrazuje rysunek 3.

Rysunek 3.

Przychody i koszty w podziale na linie biznesowe istotne i pozostałe

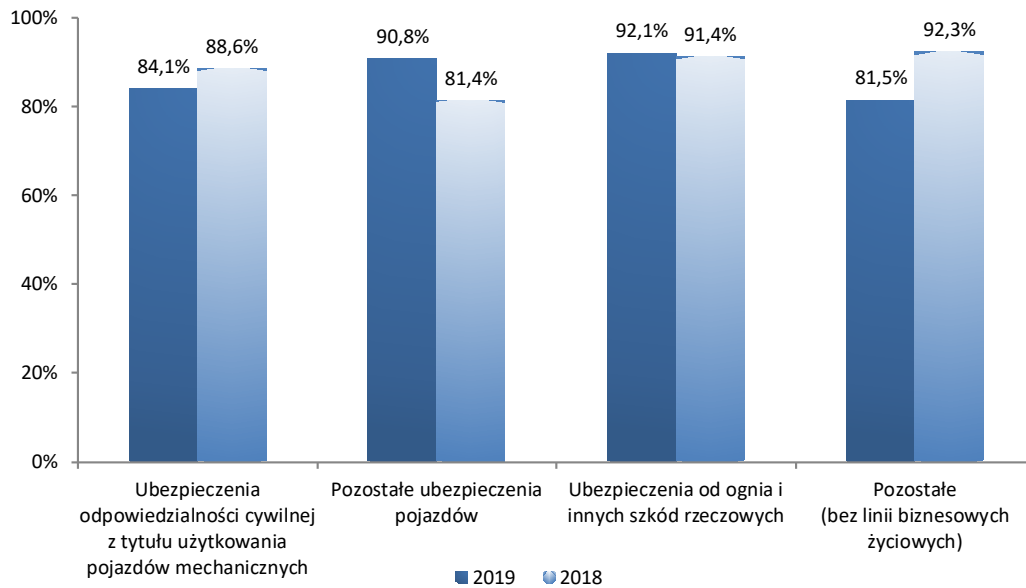
Wszystkie główne linie biznesowe w 2019 roku charakteryzowały się wskaźnikiem kosztowo-szkodowym netto poniżej 100%.

Należy także zauważyć istotną poprawę łącznego wskaźnika szkodowo-kosztowego netto o 2,8 pp. w stosunku do ubiegłego roku.

Wspomniana poprawa jest wynikiem niższego wskaźnika szkodowego w linii ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (poprawa o 6,1 pp.) oraz poprawy zarówno wskaźnika kosztowego netto (o 5,0 pp.), jak i szkodowego netto

(o 5,8 pp.) w linii Pozostałe (szczegółowa specyfikacja linii Pozostałe znajduje się w rozdziale A.1.1), a także zmniejszenia wpływu szkód rentowych na wskaźnik kosztowo-szkodowy w stosunku do 2018 roku.

Ewolucja wskaźnika kosztowo-szkodowego* netto w podziale na główne linie została przedstawiona na rysunku 4.

* Wskaźnik kosztowo-szkodowy netto liczony jako relacja odszkodowań I świadczeń netto powiększonych o koszty poniesione w stosunku do składki zarobionej netto

Rysunek 4.

Wskaźnik kosztowo-szkodowy netto w podziale na linie biznesowe istotne i pozostałe

A.2.2 Działalność ubezpieczeniowa w podziale na obszary geograficzne (regiony)

Zdecydowana większość sprzedaży w 2019 roku dotyczyła ryzyk zlokalizowanych w Polsce.

Spółka nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej poprzez oddziały zagraniczne.

Udział sprzedaży polskich ryzyk wynosił odpowiednio 99,7% (99,2% w 2018 roku) dla składki przypisanej brutto oraz 99,7% (99,6% w 2018 roku) dla składki przypisanej netto.

Największym krajem pod względem sprzedaży ryzyk poza Polską były Niemcy z 0,1% udziałem w składce przypisanej brutto, podczas gdy w 2018 roku krajem o największym udziale poza Polską była Malta z udziałem 0,5%.

A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

Wynik z działalności inwestycyjnej, analizowany poniżej, został ustalony zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego.

TABELA 2. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ

Działalność inwestycyjna	2019	2018	Zmiana
Przychody z lokat	483 625	424 571	14%
Przychody z lokat w nieruchomości	116	140	-17%
Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	31 692	27 216	16%
Przychody z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	3 169	2 334	36%
Przychody z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	240 634	201 462	19%
Przychody z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	2 955	2 732	8%
Przychody z pozostałych lokat	31 745	16 807	89%
Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat		29	-100%
Wynik dodatni z realizacji lokat	173 313	173 851	0%
Niezrealizowane zyski z lokat	58 509	91 303	-36%
Koszty działalności lokacyjnej	125 532	152 349	-18%
Koszty utrzymania nieruchomości	243	856	-72%
Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	31 238	21 434	46%
Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	11 773	12 256	-4%
Wynik ujemny z realizacji lokat	82 278	117 803	-30%
Niezrealizowane straty na lokatach	55 041	63 664	-14%
Dochody z działalności inwestycyjnej	361 560	299 861	21%
Zmiana kapitału z aktualizacji wyceny	59 876	-3 043	-2068%
Całkowite dochody z działalności inwestycyjnej	421 436	296 817	42%

Wartość pozycji „Pozostałe koszty działalności lokacyjnej” różni się względem zaraportowanej w Sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej TUIR „WARTA” S.A. za 2018 w wyniku zmian w modelu alokacji kosztów dokonanych w okresie sprawozdawczym

Najistotniejszymi składnikami przychodów z lokat w 2019 roku były:

- przychody z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu, których wzrost wynika głównie z większej wartości portfela papierów dłużnych,
- wynik dodatni z realizacji lokat, osiągnięty na sprzedaży instrumentów finansowych, w tym umorzeń jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, a także dodatnich realizacji wyników na instrumentach pochodnych,
- przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych,

których wzrost wynika z wyższej dywidendy od spółki zależnej TUnŻ „WARTA” S.A.,

- przychody z pozostałych lokat, których wzrost wynika głównie ze wzrostu wartości nominalnej instrumentów pochodnych.

Niezrealizowane zyski z lokat obejmują dodatnie przeszacowanie instrumentów finansowych rozpoznane w wyniku finansowym. Ich spadek wynika głównie z niezrealizowanych różnic kursowych na instrumentach walutowych, które w 2019 roku były względnie niewielkie z uwagi dość małe zmiany notowań złotego względem

głównych walut, podczas gdy rok wcześniej były wyraźnie dodatnie z powodu osłabienia złotego.

W zakresie kosztów działalności lokacyjnej najistotniejszymi elementami były:

- wynik ujemny z realizacji lokat wynikający ze sprzedaży instrumentów finansowych, oraz ujemnych realizacji wyników na instrumentach pochodnych, przy czym spadek względem poprzedniego roku wynika z korzystniejszych wycen realizowanych pozycji,
- pozostałe koszty działalności lokacyjnej, których wzrost wynika ze wzrostu wartości nominalnej instrumentów pochodnych.

Niezrealizowane straty na lokatach wynikają z ujemnego przeszacowania instrumentów finansowych w wyniku finansowym. Pozycja ta w znacznej mierze kompensuje

pozycję „Niezrealizowane zyski z lokat”, w szczególności w przypadku zabezpieczenia pozycji walutowej przez instrumenty pochodne, które pozostają otwarte na datę końca okresu sprawozdawczego.

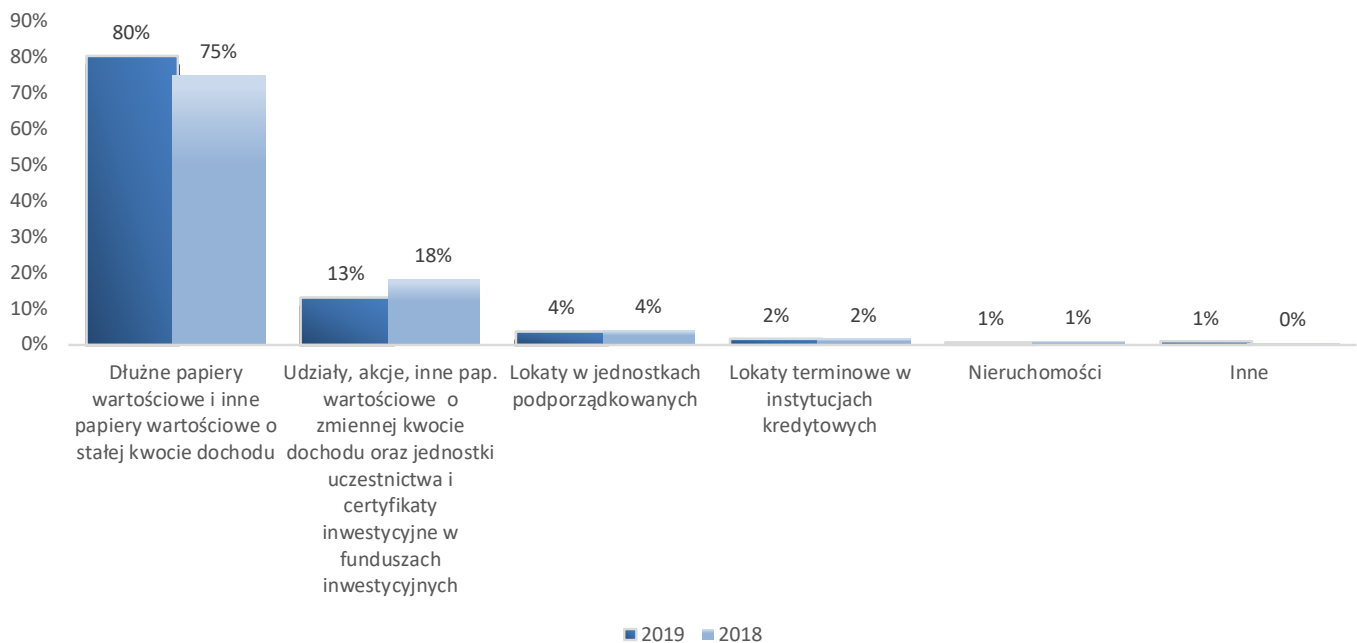
Zyski i straty ujęte bezpośrednio w kapitale własnym składające się na zmianę kapitału z aktualizacji wyceny wynikają, podobnie jak rok wcześniej, głównie ze zmiany wyceny aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako Dostępne do Sprzedaży (139 371 tys. PLN wobec 20 534 tys. PLN rok wcześniej) oraz sprzedaży aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako Dostępne do Sprzedaży i wynikającej z niej realizacji wyników związanych z przeszacowaniem wartości ujętym wcześniej w kapitale (-74 954 tys. PLN wobec -36 240 tys. PLN rok wcześniej).

A.3.1 Grupy aktywów

Wartość lokat na dzień 31 grudnia 2019 roku była o 10,2% wyższa w stosunku do stanu na koniec 2018 roku. Zwiększenie to było w dużej części pochodną wzrostu składki przypisanej brutto w portfelu ubezpieczeń komunikacyjnych. Wzrost poziomu lokat obejmował w szczególności wzrost wartości dłużnych papierów

wartościowych i innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu.

Poniżej przedstawiono strukturę portfela lokat na koniec roku sprawozdawczego oraz roku poprzedniego:

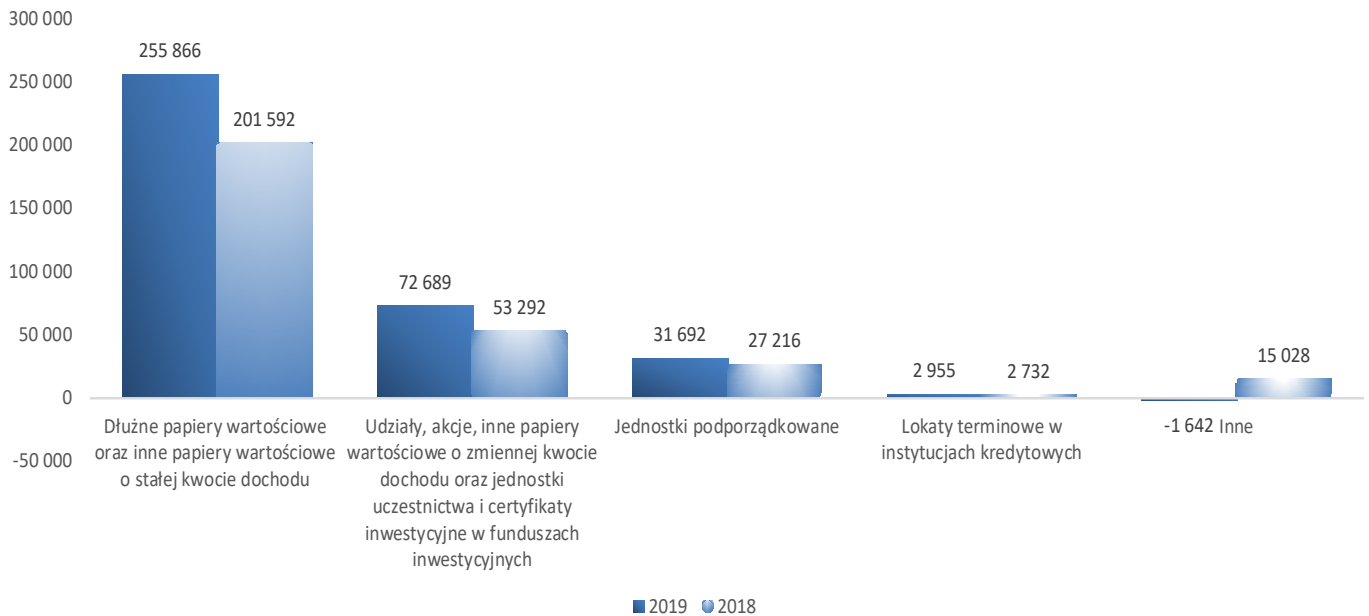

Rysunek 5.
Struktura portfela aktywów

Poza udziałami w spółce zależnej TUnŻ „WARTA” S.A. oraz względnie niewielką wartością nieruchomości, w skład lokat wchodzi w większości bezpieczne aktywa, takie jak obligacje czy lokaty bankowe. Na pozycję „Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne

w funduszach inwestycyjnych” składają się przede wszystkim jednostki funduszy inwestycyjnych o charakterze dłużnym, a w małej części także akcje czy fundusze powiązane z rynkami akcji i surowców.

Poniżej przedstawiono wyniki działalności inwestycyjnej z podziałem na grupy aktywów:

Rysunek 6.

Wyniki działalności inwestycyjnej

Dochody z dłużnych papierów wartościowych i innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu, czyli grupy stanowiącej główny składnik portfela lokat, w większości były regularnymi przychodami odsetkowymi, a względnie niewielką ich część stanowił wynik z przeszacowania wartości godzinowej papierów lub z realizacji zysków i strat ujętych wcześniej w kapitale z aktualizacji wyceny. Wzrost w stosunku do poprzedniego roku wynikał głównie ze wzrostu wartości tej części portfela lokat, a częściowo także z pozytywnego przeszacowania wartości rozpoznawanego w wyniku bądź zysku zrealizowanego na sprzedaży papierów.

Dochody z udziałów, akcji oraz innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych wynikały głównie z przeszacowania jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych o charakterze dłużnym rozpoznawanego w wyniku finansowym oraz z realizacji wyniku na skutek umorzeń jednostek tych funduszy. Główną przyczyną wzrostu tej pozycji względem poprzedniego roku były wyższe realizacje wyniku zarachowanego wcześniej w kapitale z aktualizacji wyceny.

Dochody z lokat w jednostkach podporządkowanych pochodzą z dywidendy otrzymanej od spółki zależnej TUnŻ „WARTA” S.A.

Dochody z lokat terminowych w instytucjach kredytowych wynikały głównie z krótkoterminowego lokowania środków pieniężnych utrzymywanych dla celów płynnościowych przeznaczonych do obsługi płynnościowej portfela lokat, a także ze środków przeznaczonych do bieżącej obsługi działalności operacyjnej Spółki (składki, odszkodowania, rozliczenia kosztów itp.). Wzrost względem poprzedniego roku wynika z wyższej średniej wartości lokat w ciągu roku.

Na dochody z innych lokat decydujący wpływ miały zmiany kursów walut, widoczne w wynikach z instrumentów pochodnych stanowiących głównie zabezpieczenie ryzyka kursowego papierów walutowych oraz różnicach kursowych od papierów walutowych i lokat oraz środków pieniężnych w walutach obcych. Wzrost względem poprzedniego roku wynikał z względnie małej zmiany notowań złotego względem głównych walut, podczas gdy rok wcześniej złoty się osłabił (wzrost kursów walut względem złotego).

A.3.2 Inwestycje związane z sekurytyzacją

Spółka w okresie sprawozdawczym nie posiadała inwestycji związanych z sekurytyzacją.

A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

A.4.1 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W tabeli 3 zaprezentowano wynik działalności pozostałej operacyjnej.

TABELA 3. DANE FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI POZOSTAŁEJ

Działalność pozostała operacyjna	2019	2018	Zmiana
Wynik z pozostałej działalności operacyjnej	-45 019	-40 888	10%

Główną pozycję wyniku z pozostałej działalności operacyjnej stanowią pozostałe koszty operacyjne z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych. Wartość tego

podatku w 2019 roku wyniosła 48 456 tys. PLN (wobec 44 102 tys. PLN w roku poprzednim).

A.4.2 Umowy leasingowe

Na potrzeby sprawozdania statutowego umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są zaliczane do umów leasingu operacyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wszystkie umowy leasingowe zawarte przez Spółkę zostały zaklasyfikowane jako leasing operacyjny ze względu na zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu przypadają w udziale Spółki jako leasingobiorcy lub leasingodawcy.

Leasingobiorca ujmuje opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe jako koszty operacyjne w rachunku zysku i strat i rozlicza metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Leasingodawca ujmuje opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego jako przychody w rachunku zysków i strat metodą liniową.

TUiR „Warta” S.A. jako leasingobiorca

Istotne umowy najmu, w których Spółka występuje jako leasingobiorca zaprezentowano w tabeli 4. W zakresie najmu nieruchomości zaprezentowano koszty obejmujące opłaty z tytułu czynszów, a dodatkowo – w związku z wejściem w życie MSSF 16 – wartość aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz wartość zobowiązań leasingowych. Szczegółowe informacje dotyczące wejścia w życie MSSF 16 i jego wpływu na zasady wyceny na potrzeby Wyplacalności 2 zaprezentowano w części D niniejszego Sprawozdania.

Dane zaprezentowane w tabeli 4 dotyczą najmu powierzchni, w tym części, która jest podnajmowana Spółce zależnej TUnŻ „WARTA” S.A.

TUiR „Warta” S.A. jako leasingodawca

W Spółce nie występują istotne umowy leasingowe, które wymagałyby ujawnienia w niniejszym Sprawozdaniu.

TABELA 4. ISTOTNE UMOWY NAJMU

TYP AKTYWA	DATA ROZPOCZĘCIA UMOWY	DATA KOŃCA UMOWY	KOSZTY ROKU 2019	AKTYWA Z TYTUŁU PRAWA DO UŻYTKOWANIA	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU	KAUCJE I WARUNKI ZWROTU	WARUNKI ODNOWIENIA (OPCJE KONTRAKTU)
Nieruchomość	11.12.2006	10.12.2021	21 718	49 091	50 224	brak	Możliwość odnowienia na kolejne 5 lat na takich samych warunkach z wyjątkiem zmiany wysokości czynszu oraz opłaty eksploatacyjnej; warunek – najemca prześle wynajmującemu oświadczenie o zamiarze przedłużenia okresu najmu najpóźniej na 6 miesięcy przed datą zakończenia umowy

A.5

Wszelkie inne informacje

W związku z pojawieniem się zarażeń wirusem COVID-19 w I kwartale 2020 roku wprowadzono w Polsce stan epidemii wraz z pakietem środków mających na celu ograniczenie rozwoju pandemii. Można oczekiwać, że sytuacja ta będzie miała negatywny wpływ na wzrost i kondycję gospodarki polskiej, w tym na sektor ubezpieczeniowy. Należy liczyć się, że negatywne skutki dotkną także Spółkę – w zakresie składek ubezpieczeniowych i ich ściągalności, wskaźników szkodowości w niektórych liniach biznesowych, wyceny lokat, z potencjalnym wpływem na poziom środków własnych, kapitałowego wymogu wypłacalności oraz

poziom pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi.

Przygotowanie wiarygodnych szacunków tych skutków do dnia sporządzenia niniejszego Sprawozdania nie jest możliwe, jednak Zarząd nie rozpoznaje zagrożenia kontynuowania działalności gospodarczej Spółki jak również naruszenia wymogu w zakresie poziomu wskaźników wypłacalności w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2019 roku.

B System zarządzania

W niniejszym rozdziale zaprezentowano podstawowe informacje na temat systemu zarządzania w Spółce z uwzględnieniem stosowanych wymogów w zakresie kompetencji i reputacji, a także scharakteryzowano funkcje kluczowe w Spółce.

B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania

B.1.1 Struktura systemu zarządzania

ORGANY SPÓŁKI

Organami Spółki zgodnie z § 17 Statutu Spółki są:

- > Walne Zgromadzenie,
- > Rada Nadzorcza,
- > Zarząd.

WALNE ZGROMADZENIE

Walne Zgromadzenie TUIR „WARTA” S.A. wykonuje swoje zadania na podstawie postanowień Kodeksu Spółek Handlowych oraz Statutu Spółki, w ramach zwyczajnych Walnych Zgromadzeń zwoływanych przez Zarząd Spółki, które odbywają się w ciągu 6 miesięcy po upływie każdego roku obrotowego, i nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeń, zwoływanych w zależności od potrzeb, odbywających się w siedzibie Spółki. Protokoły Walnych Zgromadzeń, dokumentujące przebieg posiedzeń, sporządzone są w formie aktu notarialnego i przechowywane w Biurze Korporacyjno-Prawnym w Departamencie Prawnym.

Zgodnie z postanowieniami Statutu Spółki do zadań Walnego Zgromadzenia należy w szczególności:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- określenie sposobu podziału zysku, w tym wypłaty dywidendy lub pokrycia strat,
- tworzenie i likwidacja funduszy i kapitałów celowych,
- powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej, ustalanie zasad ich wynagradzania oraz udzielanie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- podejmowanie decyzji w przedmiocie połączenia Spółki, jej rozwiązania lub likwidacji,
- każda zmiana dotycząca kapitału zakładowego (w szczególności podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego Spółki) oraz emisja nowych akcji,
- inne sprawy przewidziane przez Kodeks Spółek Handlowych.

RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza wykonuje swoje zadania na podstawie postanowień Kodeksu Spółek Handlowych oraz Statutu i Regulaminu Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich aspektach jej działalności. Decyzje Rady Nadzorczej podejmowane są w formie uchwał podczas posiedzeń lub – w uzasadnionych przypadkach – przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość bądź w drodze korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk. Protokoły dokumentujące przebieg posiedzeń i uchwały podjęte poza posiedzeniami przechowywane są w Biurze Korporacyjno-Prawnym w Departamencie Prawnym lub – w przypadku poufnych decyzji kadrowych – w Departamencie Zarządzania Kadrami.

Zgodnie z postanowieniami Statutu Spółki do zadań Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności zarówno z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym,
- ocena wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku lub sposobu pokrycia strat,
- składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników przeprowadzonych ocen w wymienionych powyżej zakresach,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego Spółki,
- powoływanie i odwoływanie członków Zarządu,
- zawieranie, zmiana lub rozwiązywanie z członkami Zarządu umów o pracę lub innych umów związanych z pełnieniem funkcji członków Zarządu; czynności tych dokonuje w imieniu Rady Nadzorczej jej Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący,
- akceptacja Planów Biznesowych i Budżetów,
- wyrażanie zgody na dokonywanie czynności o szczególnym znaczeniu dla Spółki, np. nabywanie lub zbycie znaczących nieruchomości, nabycie przedsiębiorstwa lub rozporządzenie nim bądź jego częścią, połączenie z innym podmiotem,
- uchwalanie i zmiana Regulaminu Rady Nadzorczej oraz zatwierdzanie Regulaminu Zarządu,
- wyrażanie zgody w kwestiach związanych m.in. z:

- nabyciem przedsiębiorstwa lub rozporządzeniem nim,
- nabyciem akcji, praw własności lub praw wieczystego użytkowania,
- połączeniem lub przystąpieniem do wspólnego przedsięwzięcia,
- dokonaniem przez Spółkę wydatku powodującego istotne przekroczenie przyjętego na dany rok Budżetu,
- udzieleniem pożyczek podmiotom trzecim,
- dokonaniem zmian w kapitale zakładowym Spółki oraz z wypłatą dywidendy.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w skład Rady Nadzorczej wchodzili:

- Sven Fokkema – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Oliver Schmid – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Takeshi Kamoshita – Członek Rady Nadzorczej,
- Krzysztof Kokot – Członek Rady Nadzorczej,
- Christian Müller – Członek Rady Nadzorczej,
- Michael Schmidt-Rosin – Członek Rady Nadzorczej,
- Wiesław Thor – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 25 marca 2019 roku Pan Michiaki Shirai złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki ze skutkiem na moment otwarcia Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia dokonującego wyboru nowego członka Rady Nadzorczej. W dniu 15 kwietnia 2019 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie powołało na członka Rady Nadzorczej Pana Takeshi Kamoshita.

KOMITETY POWOŁANE W SPÓŁCE PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ SPÓŁKI

W 2019 roku w Spółce funkcjonowały następujące komitety powołane przez Radę Nadzorczą:

- > Komitet Audytu,
- > Komitet ds. Wynagrodzeń.

Komitet Audytu

Głównym celem Komitetu Audytu jest wspomaganie Rady Nadzorczej w sprawowaniu nadzoru finansowego nad Spółką poprzez dostarczanie miarodajnych informacji i opinii wspierających proces podejmowania decyzji przez Radę Nadzorczą – w głównej mierze w obszarze sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Komitet ds. Wynagrodzeń

Głównym celem Komitetu ds. Wynagrodzeń jest kontrolowanie tworzenia, wdrażania i funkcjonowania zasad i praktyk dotyczących wynagradzania członków Zarządu i pracowników TUIR „WARTA” S.A.

ZARZĄD SPÓŁKI

Zarząd Spółki jest organem zarządzającym, powołanym do prowadzenia spraw i reprezentacji Spółki, działającym zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, Statutem Spółki, Regulaminem Zarządu i uchwałami podjętymi przez Radę Nadzorczą w taki sposób, by dbać o interes Spółki i zapewnić maksymalizację jej wartości

kapitałowej.

Do reprezentacji Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu Spółki albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem lub dwóch prokurentów. Zarząd nie może podejmować decyzji należących do wyłącznych kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej Spółki.

Podstawowym dokumentem opisującym zakres uprawnień i obowiązków, zasady działania, tryb procedowania oraz dokumentowania prac Zarządu Spółki jest Regulamin Zarządu, zgodnie z którym zwłaszcza następujące decyzje wymagają podjęcia w formie uchwały Zarządu Spółki:

- zatwierdzenie projektów uchwał i materiałów przedkładanych pod obrady Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- nabycie lub rozporządzenie przedsiębiorstwem, udziałami lub akcjami w innych spółkach lub majątkiem bądź prawami należącymi do Spółki, nabycie lub zbycie prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego, przystąpienie do wspólnego przedsięwzięcia, podjęcie decyzji w sprawie uzyskania finansowania od podmiotu trzeciego, z zastrzeżeniem postanowień Statutu,
- ustalanie zakresu zadań i podziału kompetencji pomiędzy poszczególnymi członkami Zarządu, uchwalanie Regulaminu Organizacyjnego Spółki, powołanie i likwidacja komórek i jednostek organizacyjnych Spółki,
- ustalanie ogólnych warunków ubezpieczeń oraz zatwierdzanie taryf składek i wysokości stawek prowizyjnych,
- ustalanie założeń polityki lokacyjnej, strategii zarządzania ryzykiem, polityki rachunkowości, zasad i trybu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz innych rezerw, zasad wynagradzania pracowników Spółki, Regulaminu Pracy oraz Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, zasad doboru kadr oraz akceptacji kandydatów na stanowiska menadżerskie,
- inne zagadnienia powodujące szczególnie wysokie ryzyko gospodarcze lub w inny sposób znacząco wpływające na działalność Spółki oraz sprawy wniesione przez Prezesa lub poszczególnych członków Zarządu Spółki.

Posiedzenia Zarządu odbywają się raz w tygodniu. W nagłych przypadkach Prezes Zarządu może zwołać dodatkowe posiedzenie Zarządu. Protokoły dokumentujące przebieg posiedzeń Zarządu Spółki przechowywane są w Biurze Korporacyjno-Prawnym w Departamencie Prawnym lub – w przypadku poufnych decyzji kadrowych – w Departamencie Zarządzania Kadrami.

Ze względu na skalę prowadzonej przez Spółkę działalności Zarząd, działając w ramach przysługujących mu kompetencji, podjął decyzję o podziale zadań pomiędzy poszczególnych członków Zarządu i wskazał podległe ich nadzorowi komórki organizacyjne, za których prawidłowe funkcjonowanie ponoszą odpowiedzialność (szczegółowy opis wraz z ilustracją graficzną prezentującą podział na pionory organizacyjne został przedstawiony w punkcie Struktura organizacyjna Spółki i kluczowe procesy).

Zgodnie z tym podziałem członkom Zarządu, w obszarach podlegających ich nadzorowi, przyznane zostały uprawnienia do bieżącego prowadzenia spraw Spółki, w tym do wydawania zarządzeń, z wyłączeniem decyzji zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji Zarządu.

Kontrola działań Spółki przez Zarząd realizowana jest na wszystkich etapach podejmowanych działań oraz we wszystkich obszarach działalności i zapewniona jest poprzez wdrożone w Spółce:

- mechanizmy strukturalne – wbudowane w strukturę organizacyjną Spółki zakresy zadań poszczególnych komórek organizacyjnych, w których czynności decyzyjne zostały oddzielone od czynności kontrolnych,
- mechanizmy procesowe – wprowadzone do obowiązujących przepisów wewnętrznych zasady normujące przebieg procesów w Spółce, w których opisano zakresy zadań i odpowiedzialności poszczególnych uczestników oraz ich wzajemne relacje (w tym mechanizmy doboru kadry zarządzającej zapewniające efektywne i zgodne z prawem funkcjonowanie Spółki),
- mechanizmy kontrolne – obejmujące system kontroli funkcjonalnej oraz instytucjonalnej (realizowane przez poszczególne komórki organizacyjne w ramach wykonywanych obowiązków i opisane szerzej w rozdziale B.4.1 niniejszego Sprawozdania).

Opisane powyżej mechanizmy oraz wdrożony system raportowania zapewniają Zarządowi kompletną wiedzę na temat istotnych zdarzeń dotyczących działalności Spółki i pozwalają na efektywne i zgodne z prawem funkcjonowanie Spółki. Dzięki nim Zarząd ma wystarczającą informację o funkcjonowaniu Spółki. Kompletna informacja pozwala Zarządowi Spółki w sposób elastyczny reagować na zmienne uwarunkowania rynku ubezpieczeń oraz zdarzenia wewnętrzne w Spółce.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w skład Zarządu Spółki wchodzi:

- Jarosław Parkot – Prezes Zarządu,
- Paweł Bednarek – Wiceprezes Zarządu,
- Grzegorz Bielec – Wiceprezes Zarządu,
- Hubert Mordka – Wiceprezes Zarządu,
- Jarosław Niemirowski – Wiceprezes Zarządu,
- Jarosław Piątkowski – Wiceprezes Zarządu,
- Rafał Stankiewicz – Wiceprezes Zarządu,
- Witold Walkowiak – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 6 marca 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała Zarząd Spółki na nową kadencję w niezmienionym składzie.

KOMITETY POWOŁANE W SPÓŁCE PRZEZ ZARZĄD SPÓŁKI

Zarząd Spółki w ramach przydzielonych mu kompetencji, w obrębie struktury organizacyjnej Spółki, powołał następujące dodatkowe komitety, które mają za zadanie wspierać go w wykonywaniu obowiązków:

- > Komitet Underwritingowy,

- > Komitet Ryzyka,
- > Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- > Komitet Projektów,
- > Komitet Jakości Danych,
- > Komitet Rozwoju i Utrzymania Systemów.

Komitet Underwritingowy

Do zadań Komitetu Underwritingowego należy podejmowanie decyzji w zakresie akceptacji ryzyka, wielkości zachowka i warunków ubezpieczenia wybranych pojedynczych umów ubezpieczenia / ryzyk (w tym także w ramach reasekuracji czynnej).

Komitet Ryzyka

Głównym celem Komitetu Ryzyka jest wspieranie Zarządu oraz funkcji zarządzania ryzykiem w utrzymaniu efektywnego systemu zarządzania ryzykiem aktuarialnym, ryzykiem kredytowym w działalności reasekuracyjnej i ryzykiem operacyjnym.

Zadania Komitetu Ryzyka to w szczególności:

- koordynacja zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem,
- wspieranie komórek organizacyjnych w tym procesie,
- formułowanie rekomendacji odnoszących się do działalności biznesowej, mających wpływ na poziom ryzyka,
- rekomendowanie podjęcia działań w obszarze jego zarządzania,
- koordynacja procesu walidacji rezerw,
- dbanie o zgodność przyjmowanych rozwiązań w zakresie zarządzania ryzykiem ze Strategią Zarządzania Ryzykiem,
- przyjmowanie roli arbitra w przypadku sporów pomiędzy różnymi komórkami organizacyjnymi w zakresie tego procesu,
- raportowanie do Zarządu, za pośrednictwem Departamentu Zarządzania Ryzykiem, wszelkich istotnych informacji i rekomendacji podjętych przez Komitet.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami jest organem powołanym przez Zarząd Spółki w celu koordynowania i nadzorowania procesu inwestycyjnego oraz procesu zarządzania ryzykiem rynkowym i kredytowym w zakresie działalności inwestycyjnej oraz monitorowania pozycji kapitałowej Spółki.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami wydaje opinie i rekomendacje w sprawach dotyczących zakresu działalności komórek organizacyjnych, mającej istotny wpływ na poziom ryzyka rynkowego oraz kredytowego.

Zakres kompetencji Komitetu obejmuje w szczególności:

- nadzorowanie alokacji aktywów i wykorzystania limitów inwestycyjnych,
- wspieranie decyzji inwestycyjno-biznesowych,
- implementację i nadzorowanie procesu zarządzania ryzykiem rynkowym oraz kredytowym,

- wsparcie Zarządu w zakresie określenia apetytu na ryzyko oraz alokacji kapitału ekonomicznego na potrzeby ryzyka rynkowego oraz kredytowego, a także składanie raportów dotyczących tego kapitału,
- modyfikację limitów inwestycyjnych,
- podejmowanie decyzji inwestycyjnych,
- bieżący nadzór nad procesem zarządzania kapitałem.

W ramach Komitetu funkcjonuje wydzielony organ – Komitet Inwestycyjny, powołany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz podlegający jego nadzorowi. Zadaniem Komitetu Inwestycyjnego jest operacyjne monitorowanie i analiza rynków finansowych, ich bieżącej sytuacji oraz krótko i średnioterminowych perspektyw. Na podstawie tej analizy wydawane są decyzje dotyczące nastawienia inwestycyjnego na poszczególne rodzaje ryzyka rynkowego, co przekłada się na alokację na poszczególne klasy ryzyka w ramach przyznanych limitów inwestycyjnych.

Komitet Projektów

Komitet nadzoruje realizację działań wprowadzających istotną zmianę w strukturze organizacyjnej, teleinformatycznej czy w konstrukcji procesów nierzadko wymagających wysokich nakładów inwestycyjnych, zwiększonego lub dodatkowego zaangażowania kadry pracowniczej, mających charakter odmienny od bieżącej, rutynowej działalności Spółki.

Spółka realizuje takie zadania w formie powołanych projektów celowych.

Za nadzór nad zarządzaniem projektami w Spółce odpowiada Zarząd Spółki. Jednocześnie każdy z członków Zarządu bezpośrednio nadzoruje projekty realizowane w swoim obszarze odpowiedzialności, wypełniając tym samym funkcję tzw. sponsora tych projektów.

Komitet Jakości Danych

Komitet Jakości Danych jest organem powołanym przez Zarząd Spółki w celu wspierania sprawnego systemu zarządzania jakością danych w Spółce.

Zadania i uprawnienia Komitetu to przede wszystkim:

- podejmowanie decyzji dotyczących strategii zarządzania jakością danych w Spółce,
- określanie priorytetów i istotności poszczególnych obszarów oraz procesów z perspektywy zarządzania tym obszarem,
- monitorowanie głównych miar jakości danych, realizacja inicjatyw oraz projektów mających na celu ich poprawę w cyklu kwartalnym,
- coroczna weryfikacja wykorzystywanych mechanizmów kontroli adekwatnie do potrzeb Spółki,
- przyjmowanie roli arbitra w przypadku sporów dotyczących procesu zarządzania jakością danych pomiędzy różnymi komórkami organizacyjnymi,
- raportowanie do Zarządu Spółki, w ramach okresowego raportowania, wszelkich istotnych informacji i rekomendacji podjętych przez Komitet,
- wydawanie rekomendacji oraz zatwierdzanie procedur w zakresie zarządzania jakością danych dla

poszczególnych komórek organizacyjnych Spółki.

Komitet Rozwoju i Utrzymania Systemów

W 2019 roku Komitet ds. Utrzymania Systemów Informatycznych (skrót: MSC od ang. Maintenance Steering Committee) zmienił nazwę na Komitet Rozwoju i Utrzymania Systemów, którego podstawowym zadaniem jest zarządzanie Zmianą bieżącą w IT od momentu pojawienia się idei do przeglądu powdrożeniowego, poprzez alokowanie zasobów niezbędnych na utrzymanie systemów informatycznych oraz wprowadzanie modyfikacji i usprawnień systemowych mniejszej skali zgodnie z priorytetami biznesowymi Spółki.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA SPÓŁKI I KLUCZOWE PROCESY

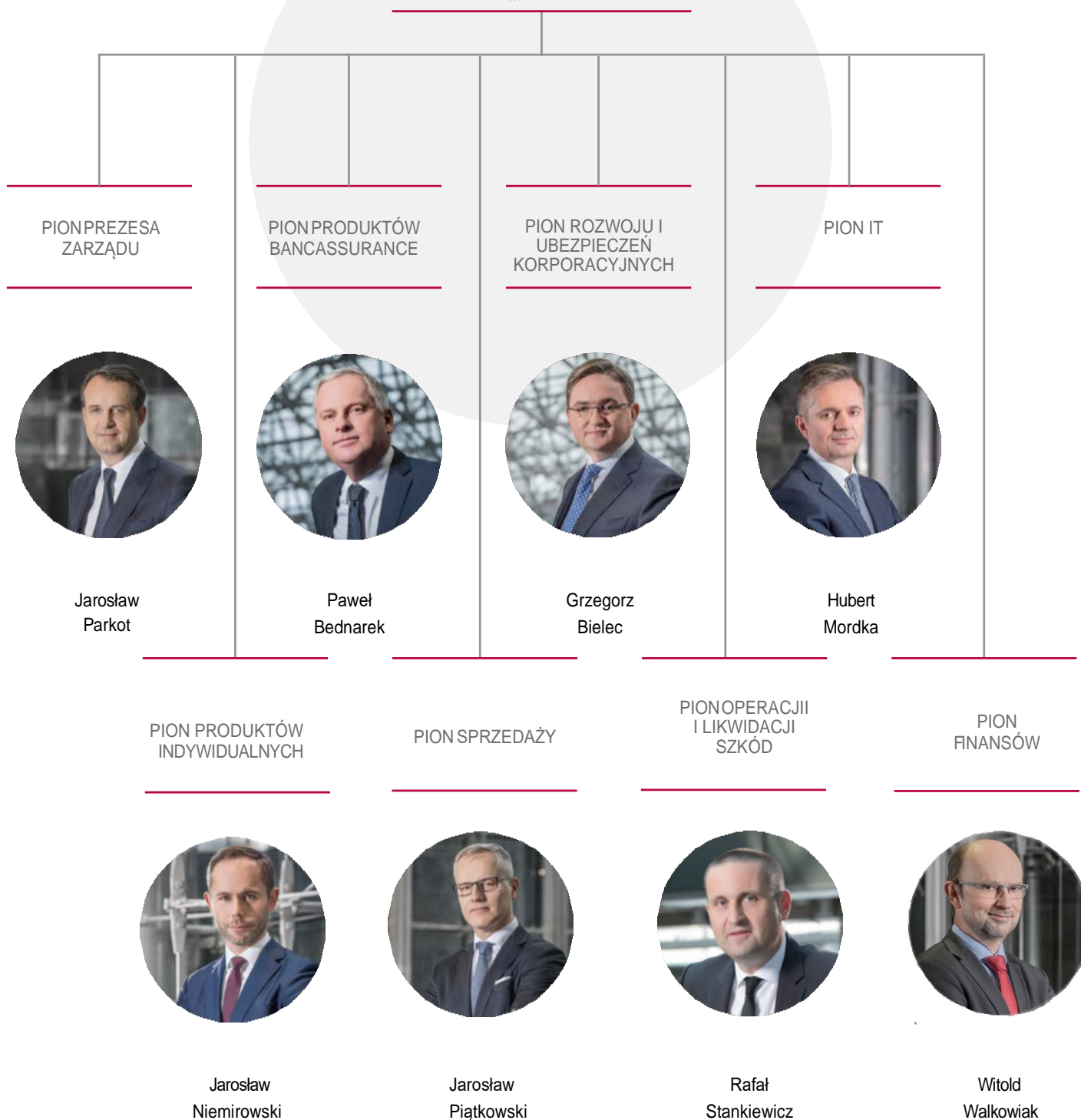
W strukturze organizacyjnej Spółki wyodrębniono 8 pionów:

- > Prezesa Zarządu,
- > Produktów Indywidualnych,
- > Produktów Bancassurance,
- > Rozwoju i Ubezpieczeń Korporacyjnych,
- > Sprzedaży,
- > Operacji i Likwidacji Szkód,
- > Finansów,
- > IT.

W trakcie 2019 roku struktura organizacyjna Spółki nie uległa istotnym zmianom. Struktura organizacyjna na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawiona została na poniższym diagramie.

warta.

TUiR „WARTA” S.A.

Rysunek 7.
Struktura organizacyjna Spółki

W strukturze organizacyjnej Spółki wyodrębniono dodatkowo stanowiska Pełnomocnika do Spraw Ochrony Informacji Niejawnych oraz Inspektora Ochrony Danych IOD, bezpośrednio podległych Prezesowi Zarządu.

Pion Prezesa Zarządu

Prezesem Zarządu Spółki jest Jarosław Parkot, odpowiedzialny za zarządzanie Spółką oraz za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Prezesa Zarządu.

Do głównych zadań Pionu Prezesa Zarządu należą: zapewnienie funkcjonowania Spółki zgodnie z przepisami prawa i wewnętrznymi regulacjami, dokonywanie niezależnej oceny procesów w Spółce, zarządzanie potencjałem ludzkim, obsługa kadrowo-płacowa oraz strategia marketingowa i działania o charakterze public relations.

Pion Produktów Indywidualnych

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Produktów Indywidualnych jest Jarosław Niemirowski.

Głównymi zadaniami Pionu Produktów Indywidualnych są: tworzenie i modyfikacja oferty produktowej dla poszczególnych grup produktów (m.in. komunikacyjnych, pozostałych majątkowych, MŚP)

Pion Rozwoju i Ubezpieczeń Korporacyjnych

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Rozwoju jest Grzegorz Bielec.

Głównymi zadaniami Pionu Rozwoju i Ubezpieczeń Korporacyjnych są: zarządzanie realizacją projektów nakierowanych na rozwój sprzedaży, optymalizację procesów obsługowych, w szczególności w zakresie likwidacji szkód oraz operacji a także w zakresie dostosowania procesów w Spółce do nowych wymogów regulacyjnych (m. in.: wdrożenie RODO, MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe), zarządzanie sprzedażą ubezpieczeń korporacyjnych za pośrednictwem brokerów, reasekuracja (konstrukcja, realizacja oraz rozliczanie programów i umów reasekuracyjnych) oraz zarządzanie sprzedażą ubezpieczeniowych produktów bancassurance oraz leasingowych.

Pion Produktów Bancassurance

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Produktów Bancassurance jest Paweł Bednarek.

Głównymi zadaniami Pionu Produktów Bancassurance są: opracowanie oferty produktowej oraz wycena ryzyka i taryfikacja w zakresie rozwijanej współpracy z partnerami

bancassurance.

Pion Sprzedaży

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Sprzedaży jest Jarosław Piątkowski.

Głównymi zadaniami Pionu Sprzedaży są procesy sprzedaży produktów ubezpieczeniowych dla klientów indywidualnych oraz korporacyjnych (akwizycja, sprzedaż, wsparcie sprzedaży). Sprzedaż ubezpieczeń do klientów indywidualnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw realizowana jest za pośrednictwem agentów wyłącznych i multiagencji. Natomiast sprzedaż ubezpieczeń do klientów korporacyjnych realizowana jest w ramach procesów ustanowionych w Pionie Rozwoju i Ubezpieczeń Korporacyjnych (patrz punkt powyżej) za pośrednictwem brokerów.

Pion Operacji i Likwidacji Szkód

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Operacji i Likwidacji Szkód jest Rafał Stankiewicz.

Głównymi zadaniami Pionu Operacji i Likwidacji Szkód są: likwidacja szkód, w tym także obsługa regresów i komisarki awaryjnej, rejestracja polis, inkaso składki, windykacja i obsługa posprzedażowa.

Pion Finansów

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu Finansów jest Witold Walkowiak.

Główne zadania Pionu Finansów dotyczą obszarów: ewidencji księgowej i sprawozdawczości finansowej, rachunkowości zarządczej, planowania biznesowego, aktuariatu, zarządzania portfelem inwestycyjnym, zarządzania ryzykiem oraz zarządzania nieruchomościami i ogólnego wsparcia administracyjnego.

Pion IT

Wiceprezesem Zarządu Spółki odpowiedzialnym za nadzór nad komórkami organizacyjnymi, funkcjami i procesami ustanowionymi w ramach Pionu IT jest Hubert Mordka.

Głównymi zadaniami Pionu IT są: budowa, rozwój i utrzymanie systemów i infrastruktury informatycznej i telefonicznej w Spółce, a także zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego.

ZASADY WSPÓŁPRACY ZARZĄDU Z PODLEGŁYMI KOMÓRKAMI ORGANIZACYJNYMI

Zgodnie z zasadami ładu korporacyjnego Spółka ma przejrzystą oraz adekwatną do skali prowadzonej

działalności oraz podejmowanego ryzyka strukturę organizacyjną, w której podległość służbowa, zadania, zakresy obowiązków i odpowiedzialności oraz linie raportowania są wyraźnie przypisane i odpowiednio podzielone. Struktura organizacyjna została precyzyjnie określona w Regulaminie Organizacyjnym Spółki, tak by nie zachodziły wątpliwości, co do zakresu zadań i odpowiedzialności odpowiednich komórek organizacyjnych i stanowisk kierowniczych, a zwłaszcza by nie dochodziło do nakładania się na siebie obowiązków i odpowiedzialności.

Dążąc do zapewnienia odpowiedniego poziomu komunikacji wewnętrznej, członkowie Zarządu organizują cykliczne spotkania, przynajmniej raz w tygodniu, z podległymi im dyrektorami B-1. Cele spotkań to wymiana informacji w obrębie każdego pionu organizacyjnego i omówienie zrealizowanych, bieżących oraz przyszłych zadań poszczególnych komórek organizacyjnych.

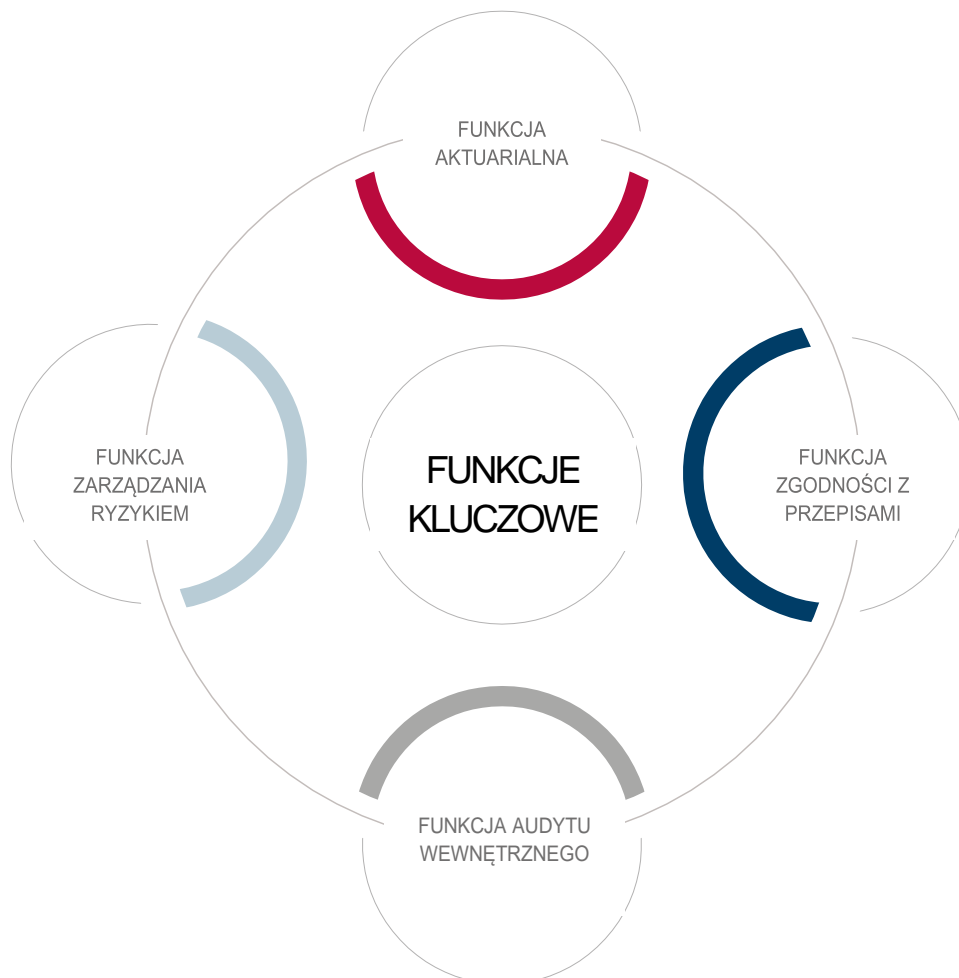
Podobne cele mają spotkania Zarządu ze wszystkimi

dyrektorami B-1 organizowane przynajmniej raz w roku. Cele takich spotkań to także integracja kadry kierowniczej Spółki, omówienie wyników finansowych, bieżącej sytuacji Spółki oraz jej pozycji na rynku, a także jej planów i przyszłych celów.

Aby zoptymalizować współpracę pomiędzy Zarządem Spółki a dyrektorami departamentów już na etapie rekrutacji kandydatów na stanowiska menadżerskie, zwraca się uwagę na to, aby spełniali oni wymagane kryteria w zakresie zgodności profilu kandydata z profilem stanowiska pod wieloma względami: kompetencji, doświadczenia, wiedzy, motywacji, zdolności menadżerskich, a także osobowości oraz umiejętności budowania zespołu, który ma osiągać założone cele.

FUNKCJE KLUCZOWE

W celu zapewnienia efektywnego systemu zarządzania, stanowiącego istotny element systemu Wypłacalność 2, w Spółce wdrożono następujące funkcje kluczowe:

Rysunek 8.
Funkcje kluczowe w Spółce

W ramach każdej funkcji kluczowej opracowano i udokumentowano zasady jej działania, ustanowiono role i obowiązki komórek organizacyjnych wykonujących czynności związane z daną funkcją, a także stworzono procesy raportowania i współpracy pomiędzy nimi oraz z Zarządem i Radą Nadzorczą, a także wspierającymi je komitetami.

Zadania realizowane w ramach funkcji kluczowych służą zapewnieniu ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością Spółki, a dodatkowo, przy zachowaniu modelu trzech linii obrony, zapewniają warunki do dbałości o dobro Spółki.

Szczegółowy opis wdrożenia funkcji kluczowych został zaprezentowany w rozdziałach: B.3.2 (funkcja zarządzania ryzykiem), B.4.2 (funkcja zgodności z przepisami), B.5 (funkcja audytu wewnętrznego) oraz B.6 (funkcja aktuarialna) niniejszego Sprawozdania.

MODEL TRZECH LINII OBRONY

Rysunek 9.
Model trzech linii obrony

SYSTEM PRZEKAZYWANIA INFORMACJI

Spółka stosuje skuteczny system przekazywania informacji poprzez efektywne raportowanie w ramach poszczególnych obszarów kompetencji oraz odpowiednią komunikację na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej. Efektywność tego procesu oceniana jest dodatkowo w ramach corocznego przeglądu dokonywanego przez osoby nadzorujące funkcje kluczowe, a jego wyniki przekazywane są do Zarządu Spółki.

B.1.2 Schemat wynagradzania

POLITYKA WYNAGRADZANIA

Ustalona w Spółce Polityka wynagradzania TUiR „WARTA” S.A. jest kształtowana zgodnie ze strategią działalności Spółki, w szczególności ze strategią zarządzania ryzykiem, profilem ryzyka, celami, praktykami w zakresie zarządzania ryzykiem oraz długoterminowymi interesami i wynikami całej Spółki.

Polityka wynagradzania TUiR „WARTA” S.A. dotyczy pracowników Spółki, w tym osób nadzorujących funkcje kluczowe.

Z dniem 30 maja 2019 roku został wprowadzony w Spółce Regulamin wynagradzania pracowników Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” S.A.

Zgodnie z ww. regulaminem wynagrodzenie pracowników obejmuje następujące składniki wynagrodzenia:

- > wynagrodzenie zasadnicze,
- > zmienny składnik wynagrodzenia.

Wynagrodzenie zasadnicze ustalane jest na podstawie wyceny realizowanych zadań w ramach powierzonego rodzaju pracy (funkcji) oraz z uwzględnieniem stanowiska określonego w umowie o pracę. Określenie jego poziomu odbywa się z uwzględnieniem benchmarku wewnętrznego i zewnętrznego.

Wynagrodzenie zasadnicze stanowi odpowiednio wysoką część całkowitego wynagrodzenia pracownika, co zapobiega nadmiernemu uzależnieniu pracowników od zmiennych składników i pozwala Spółce stosować w pełni elastyczne zasady dotyczące premii, umożliwiając między innymi niewypłacanie zmiennego składnika wynagrodzenia w obiektywnie uzasadnionych sytuacjach.

Rodzaj i konstrukcja zmiennego składnika wynagrodzenia (premia lub nagroda uznaniowa) uzależnione są od rodzaju wykonywanej pracy (funkcji) i od przypisania pracownika do jednej z trzech grup (sprzedaż, operacje, wsparcie). Pracownicy w obszarze sprzedaży i operacji objęci są planami premiovymi, natomiast pracownicy w obszarze

W zakresie przekazywania informacji do odbiorców zewnętrznych, w tym w szczególności do organu nadzoru, Spółka podejmuje działania zgodne z przyjętą poprzez Uchwałę Zarządu regulacją wewnętrzną Zasady przekazywania informacji i udzielania odpowiedzi na pisma Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego i organów administracji publicznej oraz wykonywania obowiązków sprawozdawczych w TUiR „WARTA” S.A. Na podstawie przyjętej regulacji Spółka określiła zasady opracowywania, rejestrowania i przekazywania do organów administracji publicznej sprawozdań i innych wymaganych dokumentów wraz ze wskazaniem komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za ich realizację.

wsparcia – roczną nagrodą uznaniową.

Plany premiowe uwzględniają specyfikę pracy pracownika i zadania komórki organizacyjnej, do której przynależy, w związku z czym istnieją zróżnicowane systemy premiowe, takie jak:

- roczny plan premiowy – dla pracowników w obszarze zarządzania aktywami oraz pracowników realizujących zadania underwritera w programach międzynarodowych,
- kwartalny plan premiowy – dla pracowników zaliczanych do grup sprzedaż i operacje,
- miesięczny zadaniowy plan premiowy – w obszarze likwidacji szkód i w Departamencie Contact Center,
- miesięczny plan premiowy za sprzedaż ubezpieczeń w obszarze dealerów samochodowych,
- roczna nagroda uznaniowa, której wysokość zależy od wyniku rocznej oceny okresowej pracownika – dla pracowników w obszarze wsparcia, w tym pracowników nadzorujących kluczowe funkcje, którzy nie są objęci żadnym planem premiovym.

Zasadą jest, że kryteriami, od których uzależnione jest przyznanie i wysokość zmiennego składnika wynagrodzenia, są wyniki Spółki, wyniki indywidualne pracownika oraz ocena pracy i postawy pracownika. Z uwagi na specyfikę realizowanych zadań, wprowadzane są modyfikacje w tym zakresie dla niektórych grup pracowników.

WYNAGRODZENIE OSÓB NADZORUJĄCYCH FUNKCJE KLUCZOWE SPÓŁKI

Zasady wynagradzania pracowników wykonujących nadzór nad funkcjami kluczowymi są zgodne z zasadami Rozporządzenia delegowanego, w tym w szczególności uwzględniają stopień realizacji zadań związanych z tymi funkcjami.

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW ZARZĄDU SPÓŁKI

Obowiązujące w 2019 roku zasady wynagradzania członków Zarządu Spółki zostały uchwalone przez Radę Nadzorczą Spółki.

Wysokość indywidualnego wynagrodzenia członka Zarządu Spółki ustalana jest przez Radę Nadzorczą w drodze uchwały z uwzględnieniem rekomendacji Komitetu ds. Wynagrodzeń.

Na wynagrodzenie członka Zarządu Spółki składają się:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- premia roczna,
- pozostałe świadczenia.

Struktura wynagrodzenia członków Zarządu skomponowana jest w taki sposób, aby ograniczać potencjalną skłonność do podejmowania nadmiernego ryzyka. Zapewnia to w szczególności zachowanie relacji wzajemnej istotności między stałymi i zmiennymi składnikami wynagrodzenia. Należy też zaznaczyć, że wysokość części zmiennej (premii) uzależniona jest nie tylko od stopnia realizacji ilościowych celów biznesowych, ale także od oceny jakościowej danego członka Zarządu, która uwzględnia aspekty dotyczące skuteczności zarządzania ryzykiem. Ponadto w ramach obowiązujących zasad premiowania istnieje możliwość niewypłacenia premii.

Prawo do premii rocznej oraz jej wysokość uzależnione są od:

- poziomu realizacji kluczowych wskaźników efektywności (KPI) ustalonych przez Radę Nadzorczą Spółki na dany rok kalendarzowy,

B.1.3 Istotne zmiany w systemie zarządzania

W trakcie okresu sprawozdawczego nie było istotnych zmian w systemie zarządzania.

- wyniku oceny okresowej uwzględniającej adekwatną do zakresu odpowiedzialności członka Zarządu Spółki ocenę prowadzenia działalności Spółki z uwzględnieniem profilu ryzyka i kosztu kapitału, obejmującą zwłaszcza następujące elementy:
  - pozycję kapitałową,
  - dane dotyczące wykorzystania budżetu ryzyka oraz limitów inwestycyjnych,
  - wyniki analizy najbardziej istotnych ryzyk wraz z informacją o podjętych działaniach/mechanizmach kontrolnych ograniczających te ryzyka.

Płatność znacznej części premii rocznej jest odroczone na okres nie krótszy niż 3 lata.

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ SPÓŁKI

W przypadku członków Rady Nadzorczej zasadą jest nieodpłatne pełnienie funkcji w Radzie Nadzorczej Spółki, chyba że Walne Zgromadzenie postanowi o przyznaniu wynagrodzenia dla danego członka Rady Nadzorczej Spółki.

Stosownie do przyjętej zasady w 2019 roku prawo do wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w Komitecie Audytu Rady Nadzorczej zostało przyznane tylko niezależnym, w rozumieniu art. 129 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U.2017.1089), członkom Rady Nadzorczej.

PROGRAM EMERYTALNO-RENTOWY

W 2019 roku został wprowadzony w Spółce Pracowniczy Plan Kapitałowy na podstawie zawartej przez Spółkę umowy o zarządzanie PPK, funkcjonujący na zasadach określonych w Ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U.2018.2215).

B.1.4 Informacje na temat istotnych transakcji z akcjonariuszami, osobami wywierającymi istotny wpływ na Spółkę, członkami Zarządu oraz Rady Nadzorczej

W trakcie 2019 roku Spółka nie udzieliła pożyczek, kredytów, gwarancji oraz zaliczek:

- Akcjonariuszom oraz członkom ich organów zarządzających i nadzorujących,

- członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki oraz członkom ich rodzin,
- innym osobom wywierającym znaczący wpływ na Spółkę, w tym osobom nadzorującym funkcje kluczowe.

B.1.5 Ocena adekwatności systemu zarządzania

Przegląd funkcjonowania systemu zarządzania w Spółce jest przeprowadzany w czwartym kwartale każdego roku i obejmuje swoim zakresem takie obszary, jak:

- struktura organizacyjna,
- system przekazywania / obiegu informacji,
- funkcja zarządzania ryzykiem oraz ciągłość działania,
- funkcja zgodności z przepisami,
- funkcja audytu wewnętrznego,
- funkcja aktuarialna,
- outsourcing,
- zasady w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji,
- system kontroli wewnętrznej,
- dystrybucja ubezpieczeń.

Wybrane komórki organizacyjne Spółki przeprowadzają przegląd poszczególnych elementów systemu zarządzania. W wyniku analizy przeprowadzonej w 2019 roku nie wskazano na potrzebę wprowadzania istotnych zmian w systemie zarządzania Spółki. Raport z tego przeglądu podlegał zatwierdzeniu przez Zarząd Spółki.

Komórka ds. audytu wewnętrznego dokonuje niezależnej

oceny systemu kontroli wewnętrznej w Spółce. W 2019 roku nie zidentyfikowano obszarów działalności Spółki wymagających natychmiastowych działań naprawczych. Wyniki oceny są przedstawiane Zarządowi Spółki, a następnie Komitetowi Audytu Spółki.

Biorąc pod uwagę zarówno powyższe informacje, jak i wyniki regularnego raportowania innych funkcji kluczowych, wyniki badania sprawozdań finansowych i raporty pokontrolne podmiotów zewnętrznych, Zarząd Spółki ocenił, że w 2019 roku system zarządzania, w tym system kontroli wewnętrznej, był adekwatny do skali i złożoności prowadzonej działalności i pozwalał na skuteczną identyfikację i zarządzanie ryzykiem mogącym wpłynąć na osiągnięcie celów biznesowych Spółki.

Rada Nadzorcza Spółki pozytywnie oceniła system zarządzania oraz adekwatność, efektywność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej funkcjonujących w Spółce w 2019 roku.

B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

B.2.1 Polityka w zakresie kompetencji i reputacji

W Spółce została wdrożona Polityka TUiR „WARTA” S.A. w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje. Polityka została zatwierdzona przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki.

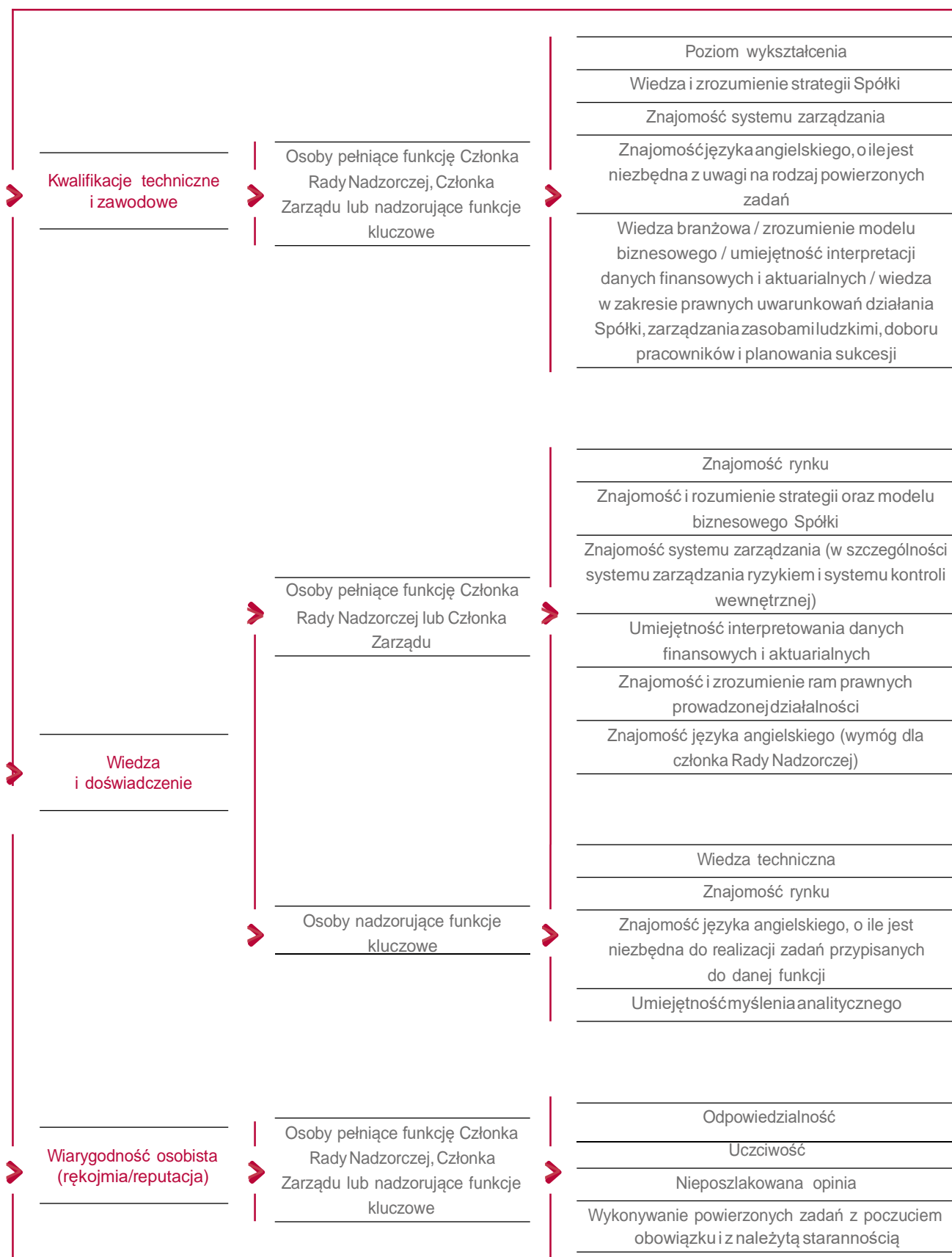
Określa ona kryteria, które muszą spełniać członkowie Zarządu, członkowie Rady Nadzorczej oraz pracownicy nadzorujący funkcje kluczowe Spółki.

Celem Polityki jest zapewnienie ciągłego spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji – w rozumieniu Art. 42 Dyrektywy Wypłacalność 2 – przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje.

W 2019 roku w ramach Polityki TUiR „WARTA” S.A. w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje wprowadzono zasadę corocznej samooceny członków Zarządu i Rady Nadzorczej.

Charakterystykę wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przedstawia rysunek 10:

WYMOGI W ZAKRESIE KOMPETENCJI I REPUTACJI

Rysunek 10.

Wymogi w zakresie kompetencji i reputacji

Zaprezentowane powyżej wymogi w zakresie kompetencji i reputacji muszą być spełnione przez wszystkie osoby faktycznie kierujące Spółką lub pełniące inne funkcje kluczowe, przy czym:

- indywidualne kompetencje poszczególnych członków Zarządu / Rady Nadzorczej powinny dopełniać się w taki sposób, aby zapewniać odpowiedni poziom kolegialnego zarządzania / sprawowania nadzoru nad wszystkimi obszarami działalności Spółki,
- w przypadku zmian personalnych w składzie Zarządu / Rady Nadzorczej kolegialne zarządzanie / sprawowanie nadzoru nad Spółką oraz umiejętności techniczne i zawodowe członków Zarządu / Rady Nadzorczej powinny zostać zachowane,
- wymagania dotyczące kwalifikacji technicznych i zawodowych osób nadzorujących kluczowe funkcje są ściśle związane ze specyfiką zadań przypisanych do danej funkcji,
- przy ocenie kwalifikacji technicznych i zawodowych wymaganych od osób nadzorujących kluczowe funkcje obowiązuje zasada proporcjonalności, tj. uwzględnia się ryzyka związane z działalnością Spółki i zadaniami przypisanymi do danej funkcji kluczowej,
- osoba nadzorująca funkcję kluczową powinna mieć doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania takiego zadania,
- osoby nadzorujące funkcje kluczowe powinny regularnie

podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz przedkładać Spółce dokumenty potwierdzające ich podwyższenie,

- przed powołaniem w skład Zarządu / Rady Nadzorczej oraz przed powierzeniem nadzoru nad funkcją kluczową konieczne jest zweryfikowanie, czy osoba kandydująca na takie stanowisko spełnia wymogi określone w Ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

W przypadku podjęcia przez Spółkę decyzji o zleceniu wykonywania funkcji kluczowych na zewnątrz (outsourcing), Spółka musi zapewnić, aby osoby zatrudnione u dostawcy usług, które są odpowiedzialne za ich realizację, miały wystarczające kwalifikacje techniczne i zawodowe oraz odpowiednią osobistą wiarygodność (rękojmię/ reputację).

WYMAGANIA W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI NALEŻĄCE DO FUNKCJI KLUCZOWYCH

Kandydaci na stanowiska, na których wykonywane są czynności należące do funkcji kluczowych, powinni spełniać wymogi w zakresie kompetencji (niezbędnego doświadczenia zawodowego) i rękojmi wykonywania zadań w sposób należyty – proporcjonalnie do wykonywanych czynności.

B.2.2 Proces oceny kompetencji i reputacji

OCENA KOMPETENCJI I REPUTACJI NA ETAPIE REKRUTACJI

Polityka rekrutacji pracowników, w tym na stanowiska odpowiedzialne za nadzorowanie funkcji kluczowych, zakłada, że podstawowym kryterium selekcji kandydatów jest zgodność z wymaganym profilem stanowiska pod względem kompetencji, doświadczenia, wiedzy, motywacji, prawości i uczciwości. Wymagania dotyczące wykształcenia, wiedzy w określonych obszarach, doświadczenia oraz umiejętności niezbędnych do poprawnego wykonywania zadań na określonym stanowisku zawarte są w kwestionariuszu opisu stanowiska.

Zgodnie z Polityką TUiR „WARTA” S.A. w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje powierzenie funkcji w Zarządzie Spółki, Radzie Nadzorczej Spółki lub zatrudnienie pracownika nadzorującego funkcję kluczową bądź wykonującą czynności na rzecz funkcji kluczowej może nastąpić wyłącznie pod warunkiem uprzedniej weryfikacji spełniania przez tę osobę obowiązujących wymogów określonych w powyższej Polityce oraz w przepisach wydanych na jej podstawie.

W przypadku kandydatów na członków Zarządu proces takiej weryfikacji odbywa się na poziomie Rady Nadzorczej

Spółki. W przypadku kandydatów na stanowiska odpowiedzialne za nadzorowanie funkcji kluczowych oraz na stanowiska, na których wykonywane są czynności na rzecz danej funkcji kluczowej, proces rekrutacji przebiega zgodnie ze szczegółowymi zasadami określonymi w Polityce rekrutacji oraz w Instrukcji służbowej Szczególne wymogi dotyczące rekrutacji na stanowiska związane z nadzorowaniem funkcji kluczowych oraz na funkcje, w ramach których wykonywane są czynności należące do funkcji kluczowych w rozumieniu wymogów Wypłacalność 2 w TUiR „WARTA” S.A.

Proces rekrutacji obejmuje dwa etapy rozmów (zgodnie z zasadą czterech oczu). Ostateczna decyzja o powołaniu kandydata w skład Zarządu Spółki należy do Rady Nadzorczej Spółki, a o zatrudnieniu danej osoby na stanowisku odpowiedzialnym za nadzorowanie funkcji kluczowej oraz stanowisku, na którym wykonywane są czynności na rzecz danej funkcji kluczowej należy odpowiednio do członka Zarządu nadzorującego daną komórkę organizacyjną w Spółce lub B-1 odpowiedzialnego za nadzorowanie danej funkcji kluczowej. W przypadku osoby kandydującej na stanowisko kierującego Departamentem Audytu Wewnętrzny zatrudnienie kandydata uzgadniane jest z Komitetem Audytu.

BIEŻĄCA OCENA KOMPETENCJI I REPUTACJI

Spełnianie wymogów przez członków Zarządu i wszystkich

pracowników, w tym pracowników nadzorujących funkcje kluczowe i pracowników wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych weryfikowane jest w ramach corocznej oceny dokonywanej odpowiednio na poziomie Rady Nadzorczej i przełożonego pracownika. Obejmuje ona m.in. zakres dotyczący należytego wykonywania powierzonych obowiązków i właściwej postawy.

Bieżąca ocena wykonywania obowiązków przeprowadzana jest zgodnie z zasadami określonymi w Polityce rocznych ocen okresowych w TUiR „WARTA” S.A., zgodnie z którą ocenie okresowej podlegają: poziom realizacji przez pracownika celów, jakość jego pracy, prezentowane postawy oraz zaangażowanie w porównaniu z innymi pracownikami. Jest ona dokonywana na podstawie kryteriów efektywnościowych i behawioralnych. Osoby na stanowiskach dyrektorów B-1 podlegają ocenie rocznej dokonywanej przez członków Zarządu z wykorzystaniem opisowego arkusza przygotowywanego dla osób zatrudnianych na stanowiskach kierowniczych.

Pracowników, w tym także pracowników odpowiedzialnych za nadzorowanie funkcji kluczowych, obowiązuje Kodeks postępowania TUiR „WARTA” S.A. zawierający zbiór wytycznych, zasad i reguł postępowania wynikających z ogólnych, szczególnie istotnych dla działalności Spółki norm moralnych i etycznych. Oznacza to, że w ramach przydzielonych obowiązków pracownicy Spółki powinni kierować się zasadami uczciwości, lojalności, profesjonalizmu, rzetelności i staranności.

Polityka TUiR „WARTA” S.A. w zakresie spełniania wymogów dotyczących kompetencji i reputacji przez osoby, które faktycznie zarządzają Spółką lub pełnią inne kluczowe funkcje przewiduje również:

- cykliczną, w odstępach nie krótszych niż 5 lat, weryfikację wymogów ustanowionych dla osób faktycznie kierujących Spółką lub pełniących inne kluczowe funkcje w Spółce, celem zapewnienia ich adekwatności do realizowanych przez daną osobę zadań oraz zmieniającego się otoczenia rynkowego,
- weryfikację, niezależnie od okresowej oceny, o której mowa powyżej, wymagań osób faktycznie kierujących Spółką lub pełniących inne kluczowe funkcje w Spółce każdorazowo w przypadku:
  - powzięcia przez Spółkę informacji istotnych dla możliwości dalszego pełnienia przez te osoby powierzonych funkcji, a dotyczących w szczególności:
    - możliwych działań sprzecznych z przepisami powszechnie obowiązującymi,
    - przejawów niewłaściwego zachowania wpływającego negatywnie na wizerunek Spółki,
    - faktów poddających w wątpliwość możliwość spełniania wymogów w zakresie kwalifikacji merytorycznych,
    - faktów poddających w wątpliwość zdolność do realizacji z należytą rozważą i starannością zadań powierzonych przez Spółkę,
- wprowadzenia zmian dotyczących funkcji kluczowej nadzorowanej przez daną osobę:
  - o charakterze funkcjonalnym – odnoszącym się w szczególności do istotnego rozszerzenia lub istotnej zmiany nadzorowanego obszaru działalności Spółki,
  - w zakresie wymagań merytorycznych – wynikających zwłaszcza ze zmian przepisów powszechnie obowiązujących dotyczących nadzorowanej funkcji.

B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności

B.3.1 System zarządzania ryzykiem

CELE, ZADANIA I FUNKCJONOWANIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Celem strategicznym w obszarze zarządzania ryzykiem jest unikanie sytuacji, które mogą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia założonych celów biznesowych i kontynuacji działalności Spółki, przy jednoczesnym wykorzystywaniu nadarzających się szans biznesowych. W szczególności jest nim ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat poprzez wdrożenie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem, adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka.

Zadania ww. systemu to:

- dostarczanie informacji na temat zidentyfikowanych indywidualnych ryzyk oraz profilu ryzyka Spółki,
- zapewnienie odpowiedniej reakcji na te ryzyka,
- monitorowanie poziomu ryzyka względem zdefiniowanych limitów wewnętrznych / poziomów ostrzegawczych / budżetu ryzyka,
- raportowanie wyników adekwatności kapitałowej.

System zarządzania ryzykiem obejmuje zespół zasad obowiązujących w Spółce. W ramach tego systemu Spółka:

- stosuje jednolitą klasyfikację ryzyka i terminologię z zakresu zarządzania ryzykiem,
- określiła podział ról i odpowiedzialności w tym procesie,
- ustanowiła funkcję zarządzania ryzykiem,

- stosuje sformalizowane polityki/procedury, które opisują ten proces i mają na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie i raportowanie ryzyka występującego w działalności Spółki.

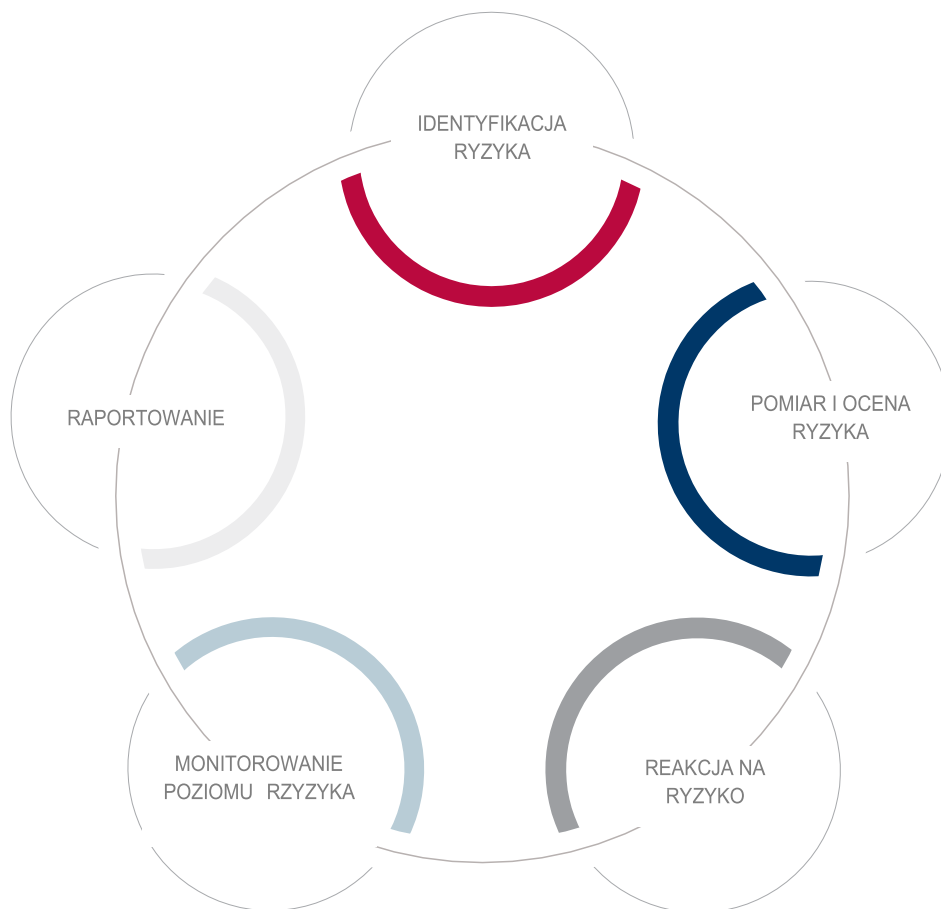
W celu efektywnego zarządzania ryzykiem Zarząd Spółki ustala i zatwierdza:

- poziom materialności, który jest wykorzystywany w procesie analizy ryzyk związanych z wdrożeniem produktu,
- poziom istotności ryzyka, który służy jako kryterium ilościowe do ich identyfikacji, mogących wywierać poważny, trwały i negatywny wpływ na sytuację finansową, aktywa netto lub wynik finansowy Spółki,
- budżet ryzyka wraz z alokacją na podbudżety, osobno

dla każdego z głównych modułów formuły standardowej. Budżet ryzyka określa maksymalny akceptowalny poziom kapitałowego wymogu wypłacalności i definiuje apetyt na ryzyko Spółki.

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W procesie zarządzania ryzykiem Spółka stosuje jednolity katalog rodzajów ryzyka, którego celem jest zapewnienie, że wszystkie ryzyka, na które Spółka jest potencjalnie narażona, są identyfikowane i adekwatnie kontrolowane. Proces zarządzania ryzykiem jest procesem ciągłym, obejmującym następujące etapy:

Rysunek 11.

Proces zarządzania ryzykiem

Identyfikacja ryzyka

Proces identyfikacji polega na wykrywaniu ryzyk, które mogą mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów Spółki, w tym na ustaleniu przyczyn i obszarów ich występowania. Identyfikacja powinna dotyczyć wszystkich typów działalności, produktów, procesów i systemów w Spółce.

Pomiar ryzyka

Pomiar ryzyka definiuje się jako jakościowe lub ilościowe oszacowanie ekspozycji Spółki na ryzyka, tj. określenie wpływu i prawdopodobieństwa materializacji zidentyfikowanego ryzyka. Elementem procesu pomiaru jest wybór narzędzi wykorzystywanych do tego zadania.

W uzasadnionych przypadkach Spółka może stosować

uproszczone metody pomiaru (w tym ocenę ekspercką).

Ocena ryzyka

Celem oceny ryzyka jest określenie, zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Spółkę, czy jest ono istotne. Odbywa się to na podstawie uzyskanych wyników pomiaru.

Reakcja na ryzyko

Celem działań podejmowanych w odpowiedzi na ryzyko jest ograniczenie zagrożeń i wykorzystanie pojawiających się możliwości. Działania te powinny pozwolić na utrzymanie ekspozycji łącznej na ryzyko w ramach przyjętego budżetu ryzyka.

Spółka dopuszcza następujące rodzaje działań podejmowanych w odpowiedzi na ryzyko:

- unikanie – nieangażowanie się w określoną działalność biznesową,
- mitygowanie – działanie mające na celu zmniejszenie wpływu ryzyka lub prawdopodobieństwa jego wystąpienia,
- transfer – zawarcie dodatkowego kontraktu, umowy ubezpieczenia, umowy o partnerstwie itp. transferującego ryzyko na drugą stronę umowy,
- akceptację – przyjęcie możliwych konsekwencji wynikających z materializacji ryzyka,
- zwiększenie – decyzje polegające na zwiększeniu ponoszonego ryzyka w celu poprawy osiąganych wyników.

Monitorowanie

Monitorowanie to usystematyzowany sposób sporządzania i analizowania informacji o ryzyku. Ma ono charakter ciągły i obejmuje:

- monitoring poziomu i profilu ryzyka,
- monitoring statusu wdrożenia podjętych działań, które je ograniczają,
- ocenę ich efektywności.

Raportowanie

Raportowanie to regularne prezentowanie danych ilościowych i jakościowych zgodnie z wymaganiami poszczególnych technik i narzędzi zarządzania ryzykiem. Informacje dotyczące identyfikacji, pomiaru i oceny, powinny być przetwarzane i prezentowane właściwym odbiorcom w takiej formie i z taką częstotliwością, aby umożliwić im prawidłowe wykonanie obowiązków i włączenie aspektów ryzyka w proces podejmowania decyzji.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Spółka ustanowiła funkcję zarządzania ryzykiem oraz określiła jasny podział ról i obowiązków dla uczestników procesu zarządzania ryzykiem.

W omawianym procesie stosowana jest zasada proporcjonalności, która oznacza, że procesy, techniki

i metodologie są proporcjonalne do natury, wielkości oraz stopnia złożoności Spółki, a także do istotności poszczególnych rodzajów ryzyka.

Opisy etapów procesów zarządzania ryzykiem dla poszczególnych obszarów zawarte są w odpowiednich politykach (np. w Polityce ryzyka aktuarialnego, operacyjnego, ALM). Każdy opis obejmuje:

- definicję etapów i szczegółowy opis każdego etapu,
- zasady, którymi Spółka kieruje się przy projektowaniu, opracowywaniu, wdrażaniu, wykonywaniu, monitorowaniu i przeglądaniu poszczególnych działań,
- wskazanie technik i narzędzi stosowanych na każdym etapie procesu, a także odniesienia do odpowiednich regulacji wewnętrznych,
- zestaw instrumentów niezbędnych do opracowania i wdrożenia procesu zarządzania ryzykiem w praktyce (np. szablony, instrukcje).

Oprócz polityk dziedzinowych dedykowanych poszczególnym rodzajom ryzyka Spółka ustanowiła nadrzędne zasady ich identyfikacji i raportowania.

PROCES IDENTYFIKACJI I OCENY INDYWIDUALNYCH RYZYK ORAZ RAPORTOWANIE ZARZĄDCZE

Identyfikacja i ocena indywidualnych ryzyk dokonywana jest zgodnie z poniższymi zasadami.

- na bieżąco – w ramach procesów/ działań prowadzonych przez komórkę organizacyjną.

Komórki organizacyjne na bieżąco identyfikują ryzyka zarówno w swoich, jak i w innych procesach / obszarach działania. W przypadku ich identyfikacji w innej komórce organizacyjnej jest ona o tym fakcie informowana. Istotne ryzyka są raportowane na bieżąco oraz zgłaszane w ramach przygotowywania wniosków na Zarząd.

- w usystematyzowany, sformalizowany sposób w procesie Risk Scan.

W celu identyfikacji najistotniejszych rodzajów ryzyka w Spółce przeprowadzany jest w trybie półrocznym sformalizowany proces samooceny ryzyka – Risk Scan. Polega on na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i raportowaniu rodzajów ryzyka, które mogą zagrozić realizacji założonych planów finansowych Spółki. Samoocena dotyczy wszystkich rodzajów ryzyka, zgodnie z katalogiem zdefiniowanym w Strategii zarządzania ryzykiem, w tym m.in.: ryzyka aktuarialnego, rynkowego, kredytowego i operacyjnego.

W trakcie oceny rozpatrywane są w szczególności ryzyka, które mogą mieć istotny wpływ na wynik/kapitały Spółki w rocznej perspektywie.

- w usystematyzowany, sformalizowany sposób w procesie identyfikacji i oceny nowo pojawiających się ryzyk (tzw. emerging risks).

Spółka przeprowadza również identyfikację i ocenę nowo pojawiających się ryzyk co najmniej raz w roku. Jest ona

przeprowadzana na podstawie tzw. opinii eksperckiej. Komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie produktem oraz Departament Aktuarialny oceniają w szczególności długoterminowe zjawiska, które mogą mieć znaczący wpływ na sytuację finansową i reputację Spółki.

- w trakcie przygotowywania Planu Biznesowego i dotyczy rodzajów ryzyk, które mogą ujawnić się w trakcie jego realizacji w perspektywie długoterminowej.

KATALOG RODZAJÓW RYZYK ZIDENTYFIKOWANYCH W SPÓŁCE ORAZ PROCES ZARZĄDZANIA NIMI

Zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykiem zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Spółki ryzyko definiuje się jako możliwość wystąpienia zdarzeń, zarówno negatywnych, jak i pozytywnych, które mogą mieć wpływ na osiągnięcie zamierzonych celów biznesowych Spółki.

Aby zapewnić ich kompletną identyfikację, Spółka stosuje jednolity katalog rodzajów ryzyka.

RYZIKO TO MOŻLIWOŚĆ WYSTĄPIENIA ZDARZEŃ, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA OSIĄGNIĘCIE ZAMIERZONYCH CELÓW BIZNESOWYCH SPÓŁKI

Katalog ryzyk

Kluczowe ryzyka	Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	Ryzyko operacyjne	Pozostałe ryzyka
Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)			Ryzyko modeli
Ryzyko rynkowe			Ryzyko strategiczne
			Ryzyko reputacji
			Ryzyko biznesowe
			Ryzyko konkurencji
			Ryzyko płynności
			Ryzyko braku zgodności (compliance)
			Ryzyko inflacji
			Inne ryzyka

Rysunek 12.
Katalog rodzajów ryzyka

Kluczowymi rodzajami ryzyka, na które narażona jest Spółka w ramach prowadzonej działalności i które w znacznym stopniu warunkują realizację strategii biznesowej Spółki, są ryzyko aktuarialne i ryzyko rynkowe. Biorąc pod uwagę zasadę proporcjonalności, uwzględniając skalę i charakter działalności, ryzyka te objęte są całościowym procesem zarządzania ryzykiem oraz dodatkowo podlegają ustanowionym wewnętrznym limitom i poziomom ostrzegawczym.

Ryzyko aktuarialne

Proces zarządzania ryzykiem aktuarialnym obejmuje następujące etapy:

- identyfikację – badanie wpływu na ryzyko i limity

w zakresie majątkowego ryzyka niekatastroficznego (ryzyko składki, rezerw oraz kosztów), katastroficznego oraz kredytowego wynikającego z kontraktów reasekuracyjnych i koasekuracyjnych z klauzulą solidarnościową,

- miarę i ocenę – bazuje na modelach (wewnętrznych i zewnętrznych) uzupełnionych o testy stresu,
- reakcję na ryzyko – decyzję o kolejnych krokach (akceptacji, ograniczaniu, transferze bądź unikaniu) podejmuje komórka, w której zostało zidentyfikowane ryzyko. Akceptacja wymaga dokonania oceny poziomu ryzyka w odniesieniu do limitów obowiązujących w Spółce lub apetytu na nie zdefiniowanego poprzez budżet ryzyka. Rekomendowanie właściwych działań naprawczych należy również do zadań Komitetu Ryzyka,

- monitorowanie i raportowanie, które są przeprowadzane w następujących obszarach:
  - programy reasekuracyjne,
  - limity ubezpieczeniowe,
  - kompetencje do akceptacji ryzyka,
  - zasady tworzenia rezerw,
  - ogólne warunki ubezpieczenia i taryfy,
  - analizy zyskowności portfela,
  - poziom rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Powyższe raporty są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka lub w ramach przeglądów portfela ubezpieczeniowego dokonywanych przez departamenty produktowe.

Ryzyko rynkowe i kredytowe wynikające z działalności inwestycyjnej

Polityka Zarządzania Ryzykiem ALM i Kredytowym Spółki, która reguluje ten obszar, nakierowana jest na maksymalizację rentowności portfela przy ustalonych limitach na poszczególne rodzaje ryzyka wynikających z podbudżetu ryzyka dla ryzyka rynkowego i kredytowego Spółki. Uwzględnia ona specyfikę poszczególnych portfeli rezerw i produktów ubezpieczeniowych oraz potrzeby płynnościowe w poszczególnych portfelach Spółki.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym i kredytowym obejmuje takie etapy, jak:

- identyfikacja – badanie wpływu na ryzyko i limity przy nowo kupowanych instrumentach,
- pomiar i ocena – wyliczanie VAR w różnych modelach kapitałowych, BPV, duracja dla portfela oraz szereg limitów na ryzyko rynkowe i kredytowe portfela,
- reakcja na ryzyko – decyzje o tym, jakie działania należy podjąć (akceptację, ograniczanie, transfer bądź unikanie), podejmują Komitet Inwestycyjny oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- monitorowanie i raportowanie – prezentacja raportów z zestawieniami miar ryzyka i limitów na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Ryzyko operacyjne

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje takie etapy, jak:

- identyfikacja – Spółka stosuje różne metody identyfikacji ryzyka operacyjnego:
  - proces gromadzenia danych o zdarzeniach operacyjnych,
  - Risk Scan – ustrukturyzowany proces, którego głównym celem jest identyfikacja istotnych ryzyk,

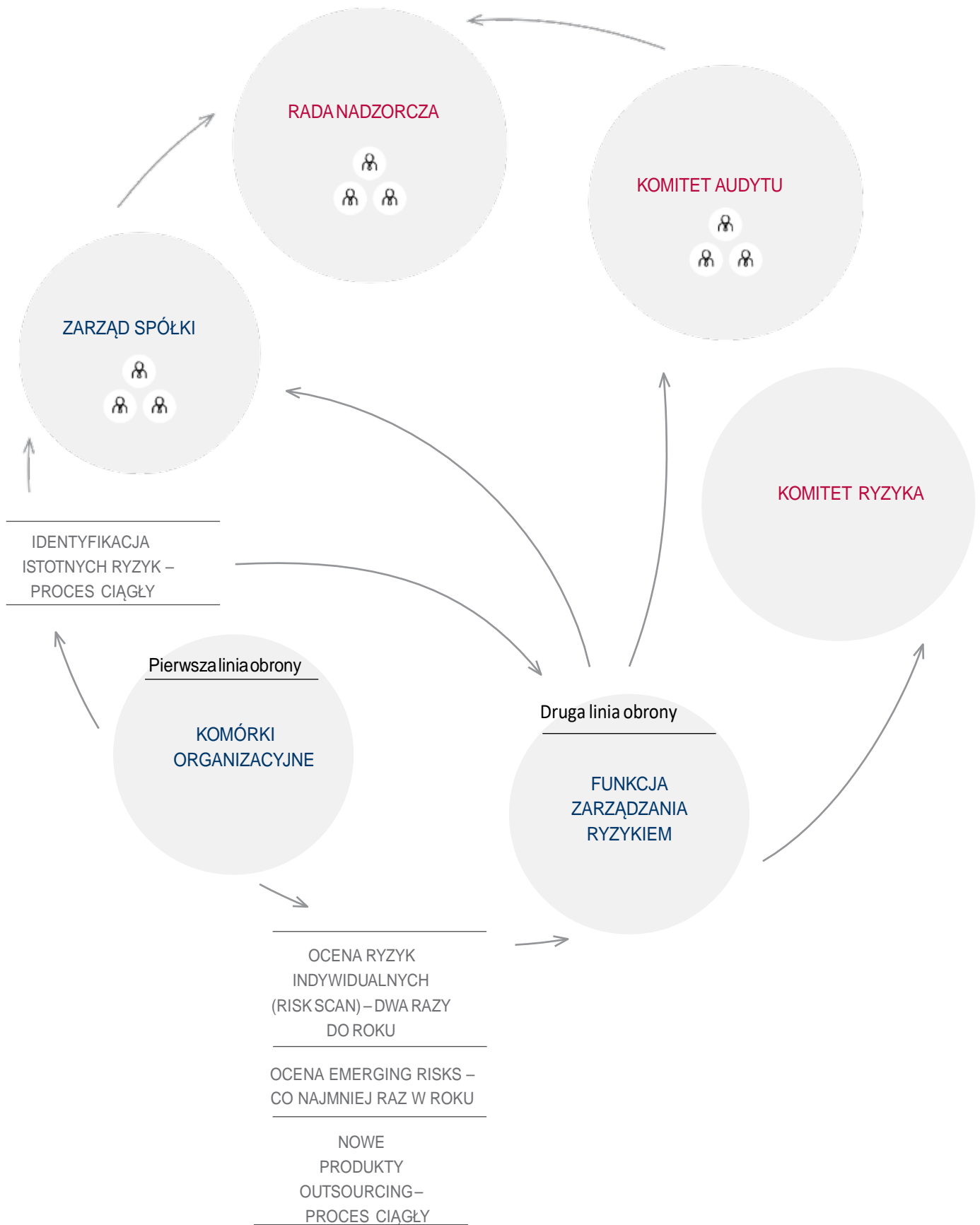
które mogą mieć negatywny wpływ na wynik finansowy Spółki w perspektywie roku, uniemożliwiających osiągnięcie założeń planów finansowych,

- kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI) – analiza bieżących wartości wskaźników dla ryzyk operacyjnych oraz ich zmienności w czasie,
- analiza rekomendacji audytu – analiza słabości systemu kontroli wewnętrznej zidentyfikowanych przez Departament Audytu Wewnętrznego,
- analiza scenariuszy – badanie wpływu historycznych lub hipotetycznych zdarzeń operacyjnych na kondycję finansową Spółki. Celem przeprowadzenia analizy scenariuszy jest weryfikacja stosowanych mechanizmów kontrolnych w Spółce – na ile są one wystarczające, aby zapobiec lub zminimalizować straty w przypadku wystąpienia zdarzenia,
- analiza wpływu na biznes (BIA) dla ryzyka ciągłości działania – proces analizy procesów biznesowych i skutków, jakie mogą na nie wywierać zakłócenia działalności biznesowej.
- pomiar i ocena – w zależności od stosowanej techniki poziom ryzyka operacyjnego określany jest ilościowo (poprzez określenie wielkości i częstotliwości jego materializacji) lub jakościowo (przez ocenę ekspercką),
- reakcja na ryzyko – decyzję w zakresie odpowiedzi na ryzyko podejmuje właściciel ryzyka, tj. komórka nim zarządzająca; rekomendowanie właściwych działań naprawczych w obszarze zarządzania ryzykiem należy również do zadań Komitetu Ryzyka,
- monitorowanie i raportowanie, które jest przeprowadzane m.in. w następujących obszarach:
  - wyniki procesu Risk Scan,
  - aktualne wartości KRI, trend w stosunku do poprzedniego okresu raportowania,
  - liczba zdarzeń operacyjnych oraz wartości strat operacyjnych.

Powyższe raporty są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA W PROCESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Rysunek 13.
Struktura organizacyjna w procesie zarządzania ryzykiem

Głównymi uczestnikami procesu zarządzania ryzykiem są:

- Rada Nadzorcza, która sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich obszarach jej działalności, również w tym obszarze. W ramach wypełniania swojej roli Rada Nadzorcza w szczególności:
  - otrzymuje informacje o ekspozycji na ryzyko oraz systemie zarządzania ryzykiem,
  - akceptuje plany biznesowe z uwzględnieniem aspektów ryzyka,
  - opiniuje propozycje podziału zysku z uwzględnieniem potrzeb kapitałowych Spółki związanych z jej ekspozycją na ryzyko,
- Komitet Audytu, który otrzymuje szczegółowe informacje o ekspozycji na ryzyko, poziomie adekwatności kapitałowej oraz stanie i inicjatywach w zakresie rozwoju systemu zarządzania ryzykiem,
- Zarząd Spółki jako organ jest odpowiedzialny za całościowe zarządzanie działalnością Spółki, w tym za zarządzanie ryzykiem w szczególności poprzez:
  - określanie struktury organizacyjnej systemu zarządzania ryzykiem w odniesieniu do funkcji zarządzania ryzykiem oraz innych komórek organizacyjnych Spółki uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem,
  - regularne zaznajamianie się z ekspozycją Spółki na ryzyko oraz z informacjami na temat funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem,
  - wyznaczanie kierunków, wspieranie i bezpośrednie nadzorowanie rozwoju systemu zarządzania ryzykiem,
  - prowadzenie działalności Spółki oraz przygotowywanie planów jej rozwoju z uwzględnieniem aspektów ryzyka,
  - definiowanie apetytu na ryzyko poprzez zatwierdzanie budżetu ryzyka,
  - ustanowienie limitów ryzyka w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyk,
  - zatwierdzanie poziomu materialności i poziomu istotności ryzyk,
- funkcja zarządzania ryzykiem poprzez zadania szczegółowo określone w rozdziale B.3.2 niniejszego Sprawozdania,
- Komitet Ryzyka poprzez zadania szczegółowo opisane w rozdziale B.1.1 niniejszego Sprawozdania,
- komórki organizacyjne Spółki odpowiadają za bezpośrednie zarządzanie ryzykami zidentyfikowanymi w zarządzanych przez siebie procesach/obszarach; jako właściciele tych ryzyk są one odpowiedzialne za

wszystkie etapy procesu zarządzania nimi, w tym w szczególności:

- na bieżąco identyfikują ryzyka w swoich procesach/obszarach działania, ale także w innych obszarach – wówczas informują o tym komórki organizacyjne bezpośrednio odpowiadające za takie procesy/obszary,
- dokonują oceny i raportują zidentyfikowane ryzyka do swoich przełożonych bądź do Zarządu Spółki; raportowaniu do Zarządu w szczególności powinny podlegać co najmniej ryzyka istotne,
- przygotowują propozycje reakcji na ryzyko i realizują je, jeśli to konieczne, po uzyskaniu akceptacji swoich przełożonych bądź Zarządu Spółki,
- raportują zidentyfikowane istotne ryzyka również do komórki organizacyjnej pełniącej funkcję zarządzania ryzykiem,
- raportują potencjalne decyzje mające znaczący wpływ na sytuację kapitałową bądź na profil ryzyka Spółki do komórki organizacyjnej pełniącej funkcję zarządzania ryzykiem.

POWIĄZANIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM Z INNYMI ELEMENTAMI SYSTEMU ZARZĄDZANIA

System zarządzania ryzykiem jest powiązany z innymi elementami systemu zarządzania Spółką, w tym w szczególności z:

- systemem kontroli wewnętrznej, czyli zbiorem działań realizowanych przez organy Spółki, kierownictwo oraz pozostałych pracowników Spółki w celu ograniczenia ryzyk związanych z prowadzoną działalnością, a tym samym zwiększenia prawdopodobieństwa zrealizowania wyznaczonych celów Spółki, we wszystkich obszarach jej działalności,
- funkcją audytu wewnętrznego odpowiedzialną za ocenę efektywności, doskonalenie i dostarczanie informacji o funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem, stosowania mechanizmów kontrolnych oraz procesów zarządzania,
- funkcją zgodności z przepisami mającą zapewnić zgodność działania Spółki z przepisami prawa,
- funkcją aktuarialną, która koordynuje w szczególności proces ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności,
- procesem zarządzania kapitałem obejmującym w szczególności ocenę potrzeb kapitałowych Spółki wynikających z podejmowanego ryzyka.

B.3.2 Funkcja zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania ryzykiem została ustanowiona i wdrożona na podstawie Strategii Zarządzania Ryzykiem zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Spółki.

CEL I ZADANIA FUNKCJI ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Celem funkcji zarządzania ryzykiem jest wdrożenie i utrzymanie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem.

Do głównych zadań tej funkcji należą:

- koordynacja zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem w Spółce,
- rozwój strategii, metod, procesów i procedur identyfikacji, oceny, monitorowania i raportowania ryzyk,
- monitorowanie ogólnej sytuacji ryzyka w Spółce, przy uwzględnieniu powiązań między poszczególnymi rodzajami ryzyka:
  - opracowanie i nadzorowanie wykonywania procesu samooceny ryzyk przez osoby odpowiedzialne za poszczególne obszary działalności Spółki,
  - koordynacja procesu własnej oceny ryzyk i wypłacalności,
  - opracowanie i nadzorowanie wykonywania procesu identyfikacji i oceny nowo pojawiających się ryzyk (tzw. emerging risks),
- raportowanie dotyczące zarządzania ryzykiem w Spółce, w tym zagregowanego profilu ryzyka,
- wdrożenie we współpracy z Grupą Talanx alternatywnego względem formuły standardowej modelu do pomiaru ryzyka bazującego na grupowym

- modelu wewnętrznym,
- doradzanie Zarządowi w zakresie zarządzania ryzykiem i wsparcie w wykorzystaniu systemu zarządzania ryzykiem w procesie podejmowania decyzji,
- monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem,
- wsparcie kierujących komórkami organizacyjnymi i innych funkcji należących do systemu zarządzania w procesie zarządzania ryzykiem,
- propagowanie wewnątrz organizacji kultury zarządzania ryzykiem.

Funkcja zarządzania ryzykiem realizowana jest w Departamencie Zarządzania Ryzykiem oraz nadzorowana przez Dyrektora tego Departamentu (osobę nadzorującą funkcję zarządzania ryzykiem).

Departament Zarządzania Ryzykiem odpowiada za zaprojektowanie profesjonalnego, zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem. Departament Zarządzania Ryzykiem działa niezależnie od jednostek biznesowych, w tym sensie, że podejmują one ryzyko, podczas gdy Departament Zarządzania Ryzykiem pełni rolę doradczą, kontrolną i wspiera komórki organizacyjne w stosowaniu instrumentów i technik zarządzania ryzykiem. Ponadto w gestii tego Departamentu leży również monitorowanie tego systemu.

RAPORTOWANIE FUNKCJI ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W cyklach kwartalnych przygotowywane są syntetyczne raporty podsumowujące status zarządzania ryzykiem w Spółce, które następnie są prezentowane Zarządowi, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej Spółki.

B.3.3 Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Spółka przeprowadza Własną Ocenę Ryzyka i Wypłacalności, która obejmuje:

- analizę profilu ryzyka oraz jego projekcje bazujące na danych finansowych i założeniach Planu Biznesowego oraz z szeregu tzw. „scenariuszy ryzyk” (tj. scenariuszy o założeniach alternatywnych względem założeń Planu Biznesowego),
- wyliczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności oraz ocenę stopnia spełnienia tych potrzeb w perspektywie średnioterminowej (zarówno przy założeniach 3-letniego Planu Biznesowego, jak i przy założeniach „scenariuszy ryzyk”),
- ocenę prospektywnej ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności oraz z wymogami dotyczącymi kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- analizę odchyłań profilu ryzyka Spółki od założeń leżących u podstaw formuły standardowej,
- pozostałe aspekty Własnej Oceny Ryzyka

i Wypłacalności, obejmujące analizę związku pomiędzy profilem ryzyka, zatwierdzonymi limitami jego tolerancji i ogólnymi potrzebami w zakresie wypłacalności, uwzględnienie wyników Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności przy opracowywaniu nowych inicjatyw produktowych.

Cele Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności to zwiększenie świadomości relacji pomiędzy obecną i przyszłą ekspozycją Spółki na ryzyko oraz zwiększenie świadomości wewnętrznych potrzeb kapitałowych w związku z tą ekspozycją.

Regularna Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności przeprowadzana jest raz w roku zgodnie z harmonogramem przygotowania Planu Biznesowego.

Trybu nadzwyczajnego wymagają następujące zdarzenia:

- fuzja z innym podmiotem gospodarczym,
- przejęcie innego podmiotu gospodarczego,
- zmiany Planu Biznesowego w trakcie bieżącego roku.

PROCES WŁASNEJ OCENY RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI

Proces Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności regulowany jest przez Politykę Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności, zatwierdzoną przez Zarząd Spółki.

Przeprowadzenie w Spółce ww. Oceny jest koordynowane przez Departament Zarządzania Ryzykiem, który ponadto jest odpowiedzialny za wykonanie jego następujących elementów:

- wyznaczenie profilu ryzyka Spółki oraz projekcji tego profilu,
- wyliczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności oraz ocenę stopnia ich spełnienia,
- ocenę prospektywnej ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności oraz z wymogami dotyczącymi kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w zakresie marginesu ryzyka,
- wykonanie analizy odchyleń profilu ryzyka Spółki od założeń leżących u podstaw formuły standardowej.

W procesie biorą udział Zarząd (który aktywnie uczestniczy w opracowywaniu scenariuszy ryzyk oraz akceptuje finalny raport z Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności) oraz inne komórki organizacyjne Spółki, odpowiedzialne za poszczególne elementy oceny. Są to m.in.:

- Departament Kontrolingu – jego zadaniami są przygotowanie Planu Biznesowego w zakresie potrzebnym do sporządzenia projekcji wypłacalności oraz przygotowanie „scenariuszy ryzyk” (przy współpracy z Departamentem Zarządzania Ryzykiem),
- Biuro Korporacyjno-Prawne – odpowiada za koordynowanie jakościowej oceny systemu zarządzania w zakresie struktury organizacyjnej i struktury podejmowania decyzji,
- Departament Aktuarny – jest odpowiedzialny za zapewnienie oraz ocenę ciągłej zgodności z wymogami dotyczącymi kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (za wyjątkiem kwestii marginesu ryzyka, który leży w zakresie działań Departamentu Zarządzania Ryzykiem).

OCENA OGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE WYPŁACALNOŚCI

PROFIL RYZYKA SPÓŁKI I KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI

W ramach Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności wyznaczany jest profil ryzyka Spółki.

Profil ten opisywany jest w raporcie przygotowywanym przez Departament Zarządzania Ryzykiem w ramach okresowego raportowania. Kwantyfikacja ryzyk i kalkulacja kapitałowego wymogu wypłacalności, zawarta w tym raporcie, opracowana jest zgodnie z Rozporządzeniem

delegowanym.

W profilu ryzyka ujmuje się ryzyka dodatkowe, nieobjęte formułą standardową, zidentyfikowane w Planie Biznesowym lub w procesie Risk Scan.

OGÓLNE POTRZEBY W ZAKRESIE WYPŁACALNOŚCI I ŚRODKÓW WŁASNYCH

Wyliczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności jest procesem analizy, w wyniku którego ustalono wartości progowe dla poziomów współczynnika wypłacalności S2 determinujące przedziały, o których mowa w Polityce Zarządzania Kapitałem, tj. przedział minimalny, ostrzegawczy, pod obserwacją oraz docelowy.

Analizie podlegały możliwe zdarzenia, które ze względu na profil ryzyka Spółki mogłyby spowodować spadek środków własnych do poziomu minimalnego, tj. 100% pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności.

W tabeli 5 zaprezentowano poziomy współczynnika wypłacalności S2 dla poszczególnych przedziałów.

TABELA 5. POZIOMY WSPÓŁCZYNNIKA WYPŁACALNOŚCI S2

WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	POZIOM MINIMALNY	POZIOM OSTRZEGAWCZY	POZIOM POD OBSERWACJĄ	POZIOM DOCELOWY
S2	100%	100%-115%	115%-130%	>130%

W procesie ustalania poziomów współczynnika wypłacalności S2, o których mowa wyżej, uwzględniono wyniki testów warunków skrajnych, odwrotnych testów warunków skrajnych oraz analizy wrażliwości.

Spółka przeprowadziła testy warunków skrajnych oraz odwrotne testy warunków skrajnych, zarówno w zakresie ryzyka rynkowego (dla stopy procentowej, cen akcji, cen nieruchomości, kursów walutowych, upadłości emitentów oraz spreadu kredytowego), ryzyka aktuarialnego w zakresie ubezpieczeń majątkowych (ryzyka składki i rezerw oraz ryzyka katastroficznego). Wyniki analiz przeprowadzonych w zakresie ww. testów wskazują, że 30-proc. bufor nadwyżki dla współczynnika S2 jest wystarczający.

W przypadku spadku współczynnika S2 poniżej poziomu docelowego następuje rozszerzenie zakresu oraz wzrost intensywności działań Spółki w obszarze zarządzania ryzykiem oraz zarządzania kapitałem tak, aby zapewnić ciągłą zgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności. Zakres oraz intensywność podejmowanych działań są proporcjonalne do głębokości spadku współczynnika S2 poniżej poziomu docelowego.

Środki własne wyznaczane są przez Departament Zarządzania Ryzykiem zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym oraz Polityką i Procedurą Zarządzania Kapitałem obowiązującymi w Spółce.

PROJEKCJA PROFILU RYZYKA, ŚRODKÓW WŁASNYCH I POZIOMU WYPŁACALNOŚCI

Podstawą do opracowania projekcji profilu ryzyka, środków własnych oraz poziomu wypłacalności w przyszłości są wyniki analiz w zakresie ryzyk wpływających na funkcjonowanie Spółki. Projekcje wyliczane są na podstawie danych finansowych oraz założeń Planu Biznesowego. Dokonywane są one również dla scenariuszy ryzyk.

Projekcja środków własnych wyznaczana jest przez Departament Zarządzania Ryzykiem na podstawie założeń opisanych w Protokole z Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności oraz wewnętrznie przyjętej w Spółce Polityce Zarządzania Kapitałem, zawierającej m.in. podział środków własnych na kategorie.

RAPORTOWANIE WYNIKÓW

Szczegóły dotyczące przeprowadzania Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności, w tym jakościowe i ilościowe wyniki, zawarte są w Protokole Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności.

Na podstawie informacji zawartych w tym Protokole opracowywany jest Raport z Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności.

Raport zawiera podsumowanie jakościowych i ilościowych wyników oceny oraz wnioski i informacje nt. zastosowanych metod i głównych założeń.

Jest on opracowywany przez Departament Zarządzania Ryzykiem i akceptowany przez Zarząd Spółki.

Raport z Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności przekazywany jest corocznie do UKNF w ciągu dwóch tygodni od momentu jego akceptacji przez Zarząd Spółki.

WNIOSKI Z WŁASNEJ OCENY RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI

Wnioski uzyskane w trakcie Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności uwzględniane są w ramach:

- procesu zarządzania kapitałem, zgodnie z zapisami Polityki Zarządzania Kapitałem, m.in. poprzez monitorowanie poziomu współczynnika wypłacalności S2 i podejmowanie (jeśli zachodzi taka konieczność) stosownych działań przewidzianych w Polityce Zarządzania Kapitałem,
- planowania działalności Spółki w trakcie opracowywania Planu Biznesowego, poprzez wdrażanie rozwiązań zapewniających utrzymanie współczynnika wypłacalności S2 na poziomie powyżej ostrzegawczego,
- opracowywania i tworzenia produktów.

ISTOTNE ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W 2019 roku nie było istotnych zmian w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem.

B.4 System kontroli wewnętrznej

B.4.1 Opis systemu kontroli wewnętrznej

Zadaniem systemu kontroli wewnętrznej w Spółce jest zapewnienie dobrej organizacji wykonywanych operacji biznesowych, z zachowaniem wymogów ostrożnościowych i z uwzględnieniem jasno określonych celów, ekonomicznego i efektywnego wykorzystania zasobów, identyfikacji i adekwatnej kontroli ponoszonego ryzyka, zabezpieczenia aktywów, integralności i wiarygodności informacji finansowych i informacji zarządczej oraz zgodności działania z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

System kontroli wewnętrznej w Spółce jest adekwatny do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. Obejmuje on:

- regulacje administracyjne i księgowo,
- organizację kontroli wewnętrznej w Spółce,
- odpowiednie ustalenia w zakresie raportowania na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej Spółki,
- działania zapewniające zgodność z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Spółkę standardami postępowania.

Na system kontroli wewnętrznej składają się zwłaszcza następujące, wzajemnie ze sobą powiązane, elementy:

- środowisko kontroli – działania podejmowane przez Zarząd Spółki i przez kierujących komórkami organizacyjnymi mające na celu budowanie świadomości znaczenia systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w Spółce,
- ustalanie celów – działania odbywające się na poziomie strategicznym i stanowiące podstawę do określania celów operacyjnych Spółki oraz monitorowania ich realizacji,
- identyfikacja, pomiar, ocena i reakcja na ryzyko rozumiane jako możliwość wystąpienia zdarzeń, które mogą mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na osiągnięcie zaplanowanych celów biznesowych Spółki,
- mechanizmy kontrolne – procesy, procedury/zasady oraz działania weryfikujące poprawność przebiegu procesów biznesowych w celu zapobiegania błędom w funkcjonowaniu Spółki (prewencja), ujawniania nieprawidłowości (detekcja) oraz odpowiedniej reakcji na ryzyko (w szczególności operacyjne), które mogą przybierać formę:
  - kontroli funkcjonalnej – sprawowanej przez każdego pracownika w zakresie jakości i poprawności wykonywanych przez niego czynności oraz dodatkowo – sprawowanej przez jego bezpośredniego przełożonego i osoby z nim współpracujące. Cele tej kontroli to zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami, limitami i przepisami oraz bieżące oddziaływanie i reagowanie na nieprawidłowości

i uchybienia, a także monitorowanie efektywności wdrożonych mechanizmów kontrolnych,

- kontroli instytucjonalnej – w formie zadań audytowych (realizowanych przez komórkę ds. audytu wewnętrznego) i postępowań kontrolnych przeprowadzanych przez upoważnione komórki organizacyjne (m.in. komórkę ds. compliance). Celami tej kontroli są badanie, ujawnianie luk, ocena i doskonalenie istniejących w ramach Spółki mechanizmów kontrolnych oraz ich praktycznego zastosowania,
- informacja i komunikacja (raportowanie) – zdefiniowanie, uzyskanie oraz zakomunikowanie, w odpowiedniej formie i czasie, informacji umożliwiających właściwym odbiorcom prawidłowe podejmowanie decyzji i wykonywanie obowiązków,
- monitorowanie – stały przegląd prawidłowości oraz efektywności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej w Spółce jest zbiorem działań realizowanych przez poszczególne organy, kierownictwo oraz przez pozostałych pracowników Spółki w celu ograniczenia ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, a tym samym zwiększenia prawdopodobieństwa zrealizowania wyznaczonych celów, we wszystkich obszarach działalności Spółki.

- Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich obszarach jej działalności, w tym także nad systemem kontroli wewnętrznej,
- Zarząd Spółki ponosi odpowiedzialność m.in. za wprowadzanie w życie zasad i ustaleń Rady Nadzorczej Spółki, dotyczących funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz za odpowiednią organizację i bieżący nadzór nad tym systemem. Zarząd Spółki podejmuje decyzje zapewniające realizację m.in. takich zadań, jak:
  - ustanowienie adekwatnego i efektywnego systemu kontroli wewnętrznej oraz dokonywanie okresowych ocen tego systemu,
  - prowadzenie działań podnoszących świadomość pracowników w zakresie znaczenia systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem oraz promowanie norm etycznych wśród pracowników Spółki,
  - opracowanie i utrzymywanie struktury organizacyjnej, która jest zgodna z przyjętą strategią działalności Spółki i która w sposób precyzyjny i jasny określa kompetencje i odpowiedzialność oraz relacje podległości poszczególnych komórek organizacyjnych Spółki,
- Pierwsza linia obrony – każda komórka organizacyjna

Spółki odpowiedzialna m.in. za zarządzanie ryzykiem (w szczególności operacyjnym oraz braku zgodności), czyli za identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka, reakcję na ryzyko oraz jego monitorowanie i raportowanie w poszczególnych obszarach działalności, procesach, produktach i systemach informatycznych, których dana komórka jest właścicielem. Tym samym odpowiada za stworzenie, wdrożenie, działanie i monitorowanie wydajnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w obszarze swojej odpowiedzialności. W ramach pierwszej linii obrony wszyscy pracownicy Spółki odpowiadają za funkcjonowanie efektywnego systemu kontroli wewnętrznej w ramach przypisanych im obowiązków/zadań,

- Druga linia obrony – bezpośrednio wspiera i koordynuje działania operacyjne pierwszej linii. Monitoruje, doradza i ułatwia wdrożenie praktyk efektywnego zarządzania ryzykiem oraz wspomaga pierwszą linię w identyfikacji, ocenie i raportowaniu odpowiednich informacji odnoszących się do systemu kontroli wewnętrznej (w

tym ryzyka) w obrębie Spółki. W celu wspomagania procesu monitorowania systemu kontroli wewnętrznej w Spółce, poza działaniami funkcji audytu wewnętrznego, druga linia obrony dostarcza określonych informacji w tym zakresie do Zarządu i/lub Rady Nadzorczej Spółki. W ramach drugiej linii obrony w systemie kontroli wewnętrznej w Spółce wyróżnia się trzy podstawowe funkcje: zarządzania ryzykiem, aktuarialną oraz zgodności z przepisami,

- Trzecia linia obrony – wspiera władze Spółki w osiągnięciu wytyczonych celów, poprzez przeprowadzanie niezależnych badań. W ich wyniku władze Spółki uzyskują obiektywną i niezależną ocenę (racjonalne zapewnienie) adekwatności, efektywności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz innych elementów systemu zarządzania, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem oraz wdrożenia i stosowania mechanizmów kontrolnych. W ramach trzeciej linii obrony wyróżnia się w Spółce funkcję audytu wewnętrznego.

B.4.2 Funkcja zgodności z przepisami

Funkcja zgodności z przepisami została ustanowiona i wdrożona na podstawie Karty Compliance zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Spółki.

CEL I ZADANIA FUNKCJI ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI

Głównym celem funkcji zgodności z przepisami jest wdrożenie i utrzymanie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, tj. zapewnienie ciągłej zgodności działalności Spółki z obowiązującymi przepisami prawa o charakterze zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

Funkcja zgodności z przepisami to niezależna funkcja działająca w ramach systemu kontroli wewnętrznej, której warunki realizacji zostały określone w regulacjach wewnętrznych obowiązujących w Spółce, w tym w Karcie Compliance, a uszczegółowione w Polityce funkcji compliance.

Do zadań funkcji zgodności z przepisami należą w szczególności:

- identyfikacja, ocena, monitorowanie, raportowanie, testowanie i doradztwo w zakresie ryzyka braku zgodności z przepisami,
- zapewnienie zgodności z przepisami prawa, rekomendacjami/wytycznymi organu nadzoru i PUODO, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Spółkę standardami postępowania.

Funkcja zgodności z przepisami jest koordynowana przez wyodrębnioną organizacyjnie, właściwą merytorycznie, komórkę organizacyjną Spółki (Departament Compliance), w której wszyscy pracownicy podlegają Dyrektorowi Departamentu Compliance (osobie nadzorującej funkcję zgodności z przepisami, podlegającej bezpośrednio Prezesowi Zarządu Spółki). Wyodrębnienie organizacyjne

tego Departamentu zapewnia niezależność funkcji zgodności z przepisami i pozwala na skuteczną jej realizację.

W związku z przyjęciem funkcji zgodności z przepisami, jako elementu systemu kontroli wewnętrznej niezbędnym jest, by ta funkcja nie wykonywała żadnych zadań – za wyjątkiem czynności w ramach obszarów compliance – wchodzących w zakres działalności, którą funkcja ma monitorować i/lub kontrolować.

Funkcja zgodności z przepisami obejmuje:

- doradzanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności z przepisami prawa,
- ocenę możliwego wpływu wszelkich zmian otoczenia prawnego na działalność Spółki,
- określenie i ocenę ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę standardów postępowania,
- koordynację całościowego procesu zapewnienia zgodności oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- monitorowanie i raportowanie ryzyka braku zgodności.

Realizacja funkcji zgodności z przepisami podlega okresowej ocenie audytu wewnętrznego.

FUNKCJA ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ SPÓŁKI

Na zamieszczonym obok schemacie zaprezentowano umiejscowienie funkcji zgodności z przepisami w Spółce.

Rysunek 14.

Funkcja zgodności z przepisami w strukturze organizacyjnej Spółki

DEPARTAMENT COMPLIANCE

- Wspiera Zarząd w zapewnieniu zgodności działania Spółki z przepisami prawa oraz wdrożeniu i utrzymaniu efektywnego systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.
- Realizuje zadania w obszarach compliance (przeciwdziałanie oszustwom finansowym, ochrona inwestorów w zakresie obowiązku rzetelnej informacji klienta oraz zakazu dyskryminacji, przestrzegania i rozwoju zasad etyki finansowej, ochrona informacji, w tym tajemnicy ubezpieczeniowej, danych osobowych i informacji niejawnych, współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz organem nadzoru i PUODO).
- Koordynuje proces zapewnienia zgodności / zarządzania ryzykiem braku zgodności.

DEPARTAMENT PRAWNY

- Doradza Zarządowi i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności z przepisami prawa.
- Wspomaga komórki organizacyjne Spółki w zakresie zgodności funkcjonowania Spółki z obowiązującymi przepisami prawa, dokonując ostatecznej i wiążącej ich interpretacji/wykładni.

KOMÓRKI ORGANIZACYJNE / PRACOWNICY SPÓŁKI

- Komórki organizacyjne są zobowiązane do zarządzania ryzykiem braku zgodności poprzez: identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie, raportowanie, reagowanie i/lub dostosowywanie działalności komórki/jednostki do obowiązujących przepisów prawa we współpracy z Departamentem Prawnym.
- Pracownicy są zobowiązani do działania zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności.
- Właściciele procesów biznesowych zarządzają ryzykiem braku zgodności w zakresie zgodności zarządzanych procesów i wspomagających je aplikacji z obowiązującymi przepisami prawa.

BIURO KORPORACYJNO-PRAWNE

- Organizuje proces legislacji wewnętrznej oraz nadzoruje utrzymanie korporacyjnych standardów w zakresie legislacji.
- Wspiera komórki organizacyjne przy opracowywaniu regulacji wewnętrznych.

PROGRAM COMPLIANCE

Funkcja zgodności z przepisami realizowana jest za pomocą programu Compliance, którego celem jest:

- zapobieganie naruszeniom zasad Compliance (działalność prewencyjna),
- wykrywanie potencjalnych naruszeń, które mogą wystąpić pomimo podjętych działań prewencyjnych (działalność wykrywcza),
- natychmiastowe usuwanie wykrytych naruszeń (reakcja).

Działalność prewencyjna

Departament Compliance w celu zapobiegania naruszeniom zasad Compliance podejmuje różne środki i działania, do których zalicza się:

- opracowanie Kodeksu Postępowania, Polityki funkcji compliance oraz Polityki Antykorupcyjnej, których celem jest formalne skonkretyzowanie etycznego aspektu wykonywania obowiązków pracowniczych oraz przedstawienie pracownikom wytycznych, zasad i reguł postępowania wynikających z ogólnych – szczególnie istotnych w kontekście działalności Spółki – norm moralnych i etycznych,
- opracowanie odpowiednich wytycznych, zapewniających obowiązywanie jednolitych i wiążących zasad w całej Spółce wobec wszystkich pracowników, do których zaliczyć można w szczególności:
  - zasady dotyczące minimalizacji wystąpienia ryzyka korupcji (Polityka Antykorupcyjna),
  - zasady dotyczące prezentów, wydarzeń rozrywkowych, darowizn i sponsoringu (Instrukcja Gifts),
  - zasady dotyczące ochrony osób zgłaszających poufnie zauważone nadużycia, nieprawidłowości i zaniedbania (Instrukcja Whistleblowers),
  - zasady zarządzania konfliktami interesów w działalności inwestycyjnej Spółki,
  - zasady dotyczące ochrony danych osobowych (opracowane przez Inspektora Ochrony Danych),
  - zapewnienie pracownikom wszelkiej pomocy w dostępności i zrozumieniu wytycznych, zasad i reguł etycznego postępowania. W tym celu Departament Compliance prowadzi „centrum kompetencyjne” tzw. Compliance Helpdesk, do którego pracownicy mogą kierować drogą mailową wszelkie pytania dotyczące etycznych zagadnień Compliance,
- podejmowanie (opracowywanie) kolejnych środków prewencyjnych minimalizujących występowanie ryzyka niezgodności z przepisami na podstawie analiz zgłaszanych problemów i zapytań,
- rozpowszechnianie i propagowanie wśród pracowników wytycznych, zasad i reguł etycznego postępowania poprzez organizowanie szkoleń dla pracowników z zagadnień dotyczących Compliance oraz wysyłanie drogą mailową komunikatów o tematyce etycznej.

Działalność detekcyjna (określona w wewnętrznych regulacjach Spółki jako wykrywcza)

Wszelkiego rodzaju naruszenia zasad Compliance mogą stanowić istotne ryzyko dla Spółki i jej pracowników. W związku z powyższym przestrzeganie norm/zasad i wytycznych co do etyki oraz przepisów prawa ma priorytetowe znaczenie w działalności biznesowej Spółki. Celem zapewnienia przestrzegania powyższych norm/zasad, zostały stworzone procesy zapewniające efektywną identyfikację, wyjaśnienie oraz niezwłoczne usunięcie wszelkich stwierdzonych naruszeń zasad Compliance.

Zgodnie z regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w Spółce (Kodeks Postępowania, Instrukcja Whistleblowers) na pracownikach ciąży obowiązek przekazywania do Departamentu Compliance informacji o wszelkich nieprawidłowościach, nadużyciach i zaniedbaniach mających miejsce w Spółce. Otrzymane informacje podlegają analizie przez ten Departament, który również weryfikuje i wyjaśnia zgłoszone nieprawidłowości, nadużycia i zaniedbania.

W przypadku posiadania przez Departament Compliance uzasadnionych podejrzeń o naruszeniach przez pracowników Spółki zasad Compliance, pracownicy Departamentu przeprowadzają postępowanie kontrolne celem stwierdzenia w szczególności przyczyn i skali naruszeń oraz wskazania osób odpowiedzialnych za naruszenia.

W celu zapewnienia, że ryzyko naruszenia zasad Compliance jest możliwie najwcześniej wykrywane, Departament Compliance prowadzi w Spółce:

- czynności monitorujące określone mechanizmy w ramach procesów biznesowych,
- czynności kontrolne, w ramach których odbywa się proces sprawdzenia i weryfikacji przestrzegania obowiązujących w Spółce regulacji wewnętrznych,
- Compliance Monitoring Plan (CMP), w ramach którego odbywają się okresowe testy zgodności oraz dokonywane są oceny adekwatności oraz efektywności środków i procedur kontrolnych Compliance występujących w Spółce, a także podejmowane są działania zmierzające do usunięcia braków w tym zakresie.

Reakcja

W przypadku gdy prowadzone postępowania wyjaśniające, kontrolne, czynności monitorujące lub testy zgodności wykazują naruszenie zasad Compliance, Departament Compliance sporządza i przekazuje do właściwych osób stosowne rekomendacje celem wyeliminowania naruszeń w przyszłości. Departament Compliance prowadzi regularny monitoring realizacji wydanych rekomendacji.

Jednocześnie dokonuje on analizy podłoża i przyczyn zaistniałego naruszenia norm/zasad obowiązujących w Spółce, celem wykorzystania wniosków do wykrywania i skutecznej eliminacji stwierdzonych słabości w Programie

Compliance. Takie podejście do stwierdzonych naruszeń pozwala na ciągłe doskonalenie i rozwój Programu oraz zapewnia skuteczność systemu.

Naruszenia zasad Compliance, których wynikiem są przekazane przez Departament Compliance rekomendacje, mogą skutkować określonymi sankcjami, których propozycje są przygotowywane przez Departament Compliance i przekazywane do decyzji odpowiednim komórkom organizacyjnym Spółki.

PRZEGLĄD OKRESOWY

Program Compliance podlega okresowemu przeglądowi i ocenie wykonania. Na ich podstawie, jak również na bazie

realizacji działań i gromadzonej wiedzy/doświadczenia Departament Compliance opracowuje plan działalności na kolejny okres.

RAPORTOWANIE FUNKCJI ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI

Departament Compliance przedkłada Zarządowi Spółki / Komitetowi Audytu / Radzie Nadzorczej okresowe sprawozdania z działalności funkcji zgodności z przepisami. Raporty zawierają również informacje o stwierdzonych naruszeniach zasad Compliance oraz działaniach naprawczych podjętych przez kierownictwo Spółki adekwatnie do bieżących potrzeb.

B.5 Funkcja audytu wewnętrznego

B.5.1 Wdrożenie funkcji audytu wewnętrznego

Ustanowiona i wdrożona w Spółce funkcja audytu wewnętrznego (dalej audyt wewnętrzny) realizuje swoje zadania na podstawie Karty Audytu Wewnętrznego zatwierdzonej przez Zarząd i przyjętej do stosowania przez Radę Nadzorczą Spółki.

CEL I ZADANIA FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Głównym celem funkcji audytu wewnętrznego w Spółce jest całościowe spojrzenie na działalność Spółki i jej organizację, niezależna ocena działań podejmowanych przez pierwszą i drugą linię obrony w systemie kontroli wewnętrznej, identyfikacja szans i zagrożeń w celu: zapewnienia synergii, przysporzenia wartości i usprawnienia działalności operacyjnej Spółki oraz poprawy adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej oraz innych elementów systemu zarządzania.

Za realizację funkcji audytu wewnętrznego w Spółce odpowiadają Zarządzający audytem wewnętrznym oraz podlegający mu audytorzy wewnętrzni, zatrudnieni w komórce audytu wewnętrznego Spółki.

Audyty wewnętrzny realizuje w Spółce następujące zadania:

- usługi zapewniające, polegające na przeprowadzaniu zadań audytowych w kluczowych obszarach działalności Spółki, poprzez identyfikację i ocenę istotnych rodzajów ryzyka oraz ocenę systemu kontroli wewnętrznej, występujących w badanych obszarach działalności, produktach, procesach i systemach informatycznych w Spółce,
- usługi doradcze i wspomagające polegające w szczególności na opiniowaniu projektów regulacji wewnętrznych, ocenie, doradztwie i działalności edukacyjnej wewnątrz Spółki w zakresie mechanizmów

kontroli ryzyka; monitorowaniu realizacji rekomendacji / zaleceń wydanych m.in. przez audyt wewnętrzny, audytorów zewnętrznych, firmę audytorską badającą sprawozdania finansowe Spółki (biegłego rewidenta) oraz upoważnione organy nadzoru; innych zadaniach nałożonych przez Komitet Audytu / Radę Nadzorczą lub Prezesa Zarządu Spółki.

W celu wypełnienia zakresu swoich obowiązków audyt wewnętrzny systematycznie i w sposób uporządkowany, profesjonalny, obiektywny i niezależny analizuje funkcjonowanie Spółki we wszystkich obszarach jej działalności. W ramach realizacji zadania audytowego w komórkach organizacyjnych, audyt wewnętrzny przeprowadza weryfikację przebiegu audytowanego procesu, w szczególności zwracając uwagę na zgodność danych wprowadzonych do systemów informatycznych z danymi zawartymi w dokumentach źródłowych, poprawność funkcjonowania istotnych mechanizmów kontrolnych oraz zgodność działania z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Podstawową metodą wykonywania zadań audytowych w Spółce jest podejście zorientowane na analizę ryzyka. Audyt wewnętrzny realizuje swoje zadania, dokonując okresowego przeglądu i oceny obszarów najbardziej narażonych na ryzyko zgodnie z rocznym i długookresowym planem audytu wewnętrznego. Poza zadaniami wynikającymi z rocznego planu audytu Komitet Audytu / Rada Nadzorcza lub Prezes Zarządu Spółki mogą inicjować zadania o charakterze doraźnym (pozaplanowe). Zadania dodatkowe mogą być również przeprowadzane z własnej inicjatywy Zarządzającego audytem wewnętrznym po uzyskaniu zgody Prezesa Zarządu Spółki.

B.5.2 Niezależność i obiektywność funkcji audytu wewnętrznego

W celu zapewnienia komórce ds. audytu wewnętrznego (Departamentowi Audytu Wewnętrznego) odpowiedniego autorytetu i niezależności, jednostka ta podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Spółki.

Zarządzającym audytem wewnętrznym:

- co najmniej raz w roku potwierdza Radzie Nadzorczej Spółki organizacyjną niezależność audytu wewnętrznego,
- jest upoważniony do bezpośredniego kontaktowania się z Przewodniczącym Rady Nadzorczej i Przewodniczącym oraz z każdym z Członków Komitetu Audytu Spółki,
- jest upoważniony do uczestnictwa w posiedzeniach Zarządu oraz Komitetu Audytu Spółki, jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej lub funkcją audytu wewnętrznego.

Audyt wewnętrzny realizuje powierzone zadania w sposób niezależny i obiektywny:

- audytorzy wewnętrzni są niezależni od działalności, którą badają i w związku z tym nie mogą przyjmować odpowiedzialności za nieaudytowane funkcje i zadania w Spółce, które podlegają okresowej ocenie audytu wewnętrznego w tym: opracowywanie regulacji wewnętrznych oraz projektowanie, implementację czy obsługę produktów, procesów i systemów informatycznych,
- rekomendowanie przez audytorów wewnętrznych standardów kontroli wewnętrznej dla produktów, procesów i systemów informatycznych oraz przegląd regulacji wewnętrznych w poszczególnych obszarach działalności Spółki przed ich wdrożeniem nie wpływają negatywnie na obiektywizm audytorów,
- niedopuszczalne jest wywieranie na audytorów wewnętrznych jakiegokolwiek nacisku, który mógłby zaburzyć obiektywizm ich pracy,
- audytorzy wewnętrzni są zobowiązani do niezwłocznego informowania Zarządzającego audytem wewnętrznym o wszelkich sytuacjach, które można racjonalnie ocenić jako rzeczywistość lub potencjalnie zagrażające niezależności lub obiektywizmowi. Audytorzy wewnętrzni są zobowiązani również do informowania o sytuacjach, które budzą ich wątpliwości w tym zakresie,
- audytorzy wewnętrzni, którzy w przeszłości byli pracownikami Centrali lub terenowych jednostek organizacyjnych Spółki, muszą powstrzymać się od oceny działalności operacyjnej, za którą byli wcześniej odpowiedzialni przez co najmniej 12 miesięcy,
- audytorzy wewnętrzni mogą świadczyć usługi doradcze także w zakresie działań operacyjnych, za które byli uprzednio odpowiedzialni; jeżeli w związku z wykonaniem usługi doradczej może nastąpić ograniczenie niezależności lub obiektywizmu audytorów wewnętrznych, informacja ta musi zostać ujawniona zlecniodawcy przed podjęciem się zadania,

- sposób określenia wynagrodzenia audytorów wewnętrznych nie wpływa na obiektywizm, niezależność.

Komitet Audytu Spółki monitoruje działalność audytu wewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii niezależności, profesjonalizmu oraz poziomu umiejętności i wiedzy merytorycznej audytorów wewnętrznych, w szczególności poprzez:

- czuwanie nad przestrzeganiem zasad Karty Audytu Wewnętrznego, przyjętej do stosowania przez Radę Nadzorczą Spółki,
- analizę okresowych raportów dotyczących realizacji funkcji audytu wewnętrznego w Spółce,
- przegląd podejmowanych działań oraz struktury komórki ds. audytu wewnętrznego w celu zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania audytu wewnętrznego w Spółce,
- wyrażanie zgody odnoszącej się do zatwierdzonego przez Zarząd Spółki rocznego planu audytu oraz istotnych korekt planu, monitorowanie realizacji planu oraz możliwość inicjowania dodatkowych zadań audytowych w Spółce,
- analizę stanu wdrożenia rekomendacji wydanych w wyniku przeprowadzonych zadań audytowych oraz rekomendacji / zaleceń pokontrolnych wydanych przez uprawnione podmioty zewnętrzne,
- wyrażanie zgody odnoszącej się do decyzji Zarządu Spółki w sprawie powołania i odwołania Zarządzającego audytem wewnętrznym.

W celu prawidłowej realizacji działań audytu wewnętrznego Zarząd Spółki odpowiedzialny jest w szczególności za:

- ustanowienie, zapewnienie niezależności oraz prawidłowego działania audytu wewnętrznego,
- sprawowanie przez Prezesa Zarządu bezpośredniego, organizacyjnego nadzoru nad audytem wewnętrznym,
- zatwierdzenie Karty Audytu Wewnętrznego,
- zatwierdzanie rocznego planu audytu opartego na analizie ryzyka oraz korekt planu,
- podejmowanie decyzji w sprawie powołania i odwołania Zarządzającego audytem wewnętrznym,
- podejmowanie decyzji w sprawie działań, jakie mają zostać podjęte w odniesieniu do wyników i zaleceń audytu wewnętrznego oraz zapewnianie wykonania tych działań w Spółce,
- przedkładanie Radzie Nadzorczej Spółki informacji dotyczącej wykonania planu audytu przez komórkę ds. audytu wewnętrznego oraz wyników monitorowania realizacji rekomendacji.

RAPORTOWANIE FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Komórka ds. audytu wewnętrznego raportuje kwartalnie m.in. w zakresie realizacji planu audytu wewnętrznego, przeprowadzanych zadań audytowych, wyników prac, innych wykonanych zadań oraz o dostępnych zasobach do

Zarządu oraz Komitetu Audytu Spółki. Prezes Zarządu Spółki w cyklu miesięcznym otrzymuje informacje dotyczące statusu wdrożenia rekomendacji audytowych oraz pozostałych zadań realizowanych przez komórkę ds. audytu wewnętrznego. Natomiast Pozostali Członkowie Zarządu otrzymują szczegółowe informacje o statusie rekomendacji w nadzorowanych przez nich obszarach.

Raporty z wykonanych zadań audytowych są przekazywane na bieżąco do Zarządu Spółki.

Komórka ds. audytu wewnętrznego sporządza roczny raport z działalności, który jest prezentowany Komitetowi Audytu oraz Zarządowi Spółki.

B.6 Funkcja aktuarialna

Funkcja aktuarialna została ustanowiona i wdrożona na podstawie Wytocznych w zakresie funkcji aktuarialnej w TUiR „WARTA” S.A. zatwierdzonych przez Zarząd Spółki.

CEL I ZADANIA FUNKCJI AKTUARIALNEJ

Głównym celem funkcji aktuarialnej jest koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Jest ona realizowana m.in. poprzez zapewnienie adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wraz z oceną, czy dane wykorzystywane do obliczania rezerw są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości.

Nadzorowanie oraz koordynacja prac w ramach realizacji celów (zadań) funkcji aktuarialnej zostało powierzone Dyrektorowi Departamentu Aktuarialnego (Osobie Nadzorującej Funkcję Aktuarialną). Poszczególne zadania na potrzeby funkcji aktuarialnej realizowane są przez Departament Aktuarialny oraz pozostałe zaangażowane komórki organizacyjne zgodnie z obowiązującym podziałem odpowiedzialności za wykonanie poszczególnych zadań na potrzeby funkcji aktuarialnej.

Do zadań funkcji aktuarialnej należą w szczególności:

- w zakresie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:
  - koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
  - zapewnienie adekwatności metodyki stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
  - porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń,
  - informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- w zakresie zapewnienia jakości danych wykorzystywanych do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:

- ocena, czy dane wykorzystane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości,
- nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w przypadkach stosowania odpowiednich przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego – w szczególnych okolicznościach, gdy Spółka nie ma wystarczających danych odpowiedniej jakości,

- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia,
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji,
- ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości,
- współpracowanie z Departamentem Zarządzania Ryzykiem przy efektywnym wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:

- modelowania ryzyka stanowiącego podstawę obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
- własnej oceny ryzyka i wypłacalności Spółki.

W ramach realizacji zadań funkcji aktuarialnej koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności jest realizowana przez Departament Aktuarialny. Wykonuje on również obliczenia najlepszego oszacowania jako składnika rezerw tworzonych dla celów wypłacalności.

W związku z tym, że zakres zadań ustawowo przypisanych Funkcji Aktuarialnej, w przypadku TUiR „WARTA” S.A. jest poszerzony o ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności, stosowana jest Polityka Walidacyjna w TUiR „WARTA” S.A. mająca na celu zapewnienie niezależności i walidacji kalkulacji aktuarialnych, a tym samym wyeliminowanie potencjalnego konfliktu interesów.

W zakresie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności Departament Aktuarialny odpowiada za wyliczenie najlepszego oszacowania oraz przygotowanie jego dokumentacji.

Sporządzana jest informacja dodatkowa zawierająca m.in.

odniesienie do zastosowanej metodologii ze wskazaniem wykazu stosowanych przybliżeń i udogodnień, wskazanie aktualizacji parametrów ramowych, kwestii przyjętej granulacji portfela, zmian oszacowania ostatecznej wartości szkód w porównaniu z poprzednim wyliczeniem, ocenę procesu wyceny, w tym stwierdzone słabości, zrealizowane i planowane poprawy procesu, uzgodnienia dokonane z komórkami zewnętrznymi. Odrębnie sporządzana informacja dodatkowa dla rezerwy składek dla celów wypłacalności odnosi się też do zmiany wolumenu, struktury i charakteru portfela.

Dokumentacja obejmuje tworzony każdorazowo po zakończeniu procesu liczenia rezerw rejestr parametrów zawierający informacje o wyborze algorytmu liczenia rezerw, przyjętych parametrach i współczynnikach zastosowanych do obliczeń na dany okres sprawozdawczy wraz z uzasadnieniem.

Departament Aktuarialny przygotowuje również dodatkowe analizy uwierzytelniające otrzymane wyniki (takie jak porównania oszacowania wartości szkód ustalanych na bazie trójkątów wypłat oraz trójkątów szkód zgłoszonych) oraz umożliwiające wydanie wstępnej opinii walidacyjnej. Zakres tych analiz jest wcześniej uzgadniany z Departamentem Zarządzania Ryzykiem, który jest odpowiedzialny za opracowanie wstępnej oraz ostatecznej opinii walidacyjnej wyliczenia najlepszego oszacowania rezerw.

Opinia zawiera rekomendacje przedstawiane Osobie Nadzorującej Funkcję Aktuarialną oraz Komitetowi Ryzyka. Komitet Ryzyka na podstawie powyższych analiz oraz wstępnej opinii walidacyjnej rekomenduje ewentualne dalsze działania i/lub dodatkowe analizy.

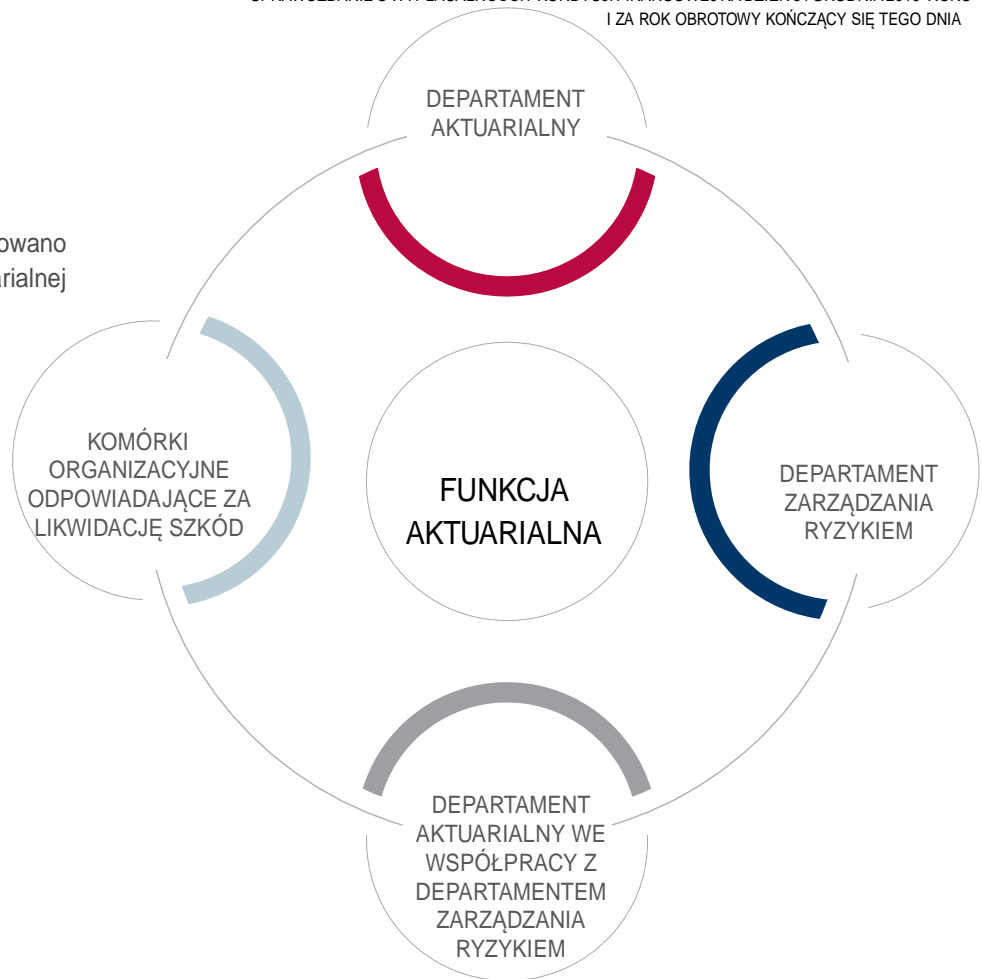
FUNKCJA AKTUARIALNA W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ SPÓŁKI

Na schemacie obok zaprezentowano umiejscowienie funkcji aktuarialnej w Spółce.

DEPARTAMENT AKTUARIALNY

W ramach ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:

- weryfikacja zgodności stosowanych metod i założeń przy ustalaniu najlepszego oszacowania z wymogami Wypłacalność 2,
- ocena adekwatności przyjętych metod i stosowanych modeli, zasad i założeń przy ustalaniu najlepszego oszacowania,
- wykonanie obliczeń najlepszego oszacowania i sprawdzenie ich poprawności,
- badanie adekwatności najlepszego oszacowania poprzez porównanie z danymi historycznymi,

Rysunek 15.

Funkcja aktuarialna w strukturze organizacyjnej Spółki

- zarządzanie ryzykiem obejmującym proces tworzenia rezerw.

Ocena jakości danych wykorzystanych do ustalania wartości rezerw, opracowanie wytycznych w zakresie jakości danych.

Wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia.

Wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji.

Ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości tworzonych metodami aktuarialnymi.

Analiza wpływu na kapitał ekonomiczny zmiany najlepszego oszacowania oraz analiza zmiany stanu rezerw dla celów rachunkowości.

Opracowywanie Regulaminów tworzenia rezerw.

Utrzymywanie i aktualizacja dokumentacji dotyczącej wyceny rezerw.

DEPARTAMENT ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

- Ustalanie marginesu ryzyka jako składnika rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.
- Oszacowanie oczekiwanej straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez reasekuratora.
- Współpraca w ocenie wiarygodności kredytowej partnerów reasekuracyjnych.
- Ocena zgodności z apetytem na ryzyko ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia oraz rozwiązań reasekuracyjnych.
- Ocena adekwatności pokrycia reasekuracyjnego w scenariuszach warunków skrajnych.
- Ocena adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji w odniesieniu do ograniczania zmienności zapotrzebowania na kapitały.
- Określenie stopnia zmienności oczekiwanej rentowności netto w kontekście zasad przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia.

DEPARTAMENT AKTUARIALNY WE WSPÓŁPRACY Z DEPARTAMENTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

- Walidacja najlepszego oszacowania zgodnie z Polityką walidacyjną obowiązująca w Spółce.
- Opracowanie zasad zarządzania ryzykiem w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.
- Współpracowanie przy efektywnym wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem.
- Ustalanie segmentacji stosowanej przy wyznaczaniu najlepszego oszacowania.
- Przygotowanie danych do obliczenia najlepszego oszacowania.

KOMÓRKI ORGANIZACYJNE ODPOWIADAJĄCE ZA LIKWIDACJĘ SZKÓD

- Ustalanie wartości rezerw na szkody zgłoszone dla celów rachunkowości innych niż tworzone metodami aktuarialnymi.
- Indywidualna ocena szkód na potrzeby najlepszego oszacowania.

Pozostałe zaangażowane komórki organizacyjne odpowiadające za wykonywanie czynności na potrzeby funkcji aktuarialnej to:

- komórki odpowiadające za reasekurację – wraz z Departamentem Aktuarialnym ustalają udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych,
- komórki zarządzające produktami w zakresie:
  - oświadczenia na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia,
  - współpracy przy ustalaniu parametrów dla najlepszego oszacowania rezerwy składek,
- Departament Kontrolingu, w zakresie współpracy przy ustalaniu parametrów dla najlepszego oszacowania rezerwy składek,
- Departament Zarządzania Aktywami, w zakresie ustalania wartości współczynnika kosztów działalności lokacyjnej, związanej z obsługą zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych,
- Departament Rachunkowości Finansowej oraz Departament Operacji, w związku z wymaganiami zasad wyceny Wypłacalność 2 dotyczącymi rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, w zakresie ustalania niewymagalnych pozycji do przeniesienia z pozycji rozrachunków bilansu ekonomicznego do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (tzw. reklasyfikacja).

Osoba Nadzorująca Funkcję Aktuarialną upoważniona jest do określania szczegółowego sposobu realizacji zadań poszczególnych komórek organizacyjnych dla zapewnienia efektywnego nadzorowania wykonywania zadań przez funkcję aktuarialną.

Jakość danych w procesie kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych:

Departament Aktuarialny, we współpracy z pozostałymi komórkami organizacyjnymi Spółki, opracowuje i aktualizuje procedurę Wytoczne w sprawie oceny jakości danych wykorzystywanych do ustalania wartości rezerw

B.7 Outsourcing

Przyjęte przez Zarząd Spółki Zasady zawierania umów outsourcingowych definiują procesy i czynności uznane za

B.7.1 Polityka outsourcingu

Stosowane w Spółce zasady outsourcingu zapewniają zgodność z wytycznymi określonymi w Ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz standardami Grupy Talanx.

Uruchomienie procesu outsourcingu wymaga akceptacji

techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności, w której określono:

- listę danych podlegających kontroli,
- komórki organizacyjne posiadające informacje i odpowiedzialne za ich poprawność oraz sposób realizacji obowiązku związanego z kontrolą jakości danych,
- sposób dokumentowania kontroli i raportowania błędów.

Kontrolowanie jakości danych księgowych, obejmujące swoim zakresem wymiary używane przy wyliczaniu rezerw, objęte jest obowiązującym w Spółce procesem kontroli danych księgowych.

RAPORTOWANIE FUNKCJI AKTUARIALNEJ

W ramach realizacji funkcji aktuarialnej Osoba Nadzorująca Funkcję Aktuarialną, co najmniej raz w roku, po zakończeniu każdego roku sprawozdawczego, sporządza dla Zarządu raport dotyczący procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Opinie na temat zasad przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia uwzględniają powiązania między zasadami przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia a poziomem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Natomiast przy formułowaniu ocen adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji brane są pod uwagę powiązania między umowami reasekuracyjnymi a poziomem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Raportowanie zawiera informacje na temat realizowanych zadań funkcji aktuarialnej oraz ich rezultatów wraz z zaleceniami dotyczącymi sposobu wyeliminowania wszelkich stwierdzonych niedoskonałości.

Rada Nadzorcza i/lub Komitet Audytu w ramach sprawowania nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych otrzymuje informację dotyczącą procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

outsourcing oraz określają reguły akceptacji i przebieg procesu outsourcingu.

Zarządu, dwóch członków Zarządu Spółki bądź Dyrektora komórki organizacyjnej. Ostateczna formuła zależy od rodzaju outsourcingowanej usługi oraz skutków, jakie może za sobą pociągnąć zastosowanie outsourcingu.

UCZESTNICZY PROCESU OUTSOURCINGU

W procesie outsourcingu uczestniczą:

- komórki organizacyjne – wnioskuje o zgodę na outsourcing, a następnie, w przypadku uzyskania zgody, nadzorują w sposób ciągły zlecany proces,
- Zarząd / poszczególni członkowie Zarządu – podejmują decyzję odnośnie zgody / braku zgody na outsourcing,
- Departament Zarządzania Ryzykiem – koordynuje definiowanie outsourcingu, opiniuje ocenę ryzyka umów istotnych, weryfikuje i gromadzi karty outsourcingu i przygotowuje roczne raporty dla Komitetu Ryzyka w zakresie ryzyka outsourcingu,
- Departament Administracji – nadzoruje rejestr umów outsourcingowych, aktualizuje na wniosek innych komórek oraz w wyniku corocznego przeglądu Zasady zawierania umów outsourcingowych,
- Departament Prawny – opiniuje umowy, aneksy, wypowiedzenia umów outsourcingowych,
- Departament Utrzymania i Rozwoju Systemów – w zakresie umów przetwarzających dane prawnie chronione z wykorzystaniem publicznej i hybrydowej chmury obliczeniowej,
- Zespół ds. definicji outsourcingu składający się z przedstawicieli Departamentu Administracji, Departamentu Prawnego, Biura Bezpieczeństwa i Wsparcia, Departamentu Zarządzania Ryzykiem oraz Departamentu Utrzymania i Rozwoju Systemów – w zakresie definiowania i kwalifikacji outsourcingu.

SPOSÓB WYBORU I OCENY PODMIOTU ZEWNĘTRZNEGO ŚWIADZĄCEGO USŁUGI

Podmiot zewnętrzny świadczący usługi w ramach outsourcingowych czynności i procesów wybierany jest – w zależności od obszaru, którego dotyczy usługa – zgodnie z Procedurą Zakupową w obszarze pozainformatycznym bądź Procedurą Zakupową IT.

Podmioty wskazane na podstawie wstępnego rozpoznania rynku zapraszane są do postępowania wyboru dostawcy, prowadzonego przez Departament Administracji lub Biuro Bezpieczeństwa i Wsparcia. W trakcie tego postępowania zapraszane podmioty są zobowiązane do:

- potwierdzenia określonej kondycji finansowej,
- przedstawienia stosownych dokumentów i referencji,
- złożenia stosownych oświadczeń, np. o nieprowadzonym wobec nich postępowaniu upadłościowym.

Ponadto komórki odpowiedzialne za przeprowadzenie postępowania weryfikują reputację rynkową oferenta.

Wybór dostawcy dokonywany jest na podstawie kryteriów oceny ofert ustalonych każdorazowo, adekwatnie do potrzeb biznesowych i specyfiki danego outsourcingu oraz dokonanej oceny wiarygodności dostawcy.

IDENTYFIKACJA, OCENA ORAZ ŚRODKI OGRANICZAJĄCE RYZYKO OUTSOURCINGU

Zasady zawierania umów outsourcingowych określają warunki weryfikacji umowy określające jej ważność.

W ramach umów outsourcingowych wyróżnia się tzw. umowy istotne i pozostałe. Umowy istotne to takie, które spełniają co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- niewywiązanie się z umowy przez dostawcę, w tym zaprzestanie realizacji Umowy lub nienależyte jej realizowanie, rodzi istotne zagrożenia:
  - nieosiągnięcie celów finansowych lub biznesowych Spółki, w szczególności negatywnego wpływu na wynik finansowy w wysokości większej niż 5 mln PLN,
  - naruszenia przepisów prawa, którego konsekwencją może być nałożenie kar na Spółkę,
- czynność podlegająca outsourcingowi jest częścią Procesu Krytycznego w rozumieniu Polityki Zarządzania Kryzysowego,
- przewidywane roczne wynagrodzenie brutto z tytułu wykonania Umowy jest większe niż 1 mln PLN,
- dotyczy powierzenia składania oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowej lub umów reasekuracji czynnej i retrocesji,
- dotyczy powierzenia czynności systemu zarządzania,
- dotyczy outsourcingu procesów Spółki zleconych do realizacji spółkom z Grupy Talanx.

Istotna umowa outsourcingowa wymaga zgody Zarządu. Pozostałe umowy outsourcingowe dotyczące usług prowadzonych w sposób ciągły wymagają zgody dwóch członków Zarządu.

Każdy proces outsourcingowy podlega wstępnej, bieżącej i końcowej ocenie ryzyka, a ocena procesu uznanego za istotny dodatkowo jest sformalizowana w postaci Kart Outsourcingu i wymaga przeprowadzenia przed zawarciem i raz do roku oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Dostawcy. Komórka organizacyjna nadzorująca dany proces wypełnia przygotowane dokumenty na podstawie najlepszej wiedzy i pozyskanych od Dostawcy informacji. W zakresie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej wykorzystywane są formularze oceny jakościowej i ilościowej zwane Modelem oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Dostawcy.

W Spółce funkcjonują następujące karty:

- Karta Outsourcingu – Wstępna Ocena Ryzyka – wypełniana przed podpisaniem umowy,
- Karta Outsourcingu – Okresowa Ocena Ryzyka – wypełniana co roku,
- Karta Outsourcingu – Ocena Ryzyka po Zakończeniu Umowy – wypełniana po zakończeniu umowy.

Wstępnej, okresowej i końcowej oceny ryzyka dokonuje komórka organizacyjna nadzorująca umowę. Departament Zarządzania Ryzykiem opiniuje prawidłowość oceny ryzyka, monitoruje poziom ryzyka umów na podstawie informacji zawartych w kartach wypełnionych i przekazanych przez komórki organizacyjne oraz przygotowuje corocznie zbiorczy raport dotyczący umów outsourcingowych na potrzeby Komitetu Ryzyka.

Niezależnie od powyższego, komórki organizacyjne będące właścicielami umów są odpowiedzialne za bieżące monitorowanie poprawności realizacji umowy. W przypadku zidentyfikowania istotnych zagrożeń związanych z ich realizacją bądź z dostawcą, komórka zobowiązana jest do:

- niezwłocznego poinformowania o tych ryzykach nadzorującego ją członka Zarządu,
- zainicjowania działań mających na celu uruchomienie istniejącego planu działań zabezpieczających bądź pilne przygotowanie takiego planu stosownie do okoliczności oraz uzyskanie jego akceptacji przez nadzorującego członka Zarządu bądź Zarząd – stosownie do charakteru tych działań.

WPLYW OUTSOURCINGU NA ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWĄ

Realizacja umów outsourcingowych nie ma istotnego wpływu na adekwatność kapitałową i profil ryzyka Spółki, w szczególności nie prowadzi do nadmiernego zwiększenia

B.7.2 Kluczowe umowy outsourcingu

Zgodnie z obowiązującymi w Spółce Zasadami zawierania umów outsourcingowych przedmiotem umowy outsourcingowej nie może być powierzenie zwykłego zarządu nad Spółką, a w szczególności:

- tworzenie strategii biznesowej Spółki i nadzoru nad jej realizacją,
- nadzorowanie realizowanych procesów w Spółce,
- podejmowanie decyzji o outsourcingu procesów oraz odpowiedzialność za umowy outsourcingowe,
- nadzorowanie oraz realizacja funkcji kluczowych w Spółce.

Spółka nie zleca na zewnątrz sprawowania funkcji kluczowych. Powierzenie uprawnień decyzyjnych (nadzór) w zakresie realizacji funkcji kluczowych jest zabronione. Jednak za zgodą Zarządu Spółki możliwe jest zlecenie na zewnątrz określonych czynności realizowanych w ramach funkcji kluczowych pod warunkiem spełnienia przez podmiot zewnętrzny wymogów kompetencji i reputacji określonych przez Wypłacalność 2.

W 2019 roku Spółka zleciła wykonanie na zewnątrz czynności z zakresu funkcji kluczowych dotyczących modelowania katastrof powodziowych. Usługodawca podlega jurysdykcji prawa czeskiego, jednak umowa jest

ryzyka operacyjnego. Odpowiednie zapisy w umowach outsourcingowych, dywersyfikacja dostawców usług oraz kontrole wybranych podmiotów świadczących usługi w ramach outsourcingu zabezpieczają Spółkę przed wystąpieniem istotnego ryzyka.

Gdy czynności podlegające outsourcingowi są częścią Procesu Krytycznego w rozumieniu Polityki Zarządzania Kryzysowego, umowa na świadczenie usług uznawana jest za istotną a usługodawcy muszą posiadać Plan Ciągłości Działania i Plan Odtworzenia Awaryjnego. Realizacja umowy istotnej jest monitorowana i w przypadku wystąpienia istotnego ryzyka podejmowane są natychmiastowe działania.

RAPORTOWANIE NA POTRZEBY ORGANU NADZORU

Komórka będąca właścicielem umowy jest zobowiązana do niezwłocznego poinformowania Biura Korporacyjno-Prawnego o zamiarze zawarcia lub istotnej zmiany umowy podlegającej zgłoszeniu do organu nadzoru na 30 dni przed wdrożeniem outsourcingu lub istotnej zmiany. Biuro Korporacyjno-Prawne, zgodnie z obowiązującą w Spółce regulacją Zasady przekazywania informacji i udzielania odpowiedzi na pisma Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz innych instytucji i organów administracji publicznej oraz wykonywania obowiązków sprawozdawczych w TUIR „WARTA” S.A., przekazuje ją do organu nadzoru.

umową trójstronną, a prawem obowiązującym w umowie jest prawo niemieckie.

Ponadto Spółka zgłasza do KNF umowy zakwalifikowane jako podstawowe i ważne tj. zdefiniowane przez Spółkę jako dotyczące:

- składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowej,
- składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów reasekuracji czynnej i retrocesji.

W 2019 roku w zakresie outsourcingu podstawowego i ważnego w Spółce funkcjonowały umowy dotyczące:

- assistance: komunikacyjnego OC i AC, ubezpieczeń mieszkań, ubezpieczeń flot samochodowych, ubezpieczeń bancassurance i ubezpieczeń podróży,
- likwidacji szkód w zakresie ochrony prawnej,
- likwidacji szkód z tytułu ubezpieczenia bancassurance,
- likwidacja szkód z tytułu ubezpieczenia sprzętu AGD/RTV/Audio.

Usługodawcy świadczący usługi w powyższym zakresie

podlegają jurysdykcji prawa polskiego.

Poza powyższymi Spółka nie poddaje w outsourcing procesów dotyczących:

- zapewnienia bezpieczeństwa informatycznego,
- administrowania bezpieczeństwem informacji,
- przeciwdziałania nadużyciom, zarządzania kryzysowego, w tym zarządzania ciągłością działania.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Spółki, realizacja umów outsourcingowych nie ma istotnego wpływu na adekwatność systemu zarządzania.

B.8 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje zostały przedstawione powyżej.

C Profil ryzyka

Profil ryzyka odzwierciedla skalę i strukturę ekspozycji na ryzyko z uwzględnieniem specyfiki prowadzonej działalności, w tym w szczególności zawiera następujące informacje:

- ocenę i kwantyfikację głównych modułów ryzyk formuły standardowej,
- istotne ryzyka, na które narażona jest Spółka w horyzoncie krótkoterminowym, zidentyfikowane w procesie okresowej oceny,
- istotne ryzyka, na które narażona jest Spółka w horyzoncie długoterminowym, zidentyfikowane w Planie Biznesowym,
- informację na temat pozostałych ryzyk nieobjętych głównymi modułami ryzyk formuły standardowej,
- inne istotne informacje mające wpływ na ocenę ryzyka Spółki.

Profil ryzyka, kapitałowy wymóg wypłacalności oraz współczynnik wypłacalności S2 są wyznaczane według formuły standardowej, na podstawie wymogów zawartych w Rozporządzeniu delegowanym oraz Ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Oznacza to, że Spółka nie stosuje własnych parametrów, specyficznych dla zakładu ubezpieczeń.

WŁASNA OCENA RYZYK I WYPŁACALNOŚCI

Profil ryzyka został ustalony w ramach funkcjonującego w Spółce procesu Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności.

Własna Ocena Ryzyk i Wypłacalności przeprowadzona została zgodnie z obowiązującą w Spółce Polityką Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności. Szczegółowy opis procesu Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności znajduje się w rozdziale B.3.3 niniejszego Sprawozdania.

OPIS ISTOTNYCH RYZYK

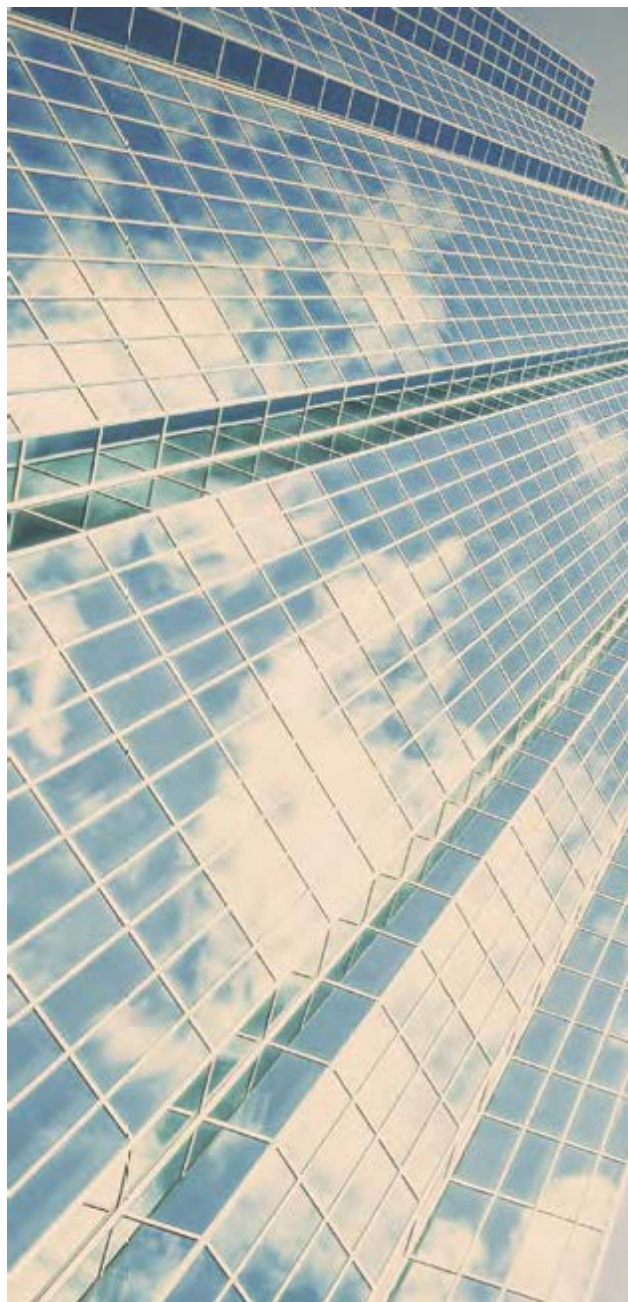
Do istotnych ryzyk, na które narażona jest Spółka, należą:

- ryzyka ujęte w kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności,
- ryzyka indywidualne zidentyfikowane przez Spółkę,
- inne obszary ryzyka zidentyfikowane podczas przygotowywania Planu Biznesowego.

RYZYKA UJĘTE W KALKULACJI KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI

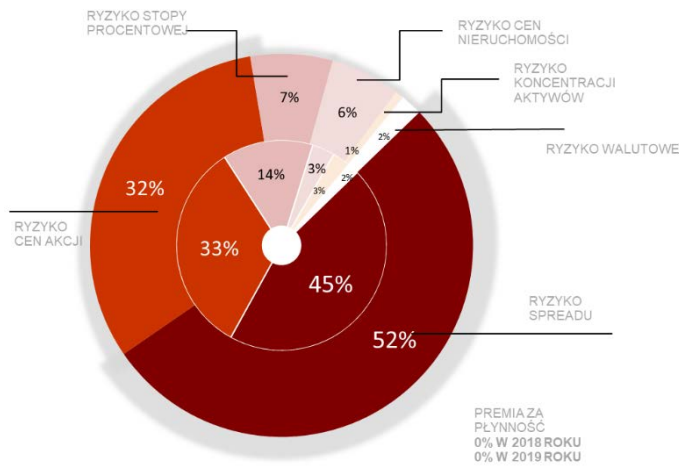
Kapitałowy wymóg wypłacalności podlega alokacji na poszczególne moduły i podmoduły ryzyka z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji.

Na rysunku 16 przedstawiono strukturę ryzyka Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku.

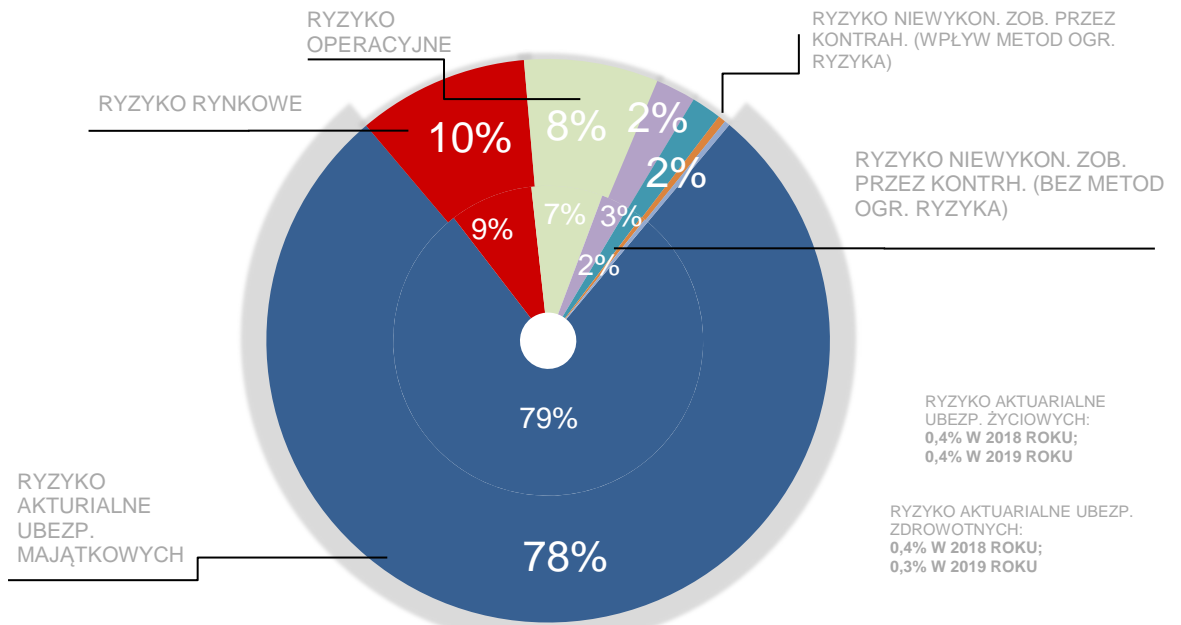

Profil ryzyka na dzień 31 grudnia 2019 (obręcz zewnętrzna) roku oraz 31 grudnia 2018 roku (obręcz wewnętrzna)

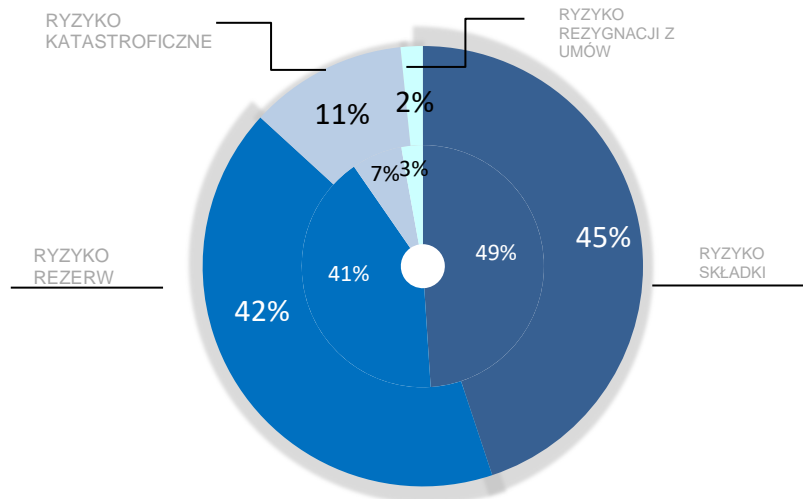
RYZIKO RYNKOWE

OGÓLNY PROFIL RYZYKA

RYZIKO AKTUALNE UBEZP. MAJĄTKOWYCH

Rysunek 16. Profil ryzyka Spółki wg formuły standardowej

Najistotniejszym ryzykiem Spółki, stanowiącym 78% całkowitego kapitałowego wymogu wypłacalności, jest ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach majątkowych. W ramach tego ryzyka wyróżnia się następujące ryzyka: ryzyko składki (stanowiące 45% wartości ogółu ryzyk aktuarialnych majątkowych), ryzyko rezerw (42%) oraz ryzyko katastroficzne (11%).

Drugim pod względem wielkości jest ryzyko rynkowe, stanowiące 10% całkowitego kapitałowego wymogu wypłacalności. Do największych ryzyk wchodzących w skład ryzyka rynkowego należą: ryzyko spreadu kredytowego (stanowiące 52% wartości ogółu ryzyk rynkowych), ryzyko cen akcji (32%), ryzyko stóp procentowych (7%) oraz ryzyko cen nieruchomości (6%).

Do największych z pozostałych modułów ryzyka należą: ryzyko operacyjne (stanowiące 8% wartości kapitałowego wymogu wypłacalności) oraz moduł ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta (4%).

Zmiany w strukturze ryzyk w stosunku do 2018 roku zaprezentowane są na rysunku 16. Struktura ryzyk nie uległa w analizowanym okresie istotnym zmianom. Nieznaczne zmiany w strukturze ryzyk wynikają ze wzrostu portfela obligacji korporacyjnych oraz wzrostu ryzyka pożaru (ryzyko katastroficzne); wykazany wzrost ryzyka pożaru jest następstwem zmian w Rozporządzeniu delegowanym. Przełożyło się to na wzrost udziału ryzyka rynkowego (o 1 pp.) oraz wzrost ryzyka katastroficznego w ramach ryzyka aktuarialnego.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka.

RYZYKA INDYWIDUALNE ZIDENTYFIKOWANE PRZEZ SPÓŁKĘ

Istotnymi ryzykami indywidualnymi, zidentyfikowanymi przez Spółkę w ramach procesu ORSA przeprowadzonego w roku 2019 są:

- ryzyko niewypłacalności kontrahentów w działalności inwestycyjnej,
- ryzyko pogorszenia wskaźnika szkodowości w ubezpieczeniach komunikacyjnych,
- ryzyko katastroficzne (ryzyko statystycznych wahań wartości szkód naturalnych),
- ryzyko stopy procentowej.

INNE OBSZARY RYZYKA ZIDENTYFIKOWANE PODCZAS PRZYGOTOWYWANIA PLANU BIZNESOWEGO

Inne obszary ryzyka, uzupełniające profil ryzyka obejmują:

- przewidywane jest w średnim okresie pogorszenie dotychczas korzystnych warunków makroekonomicznych,
- umiarkowana presja płacowa oraz brak dodatkowych transferów publicznych (wynikających z ograniczeń fiskalnych) może prowadzić do spadku popytu

krajowego będącego obecnie kluczowym czynnikiem wzrostu gospodarczego,

- obserwowane spowolnienie wzrostu gospodarczego u głównych partnerów handlowych negatywnie wpłynie na zapotrzebowanie na polskie towary eksportowe,
- obserwowane pogarszanie się jakości kredytowej obligacji wysokodochodowych (high-yield) może wpłynąć na nieznaczne obniżenie rentowności,
- utrzymująca się presja inflacyjna może doprowadzić do zmiany polityki niskich stóp procentowych,
- zakładane na rok 2020 wzrosty cen na rynku ubezpieczeń komunikacyjnych, w którym Spółka posiada wysoki udział w rynku mogą nie nastąpić bądź zająć z opóźnieniem lub w mniejszej skali,
- ewolucja rynku IT w kierunku usług technologicznych, na którym Polska staje się centrum operacyjnym dla światowych korporacji (Samsung, JP Morgan, HSBC) prowadzi do niedoborów programistów i analityków oraz zwiększa koszty projektów,
- ryzyko prawne związane z wprowadzaniem nowych aktów prawnych m.in. w zakresie przeglądu dyrektywy Wypłacalność 2 planowaną do wdrożenia w 2020 roku, obciążeń pozapłacowych pracy, stworzenia przy Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym Funduszu Pomocowego, wyczerpania sum ubezpieczenia w ubezpieczeniach komunikacyjnych i innych obowiązkowych ubezpieczeniach, oraz ograniczania się rynków reasekuracyjnych na ryzyka węglowe.

KONCENTRACJA RYZYKA

Koncentracja ryzyka występuje w Spółce w poniżej wymienionych obszarach:

- ryzyko aktuarialne – w portfelu ubezpieczeń korporacyjnych występują ryzyka o jednostkowych dużych sumach ubezpieczenia (ryzyko katastroficzne), ponadto Spółka narażona jest również na kumulację szkód z małych ryzyk, np. w przypadku narażenia na ryzyka katastrof naturalnych (powódź),
- ryzyko rezerw – znaczną część zobowiązań Spółki stanowią rezerwy z linii biznesowych charakteryzujących się długim okresem rozwoju szkód (OC komunikacyjne, OC ogólne),
- ryzyko kredytowe wynikające z działalności lokacyjnej (koncentracja podmiotowa, branżowa, geograficzna posiadanych lokat),
- ryzyko kredytowe wynikające z działalności reasekuracyjnej (koncentracja udziałów poszczególnych reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych).

Ryzyka te są odpowiednio zarządzane przez Spółkę poprzez dywersyfikację, system limitów, programy reasekuracyjne, jak również zostały odzwierciedlone w kalkulacji wymogu kapitałowego.

Ponadto koncentracja ryzyka operacyjnego (ryzyka outsourcingu) występuje w przypadku zlecenia więcej niż jednej usługi do jednego Dostawcy, z którym podpisano umowę uznaną za istotną. Wymienione ryzyko jest

ograniczane poprzez dodatkowe mechanizmy przewidziane w zasadach akceptacji umów outsourcingowych zdefiniowanych w regulacji wewnętrznej Spółki.

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO

Spółka przeprowadza testy warunków skrajnych oraz odwrotne testy warunków skrajnych. Analizie podlegają możliwe do zajścia zdarzenia, które, biorąc pod uwagę profil ryzyka Spółki, mogłyby spowodować spadek jej środków własnych do poziomu minimalnego, tj. 100% pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności.

Przeprowadzone testy warunków skrajnych opierają się na następujących założeniach:

- zachodzące zdarzenia są realne i oparte o historyczne obserwacje (bazują na wydarzeniach historycznych, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich ok. 10 lat (w horyzoncie jednego roku) w przypadku ryzyka rynkowego i kredytowego, oraz na możliwych fluktuacjach portfela ubezpieczeniowego obserwowanych w przeszłości, jak i potencjalnych niekorzystnych wydarzeniach w portfelu), zatem prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest nie większe niż 10%,
- dobór zdarzeń oparty jest na profilu ryzyka Spółki, tj. obecnej strukturze portfela ubezpieczeń i portfela lokat,
- badaniu podlegają tylko zdarzenia istotne z punktu widzenia pozycji kapitałowej S2, tzn. mogące skutkować zmianą środków własnych wyznaczanych zgodnie z metodologią wyceny współczynnika wypłacalności S2,
- analiza uwzględnia łagodzący wpływ efektów podatkowych, będący skutkiem odpowiednich korekt na rezerwie z tytułu odroczonego podatku po ewentualnym wystąpieniu straty,
- w analizie stosowany jest mechanizm agregacji strat (ze względu na możliwą rozłączność oraz rozbieżność w czasie analizowanych zdarzeń) wzorowany na mechanizmie stosowanym w formule standardowej.

W przeprowadzonych analizach wrażliwości Spółka uznała za istotne poniższe zdarzenia/ryzyka, dla których przyjęła następujące założenia:

- Ryzyko rynkowe:
  - Ryzyko stopy procentowej
Założono równoległy wzrost krzywej dochodowości o 150 pb. Zdarzenie takie miało miejsce pod koniec 2008 roku (wybuch kryzysu) jak i w roku 2013, gdzie rentowności stóp długoterminowych wzrosły o tyle w ciągu siedmiu miesięcy, po czym ponownie spadły o tą samą wartość w 2014 i 2015 roku.

- Ryzyko cen akcji
Założono spadki cen akcji o 20%. Dodatkowo w przypadku TUIR „WARTA” przyjęto, że TUnŻ „WARTA” może stracić na wartości 30% swego kapitałowego wymogu wypłacalności.
- Ryzyko cen nieruchomości
Założono 20% spadek cen nieruchomości.
- Ryzyko spreadu kredytowego
Ryzyko zostało oszacowane na bazie fluktuacji wielkości spreadu kredytowego dla danego ratingu, na przestrzeni ostatnich ośmiu lat. Założono, że realny poziom straty rocznej z tytułu powiększenia się spreadów jest równy połowie wymogu kapitałowego z tego tytułu. Nie uwzględniono zdarzeń ekstremalnych z przełomu lat 2008/2009, jako że polityka banków centralnych wdrożona od tamtego momentu nie powinna dopuszczać już do tak ekstremalnych zdarzeń.
- Ryzyko walutowe
Założono 12% wzrost kursów walut obcych (osłabienie się PLN w stosunku do danej waluty obcej) dla walut dla których pozycja walutowa Spółki jest pozycją krótką (przewaga pasywów nad aktywami) oraz 12% spadek kursów walut obcych (umocnienie się PLN w stosunku do danej waluty obcej) dla walut dla których pozycja walutowa jest pozycją długą (przewaga aktywów nad pasywami).
- Ryzyko koncentracji
Bazowano na ryzyku bankructwa emitenta oszacowanego w procesie Risk Scan.
- Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń majątkowych
- Ryzyko składki rezerw
Przeanalizowano wahania wskaźników szkodowości mające duży wpływ na wielkość najlepszego oszacowania rezerwy składki, jak i wahania samego najlepszego oszacowania szkodowego mogące zajść na przestrzeni roku.
- Ryzyko katastroficzne
W ramach ryzyka katastroficznego założono realizację ryzyka powodzi do pełnej wartości zachowka z umowy reasekuracji katastroficznej.

W tabeli 6 zaprezentowano wyniki przeprowadzonych testów w trakcie 2019 roku (na podstawie stanu wypłacalności Spółki na koniec 2018 roku).

TABELA 6. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH

TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH	WARTOŚĆ EFEKTU SZOKU	RELACJA SZOKU DO ŚRODKÓW WŁASNYCH
Ryzyko rynkowe	261 132	10,1%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń życiowych	0	0,0%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń majątkowych	415 632	16,1%
Strata łączna	543 330	21,1%
Kapitałowy wymóg wypłacalności	1 816 318	
Strata łączna jako % kapitałowego wymogu wypłacalności	29,9%	

Odwrotne testy warunków skrajnych polegają na badaniu jak duże musi być dane zdarzenie/ryzyko, aby współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności na koniec 2018 roku spadł o 30%, czyli aby skonsumował całą wymaganą przez Spółkę nadwyżkę kapitałową.

W tabeli 7 przedstawiono wyniki odwrotnych testów warunków skrajnych dla ryzyk, dla których istnieje realny scenariusz ich realizacji:

TABELA 7. WYNIKI ODWROTNYCH TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH

TESTY ODWROTNYCH WARUNKÓW SKRAJNYCH (SKUTKUJĄCE REDUKCJĄ KAPITAŁU RZĘDU 30% SCR) MOŻLIWE DO ZAJŚCIA, BIORĄC POD UWAGĘ PROFIL RYZYKA SPÓŁKI	WARUNKI ZAJŚCIA DANEGO STRESU ODWROTNEGO
Ryzyko składki i rezerw	Wzrost rezerw szkodowych o kwotę 256 mln PLN połączony ze wzrostem wskaźnika szkodowości o 16 p.p
Ryzyko stopy procentowej	Wzrost stóp procentowych o 410 punktów bazowych.
Ryzyko spreadu kredytowego	Wzrost spreadów kredytowych o poziom 2,7 razy większy niż w formule standardowej.

Ze względu na fakt, że powyższe testy zostały sparametryzowane na podstawie obserwacji historycznej ewolucji rynków kapitałowych oraz otoczenia biznesowego Spółki z okresu ostatnich ok. 10 lat, uznano iż łączna strata

(nieprzekraczająca 30% kapitałowego wymogu wypłacalności) odpowiada wartości narażonej na ryzyko z prawdopodobieństwem nie większym niż 10% w horyzoncie jednego roku.

C.1 Ryzyko aktuarialne

Ryzyko aktuarialne to potencjalne negatywne odchylenie wartości zrealizowanej zobowiązań wynikających z portfela umów ubezpieczeniowych od ich wartości oczekiwanej.

Na ryzyko aktuarialne Spółki składa się:

- ryzyko aktuarialne związane z ubezpieczeniami majątkowymi, które jest rozumiane jako ubezpieczenia majątkowe z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz rent zgłoszonych,
- ryzyko aktuarialne związane z ubezpieczeniami

zdrowotnymi, które jest rozpoznawane głównie w grupach ubezpieczeń wypadku oraz choroby,

- ryzyko aktuarialne związane z ubezpieczeniami na życie, które rozumie się jako szkody w ubezpieczeniach OC, głównie OC Komunikacyjne, skutkujące obowiązkiem wypłaty świadczenia rentowego dla poszkodowanego, od momentu jego zgłoszenia.

W ramach ryzyka aktuarialnego można wyróżnić następujące jego rodzaje:

RYZYKO AKTUARIALNE

Ryzyko związane z ubezpieczeniami majątkowymi	Ryzyko związane z ubezpieczeniami zdrowotnymi	Ryzyko związane z ubezpieczeniami na życie
Ryzyko składki i rezerw	Ryzyko składki i rezerw	Ryzyko rewizji wysokości rent
Ryzyko rezygnacji z umów	Ryzyko rezygnacji z umów	Ryzyko długowieczności
Ryzyko katastroficzne	Ryzyko katastroficzne	Ryzyko ponoszonych kosztów

Rysunek 17.

Rodzaje ryzyka aktuarialnego

W 2019 roku największy wpływ na działalność Spółki miało ryzyko związane z ubezpieczeniami majątkowymi, które stanowiło 78% kapitałowego wymogu wypłacalności.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka aktuarialnego.

RYZIKO ZWIĄZANE Z UBEZPIECZENIAMI MAJĄTKOWYMI I ZDROWOTNYMI

Ryzyko składki i rezerw

W zakresie pomiaru ryzyka składki Spółka używa następujących narzędzi:

- wyliczenie wymogów kapitałowych oparte na mierze wielkości ryzyka oraz parametrach odchylenia standardowego określonego w Specyfikacji Technicznej,
- uzupełniająco wyniki uzyskane przy pomocy alternatywnego względem formuły standardowej modelu do pomiaru ryzyka opartego na grupowym modelu wewnętrznym,
- testy stresu wykonywane zgodnie z Polityką Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności.

W zakresie pomiaru ryzyka rezerw Spółka używa następujących narzędzi:

- wyliczenie najlepszego oszacowania rezerw szkodowych (nierentowych i rentowych),
- wyliczenie marginesu ryzyka,
- wyliczenie wymogów kapitałowych opartych na wartościach najlepszego oszacowania rezerw szkodowych oraz parametrach odchylenia standardowego określonego w Specyfikacji Technicznej,
- uzupełniająco wyniki uzyskane przy pomocy alternatywnego względem formuły standardowej modelu do pomiaru ryzyka opartego na grupowym modelu wewnętrznym,

- testy adekwatności rezerw,
- testy stresu zgodnie z metodologią określoną w Polityce Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności.

Ryzyko rezygnacji z umów

W zakresie pomiaru ryzyka związanego z rezygnacjami z umów Spółka używa następujących narzędzi:

- wyliczenie wymogów kapitałowych oparte na scenariuszu szoku, określonym w Specyfikacji Technicznej,
- uzupełniająco, wyniki uzyskane przy pomocy alternatywnego względem formuły standardowej modelu do pomiaru ryzyka opartego na grupowym modelu wewnętrznym,
- testy stresu wykonywane zgodnie z Polityką Własnej Oceny Ryzyk i Wypłacalności.

Ryzyko katastroficzne

W zakresie pomiaru ryzyka katastroficznego Spółka używa następujących narzędzi:

- wyliczenie wymogów kapitałowych oparte na scenariuszach szoku określonych w Specyfikacji Technicznej,
- uzupełniająco, wyniki uzyskane przy pomocy alternatywnego względem formuły standardowej modelu do pomiaru ryzyka opartego na grupowym modelu wewnętrznym,
- model katastrof naturalnych budowany w oparciu o modele zewnętrzne, w celu opracowania rozwiązań mających na celu alternatywny pomiar lepiej odzwierciedlający ryzyko występujące w Spółce,
- progi ubezpieczeniowe oraz poziomy ich wykorzystania.

TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI

W tabeli 8 zaprezentowano zastosowane przez Spółkę techniki ograniczania ryzyka:

TABELA 8. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA AKTUARIALNEGO

RYZIKO	ZASTOSOWANE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA
Ryzyko składki	Programy reasekuracji obligatoryjnej i fakultatywnej, umowy koasekuracyjne, wprowadzanie udziałów własnych w szkodach, odpowiednie procedury taryfikacyjne oraz underwritingowe
Ryzyko rezerw	Programy reasekuracyjne, umowy koasekuracyjne, zmiana procesu likwidacji, ustalenie nadzwyczajnych/dodatkowych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
Ryzyko rezygnacji z umów	Zmiany w zakresie warunków ochrony i taryfikacji lub stworzenie nadzwyczajnych/dodatkowych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, programy lojalnościowe, ograniczenie sprzedaży ratalnej
Ryzyko katastroficzne	Programy reasekuracyjne, umowy koasekuracyjne, stosowanie franszyz, odpowiednie procedury underwritingu (np. zakaz przyjmowania określonych ryzyk lub ryzyk na określonych terenach), limity dla wysokości sumy ubezpieczenia

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka odbywa się w cyklu kwartalnym za pomocą:

- kontroli limitów na maksymalne sumy ubezpieczenia

- netto i ich raportowaniu na Komitet Ryzyka,
- kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności, co pozwala zweryfikować, czy kwota wymogu, nie

przekracza z góry zadanego podbudżetu ryzyka, którego kontrolę powinny zapewniać przyjęte limity,

- procesu walidacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- opiniowania wyboru programu reasekuracyjnego.

RYZIKO ZWIĄZANE Z UBEZPIECZENIAMI NA ŻYCIE

W zakresie ryzyka związanego z ubezpieczeniami na życie dla portfela rent zgłoszonych wyróżniają się: ryzyko rewizji wysokości rent, ryzyko długowieczności oraz ryzyko ponoszonych kosztów.

W zakresie pomiaru tych ryzyk Spółka wykorzystuje wyliczenie wymogów kapitałowych oparte na scenariuszach szoku określonych w Specyfikacji Technicznej.

TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI

W ramach ograniczania ryzyka związanego z ubezpieczeniami na życie Spółka wykorzystuje programy reasekuracyjne oraz może ustalić nadzwyczajne rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka odbywa się za pomocą:

- kontroli limitów na maksymalne sumy ubezpieczenia netto i ich raportowaniu na Komitet Ryzyka,
- kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności, co pozwala zweryfikować, czy kwota wymogu nie przekracza z góry zadanego podbudżetu ryzyka, którego kontrolę powinny zapewniać przyjęte limity,
- procesu walidacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- opiniowania wyboru programu reasekuracyjnego.

C.2 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe definiuje się jako ryzyko potencjalnego, niekorzystnego odchylenia od oczekiwanej ekonomicznej wartości aktywów oraz pasywów, wynikającego z fluktuacji cen rynkowych oraz niedoskonałego dopasowania aktywów do pasywów.

W ramach ryzyka rynkowego można wyróżnić następujące ryzyka:

RYZIKO RYNKOWE

Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko cen akcji	Ryzyko spreadu kredytowego	Ryzyko walutowe	Ryzyko cen nieruchomości	Ryzyko koncentracji aktywów
--------------------------	------------------	----------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------

Rysunek 18.

Rodzaje ryzyka rynkowego

W 2019 roku ryzyko rynkowe było drugim pod względem udziału ryzykiem w ogólnym profilu ryzyka i stanowiło 10% kapitałowego wymogu wypłacalności.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka rynkowego.

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej Spółki jest generowane przez:

- niedopasowanie inwestycji służących zabezpieczeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do ich profilu,
- inwestycje środków własnych na pokrycie wymogów kapitałowych.

W przypadku inwestycji na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych innych niż na skapitalizowaną wartość rent polityka inwestycyjna Spółki, w ramach istniejących limitów wewnętrznych, dopuszcza odchylenie profilu przepływów pieniężnych dla aktywów od profilu zobowiązań.

W przypadku inwestycji na pokrycie rezerw na skapitalizowaną wartość rent istotna jest indeksacja płatności z tytułu zobowiązań rentowych (wzrost cen, płac, kosztów medycznych) w związku z czym polityka inwestycyjna przewiduje inwestycje w tej części portfela w instrumenty o podobnym charakterze ryzyka (obligacje indeksowane inflacją oraz obligacje zmienno-procentowe). Ograniczona dostępność instrumentów służących zabezpieczeniu ryzyka inflacji oraz różnice w terminach zapadalności względem zobowiązań rentowych są jednym ze źródeł niedopasowania aktywów i zobowiązań.

Inwestycje środków własnych na pokrycie wymogów kapitałowych, w przypadku inwestycji w instrumenty dłużne, generują również ryzyko stóp procentowych, tym samym zwiększając wymogi z tego tytułu.

Ryzyko cen akcji

Najistotniejszy wkład do ryzyka cen akcji generują udziały

w spółce zależnej TUnŻ „WARTA” S.A., której akcje nie są notowane i której 100% udziałów jest posiadanych przez Spółkę.

Poza ww. strategiczną ekspozycją Spółka może część środków własnych na pokrycie wymogów kapitałowych inwestować bezpośrednio lub pośrednio na regulowanych rynkach akcji, celem uzyskania podwyższonej stopy zwrotu z tej części portfela. Polityka inwestycyjna Spółki przewiduje zdywersyfikowany portfel akcji, w szczególności obowiązują limity na koncentrację w ramach portfela akcji. W zależności od oceny perspektyw rynków akcji, ekspozycja ta podlega zmianom od zera do kilku procent wartości aktywów.

Ryzyko spreadu kredytowego

Strategia inwestycyjna Spółki zakłada zaangażowanie w obligacje korporacyjne i inne instrumenty obciążone ryzykiem spreadu kredytowego zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych. Limity inwestycyjne uzależnione są od rodzaju instrumentów, emitentów i ich jakości kredytowej określonej przez ratingi zewnętrzne oraz własnej oceny ich sytuacji finansowej.

Na rynku krajowym są to instrumenty bezpieczne, takie jak listy zastawne, czy obligacje dużych przedsiębiorstw i instytucji finansowych posiadających oceny ratingowe na poziomie inwestycyjnym oraz wysokodochodowe obligacje podmiotów nie posiadających ratingu zewnętrznego. W takich przypadkach Spółka stosuje własną procedurę oceny jakości kredytowej emitentów.

Na rynkach zagranicznych inwestycje dokonywane są w papiery dużych podmiotów, głównie korporacyjnych, ale też i rządowych, w znaczącej części na rynkach wschodzących. Ta część portfela składa się wyłącznie z instrumentów dłużnych, na które istnieje płynny rynek i których emitenci posiadają zewnętrzny rating na odpowiednim poziomie. Spółka dodatkowo monitoruje sytuację gospodarczą poszczególnych krajów oraz sytuację na tamtejszych rynkach.

Ryzyko walutowe

Pasywne podejście do ryzyka kursów walut powoduje niski wymóg kapitałowy, który wynika z niskiej wartości pozycji walutowej. Zgodnie z polityką inwestycyjną inwestycje na rynkach zagranicznych nie są ograniczone do wartości zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, lecz mogą dość znacznie przekraczać tę wartość. Generowana w ten sposób pozycja walutowa jest zabezpieczana za pomocą instrumentów pochodnych.

Ryzyko cen nieruchomości

Spółka posiada głównie nieruchomości na użytek własny lub przeznaczone na sprzedaż, natomiast nie inwestuje w nieruchomości w ramach działalności lokacyjnej. Z tego powodu wartość nieruchomości, a co za tym idzie, ryzyko cen nieruchomości jest na względnie niskim poziomie (pasywne podejście do inwestycji w nieruchomości). W znacznej mierze ryzyko nieruchomości wynika z umów leasingu nieruchomości rozpoznanych zgodnie z MSSF 16.

POLITYKA OSTROŻNEGO INWESTORA

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Spółce odbywa się przy realizacji polityki ostrożnego inwestora.

W ramach ogólnego portfela lokat zakładu można wyróżnić udziały w spółce zależnej TUnŻ „WARTA” S.A. oraz inwestycje czysto finansowe, stanowiące pokrycie wymogów kapitałowych oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności zainwestowane są w większości w instrumenty dłużne, a także częściowo w akcje i inne instrumenty związane z ryzykiem cen akcji.

Aktywa pokrywające rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe to portfel papierów i instrumentów dłużnych oraz jednostek dłużnych funduszy inwestycyjnych. Struktura tej części portfela jest określona przez odpowiednią strukturę zobowiązań ubezpieczeniowych, z uwzględnieniem dopuszczalnego odchylenia w zakresie ryzyka stóp procentowych. Instrumenty obciążone ryzykiem kredytowym podlegają ocenie tego ryzyka oraz odpowiedniemu systemowi limitów.

Polityka inwestycyjna Spółki zakłada pasywne podejście do inwestycji w nieruchomości oraz do ekspozycji na ryzyko walutowe. W pierwszym przypadku zakłada się posiadanie dotychczasowego portfela z możliwością stopniowego zmniejszania go przez sprzedaż poszczególnych budynków lub lokali. W drugim przypadku zakłada się zamkniętą pozycję walutową, czyli możliwie pełne dopasowanie struktury walutowej aktywów do struktury walutowej zobowiązań, w ramach dopuszczalnego limitu na niedopasowanie walutowe.

Spółka w ramach polityki inwestycyjnej może wykorzystywać instrumenty pochodne do zabezpieczania ryzyk rynkowych wynikających z portfela aktywów oraz zobowiązań, w tym wynikających z umów ubezpieczenia, jak również celem efektywnego zarządzania portfelem.

KONCENTRACJA RYZYKA RYNKOWEGO

Wysokość koncentracji i dywersyfikacji aktywów utrzymywana jest na bezpiecznym poziomie, co jest osiągnięte m.in. poprzez limity koncentracji, zależne od rodzaju instrumentu, emitenta i ratingu grupy emitenta. Spółka nie posiada pozycji generujących nadmierną koncentrację w portfelu inwestycyjnym z tytułu ryzyka rynkowego. Niewielka koncentracja skutkująca niezerowym wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka koncentracji wynika z ekspozycji kredytowych, głównie na grupy Santander i Commerzbank. Łączna wartość ekspozycji na te grupy w relacji do wartości lokat uwzględnianych w module ryzyka koncentracji wynosiła na koniec 2019 roku 2,8% w przypadku Santander i 4,2% w przypadku Commerzbanku (w roku poprzednim 2,4% koncentracja na grupę Santander oraz 3,1% koncentracji w przypadku Commerzbanku).

Limity inwestycyjne dotyczące poziomu koncentracji są weryfikowane na poziomie zawierania transakcji i mają za zadanie ograniczanie występowania tego rodzaju ryzyka

i generowanego przez nie wymogu kapitałowego.

W przypadku inwestycji na rynkach zagranicznych stosowane są bardziej restrykcyjne niż na rynku polskim limity koncentracji na pojedynczych emitentów/grupy kapitałowe, a także wąskie limity na łączną ekspozycję w poszczególnych krajach. Dzięki temu portfel inwestycji zagranicznych jest również dobrze zdywersyfikowany geograficznie.

METODY POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO

W zakresie pomiaru ryzyka rynkowego Spółka używa następujących narzędzi:

- kalkulacja wartości narażonej na ryzyko
- kalkulacja BPV oraz duracja dla monitorowania ryzyka stopy procentowej,
- analiza scenariuszy ryzyk oraz testy warunków skrajnych.

TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI

W tabeli 9 zaprezentowano zastosowane przez Spółkę techniki ograniczania ryzyka rynkowego:

TABELA 9. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA RYNKOWEGO

RYZYKO	ZASTOSOWANE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA
Ryzyko stopy procentowej	Limity BPV ograniczające poziom duracji portfela aktywów, a co za tym idzie wymóg kapitałowy na to ryzyko, zawieranie terminowych transakcji na stopę procentową
Ryzyko cen akcji	Limit kwotowy na akcje, limity koncentracyjne na portfelu akcji, sprzedaż terminowych kontraktów futures na akcje
Ryzyko cen nieruchomości	Limit kwotowy, niewielka ekspozycja, głównie nieruchomości na użytek własny
Ryzyko spreadu kredytowego	Limit na łączną strukturę ratingową portfela, limit na wartość ryzyka spreadu, limit na korporacyjne papiery dłużne
Ryzyko walutowe	Polityka domkniętej pozycji walutowej; zabezpieczanie otwartych pozycji transakcjami FX forward na bieżąco
Ryzyko koncentracji aktywów	Limity na koncentrację w grupach kredytowych w zależności od ratingu

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka odbywa się zarówno za pomocą ciągłej kontroli limitów w systemie transakcyjnym lokat, jak i w narzędziach własnych oraz za pomocą ich miesięcznego raportowania na Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Ponadto kalkulacja wymogu kapitałowego w okresach kwartalnych pozwala zweryfikować, czy kwota wymogu kapitałowego na ryzyko rynkowe, nie przekracza z góry

określonego podbudżetu ryzyka, którego kontrolę powinny zapewniać przyjęte limity.

W trakcie 2019 roku istotną zmianą w metodach pomiaru ryzyka rynkowego oraz technikach jego ograniczania było zastąpienie dotychczasowego limitu na średnią długość obligacji wchodzących do modułu ryzyka spreadu limitem na wartość ryzyka spreadu.

C.3 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikająca z wahań zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i dłużników, na które narażona jest spółka.

Ryzyko kredytowe obejmuje następujące ryzyka:

- ryzyko spreadu kredytowego,
- ryzyko koncentracji aktywów,
- ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta,

i może być wyróżnione w ramach poszczególnych obszarów działalności Spółki (działalność inwestycyjna, działalność reasekuracyjna).

Ryzyko spreadu kredytowego i ryzyko koncentracji aktywów opisane zostały w punkcie C.2.

Ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta definiowane jest jako możliwość poniesienia straty w związku z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników lub pogorszenia się ich zdolności kredytowej. Dotyczy ono ryzyka wynikającego z:

- kontraktów reasekuracyjnych oraz koasekuracyjnych z klauzulą solidarnościową,
- umów agencyjnych oraz umów ubezpieczenia, a zatem dotyczy również składek wymagalnych na dzień bilansowy,

- należności od innych dłużników ubezpieczeniowych,
- transakcji dotyczących instrumentów pochodnych i posiadania środków pieniężnych w instytucjach kredytowych.

Na ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta Spółki składają się zatem następujące rodzaje ryzyk:

RYZIKONIEWYKONANIA ZOBOWIĄZAŃ PRZEZ KONTRAHENTA

Ryzyko związane z lokatami

Ryzyko związane z działalnością reasekuracyjną

Ryzyko związane z pozostałą działalnością ubezpieczeniową

Rysunek 19.

Ryzykoniewykonania zobowiązania przez kontrahenta

Na dzień 31 grudnia 2019 roku ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta stanowiło 4% kapitałowego wymogu wypłacalności.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka kredytowego.

Ryzyko związane z lokatami

Ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta związane z lokatami ograniczane jest na równi z ryzykiem spreadu i koncentracji. Podlega ono tym samym limitom, tj.:

- ograniczeniu struktury ratingowej posiadanych ekspozycji,
- ograniczeniu na koncentrację ekspozycji na pojedynczego emitenta/ kontrahenta,
- ograniczeniu na ryzyko spreadu,

zgodnie z treścią ekonomiczną posiadanych instrumentów finansowych.

POLITYKA OSTROŻNEGO INWESTORA

W odniesieniu do ryzyka kredytowego związanego z lokatami polityka ostrożnego inwestora ujmuje je łącznie z ryzykiem rynkowym. Ekspozycje są odpowiednio oceniane i kontrolowane, podlegają limitom zależnym od oceny ryzyka kredytowego, co ma zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa. Ponadto ekspozycje te podlegają wszelkim innym limitom i regulacjom związanym z wymaganiami polityki ostrożnego inwestora łącznie z ryzykiem rynkowym, takim jak uwzględnienie struktury terminowej i walutowej (wynikającej ze struktury zobowiązań ubezpieczeniowych), poziomu płynności, dostępności, czy rozproszenia, w tym geograficznego. Spółka nie używa instrumentów pochodnych opartych o ryzyko kredytowe.

Koncentracja ryzyka kredytowego Spółki jest nieznaczna, najistotniejszym jej elementem są ekspozycje na grupy

Santander i Commerzbank, o czym mowa w części C.2 niniejszego Sprawozdania.

Ryzyko związane z działalnością reasekuracyjną

W zakresie pomiaru ryzyka niewykonania zobowiązań przez kontrahenta związane z działalnością reasekuracyjną Spółka używa następujących narzędzi:

- analiza ratingów reasekuratorów oraz koasekuratorów,
- kryteria doboru reasekuratorów oraz lista akceptowalnych reasekuratorów,
- współpraca z Grupą Talanx w zakresie analiz ryzyka kredytowego reasekuratorów, kryteriów ich doboru oraz ograniczania ryzyka nieściągalnych należności (wytyczne grupowe),
- wyliczenie wymogów kapitałowych oparte na scenariuszu szoku, określonym w Specyfikacji Technicznej,
- uzupełniająco, wyniki uzyskane przy pomocy alternatywnego względem formuły standardowej modelu do pomiaru ryzyka opartego na grupowym modelu wewnętrznym,
- testy stresu zgodnie z metodologią określoną w polityce Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności.

Ryzyko związane z pozostałą działalnością ubezpieczeniową

W zakresie pomiaru ryzyka niewykonania zobowiązań wynikających ze składek wymagalnych na dzień bilansowy oraz pozostałych należności ubezpieczeniowych Spółka stosuje wyliczenie wymogów kapitałowych, tak jak zostało to określone w Specyfikacji Technicznej.

TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI

W tabeli 10 zaprezentowano zastosowane przez Spółkę techniki ograniczania ryzyka kredytowego.

TABELA 10. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO

RYZYKO	ZASTOSOWANE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA
Ryzyko związane z lokatami	Limity na strukturę ratingową lokat oraz na koncentrację w pojedynczą grupę kredytową
Ryzyko związane z działalnością reasekuracyjną	Określone kryteria wyboru reasekuratorów Lista akceptowalnych reasekuratorów i koasekuratorów fakultatywnych
Ryzyko związane z pozostałą działalnością ubezpieczeniową	Procedura windykacyjna, rozwiązania taryfikacyjne

Dla ryzyka związanego z lokatami monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka odbywa się zarówno za pomocą ciągłej kontroli limitów w systemie transakcyjnym lokat, jak i w narzędziach własnych oraz za pomocą ich miesięcznego raportowania na Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Dla ryzyka związanego z działalnością reasekuracyjną monitorowanie skuteczności odbywa się za pomocą kwartalnej kontroli kryteriów wyboru oraz zgodności z listą akceptowalnych reasekuratorów.

Ponadto kalkulacja wymogu kapitałowego w okresach kwartalnych pozwala zweryfikować, czy kwota wymogu kapitałowego na ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta, nie przekracza z góry określonego podbudżetu ryzyka, którego kontrolę powinny zapewniać przyjęte limity.

W trakcie 2019 roku metody pomiaru ryzyka kredytowego oraz techniki jego ograniczania nie uległy zmianie, za wyjątkiem wprowadzenia limitu na wartość ryzyka spreadu, opisanego w rozdziale C.2.

C.4 Ryzyko płynności

Spółka posiada odpowiednią pulę środków i instrumentów płynnych na zapewnienie bieżących potrzeb płynnościowych. Tym samym ryzyko płynności nie jest identyfikowane jako istotne, ani nie występują koncentracje tego ryzyka. W tym zakresie nie nastąpiły zmiany w okresie sprawozdawczym.

POLITYKA OSTROŻNEGO INWESTORA

Z uwagi na fakt, że odpowiedni poziom płynności jest sam w sobie elementem zasady ostrożnego inwestora, to w odniesieniu do ryzyka płynności zasada ta sprowadza się do określenia płynności poszczególnych instrumentów i monitorowania poziomu instrumentów uznanych za niepłynne. Bieżące monitorowanie płynności odbywa się dwubiegowo poprzez:

- monitorowanie miesięczne limitu na papiery niepłynne w portfelu,
- monitorowanie kwartalne współczynnika płynności bieżącej.

W zarządzaniu poziomem płynności Spółka nie stosuje podziału na instrumenty notowane na rynkach regulowanych, nier regulowanych bądź nienotowane, lecz ocenia płynność poszczególnych instrumentów niezależnie, na podstawie dostępności potencjalnych kontrahentów i potencjalnych wolumenów obrotu. W szczególności instrumenty notowane na rynkach regulowanych mogą cechować się niską płynnością, zaś instrumenty nienotowane mogą być łatwo zbywalne na rynku

międzybankowym.

Dodatkowo Spółka corocznie przeprowadza płynnościową analizę przepływów pieniężnych. Jej wyniki na koniec okresu sprawozdawczego, podobnie jak poprzedniego wskazują, że ilość papierów nienotowanych, wynikająca z obecnych limitów, jest na bezpiecznym poziomie niestanowiącym zagrożenia dla płynności Spółki.

Posiadanie znacznego portfela obligacji skarbowych i dostępu do rynku międzybankowego zapewnia szybki dostęp do płynności w razie zwiększonych potrzeb, poprzez możliwość natychmiastowej sprzedaży obligacji lub zawarcia transakcji warunkowej sprzedaży z przyrzeczeniem odkupu.

Monitorowanie skuteczności technik ograniczania ryzyka polega na analizie odpowiednich raportów prezentowanych na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami.

W trakcie okresu sprawozdawczego metody pomiaru ryzyka płynności oraz techniki jego ograniczania nie uległy zmianie.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka płynności.

Oczekiwane zyski z przyszłych składek

Oczekiwane zyski z przyszłych składek rozumiane są jako

różnica pomiędzy najlepszym oszacowaniem obliczonym zgodnie z Dyrektywą Wypłacalność 2, a najlepszym oszacowaniem obliczonym przy założeniu, że składki związane z obecnymi umowami ubezpieczeń i umowami reasekuracji, które mają być uzyskane w przyszłości, nie są uzyskiwane z jakiegokolwiek innego powodu niż wystąpienie ubezpieczonego zdarzenia, niezależnie od obowiązujących lub umownych praw ubezpieczającego do

zakończenia polisy.

Łączna kwota oczekiwanego zysku z przyszłych składek na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 331 515 tys. PLN.

Na podstawie analiz opisanych w rozdziale C.4 Spółka w 2019 roku nie identyfikowała ryzyka płynności jako ryzyka istotnego.

C.5 Ryzyko operacyjne

Przez ryzyko operacyjne Spółka rozumie możliwość poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych

procesów wewnętrznych, systemów, działań ludzkich oraz z powodu zdarzeń zewnętrznych.

RYZYKO OPERACYJNE

Rysunek 20.
Ryzykooperacyjne

Na dzień 31 grudnia 2019 roku ryzyko operacyjne stanowiło 8% kapitałowego wymogu wypłacalności.

Ryzyko bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego

Identyfikacja ryzyka bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego polega na wykrywaniu zagrożeń, które mogą mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów biznesowych Spółki w wyniku jego naruszenia.

Ryzyko procesów

Identyfikacja ryzyka procesów polega na wykrywaniu zagrożeń, które mogą mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów biznesowych Spółki m.in. w wyniku:

- niewłaściwej organizacji procesów,
- niewłaściwego podziału zadań i kompetencji lub braku takiego podziału,
- braku odpowiednich zasobów do realizacji zdefiniowanych procesów.

Ryzyko personelu

Identyfikacja ryzyka personelu polega na wykrywaniu zagrożeń, które mogą mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów biznesowych Spółki m.in. w wyniku:

- braku odpowiednich kwalifikacji pracowników,
- niezamierzonych lub celowych działań pracowników na szkodę Spółki (np. nieodpowiednia/nieefektywna

organizacja czasu pracy i podziału zadań, brak standardów etycznych itp.),

- błędów w polityce kadrowej (np. wysoka fluktuacja kadr, nieadekwatne systemy wynagradzania i motywowania, brak wyraźnie zdefiniowanych obowiązków i odpowiedzialności itp.).

Ryzyko zdarzeń zewnętrznych

Identyfikacja ryzyka zdarzeń zewnętrznych polega na wykrywaniu zagrożeń o charakterze zewnętrznym, które mogą mieć niekorzystny wpływ na efektywne, bezpieczne i prawidłowe funkcjonowanie Spółki oraz poziom jej majątku m.in. w wyniku:

- braku możliwości prowadzenia działalności lub zakłócenia działalności przez Spółkę w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych (np. trzęsienia ziemi, pożary, powódzie, akty terroru), braku dostępu do siedziby lub mediów,
- nienależytego wykonywania przez podmiot zewnętrzny outsourcowanych czynności i funkcji,
- zmian w prawie, innych regulacjach zewnętrznych i orzecznictwie oraz błędnego ukształtowania stosunków prawnych czy też niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub organów administracji publicznej,
- celowego działania osób trzecich polegających m.in. na defraudacji, sprzeniewierzeniu majątku lub obejściu regulacji prawnych.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM

W zakresie pomiaru/oceny wszystkich rodzajów ryzyka operacyjnego wykorzystywane są metody eksperckie ilościowe i jakościowe:

- metoda ilościowa jest oparta na danych / wartościach liczbowych prawdopodobieństwa i wpływu ryzyka na wynik i kapitały Spółki; dokonywana ocena wpływu (w tys. PLN) uwzględnia istniejące mechanizmy kontrolne,
- metoda jakościowa to metoda ekspercka oceny prawdopodobieństwa oraz wpływu ryzyka na Spółkę wg ustalonej skali oceny.

Przy dokonywaniu oceny jakościowej wpływu ryzyka brane są pod uwagę m.in. następujące kryteria:

- reputacja,
- aspekty prawne i regulacyjne,
- poufność,
- przewaga konkurencyjna.

Wyniki identyfikacji i pomiaru/oceny ryzyka operacyjnego są monitorowane i obserwowane w czasie oraz podlegają cyklicznemu raportowaniu do Komitetu Ryzyka, Zarządu Spółki oraz Komitetu Audytu.

Celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat poprzez:

- wbudowanie w procesy biznesowe odpowiednich mechanizmów i środków kontroli ograniczających ryzyko (system kontroli wewnętrznej),
- zapewnienie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych (m.in. rozbudowa i doskonalenie systemu zarządzania ryzykiem, odpowiedni dobór kadr, optymalizacja procesów wewnętrznych),
- wdrażanie rozwiązań/standardów Grupy Talanx oraz najlepszych praktyk rynkowych,
- stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających ryzyko (m.in. systemowe kontrole dostępu i uprawnień, automatyzacja procesów, wprowadzenie nowych i lepszych sposobów przetwarzania transakcji elektronicznych, ochrona Spółki przed cyberzagrożeniami, ochrona danych przed utratą, kradzieżą, zniszczeniem, bezprawną zmianą lub fałszerstwem),

- gromadzenie i analizę informacji o ryzyku operacyjnym na podstawie:

- bazy zdarzeń operacyjnych,
- zdefiniowanych kluczowych wskaźników ryzyka (KRI) i ich monitoringu,
- ustrukturyzowanego procesu Risk Scan, którego celem jest w szczególności identyfikacja istotnych ryzyk, które mogą mieć negatywny wpływ na wynik finansowy Spółki w perspektywie roku, uniemożliwiających osiągnięcie założeń planów finansowych,
- analizy scenariuszy – Spółka przygotowuje i analizuje scenariusze związane z wystąpieniem określonych zdarzeń zewnętrznych; Spółka nie przeprowadza testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka operacyjnego,
- analizy rekomendacji audytowych,
- oceny ryzyka związanego z outsourcowaniem procesów i czynności,
- wiedzy eksperckiej,
- analizy otoczenia Spółki,

- opracowanie planów ciągłości działania w celu zabezpieczenia poprawnego funkcjonowania kluczowych dla Spółki procesów w sytuacji kryzysu.

W 2019 roku Spółka uzupełniła procedury wewnętrzne w zakresie ryzyka outsourcingu dostosowując zapisy do pytań dotyczących czynności podstawowych lub ważnych realizowanych w umowach zgłaszanych do organu nadzoru, które są zawarte w kwestionariuszu UKNF.

KONCENTRACJA RYZYKA OPERACYJNEGO

Spółka analizuje ryzyko koncentracji wynikające z outsourcingu. Zgodnie z Zasadami zawierania umów outsourcingowych, jeżeli z danym dostawcą obowiązuje co najmniej jedna umowa uznana za istotną, dla każdej kolejnej umowy outsourcingu z tym dostawcą wymagana jest zgoda Zarządu.

TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA I MONITOROWANIE ICH SKUTECZNOŚCI

W tabeli 11 zaprezentowano zastosowane przez Spółkę techniki ograniczania ryzyka operacyjnego.

TABELA 11. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA OPERACYJNEGO

RYZYKO	ZASTOSOWANE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA
Wbudowanie w bieżącą działalność operacyjną mechanizmów ograniczania i kontroli ryzyka m.in.	
Ryzyko bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego	<ul style="list-style-type: none"> zarządzanie uprawnieniami do systemów w ramach obowiązujących regulacji wewnętrznych, stosowanie zabezpieczeń infrastruktury technologicznej, zarządzanie incydentami bezpieczeństwa informatycznego, wdrożenie kompleksowego programu uświadamiania z zakresu bezpieczeństwa teleinformatycznego, tj. szkolenia e-learningowe oraz cykliczne kampanie informacyjne, wzmocnienie mechanizmów bezpieczeństwa teleinformatycznego.
Ryzyko procesów	<ul style="list-style-type: none"> wewnętrzne regulaminy i instrukcje oraz procedury postępowania, zdefiniowanie w regulaminach organizacyjnych podziału kompetencji i odpowiedzialności, kontrole funkcjonalne w zakresie jakości i poprawności przebiegu procesów, odpowiednia polityka kadrowa, automatyzacja procesów.
Ryzyko personelu	<ul style="list-style-type: none"> odpowiednia polityka rekrutacji, jasne przypisanie pracownikom ustalonych zadań i celów, proces oceny pracowników, system szkoleń, kontrole funkcjonalne w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności.
Ryzyko zdarzeń zewnętrznych	<ul style="list-style-type: none"> zarządzanie incydentami bezpieczeństwa, opracowanie i testowanie planów ciągłości działania i planów odtworzenia awaryjnego, zabezpieczenie systemów krytycznych, stosowanie mechanizmów przeciwdziałania wyludzeniom ubezpieczeniowym, określenie zasad wyboru dostawców i oceny ryzyka dla outsourcowanych czynności, monitoring zmian prawnych i orzecznictwa.

Dla ryzyka operacyjnego monitorowanie skuteczności technik jego ograniczania odbywa się m.in. za pomocą:

- monitoringu kluczowych wskaźników ryzyka,
- monitoringu poziomu zidentyfikowanych zdarzeń operacyjnych oraz ich analizy,
- monitoringu zakresu i skali incydentów bezpieczeństwa,
- testów systemu zarządzania ciągłością działania,
- monitoringu ryzyka związanego z outsourcingiem w trakcie trwania umowy, oraz raportowania wniosków z zastosowania powyższych technik na Komitet Ryzyka.

PODSUMOWANIE

Podsumowując, w okresie sprawozdawczym Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym, o którym mowa w tym podrozdziale.

C.6 Pozostałe istotne ryzyka

Poniżej scharakteryzowano pozostałe kategorie ryzyka:

Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Biorąc pod uwagę funkcjonujący w Spółce system zarządzania oraz redukcję ryzyka poprzez proces monitorowania realizacji przyjętej strategii, Spółka nie rozpoznaje tego ryzyka jako istotne.

Ponadto w celu ograniczenia ryzyka strategicznego Spółka stosuje m.in. następujące metody:

- efektywny system informacji zarządczej,
- okresowa kontrola projektów strategicznych przez Zarząd Spółki,
- dokumentowanie podjętych decyzji,
- okresowa kontrola realizacji strategii przez Radę Nadzorczą.

W 2019 roku Spółka nie wprowadziła zmian w zakresie stosowanych metod ograniczania ryzyka strategicznego.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka strategicznego.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji w odniesieniu do ryzyka strategicznego. Powyższe ryzyko nie jest objęte testami warunków skrajnych czy analizami wrażliwości.

Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe definiowane jest w Spółce jako nieosiągnięcie założonych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko biznesowe obejmuje ryzyko konkurencji.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym polega na identyfikacji, analizie i monitorowaniu czynników, które mogą znacząco wpłynąć na sytuację finansową Spółki poprzez zmianę wysokości przychodów lub kosztów Spółki.

Monitoring ryzyka biznesowego odbywa się poprzez analizę przyczyn odchyień od założeń planistycznych dla wybranych pozycji rachunku wyników.

Spółka ogranicza ryzyko biznesowe poprzez prowadzenie analiz otoczenia biznesowego, w tym działań konkurencji. W 2019 roku Spółka nie wprowadziła zmian w zakresie stosowanych metod ograniczania ryzyka biznesowego.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka biznesowego.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji w odniesieniu do ryzyka biznesowego. Powyższe ryzyko nie jest objęte testami warunków skrajnych czy analizami wrażliwości.

Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji jest związane z negatywnym odbiorem wizerunku Spółki przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, regulatorów, organ nadzoru oraz opinię publiczną. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Spółki oraz ograniczenie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty reputacyjnej.

Spółka ogranicza ryzyko reputacji poprzez ochronę marki i reputacji Spółki, która obejmuje w szczególności następujące działania:

- zapobiegawcze, służące ograniczaniu występowania zdarzeń skutkujących utratą reputacji poprzez systemowe wbudowanie odpowiednich mechanizmów i zasad postępowania w funkcjonujące w Spółce procesy. Zasady te są określone w odpowiednich regulacjach wewnętrznych określających zasady i reguły etycznego postępowania pracowników, procedury sprzedażowe, procedury likwidacji szkód, składania i rozpatrywania skarg, ochrony danych osobowych, zasady kontaktów z organem nadzoru, zasady kontaktów z mediami, zasady realizacji komunikacji zewnętrznej, zasady aktywności w mediach społecznościowych,
- łagodzące lub minimalizujące niekorzystny wpływ negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych poprzez:
  - realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
  - monitorowanie mediów: telewizji, radia, prasy, Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
  - analizowanie i ocena skutków zdarzeń wizerunkowych,
  - podejmowanie działań minimalizujących negatywne skutki zdarzeń wizerunkowych we współpracy z zewnętrzną agencją PR.

W 2019 roku Spółka nie wprowadziła zmian w zakresie stosowanych metod ograniczania ryzyka reputacji.

W ramach zarządzania ciągłością działania, wyłonione zostały procesy krytyczne, których przerwanie może grozić

poważnymi konsekwencjami finansowymi i wizerunkowymi. W celu minimalizacji ryzyka reputacji, dla tych procesów został sporządzony Plan Ciągłości Działania, umożliwiającą kontynuację procesów krytycznych w sytuacji kryzysowej.

Ryzyko reputacji jest trudno mierzalne i podlega ocenie jakościowej. Spółka nie identyfikuje wzrostu ekspozycji na ten rodzaj ryzyka.

W analizowanym okresie nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka reputacji.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji w odniesieniu do ryzyka reputacji. Powyższe ryzyko nie jest objęte testami warunków skrajnych czy analizami wrażliwości.

Spółka wyróżnia również ryzyko modeli, ryzyko konkurencji, ryzyko zgodności (opisane w punkcie B.4.2).

Najistotniejsze ryzyka nieuwzględniane w formule standardowej

Do najistotniejszych ryzyk nieuwzględnianych w formule standardowej zaliczyć należy:

- ryzyko inflacji – ryzyko wynikające z wrażliwości wartości zobowiązań (rezerw rentowych) i instrumentów finansowych (obligacji indeksowanych inflacją) na zmiany w strukturze terminowej inflacji lub wahań zmienności inflacji. Ryzyko to jest istotne dla Spółki w związku z faktem, że w portfelu aktywów Spółki znaczący udział stanowią obligacje indeksowane inflacją, które mają na celu zabezpieczenie ryzyka wynikającego ze zobowiązań wynikających ze szkód wypłacanych w formie rent, które również narażone są na ryzyko inflacji. Ryzyko inflacji jest ograniczane poprzez zakup obligacji indeksowanych inflacją oraz obligacji zmiennoprocentowych. Z uwagi na istnienie na rynku tylko jednej serii skarbowych obligacji hurtowych indeksowanych wskaźnikiem inflacji, ekspozycja ta stanowi pewną koncentrację ryzyka.

Spółka monitoruje również relację poziomu indeksacji rent oraz zwroty z portfela lokat na ich pokrycie.

W trakcie okresu sprawozdawczego Spółka nie wprowadziła zmian w zakresie stosowanych metod ograniczania ryzyka inflacji. Powyższe ryzyko nie jest objęte testami warunków skrajnych czy analizami wrażliwości.

- ryzyko kredytowe obligacji skarbowych – ryzyko

wynikające z wrażliwości wartości obligacji skarbowych na zmiany w poziomie „spreadów” kredytowych w odniesieniu do struktury terminowej stóp procentowych papierów wartościowych pozbawionych ryzyka lub wahań ich zmienności powiększone o potencjalną stratę wynikającą z ryzyka niewykonania zobowiązania przez Skarb Państwa. Ryzyko to jest istotne dla Spółki ze względu na fakt, iż obligacje skarbowe stanowią proporcjonalnie największą część aktywów Spółki.

W tym zakresie ekspozycja na obligacje skarbowe stanowi koncentrację ryzyka kredytowego.

Spółka akceptuje obecny poziom ryzyka kredytowego obligacji skarbowych.

Ww. ryzyka są oceniane Alternatywnym Modelem Pomiaru Ryzyka w ramach oceny adekwatności formuły standardowej w procesie ORSA.

Ponadto w okresie sprawozdawczym Spółka nie wprowadziła zmian w zakresie stosowanych środków oceny ryzyka.

W analizowanym okresie w Spółce nie występowały pozycje pozabilansowe wpływające na poziom ryzyka inflacji lub ryzyka kredytowego obligacji skarbowych.

Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji w odniesieniu do ryzyka inflacji czy ryzyka kredytowego obligacji skarbowych.

Nowo pojawiające się istotne ryzyka (emerging risks)

Spółka analizuje nowo pojawiające się istotne ryzyka (emerging risks). Najważniejsze wśród nich to:

- ryzyko zmian na rynkach finansowych, w tym ryzyko globalnego kryzysu,
- ryzyko zmian warunków politycznych i prawnych.

PODSUMOWANIE

Podsumowując, w okresie sprawozdawczym Spółka nie wprowadziła istotnych zmian w obszarze zarządzania kategoriami ryzyka, o których mowa w tym podrozdziale. W zakresie pozostałych istotnych ryzyk związanych z działalnością lokacyjną Spółka nie identyfikuje istotnych koncentracji innych niż opisane w części C.2 i C.3.

C.7 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje zostały przedstawione powyżej.

D Wycena do celów wypłacalności

Niniejszy rozdział został poświęcony wycenie aktywów i zobowiązań Spółki. W kolejnych częściach opisano sposób wyceny aktywów i zobowiązań zgodnie z wymogami Wypłacalności 2 wraz z porównaniem do zasad stosowanych na potrzeby sprawozdania statutowego. W przypadku różnic wyjaśniono, jakie elementy wpływają na odmienne wyceny i ujęcie pozycji na potrzeby Wypłacalności 2 oraz sprawozdania statutowego.

Informacja dotycząca sposobu wyceny aktywów i zobowiązań została podzielona na następujące kategorie: aktywa, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, pozostałe zobowiązania. Dane zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu, o ile nie wskazano inaczej, są wyceniane zgodnie z art. 223 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

- aktywa wyceniane są przy zastosowaniu ekonomicznego, rynkowego podejścia bazującego na ocenie ryzyka. Oznacza to, że są wyceniane w wartości godziwej, czyli kwocie, za jaką mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji na warunkach rynkowych,
- rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyceniane są w kwocie będącej sumą najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka,
- zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są wyceniane w wartości godziwej, tj. w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Po początkowym ujęciu, przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się korekt uwzględniających zmianę zdolności kredytowej Spółki.

Niniejsze zasady wyceny na potrzeby Wypłacalności 2 zostały przyjęte zgodnie z wymogami, które określają:

- Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
- Rozporządzenie delegowane,
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 roku ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE (z późn. zmianami),
- Wytyczne w sprawie wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (EIOPA-BoS-14/166 PL) opublikowane 2 lutego 2015 roku oraz Wytyczne KNF dotyczące procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- Wytyczne w sprawie ujmowania oraz wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe (EIOPA-BoS-15/113 PL) opublikowane 14 września 2015 roku.

Zasady wyceny aktywów i zobowiązań na potrzeby

sprawozdania statutowego są zgodne z Polskimi Standardami Rachunkowości, określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz z wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi, m.in.:

- Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji,
- Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.

W sprawach nieuregulowanych w Ustawie o Rachunkowości oraz wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych Spółka stosuje odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej.

HIERARCHIA METOD WYCENY

Wycena aktywów i zobowiązań dokonywana jest w sposób hierarchiczny, tzn.:

- przy wykorzystaniu cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach dla takich samych składników aktywów/zobowiązań,
- jeśli korzystanie z cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach dla takich samych aktywów/zobowiązań nie jest możliwe, pod uwagę brane są ceny notowane na aktywnych rynkach dla podobnych składników aktywów/zobowiązań z zastosowaniem korekt odzwierciedlających różnice,
- jeśli takie same lub podobne aktywa/zobowiązania nie są notowane na aktywnych rynkach, korzysta się z alternatywnych metod wyceny (o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej), przy czym w maksymalny sposób wykorzystuje się potrzebne do wyceny informacje rynkowe, minimalizując wykorzystanie parametrów specyficznych dla Spółki.

Spółka dokonuje przeglądu metod wyceny możliwych do zastosowania dla poszczególnych aktywów i zobowiązań, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki rynku oraz charakteru rozpatrywanych aktywów oraz zobowiązań.

KRYTERIA OCENY AKTYWNEGO RYNKU

Za aktywny rynek uznaje się rynek, na którym transakcje dotyczące składnika aktywów lub zobowiązań finansowych odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać bieżących informacji na temat cen (np. Bondspot, GPW, rynki zagraniczne), przy czym:

- instrumenty będące przedmiotem obrotu na rynku są jednorodne,

- zazwyczaj w każdym czasie występują zainteresowani nabywcy i sprzedawcy,
- ceny są podawane do publicznej wiadomości.

W przypadku, gdy dany składnik lokat jest przedmiotem obrotu na więcej niż jednym aktywnym rynku, Spółka dokonuje wyboru rynku głównego na podstawie rodzaju analizowanego aktywa, częstotliwości oraz wolumenu obrotu na danym składniku lokat oraz minimalnych kryteriów kwotowych.

ZMIANY METOD WYCENY W TRAKCIE ROKU

W 2019 roku dokonano zmian w zasadach wyceny w wyniku wejścia w życie 1 stycznia 2019 roku MSSF 16. Standard ten zastąpił obowiązujący wcześniej MSR 17 *Leasing* i zgodnie z nowymi regulacjami aktywa i zobowiązania z tytułu umów leasingu (klasyfikowanych wcześniej przez Spółkę – leasingobiorcę jako leasing

operacyjny) są ujmowane w bilansie ekonomicznym. Szczegółowe informacje w tym zakresie znajdują się w podrozdziałach D.1, D.3 oraz D.4.

Ponadto, w 2019 roku zaszły dwie istotne zmiany w przyjętych założeniach dotyczących wyceny najlepszego oszacowania dla świadczeń rentowych. Została przeprowadzona aktualizacja prospektywnych tablic trwania życia wykorzystywanych przy ustalaniu rezerw rentowych, która miała na celu uwzględnienie obserwowanych trendów wydłużania trwania życia. Ponadto zostały zaktualizowane parametry stosowane przy uwzględnianiu ryzyka możliwych wzrostów sum gwarancyjnych w konsekwencji wejścia w życie Ustawy o szczególnych uprawnieniach osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2006 r.

D.1

Aktywa

Aktywa wyceniane są przy zastosowaniu ekonomicznego, rynkowego podejścia bazującego na ocenie ryzyka, zgodnie z art. 223 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, tj. w wartości godziwej, czyli kwocie, za

jaką mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji na warunkach rynkowych.

TABELA 12. ZESTAWIENIE AKTYWÓW SPÓŁKI NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU

AKTYWA	WARTOŚĆ WG STATUTOWYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH*	KOREKTA WARTOŚCI DO S2, Z TYTUŁU:		WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2
		REKLASYFIKACJI**	WYCENY	
Wartość firmy	0	0	0	
Aktywowane koszty akwizycji	826 840	0	-826 840	
Wartości niematerialne i prawne	93 395	0	-93 395	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	0	0	0	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	115 721	0	128 504	244 225
Lokaty	10 437 393	0	220 426	10 657 819
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	3 112	0	1 753	4 865
Udziały w jednostkach powiązanych	386 256	0	155 689	541 945
Akcje i udziały	93 136	0	0	93 136
Dłużne papiery wartościowe	8 474 176	0	62 984	8 537 160
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	1 300 598	0	0	1 300 598
Instrumenty pochodne	12 537	0	0	12 537
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	167 578	0	0	167 578
Pozostałe lokaty	0	0	0	0
Aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z UFK	0	0	0	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	64 630	0	927	65 557
Kwoty należne z umów reasekuracji	1 021 920	-133 574	-254 455	633 891
Depozyty u cedentów	734	0	0	734
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	1 046 015	-881 841	0	164 174
Należności z tytułu reasekuracji biernej	73 015	-64 437	0	8 578
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	84 552	0	-2 232	82 320
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	76 976	0	-5 103	71 873
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	17 185	68 846	-17 185	68 846
Aktywa ogółem	13 858 376	-1 011 006	-849 353	11 998 017

* Wartości wg statutowych sprawozdań finansowych zostały zaprezentowane zgodnie z zasadami prezentacji obowiązującymi w bilansie ekonomicznym.

** W kolumnie „Reklasyfikacje” przedstawiono korekty należności ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, rozpoznanych jako niewymagalne i ujmowanych w bilansie ekonomicznym w kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz w pozostałych aktywach (nie wykazywanych w innych pozycjach).

*** Pełny formularz S.02.01 zgodny z rozporządzeniem KE 2015/2452 (z późn. zmianami) stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

W dalszej części rozdziału zamieszczono opisy sposobu wyceny istotnych pozycji aktywów występujących w bilansie ekonomicznym. Pozycje uznane przez Spółkę jako nieistotne nie podlegały opisom, jednakże ich brak w ocenie Spółki nie wpływa na proces decyzyjny lub ocenę

dokonywaną przez użytkowników niniejszego Sprawozdania. W części D.1.1 wskazano również na różnice w metodykach wycen i ujęciu aktywów na potrzeby sprawozdania statutowego i Wypłacalności 2.

D.1.1 Wycena aktywów

AKTYWOWANE KOSZTY AKWIZYCJI

W bilansie statutowym aktywowane koszty akwizycji obejmują poniesione w okresie sprawozdawczym bezpośrednie koszty akwizycji i część pośrednich kosztów akwizycji w udziale przypadającym na przyszłe okresy sprawozdawcze.

Aktywowane koszty akwizycji nie występują w bilansie ekonomicznym na potrzeby Wypłacalności 2, co powoduje różnicę między bilansem statutowym a bilansem ekonomicznym.

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

Wartości niematerialne i prawne obejmują (z wyłączeniem wartości niematerialnych i prawnych zaliczanych do inwestycji oraz wartości firmy) nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności: autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, know-how. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również koszty zakończonych prac rozwojowych.

Do celów statutowych wartości niematerialne i prawne wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe.

Wartości niematerialne i prawne na potrzeby Wypłacalności 2 są ujmowane i wyceniane w wartości innej niż zero tylko wtedy, gdy mogą być sprzedane oddzielnie i jeśli istnieje aktywny rynek dla takich samych lub podobnych wartości niematerialnych i prawnych. Spółka nie identyfikuje wartości niematerialnych i prawnych spełniających powyższe kryteria, dlatego w bilansie ekonomicznym na potrzeby Wypłacalności 2 dla wartości niematerialnych i prawnych przyjęto wartość zero.

NIERUCHOMOŚCI, MASZYNY I WYPOSAŻENIE (RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE) WYKORZYSTYWANE NA UŻYTEK WŁASNY

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny obejmują aktywa o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby Spółki. Składniki rzeczowych aktywów trwałych kwalifikuje się do ujęcia jako składnik aktywów wyłącznie wtedy, gdy istnieje prawdopodobieństwo, że przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem będą napływać do przedsiębiorstwa i można wiarygodnie określić cenę

nabycia lub koszt wytworzenia składnika.

Dla celów Wypłacalności II, w ramach tej pozycji bilansu Spółka ujmuje również aktywa z tytułu prawa do użytkowania nieruchomości wykorzystywanych na potrzeby własne, spełniających definicję umowy leasingu zgodnie z MSSF 16.

W związku z klasyfikacją umów najmu nieruchomości jako umów leasingu operacyjnego dla celów sprawozdawczości statutowej, tego typu aktywa nie występują w bilansie sporządzonym zgodnie z Ustawą o Rachunkowości, co powoduje różnicę w stosunku do bilansu ekonomicznego.

Do celów statutowych, rzeczowe aktywa trwałe wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia lub wartości przeszacowanej, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Nieruchomości wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonej o wartość naliczonego umorzenia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Grunty własne, prawo wieczystego użytkowania gruntu oraz inwestycje budowlane i zaliczki na poczet inwestycji nie podlegają amortyzacji. Prawo wieczystego użytkowania gruntu wycenia się według wartości nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Spółka nie identyfikuje nieruchomości, które mogłyby być jednocześnie zaklasyfikowane jako nieruchomości do użytku własnego i innego przeznaczenia. Zarówno dla celów sprawozdawczości statutowej, jak i bilansu ekonomicznego do kategorii nieruchomości wykorzystywanych do użytku własnego, Spółka klasyfikuje nieruchomości, w których obecnie jest prowadzona lub docelowo będzie prowadzona działalność Spółki lub jej jednostki podporządkowanej.

W bilansie na potrzeby Wypłacalności 2 wartość nieruchomości do użytku własnego (innych niż prawa do użytkowania z tytułu umów najmu nieruchomości) jest wykazywana w wartości godziwej ustalonej na podstawie wyceny niezależnego rzeczoznawcy, sporządzanej nie rzadziej niż raz na 3 lata. Opis sposobu wyceny został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 prawa do użytkowania z tytułu umów najmu nieruchomości oraz rzeczowe aktywa trwałe inne niż nieruchomości klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12.

NIERUCHOMOŚCI, INNE NIŻ DO UŻYTKU WŁASNEGO

Do kategorii nieruchomości innych niż do użytku własnego Spółka klasyfikuje nieruchomości, które w małym stopniu są wykorzystywane na potrzeby Spółki oraz w których Spółka lub jej jednostka podporządkowana zaprzestały prowadzenia działalności.

Dla celów statutowych nieruchomości wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonej o wartość naliczonego umorzenia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

W odniesieniu do lokat w nieruchomości, wyceny ich wartości godziwej dokonuje się nie rzadziej niż raz na 3 lata. Grunty własne, prawo wieczystego użytkowania gruntu oraz inwestycje budowlane i zaliczki na poczet inwestycji nie podlegają amortyzacji. Prawo wieczystego użytkowania gruntu wycenia się według wartości nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

W bilansie ekonomicznym, sporządzonym na potrzeby Wypłacalności 2, wartość nieruchomości inwestycyjnych jest wykazywana w wartości godziwej ustalonej na podstawie wyceny niezależnego rzeczoznawcy, sporządzanej nie rzadziej niż raz na 3 lata.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 nieruchomości klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny nieruchomości został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12.

UDZIAŁY W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH, W TYM UDZIAŁY KAPITAŁOWE

Udziały kapitałowe oznaczają posiadanie, bezpośrednio lub za pomocą kontroli, co najmniej 20% praw głosu lub kapitału przedsiębiorstwa.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Spółka posiadała 100% udziałów w spółce TUnŻ „WARTA” S.A.

Na potrzeby sprawozdania statutowego udziały w jednostce podporządkowanej wyceniane są metodą praw własności.

Na potrzeby Wypłacalności 2, w związku z faktem, że TUnŻ „WARTA” S.A. jest ubezpieczeniową jednostką podporządkowaną nienotowaną na aktywnym rynku, wycena jej udziałów następuje przy wykorzystaniu skorygowanej metody praw własności, na podstawie posiadanego udziału w nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami jednostki podporządkowanej. Nadwyżka ustalana jest po uprzednim dokonaniu wyceny aktywów i zobowiązań jednostki powiązanej zgodnie z zasadami wyceny według Wypłacalności 2.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12.

AKCJE I UDZIAŁY

W pozycji akcje i udziały bilansu ekonomicznego wykazano:

- akcje i udziały notowane (pozycja C0010/R0110 w załączniku nr 1),
- akcje i udziały nienotowane (pozycja C0010/R0120 w załączniku nr 1).

Pozycja akcje i udziały notowane bilansu ekonomicznego obejmuje akcje notowane na rynku regulowanym lub alternatywnym.

Na potrzeby sprawozdania statutowego akcje i udziały notowane wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej. W związku z powyższym, nie jest konieczne przeprowadzenie dodatkowych korekt na potrzeby Wypłacalności 2.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na dzień 31 grudnia 2019 roku, na potrzeby Wypłacalności 2, akcje i udziały notowane zaklasyfikowano do kategorii aktywów, wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych akcjach notowanych zawarto transakcje albo jeżeli wolumen obrotów nie był znacząco niski.

Wartość godziwa akcji notowanych wyznaczona została na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku (np. GPW, NewConnect) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2, akcje i udziały notowane klasyfikowane są do kategorii aktywów, wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych akcjach notowanych nie zawarto żadnej transakcji albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski.

Opis sposobu wyceny akcji notowanych został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

W pozycji dłużne papiery wartościowe bilansu ekonomicznego wykazano:

- obligacje państwowe (pozycja C0010/R0140 w załączniku nr 1),
- obligacje korporacyjne (pozycja C0010/R0150 w załączniku nr 1).

Pozycja obligacje państwowe bilansu ekonomicznego obejmuje obligacje rządowe, komunalne, obligacje

emitowane na szczeblu ponadnarodowym oraz obligacje, które są w pełni, bezwarunkowo i nieodwołalnie gwarantowane przez Europejski Bank Centralny, rządy centralne i banki centralne państw członkowskich, denominowane i finansowane w walucie krajowej tego rządu centralnego i banku centralnego nienotowane oraz notowane na rynku regulowanym lub alternatywnym, natomiast w pozycji obligacje korporacyjne bilansu ekonomicznego wykazywane są notowane oraz nienotowane dłużne papiery korporacyjne.

Na potrzeby sprawozdania statutowego obligacje państwowe oraz obligacje korporacyjne wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej lub według skorygowanej ceny nabycia ustalonej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Na potrzeby Wypłacalności 2 przeprowadzane są korekty dostosowujące wycenę obligacji państwowych i obligacji korporacyjnych w bilansie ekonomicznym do wartości godziwej.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 notowane obligacje państwowe oraz notowane obligacje korporacyjne klasyfikowane są do kategorii aktywów, wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych obligacjach zawarto transakcje albo jeżeli wolumen obrotów nie był znacząco niski.

W powyższym przypadku wartość godziwa notowanych obligacji państwowych wyznaczana jest na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku (np. GPW, BondSpot) lub najlepszej oferty kupna z rynku Treasury BondSpot Hurtowy z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku, natomiast wartość godziwa notowanych obligacji korporacyjnych wyznaczana jest na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku (np. GPW, BondSpot) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 notowane obligacje państwowe (jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych notowanych obligacjach państwowych nie zawarto żadnej transakcji albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski), notowane obligacje korporacyjne (jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych notowanych obligacjach korporacyjnych nie zawarto żadnej transakcji albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski), nienotowane obligacje komunalne oraz nienotowane obligacje korporacyjne klasyfikowane są do kategorii aktywów,

wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny dłużnych papierów wartościowych został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

W pozycji jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania bilansu ekonomicznego wykazywane są jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych oraz tytuły uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych notowanych na giełdzie.

Na potrzeby sprawozdania statutowego jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej. W związku z powyższym, nie jest konieczne przeprowadzenie dodatkowych korekt na potrzeby Wypłacalności 2.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, tytuły uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych notowanych na giełdzie klasyfikowane są na potrzeby Wypłacalności 2 do kategorii aktywów wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych tytułach uczestnictwa zawarto transakcje albo jeżeli wolumen obrotów nie był znacząco niski. Zgodnie ze stanowiskiem organu nadzoru, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych klasyfikowane są na potrzeby Wypłacalności 2 do kategorii aktywów wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów, jeżeli stosowana jest wycena publikowana przez fundusz, a wycena aktywów przez fundusz następuje często (zwykle każdego dnia roboczego) i istnieje możliwość nabycia tytułów uczestnictwa w każdym momencie.

Wartość godziwa tytułów uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych notowanych na giełdzie wyznaczana jest na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku.

Wartość godziwa jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym, których jedynym inwestorem jest Spółka, wyznaczana jest na podstawie ceny jednostki uczestnictwa na dzień bilansowy, przekazanej Spółce przez emitenta danego instrumentu.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, tytuły uczestnictwa w funduszach notowanych na giełdzie klasyfikowane są na potrzeby Wypłacalności 2

do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych tytułach uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych notowanych na giełdzie nie zawarto żadnej transakcji na aktywnym rynku albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski.

Ponadto, zgodnie ze stanowiskiem organu nadzoru, na potrzeby Wypłacalności 2 jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe, jeżeli wycena aktywów przez fundusz nie następuje często (zwykle każdego dnia roboczego) i nie istnieje możliwość nabycia tytułów uczestnictwa w każdym momencie.

Opis sposobu wyceny tytułów uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych notowanych na giełdzie oraz jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

INSTRUMENTY POCHODNE

W pozycji instrumenty pochodne bilansu ekonomicznego wykazywane są instrumenty pochodne: futures, fx swap, IRS oraz CIRS. Na potrzeby sprawozdania statutowego instrumenty pochodne wyceniane są każdorazowo w wartości godziwej. W związku z powyższym, nie jest konieczne przeprowadzenie dodatkowych korekt na potrzeby Wypłacalności 2.

Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wycena jest dodatnia i jako zobowiązania, gdy ich wycena jest ujemna.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 kontrakty futures klasyfikowane są do kategorii aktywów (lub zobowiązań) wycenianych według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów.

Wartość godziwa kontraktów futures wyznaczana jest na podstawie ceny zamknięcia z aktywnego rynku (GPW) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe instrumenty pochodne klasyfikowane są do kategorii aktywów (zobowiązań) wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny instrumentów pochodnych został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

DEPOZYTY INNE NIŻ EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

W pozycji depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych bilansu ekonomicznego wykazywane są depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych, które nie mogą być wykorzystywane do dokonywania płatności przed upływem określonego terminu i nie mogą zostać wymienione na walutę lub na depozyty zbywalne bez znacznego ograniczenia lub kary.

Na potrzeby sprawozdania statutowego depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych (depozyty ON) wyceniane są w wartości nominalnej lub kwocie wymaganej zapłaty, rozumianej jako wartość nominalna powiększona o liniowo naliczone odsetki.

Z uwagi na krótki termin zapadalności ww. depozytów, na potrzeby Wypłacalności 2 stosowane jest uproszczenie polegające na braku przeprowadzania dodatkowych korekt dostosowujących wycenę depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych w bilansie ekonomicznym do wartości godziwej.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

POŻYCZKI I POŻYCZKI ZABEZPIECZONE HIPOTECZNIE

W pozycji pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie bilansu ekonomicznego wykazywane są pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie (pozycja C0010/R0260 w załączniku nr 1), obejmujące pożyczki udzielone dłużnikom innym niż osoby fizyczne.

Na potrzeby sprawozdania statutowego pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie wyceniane są każdorazowo według skorygowanej ceny nabycia ustalonej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Na potrzeby Wypłacalności 2 przeprowadzane są dodatkowe korekty dostosowujące wycenę pożyczek i pożyczek zabezpieczonych hipotecznie w bilansie ekonomicznym do wartości godziwej.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie, klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem

alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny pożyczek i pożyczek zabezpieczonych hipotecznie został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

KWOTY NALEŻNE Z UMÓW REASEKURACJI DLA ZOBOWIĄZAŃ WYNIKAJĄCYCH Z UBEZPIECZEŃ

Kwoty należne z tytułu reasekuracji w bilansie ekonomicznym obejmują udziały reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji.

Opis sposobu ustalania udziałów reasekuratorów w rezerwach został zaprezentowany w części poświęconej rezerwom techniczno-ubezpieczeniowym (punkt D.2.3).

Różnica poziomu kwot należnych z umów reasekuracji w bilansie ekonomicznym w stosunku do bilansu statutowego wynika z faktu, że podstawą ustalania kwot należnych są rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto, których wartość wyznaczona zgodnie z zasadami Wypłacalności 2 jest niższa od wartości ustalonej na potrzeby rachunkowości.

Przy ustalaniu kwot należnych z umów reasekuracji według zasad Wypłacalności 2 uwzględnia się na potrzeby dyskontowania różnicę w czasie między otrzymaniem kwoty należnej od reasekuratora a dokonaniem bezpośredniej wypłaty. Kwoty należne z umów reasekuracji pomniejszane są również o oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez reasekuratora.

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ I OD POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH

Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych obejmują przeterminowane należności od ubezpieczających, innych ubezpieczycieli i pośredników ubezpieczeniowych oraz inne związane z działalnością ubezpieczeniową, które nie są ujęte we wpływach pieniężnych z tytułu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Pozycja ta obejmuje także należności od cedentów i retrocedentów z tytułu reasekuracji czynnej. Terminem wymagalności, służącym za podstawę do klasyfikacji należności do rozrachunków w bilansie bądź do przepływów pieniężnych do wyciszenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jest termin płatności wynikający z umowy z danym podmiotem, od którego Spółka ma należności.

Do celów statutowych należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz z tytułu reasekuracji czynnej obejmują bieżące i przeterminowane należności, które wycenia się w kwocie wymagalnej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do

rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny należności został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. należności do wartości godziwej, efekt dyskonta nie został uwzględniony w wycenie do bilansu ekonomicznego.

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU REASEKURACJI BIERNEJ

Należności z tytułu reasekuracji biernej obejmują przeterminowane należności od reasekuratorów i retrocesjonariuszy z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji, niestanowiące kwot należnych z umów reasekuracji. Należności te dotyczą w szczególności:

- rozliczeń z tytułu udziału reasekuratorów/retrocesjonariuszy w wypłaconych przez ubezpieczyciela odszkodowaniach i świadczeniach,
- prowizji reasekuracyjnych z reasekuracji biernej i retrocesji,
- udziałów w zyskach reasekuratorów/retrocesjonariuszy.

Należności bieżące z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji ujmowane są w poniższy sposób:

- należności dotyczące świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych (uregulowanych w ujęciu brutto) – w pozostałych aktywach (niewykazanych w innych pozycjach),
- należności z pozostałych tytułów – jako składnik przepływów pieniężnych uwzględniany przy ustalaniu wartości kwot należnych z umów reasekuracji.

Terminem wymagalności, służącym za podstawę do odpowiedniej klasyfikacji należności jest termin płatności wynikający z umowy z danym podmiotem, od którego Spółka ma należności.

Do celów statutowych należności z tytułu reasekuracji biernej obejmują bieżące i przeterminowane należności, które wycenia się w kwocie wymagalnej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 należności z tytułu reasekuracji biernej klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny należności został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. należności do wartości godziwej, efekt dyskonta nie został uwzględniony w wycenie do bilansu ekonomicznego.

POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI (HANDLOWE, INNE NIŻ Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ)

Do pozostałych należności zalicza się kwoty należne od pracowników lub innych kontrahentów niezwiązane z ubezpieczeniami, w tym od podmiotów publicznych oraz depozyty zabezpieczające kontrakty futures.

Do celów statutowych pozostałe należności wycenia się w kwocie wymagalnej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące.

Depozyty zabezpieczające kontrakty futures wyceniane są w wartości nominalnej, która stanowi najlepsze odzwierciedlenie wartości godziwej na potrzeby bilansu ekonomicznego.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe należności klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny pozostałych należności został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. należności do wartości godziwej, efekt dyskonta nie został uwzględniony w wycenie do bilansu ekonomicznego.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

W pozycji środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych bilansu ekonomicznego wykazywane są banknoty i monety w obiegu powszechnie wykorzystywane do dokonywania płatności oraz depozyty, które mogą być na żądanie wymienione na gotówkę według ich wartości nominalnej i które mogą być bezpośrednio wykorzystywane do dokonywania płatności w formie czeku, przekaz, poprzez polecenie wypłaty przelewu, zapłaty lub inną metodą płatności bezpośredniej bez żadnych opłat ani ograniczeń.

Na potrzeby sprawozdania statutowego oraz na potrzeby Wypłacalności 2 środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są każdorazowo w wartości

nominalnej, która stanowi najlepsze odzwierciedlenie wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku różnica w wycenie opisywanej pozycji w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowana w tabeli 12 wynika z faktu, iż na potrzeby Wypłacalności 2 środki dotyczące zakładowego funduszu świadczeń socjalnych podlegają wyłączeniu z bilansu.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny wykorzystujących dane rynkowe.

Opis sposobu wyceny środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

POZOSTAŁE AKTYWA (NIEWYKAZANE W INNYCH POZYCJACH)

Pozostałe aktywa obejmują wszystkie aktywa nieuwzględnione w pozostałych pozycjach bilansu. W pozycji wykazywane są w szczególności należności bieżące z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji dotyczące świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych (uregulowanych w ujęciu brutto). W tej pozycji wykazuje się również pewne regresy i odzyski, które kwalifikują się jako osobne aktywa zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości i nie są ujmowane w kalkulacji najlepszego oszacowania.

Spółka nie identyfikuje rozliczeń międzyokresowych kosztów, które mogłyby zostać zbyte lub przeniesione do innego podmiotu, dlatego w bilansie ekonomicznym na potrzeby Wypłacalności 2 dla rozliczeń międzyokresowych kosztów przyjęto wartość zero.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe aktywa klasyfikowane są do kategorii aktywów wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny pozostałych aktywów został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 12. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę do wartości godziwej należności uwzględnionych w tej pozycji, efekt dyskonta nie został uwzględniony w wycenie do bilansu ekonomicznego.

D.1.2 Leasing

Leasing został opisany w rozdziale A.4.2 niniejszego Sprawozdania.

D.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustalanych dla celów wypłacalności jest równa sumie najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka. Najlepsze oszacowanie odpowiada oczekiwanej obecnej wartości przyszłych przepływów pieniężnych, natomiast margines ryzyka ma wysokość zapewniającą, by wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiadała kwocie, jakiej zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich.

W tabeli 13 pokazano wartości rezerw dla celów wypłacalności oraz wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustalone zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego.

Kwoty należne z umów reasekuracji zostały zaprezentowane w rozdziale D.1.1 niniejszego Sprawozdania.

TABELA 13. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU

REZERWY TECHNICZNO- UBEZPIECZENIOWE (RTU)	WARTOŚĆ WG STATUTOWYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	KOREKTA WARTOŚCI DO S2, Z TYTUŁU:		WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2
		REKLASYFIKACJI **	WYCENY	
Rezerwy nierentowe	7 922 635	-606 244	-1 986 581	5 329 810
Rezerwy rentowe *	1 957 128	0	-18 368	1 938 760
Margines ryzyka		0	588 508	588 508
Pozostałe rezerwy techniczno- ubezpieczeniowe	231 531	0	-231 531	0
Rezerwy techniczno- ubezpieczeniowe ogółem	10 111 294	-606 244	-1 647 972	7 857 078

* W wierszu rezerwy rentowe wartości wg Wypłacalność II zawierają łącznie rezerwy rentowe, które w bilansie ekonomicznym prezentowane są w podziale na ubezpieczenia o charakterze ubezpieczeń na życie oraz ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie

** W kolumnie „Reklasyfikacje” przedstawiono korekty należności i zobowiązań ubezpieczeniowych, rozpoznanych jako niewymagalne i ujmowanych w bilansie ekonomicznym w kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Najlepsze oszacowanie, będące podstawowym składnikiem rezerw dla celów wypłacalności, obejmuje łącznie najlepsze oszacowanie rezerw szkodowych oraz rezerwy składek w ujęciu brutto, jak również uwzględnia niewymagalne (bieżące) zobowiązania i należności ubezpieczeniowe. Nie obejmują one jednak należności bieżących z tytułu regresów praktycznie pewnych, które kwalifikują się jako osobne aktywa zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości.

Ponadto, w przeciwieństwie do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ujętych w sprawozdaniu statutowym, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe ustalone według zasad Wypłacalności 2 nie zawierają następujących pozycji:

- rezerwy na wyrównanie szkodowości,
- wyrównania oszacowania przewidywanych regresów do limitów ustawowych zgodnie z postanowieniami

Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

ISTOTNE RÓŻNICE W WYCENIE REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH POMIĘDZY STOSOWANYMI METODAMI NA POTRZEBY WYPŁACALNOŚCI 2 I W SPRAWOZDANIU STATUTOWYM

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności obejmują najlepsze oszacowanie równe oczekiwanej wartości obecnej przyszłych przepływów pieniężnych (tj. podlegają dyskontowaniu przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka ogłaszanej przez EIOPA) oraz margines ryzyka.

Na potrzeby sprawozdania statutowego rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia ustalana jest

jako suma nominalnych przyszłych wypłat oszacowanych z zastosowaniem zasady ostrożnej wyceny. Dyskontowaniem objęte są jedynie rezerwy na skapitalizowaną wartość rent i w tym przypadku stosowane są stałe stopy techniczne.

W przypadku rezerw dla celów wypłacalności naliczana jest rezerwa z tytułu kosztów działalności lokacyjnej związanej z obsługą portfela zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.

Istotne różnice w sposobie wyceny rezerw dotyczą rezerwy składek. Rezerwa ta według zasad Wypłacalności 2 tworzona jest jako saldo przewidywanych wartości odszkodowań wraz z kosztami ich likwidacji (z tytułu szkód, które wydarzą się po dacie bilansowej), należnych rat składek i prowizji, przewidywanych premii i rabatów oraz kosztów obsługi portfela, kosztów działalności lokacyjnej i innych rodzajów przepływów pieniężnych, które są związane z portfelem polis aktywnych na datę bilansową. Ponadto rezerwa składek dla celów wypłacalności podlega dyskontowaniu. Wycena rezerwy składek odzwierciedla zatem oczekiwaną wartość zobowiązań ubezpieczeniowych z tytułu spodziewanych przebiegów szkodowych ryzyk jeszcze nie zarobionych, pomniejszoną o przyszłe wpływy. W tym ujęciu nie są odrębnie wykazywane koszty akwizycji rozliczane w czasie. Tak ustalona rezerwa składek według

zasad Wypłacalności 2 jest niższa niż suma rezerwy składek oraz rezerwy na ryzyka niewygasłe ustalonych na potrzeby sprawozdania statutowego. Rezerwa składek na potrzeby sprawozdania statutowego tworzona jest indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia, jako składka przypisana przypadająca na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana, przy czym w przypadku umów ubezpieczenia, których ryzyko nie jest rozłożone równomiernie w okresie trwania ubezpieczenia, rezerwę tworzy się proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w następnych okresach sprawozdawczych.

Margines ryzyka jako składnik rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustalanych według zasad Wypłacalności 2 nie występuje w sprawozdawczości statutowej.

Poniższe zestawienie zawiera wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ujęciu brutto z wyodrębnieniem istotnych linii biznesowych.

TABELA 14. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU W PODZIALE NA LINIE BIZNESOWE

LINIE BIZNESOWE	WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2			WARTOŚĆ WG STATUTOWYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH
	RTU DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI	W TYM NAJLEPSZE OSZACOWANIE	W TYM MARGINES RYZYKA	
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	4 402 550	4 053 112	349 438	4 929 523
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	536 645	492 675	43 970	854 834
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	622 442	513 036	109 406	1 309 450
Pozostałe linie	2 295 441	2 209 747	85 694	3 017 487
Razem	7 857 078	7 268 570	588 508	10 111 294

Podział na linie biznesowe jest zgodny ze stosowaną w załącznikach do Sprawozdania informacją ilościową tj. zawiera wartości dla reasekuracji czynnej z tytułu umów reasekuracji proporcjonalnej.

D.2.1 Zasady wyceny najlepszego oszacowania

Przedmiotowe zasady obejmują zarówno ubezpieczenia majątkowo-osobowe z wyłączeniem zdrowotnych, jak też ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń majątkowo-osobowych, zgodnie z ujęciem w bilansie ekonomicznym

Zakres rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla

ubezpieczeń majątkowo-osobowych obejmuje:

- rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia (rezerwy szkodowe) z tytułu szkód nierentowych,
- skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych (rezerwy rentowe),

- rezerwę składek.

METODY STOSOWANE W KALKULACJI REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH DLA ŚWIADCZEŃ INNYCH NIŻ RENTOWE

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzy się, stosując następujące metody:

- aktuarialną – polegającą na ustalaniu rezerwy przy zastosowaniu metod matematyki ubezpieczeniowej, finansowej i statystyki, odrębnie dla każdej umowy ubezpieczenia, lub każdej szkody lub sprawy szkodowej albo zbiorczo dla całego portfela ubezpieczeń lub jego części,
- inną niż aktuarialną:
  - indywidualną – polegającą na ustalaniu odrębnie dla każdej umowy ubezpieczenia lub każdej sprawy szkodowej dokładnej wielkości rezerwy, a w przypadku niemożności ustalenia dokładnej wielkości rezerwy – jej wiarygodnego oszacowania,
  - ryczałtową – polegającą na ustaleniu rezerwy zbiorczo dla całego portfela ubezpieczeń lub jego części, jako ustalonego procentu (wskaźnik ryczałtowy) składki, wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń lub wartości rezerwy techniczno-ubezpieczeniowej.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są tworzone zgodnie z przepisami prawa, w sposób ostrożny, wiarygodny i obiektywny; stosowane metody wyceny są odpowiednie do charakteru, skali i złożoności ryzyk leżących u podstaw zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.

Obliczenia są dokonywane w oparciu o aktualne i wiarygodne informacje oraz realistyczne założenia.

STOSOWANE METODY AKTUARIALNE

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia (rezerwy szkodowe)

Wartość najlepszego oszacowania wyliczana jest z wykorzystaniem następujących metod:

- Chain-Ladder,
- Expected Loss Ratio,
- Bornhuetter-Ferguson,
- metoda wskaźnikowa proporcjonalnego przeniesienia rezerw pomiędzy analogicznymi portfelami,
- metoda liczby szkód i średniej szkody,
- indywidualna aktualizacja wyceny rezerw przez likwidatorów szkód w przypadku wielkich szkód,
- metoda szacowania spodziewanej wielkości szkód na bazie proporcji zaszłych szkód do ekspozycji pracującej.

Ponadto w przypadku wystąpienia nietypowej sytuacji uniemożliwiającej zastosowanie powyższych metod osoba nadzorująca funkcję aktuarialną może zaproponować inną,

specyficzną metodę, która może być zastosowana po akceptacji członka Zarządu nadzorującego Pion Finansów.

Powyższe metody służą oszacowaniu rezerw wynikających z:

- trójkąta wypłat zakumulowanych lub ostatecznej wartości wypłat,
- trójkąta zobowiązań (suma zakumulowanych wypłat i utworzonych rezerw na szkody zgłoszone) lub ostatecznej wartości zobowiązań,
- trójkąta liczby szkód zgłoszonych lub ostatecznej liczby szkód (oddzielnie określa się wartość spodziewanej średniej szkody),
- ekspozycji portfela niewygasłych gwarancji finansowych.

W zależności od dostępności danych i charakteru ubezpieczeń jednostką czasu w wyliczeniach jest rok, kwartał lub miesiąc.

Obliczenia prowadzone są na danych w zakresie odszkodowań, dodatkowo prowadzone są analizy w zakresie kosztów likwidacji szkód i kosztów windykacji regresów oraz regresów i odzysków, a także kosztów działalności lokacyjnej związanej z obsługą zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, które są uwzględniane poprzez system narzutów w celu uzyskania pełnego szacunku wartości zobowiązań. Również inne rodzaje przepływów pieniężnych, związanych z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi lub reasekuracyjnymi, są uwzględniane przy ustalaniu wartości najlepszego oszacowania.

W przypadku ubezpieczeń o małej liczbie danych statystycznych lub braku pełnych danych dopuszcza się stosowanie metod uproszczonych w stosunku do powyższych.

Przy obliczaniu najlepszego oszacowania na dzień 31 grudnia 2019 roku nie miały zastosowania istotne, ważne przybliżenia (uproszczenia).

W celu kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykorzystywane są dane z systemów księgowych oraz systemów technicznych Spółki, dane przekazywane bezpośrednio przez komórki organizacyjne oraz dane zewnętrzne (np. dane GUS-u, NBP). Te dane podlegają kontroli i porównaniom w celu wyeliminowania ewentualnych błędów. Za proces okresowej kontroli jakości danych oraz za poprawność danych odpowiadają komórki organizacyjne będące właścicielami przekazywanych danych. Dane z systemów księgowych objęte są procesem kontroli danych księgowych.

Przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych stosowana jest segmentacja zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych na jednorodne grupy ryzyka. W ramach linii biznesowych stosowany jest dalszy podział na szkody regularne i duże oraz wydziela się szczególnie wielkie. Uwzględniana jest

również struktura organizacyjna z perspektywy zarządzania portfelem ubezpieczeń.

Z przyczyn optymalizacyjnych pewne mało istotne ryzyka zostały zaklasyfikowane w obowiązującej segmentacji do najbardziej podobnych dominujących rodzajów ryzyka.

Dodatkowo, w przypadku ubezpieczeń komunikacyjnych indywidualnych, kolejnym kryterium w stosowanej segmentacji jest podział na marki WARTA oraz HDI w celu uwzględnienia specyfiki tych portfeli klientów, a w przypadku ubezpieczenia AC ze względu na zróżnicowanie zakresu ubezpieczenia. Marka HDI jest wykorzystywana do oferowania mniej kompleksowych ubezpieczeń komunikacyjnych.

Ponadto, w przypadku ubezpieczeń komunikacyjnych stosowane jest rozróżnianie kraju szkody (krajowe, zagraniczne) oraz typu szkody (osobowe, rzeczowe).

W analizach poszczególnych segmentów ryzyka stosowane są standardowe metody badania rozwoju trójkątów szkodowych rekomendowane w naukach aktuarialnych. W przypadku portfela gwarancji finansowych opracowano szczególną metodę dostosowaną do specyfiki ryzyka tych ubezpieczeń. Wybór ostatecznej metody następuje poprzez weryfikację wyników back-testów oraz analizy porównawczej wyników uzyskiwanych różnymi metodami. Na podstawie analiz back-testów bada się adekwatność modelu stosowanego dla danego segmentu i w wyniku tego badania wybiera się właściwy sposób szacowania parametrów, z uwzględnieniem występujących w badanym okresie trendów.

W konsekwencji wybrana metoda, w oparciu o posiadane dane, w najlepszy możliwy sposób odzwierciedla charakter ryzyka analizowanych segmentów i umożliwia przeprowadzanie obliczeń przy zastosowaniu właściwych metod aktuarialnych.

Rezerwy na szkody zgłoszone odpowiadają wartości szkód ustalonych przez likwidatorów na potrzeby sprawozdawczości statutowej. W przypadku szkód ze szczególnie wielką rezerwą w najlepszym oszacowaniu uwzględnia się indywidualną ocenę dokonaną przez komórkę ds. likwidacji.

Szkody katastroficzne są przedmiotem oddzielnego modelowania. Duże szkody mogą być w pewnych segmentach wydzielane do odrębnej analizy.

Dane wyrażane w obcej walucie są wykorzystywane w przypadku ubezpieczeń morskich oraz zagranicznych szkód z OC komunikacyjnego. Do przeliczenia wartości najlepszego oszacowania wyrażonych w walucie obcej stosowane są kursy średnie NBP.

Przyszłe przepływy gotówkowe odzwierciedlają przebiegi i trendy w zakresie historycznych danych o wypłatach odszkodowań realizowanych dla poszczególnych lat szkodowych.

Przepływy podlegają dyskontowaniu przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka ogłaszanej przez EIOPA w celu ustalenia ostatecznej wartości rezerw, czyli ich wartości bieżącej na dzień tworzenia rezerw.

Rezerwa składek

Rezerwę składek w ujęciu nominalnym tworzy się jako saldo przewidywanych wartości odszkodowań wraz z kosztami ich likwidacji (wynikających ze szkód, które wydarzą się po dacie bilansowej), należnych rat składek i prowizji, przewidywanych premii i rabatów oraz kosztów obsługi portfela, kosztów działalności lokacyjnej i innych rodzajów przepływów pieniężnych, które są związane z portfelem polis aktywnych na datę bilansową. Wartość najlepszego oszacowania rezerwy składek na potrzeby Wypłacalności 2 uwzględnia następujące aspekty:

- parametr przewidywanej szkodowości,
- współczynniki kosztów obsługi polis i kosztów akwizycji,
- wartość niewymagalnych rat składek i prowizji,
- wpływ rezygnacji z umów,
- przewidywane wypłaty z tytułu premii i rabatów,
- koszty działalności lokacyjnej, związanej z obsługą zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.

Zakładana szkodowość jest uzgadniana z komórkami organizacyjnymi odpowiadającymi za produkty w celu uwzględnienia realizowanych założeń taryfikacyjnych.

Biorąc pod uwagę powyższe, wartość najlepszego oszacowania rezerwy składek odzwierciedla przewidywaną wartość zdyskontowanych zobowiązań ubezpieczeniowych z tytułu spodziewanych przebiegów szkodowych ryzyk jeszcze nie zarobionych, pomniejszoną o przyszłe wpływy.

W zakresie ubezpieczeń majątkowo-osobowych przewidywane zachowania ubezpieczających, w tym w zakresie rezygnacji z umów ubezpieczenia, mają ograniczony wpływ na wysokość najlepszego oszacowania ze względu na krótki horyzont czasowy tych ubezpieczeń. Można przyjąć założenie, że przebieg tych procesów na podstawie danych historycznych oraz oczekiwań co do ich kontynuacji jest w wystarczającym stopniu odwzorowany w planowanych wielkościach przychodów składkowych. W kalkulacji najlepszego oszacowania stosowane są parametry w zakresie rezygnacji z polis.

Współczynniki kosztów akwizycji opierają się na wartościach ze stosownych kont księgowych i odpowiadają postanowieniom umów.

Przewidywane przepływy z tytułu rezerwy składek podlegają dyskontowaniu przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka ogłaszanej przez EIOPA w celu ustalenia ostatecznej wartości rezerw, to jest ich wartości bieżącej na dzień tworzenia rezerw.

W porównaniu do poprzedniego okresu nie miały miejsca

istotne zmiany w zastosowanych metodach i przyjętych założeniach dotyczących wyceny najlepszego oszacowania dla świadczeń nierentowych.

METODY STOSOWANE W KALKULACJI REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH DLA ŚWIADCZEŃ RENTOWYCH

Rezerwę na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych (rezerwy rentowe) tworzy się w wysokości odpowiadającej ustalonej lub przewidywanej ostatecznej bieżącej wartości przyszłych wypłat świadczeń i poniesionych kosztów w tych sprawach szkodowych.

Ze względu na specyfikę tej rezerwy proces dyskontowania zawarty jest w samym wyliczeniu rezerwy. W tym celu przyjmowane są założenia dotyczące parametrów indeksacji świadczeń rentowych oraz stosowane jest dyskonto dla ustalenia wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu świadczeń rentowych.

Rezerwy rentowe na szkody zgłoszone ustalane są metodami aktuarialnymi zgodnie z zakładanym dalszym trwaniem życia według wieku i płci osoby pobierającej rentę dla okresu i kwoty świadczeń rentowych. Częstotliwość i okres płatności oraz kwota renty są ustalane w ramach procesu likwidacji tych roszczeń.

Przy ustalaniu rezerwy rentowej brana pod uwagę jest też możliwość rozliczania świadczeń rentowych w formie jednorazowych kapitalizacji jako element uwzględnienia przewidywanego zachowania ubezpieczonych.

W przypadku, gdy renta jest likwidowana przez korespondenta zagranicznego jako wartość rezerwy zdyskontowanej przyjmowana jest kwota podana przez niego.

Rezerwy rentowe na szkody niezgłoszone (z tytułu szkód IBNR) ustalane są metodami aktuarialnymi. Na podstawie

analizy rozwoju liczby rent oraz zakładając przewidywane średnie wartości skapitalizowanych rezerw rentowych, ustala się ich docelową łączną wartość dla ubezpieczeń majątkowo-osobowych. Przewidywane średnie wartości z tytułu szkód IBNR są kalkulowane na podstawie parametrów szkód rentowych pogrupowanych według okresu opóźnienia w zgłaszaniu szkody w celu uwzględnienia zmian w poszczególnych okresach zgłaszania. Mając na względzie obserwowane dla portfela rent zjawisko, że ustalana indywidualnie skapitalizowana wartość rent odbiega w początkowym okresie likwidacji od przewidywanej średniej wartości renty, tworzona jest rezerwa z tytułu ryzyka możliwego przyrostu wartości tych rezerw.

Dla całości rezerw rentowych rezerwa z tytułu kosztów likwidacji szkód, a także kosztów działalności lokacyjnej związanej z obsługą zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, jest ustalana poprzez system narzutów w celu uzyskania pełnego szacunku wartości zobowiązań.

W związku z zanotowanymi przypadkami zmiany przez sąd na wniosek poszkodowanego sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniu OC Komunikacyjnym na wyższą w celu zapewnienia ciągłości wypłat świadczenia rentowego, rezerwa rentowa uwzględnia ryzyko potencjalnego przyrostu rezerw z tego tytułu.

W roku 2019 zaszły dwie istotne zmiany w przyjętych założeniach dotyczących wyceny najlepszego oszacowania dla świadczeń rentowych. Została przeprowadzona aktualizacja prospektywnych tablic trwania życia wykorzystywanych przy ustalaniu rezerw rentowych, która miała na celu uwzględnienie obserwowanych trendów wydłużania trwania życia. Ponadto zostały zaktualizowane parametry stosowane przy uwzględnianiu ryzyka możliwych wzrostów sum gwarancyjnych w konsekwencji wejścia w życie Ustawy o szczególnych uprawnieniach osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2006 r.

D.2.2 Kwoty należne z tytułu umów reasekuracji w wartości najlepszego oszacowania

Wartość najlepszego oszacowania kwot należnych z tytułu umów reasekuracji biernej oraz retrocesji oblicza się na podstawie udziału reasekuratorów zgodnie z postanowieniami poszczególnych umów reasekuracyjnych. Te parametry są stosowane dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń w podziale grup ustawowych ubezpieczeń, z ich wewnętrzną dalszą dezagregacją na tzw. symbole ryzyka wykorzystywane w ewidencji stosowanej w systemach informatycznych i księgowych. Zgodnie z tym podziałem i w rozbiciu na rodzaje umów reasekuracyjnych (a w przypadku rezerw szkodowych w dodatkowym podziale na rok zajścia szkody) ustala się współczynniki udziału reasekuratora w rezerwach.

Dla szkód ze szczególnie dużą rezerwą lub zdarzeń o charakterze katastroficznym udział reasekuratora w rezerwach jest naliczany metodą indywidualną zgodnie z postanowieniami poszczególnych umów reasekuracyjnych przez komórkę ds. reasekuracji.

Kalkulacja najlepszego oszacowania kwot należnych z tytułu umów reasekuracji w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych jest ustalana w oparciu o wyniki najlepszego oszacowania w ujęciu brutto, przy czym dodatkowo uwzględnia się na potrzeby dyskontowania różnicę w czasie między otrzymaniem kwoty należnej od reasekuratora a dokonaniem bezpośredniej wypłaty.

Wartość najlepszego oszacowania kwot należnych z tytułu umów reasekuracji pomniejszana jest o oczekiwane straty

w związku z niewykonaniem zobowiązania przez reasekuratora.

Oczekiwana strata w związku z niewykonaniem zobowiązania przez reasekuratora

Oczekiwana strata w związku z niewykonaniem zobowiązania przez danego reasekuratora ustalana jest przy wykorzystaniu prawdopodobieństwa niewykonania

zobowiązania przez reasekuratora oraz średniej wysokości straty z tytułu niewykonania zobowiązania. Uwzględniana jest przy ustalaniu udziału reasekuratorów w wartości najlepszego oszacowania dla celów Wypłacalności 2, zgodnie z postanowieniami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz zgodnie z art. 42 Rozporządzenia delegowanego.

D.2.3 Niepewność związana z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Niepewność związana z wartością najlepszego oszacowania wynika z niepewności w zakresie rozkładu w czasie, częstotliwości i wartości szkód i kosztów, zmian w otoczeniu ekonomicznym oraz zachowaniu klientów i poszkodowanych.

Analiza adekwatności wielkości najlepszego oszacowania utworzonego w poprzednich okresach sprawozdawczych prowadzona jest na podstawie analizy wyników badania run-off dalszego rozwoju szkód w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Na podstawie analiz back-testów określa się adekwatność danego modelu dla danego ubezpieczenia. W wyniku tego badania wybiera się właściwy sposób szacowania rezerw, z uwzględnieniem występujących w badanym okresie trendów.

Zastosowane procesy pozwalają na przyjęcie oceny umiarkowanego poziomu niepewności związanej z wartością tworzonych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

D.2.4 Uproszczenia przyjęte w kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

UPROSZCZENIA PRZYJĘTE W KALKULACJI NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA

Jak ww. na dzień 31 grudnia 2019 roku Spółka nie stosowała istotnych uproszczeń w kalkulacji najlepszego oszacowania.

UPROSZCZENIA PRZYJĘTE W KALKULACJI MARGINESU RYZYKA

Margines ryzyka to część rezerw techniczno-ubezpieczeniowych służąca zapewnieniu, że wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiada kwocie, jakiej zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich z uwzględnieniem kosztu kapitału.

Wartość marginesu ryzyka oblicza się przy założeniu, że wymogi wypłacalności po X latach, dla poszczególnych ryzyk (np. składki i rezerw, niewypłacalności kontrahenta), są proporcjonalne do zdyskontowanego w momencie X najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla tych ryzyk – gdzie współczynnik proporcjonalności stanowi iloraz bieżącego kapitałowego wymogu wypłacalności i bieżącego zdyskontowanego

najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (obliczonych dla zakładu odniesienia) z uwzględnieniem naturalnego przejścia części ryzyka składki i rezerw do ryzyka aktuarialnego życiowego. Wymóg wypłacalności w kolejnych latach dla ryzyk katastroficznych oraz ryzyka rezygnacji z umów jest proporcjonalny do wartości składki zarobionej. Jest to uproszczenie zgodne z art. 58 a) Rozporządzenia delegowanego.

Stopa kosztu kapitału użyta w wyliczeniu marginesu ryzyka wynosi 6%, zgodnie z art. 39 Rozporządzenia delegowanego.

Spółka alokuje margines ryzyka do linii biznesowych proporcjonalnie do udziału tych linii w kapitałowym wymogu wypłacalności.

W 2019 roku wprowadzono uszczegółowienie wyliczenia marginesu ryzyka poprzez uwzględnienie naturalnego przejścia części ryzyka aktuarialnego dla ubezpieczeń nieżyciowych do ryzyka aktuarialnego dla ubezpieczeń o charakterze ubezpieczeń na życie.

D.2.5 Opis przyjętej krzywej stopy procentowej

Dla celów związanych z Wypłacalnością 2 Spółka stosuje krzywą terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka ogłaszaną przez EIOPA.

D.2.6 Korekty dopasowujące oraz środki przejściowe

Korekty dopasowujące oraz z tytułu zmienności do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, a także środki przejściowe dotyczące stóp procentowych wolnych od ryzyka oraz dotyczące rezerw

techniczno-ubezpieczeniowych, nie mają zastosowania przy ustalaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w TUIR „WARTA” S.A.

D.2.7 Istotne linie biznesowe

Ogólne zasady wyceny najlepszego oszacowania przedstawione są w rozdziale D.2.1 niniejszego Sprawozdania. Natomiast poniżej zaprezentowano komentarze do specyficznych dla danej linii biznesu podstaw, metod i założeń wyceny najlepszego oszacowania w zakresie rezerw szkodowych.

Zasady wyceny najlepszego oszacowania rezerwy składek przedstawione w punkcie D.2.1 są jednolicie stosowane dla poszczególnych linii biznesowych.

UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ Z TYTUŁU UŻYTKOWANIA POJAZDÓW MECHANICZNYCH

W analizie najlepszego oszacowania w przypadku ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych stosowane jest rozróżnianie kraju szkody (krajowe, zagraniczne) oraz typu szkody (osobowe, rzeczowe), z wydzieleniem szczególnej kategorii krajowych szkód osobowych ze skutkiem śmiertelnym. Ze względu na zmiany w orzecznictwie sądowym w sprawie zadośćuczynień, do ostatniej kategorii zostały zastosowane szczególne zasady analizy, tj. w trójkącie szkód odmiennie traktowane są przekątne odpowiadające okresom sprzed zmiany prawa.

Zasady dotyczące rezerwy rentowej na szkody zaistniałe lecz niezgłoszone zostały przedstawione w rozdziale D.2.1.

POZOSTAŁE UBEZPIECZENIA POJAZDÓW

W zakresie pozostałych ubezpieczeń pojazdów stosowane są standardowe metody wyceny.

UBEZPIECZENIA OD OGNI A I INNYCH SZKÓD RZECZOWYCH

Działalność bezpośrednia w ramach ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych

Ubezpieczenia majątkowe i techniczne obejmują swoim zakresem ubezpieczenie mienia od zdarzeń losowych i kradzieży, ubezpieczenia techniczne oraz budowlano-montażowe.

Ubezpieczenia majątkowe indywidualne obejmują swoim zakresem ubezpieczenia małych i średnich podmiotów gospodarczych, ubezpieczenia mieszkań, ubezpieczenia osobowo-turystyczne oraz ubezpieczenia rolne.

W przypadku wielkich szkód jest dokonywana indywidualna aktualizacja wyceny rezerw przez likwidatorów szkód.

W przypadku wystąpienia zdarzeń o charakterze katastroficznym wykorzystywany jest indywidualny model rozwoju szkód katastroficznym na podstawie historycznych doświadczeń dla porównywalnych zdarzeń.

Reasekuracja czynna w ramach ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych

W przypadku rezerw tworzonych z tytułu reasekuracji czynnej stosowane są analogiczne metody jak dla działalności bezpośredniej, przy czym kalkulacje do roku zaistnienia szkody 2014 są prowadzone według roku początku ochrony, a od roku 2015 według kwartału zajścia szkody.

W przypadku ryzyk APH (z ang. Asbestos Pollution Health), tj. umów, dla których wystąpiły szkody związane ze stosowaniem azbestu, zanieczyszczeniem środowiska oraz szkody medyczne są one wydzielone do odrębnego trójkąta ze względu na specyfikę rozwoju tych szkód.

D.3 Inne zobowiązania

Zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są wyceniane w wartości godziwej, tj. w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami

transakcji. Po początkowym ujęciu, przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się korekt uwzględniających zmianę zdolności kredytowej Spółki.

TABELA 15. ZESTAWIENIE ZOBOWIĄZAŃ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU

ZOBOWIĄZANIA	WARTOŚĆ WG STATUTOWYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH*	KOREKTA WARTOŚCI DO S2, Z TYTUŁU:		WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPLACALNOŚĆ 2
		REKLASYFIKACJI**	WYCENY	
Zobowiązania warunkowe	0	0	0	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	61 859	0	0	61 859
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	3 383	0	0	3 383
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	0	0	0	0
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	258 096	0	105 758	363 854
Instrumenty pochodne	36 039	0	0	36 039
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	0	0	117 763	117 763
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	437 161	-259 980	0	177 181
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	151 998	-148 025	0	3 973
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	87 514	0	0	87 514
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	31 453	3 243	-31 453	3 243
Zobowiązania ogółem	1 067 503	-404 762	192 068	854 809

* Wartości wg statutowych sprawozdań finansowych zostały zaprezentowane zgodnie z zasadami prezentacji obowiązującymi w bilansie ekonomicznym.

** W kolumnie „Reklasyfikacje” przedstawiono korekty zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, rozpoznanych jako niewymagalne i ujmowanych w bilansie ekonomicznym w kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz w pozostałych pasywach (nie wykazywanych w innych pozycjach).

*** Pełny formularz S.02.01 zgodny z rozporządzeniem KE 2015/2452 (z późn. zmianami) stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

W dalszej części rozdziału zamieszczono opisy sposobu wyceny istotnych pozycji zobowiązań, występujących w bilansie ekonomicznym. Pozycje uznane przez Spółkę jako nieistotne nie podlegały opisom, jednakże ich brak w ocenie Spółki nie wpływa na proces decyzyjny lub ocenę

dokonywaną przez użytkowników niniejszego Sprawozdania. W części D.3.1 wskazano również na różnice w metodykach wycen i ujęciu zobowiązań na potrzeby sprawozdania statutowego i Wypłacalności 2.

D.3.1 Wycena innych zobowiązań

POZOSTAŁE REZERWY (INNE NIŻ REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE)

Pozostałe rezerwy obejmują zobowiązania, których kwota

lub termin zapłaty są niepewne i są tworzone wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku

spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W szczególności w pozycji pozostałych rezerw wykazuje się rezerwę na niewykorzystane urlopy, rezerwy na wynagrodzenia oraz rezerwy na straty z tytułu toczących się postępowań i roszczeń stron trzecich.

Spółka nie identyfikuje różnic w wycenie pozostałych rezerw pomiędzy bilansem statutowym a na potrzeby Wypłacalność 2.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe rezerwy klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis pozostałych rezerw i sposobu ich wyceny został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

Wartość oraz podział pozostałych rezerw na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

TABELA 16. ZESTAWIENIE POZOSTAŁYCH REZERW

POZOSTAŁE REZERWY (INNE NIŻ REZERWY TECHNICZNO- UBEZPIECZENIOWE)	31 GRUDNIA 2019
Rezerwa na urlopy	10 856
Rezerwa na wynagrodzenia	49 064
Rezerwa na przyszłe roszczenia procesowe	660
Pozostałe	1 279
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno- ubezpieczeniowe), razem	61 859

AKTYWA I REZERWY Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

Na potrzeby bilansu, zgodnego z wymogami Wypłacalności 2, rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na podstawie różnic przejściowych między wartością aktywów i zobowiązań ustaloną na potrzeby bilansu ekonomicznego i ich wartością podatkową. Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Spółka tworzy rezerwy i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości.

Zgodnie z prognozowanymi wynikami finansowymi Spółka planuje osiąganie zysku w kolejnych latach, który pozwoli na realizację całego aktywa podatkowego.

Spółka nie rozpoznaje podatku odroczonego w odniesieniu do różnic przejściowych powstałych w wyniku wyceny jednostek podporządkowanych.

Rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, zarówno w bilansie statutowym, jak i bilansie ekonomicznym, są kompensowane i prezentowane w zależności od wyniku w aktywach lub zobowiązaniach (w ujęciu netto). Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego nie podlegają dyskontowaniu.

Wartości oraz źródła pochodzenia rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego przedstawiono w tabeli 17.

TABELA 17. WARTOŚĆ SKOMPENSOWANA DTA/DTL

DTA/DTL – WARTOŚĆ SKOMPENSOWANA	31 GRUDNIA 2019	Struktura wiekowa podatku odroczonego			
		Do roku	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Niezdefiniowane
Sprawozdanie statutowe	258 096	139 264	103 679	21 545	-6 392
Instrumenty finansowe	154 103	20 550	109 751	23 966	-164
Odpisy aktualizujące należności	-29 038	-21 569	-6 072	-1 397	0
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	-18 648	-18 648	0	0	0
Nieruchomości	-6 228	0	0	0	-6 228
Aktywowane koszty akwizycji	157 100	157 100	0	0	0
Należności z tyt. bezpośredniej likwidacji szkód	4 131	4 131	0	0	0
Pozostałe	-3 324	-2 300	0	-1 024	0
Wpływ wyceny Wypłacalność 2	105 758	-156 176	46 143	170 814	44 977
Aktywowane koszty akwizycji	-157 100	-157 100	0	0	0
Wartości niematerialne i prawne	-17 745	-8 553	-6 535	-2 657	0
Instrumenty finansowe	11 173	3 734	6 588	851	0
Rozliczenia międzyokresowe	7	7	0	0	0
Nieruchomości i środki trwałe*	3 129	1 581	529	33	986
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	264 768	1 899	46 171	172 707	43 991
Pozostałe	1 526	2 256	-610	-120	0
Rezerwy na odroczonego podatek dochodowy Wypłacalność 2	363 854	-16 912	149 822	192 359	38 585
Kwota niewykorzystanych ulg i strat podatkowych z poprzednich lat, dla których nie uznano aktywów	0				

Różnice dotyczące skompensowanej wartości rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego między bilansem statutowym a ekonomicznym wynikają z zastosowania odmiennych metodyk wyceny aktywów i zobowiązań dla potrzeb sprawozdawczości statutowej i Wypłacalności 2 (co wykazano przy opisie poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań).

INSTRUMENTY POCHODNE

Opis dotyczący instrumentów pochodnych został zaprezentowany w rozdziale D.1 oraz D.4 niniejszego Sprawozdania.

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE INNE NIŻ ZOBOWIĄZANIA WOBEC INSTYTUCJI KREDYTOWYCH

W pozycji zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych wykazywane są zobowiązania wynikające z umów najmu nieruchomości spełniających definicję kontraktów leasingowych zgodnie z MSSF 16. Obejmują one przewidywane płatności z tytułu umów najmu na rzecz leasingodawców, którzy nie są instytucjami kredytowymi.

Do celów statutowych Spółka klasyfikuje umowy najmu

nieruchomości jako umowy leasingu operacyjnego. W związku z tym, zgodnie z Ustawą o Rachunkowości, Spółka nie rozpoznaje w bilansie zobowiązań z tytułu umów leasingu (o których mowa w MSSF 16), co powoduje różnicę w stosunku do bilansu ekonomicznego zaprezentowaną w tabeli 15.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania w części „MSSF 16 LEASING”.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ I WOBEC POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych obejmują wymagalne kwoty należne ubezpieczającym, zakładom ubezpieczeń oraz innym podmiotom związanym z działalnością ubezpieczeniową (np. pośrednikom), które nie są ujęte w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych. Pozycja ta obejmuje także zobowiązania z tytułu reasekuracji czynnej,

tj. w szczególności wynikające z:

- rozliczeń z cedentami z tytułu udziału w wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach z reasekuracji czynnej,
- prowizji reasekuracyjnych dotyczących składek z reasekuracji czynnej,
- udziałów cedenta w zyskach z tytułu umów reasekuracji czynnej.

Terminem wymagalności, służącym za podstawę do klasyfikacji zobowiązań do rozrachunków w bilansie bądź do przepływów pieniężnych do wyliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jest termin płatności wynikający z umowy z danym podmiotem, wobec którego Spółka ma zobowiązanie.

Do celów statutowych zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych obejmują bieżące i przeterminowane zobowiązania, które są wyceniane w kwocie wymagającej zapłaty.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 15. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. zobowiązań do wartości godziwej, wartość zobowiązań na potrzeby Wypłacalności 2 odpowiada wartości zaprezentowanej w bilansie statutowym.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU REASEKURACJI BIERNEJ

Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej obejmują wymagalne kwoty należne reasekuratorom oraz związane z działalnością reasekuracyjną, inne niż depozyty związane z działalnością reasekuracyjną, które nie są uwzględnione w kwotach należnych z umów reasekuracji. Zobowiązania te dotyczą w szczególności wymagalnych składek z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji.

Zobowiązania bieżące z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji ujmowane są w poniższy sposób:

- zobowiązania dotyczące świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych (uregulowanych w ujęciu brutto) – w pozostałych zobowiązaniach (niewykazanych w innych pozycjach),
- zobowiązania z pozostałych tytułów – jako składnik przepływów pieniężnych uwzględniany przy ustalaniu wartości kwot należnych z umów reasekuracji.

Terminem wymagalności, służącym za podstawę do odpowiedniej klasyfikacji zobowiązań jest termin płatności

wynikający z umowy z danym podmiotem, wobec którego Spółka ma zobowiązanie.

Do celów statutowych zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej obejmują bieżące i przeterminowane zobowiązania, które są wyceniane w kwocie wymagającej zapłaty.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 15. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. zobowiązań do wartości godziwej, wartość zobowiązań na potrzeby Wypłacalności 2 odpowiada wartości zaprezentowanej w bilansie statutowym.

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (HANDLOWE, INNE NIŻ Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ)

Zobowiązania inne niż ubezpieczeniowe obejmują w szczególności bieżące zobowiązania wobec urzędu skarbowego, zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych, a także kwoty należne pracownikom i innym kontrahentom.

Do celów statutowych, zobowiązania handlowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty. Bieżące zobowiązania podatkowe są wyceniane w kwocie spodziewanej do zapłaty na rzecz organów podatkowych według stóp podatkowych (oraz prawa podatkowego) obowiązujących na dzień bilansowy.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe zobowiązania klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4 niniejszego Sprawozdania.

Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. zobowiązań do wartości godziwej, wartość zobowiązań na potrzeby Wypłacalności 2 odpowiada wartości zaprezentowanej w bilansie statutowym.

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (NIEWYKAZANE W INNYCH POZYCJACH)

Kwota obejmuje wszystkie zobowiązania nieuwzględnione w pozostałych pozycjach bilansu ekonomicznego. Na dzień 31 grudnia 2019 roku w pozycji wykazywane były zobowiązania bieżące z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji dotyczące świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych (uregulowanych w ujęciu brutto) oraz

zobowiązania bieżące z tytułu udziału reasekuracji biernej i retrocesji w regresach, które kwalifikują się jako osobne zobowiązania zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (i nie są ujmowane w kalkulacji kwot należnych z umów reasekuracji). Dodatkowo w bilansie statutowym pozycja ta obejmowała odroczone przychody z tytułu prowizji reasekuracyjnych, koasekuracyjnych i dotyczące retrocesji, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz fundusz prewencyjny, które nie występują w Wypłacalności 2.

Do celów statutowych zobowiązania bieżące z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji dotyczące świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych są wyceniane w kwocie wymagającej zapłaty.

W wyniku przeglądu, o którym mowa we wstępie do rozdziału D, na potrzeby Wypłacalności 2 pozostałe zobowiązania klasyfikowane są do kategorii zobowiązań wycenianych z zastosowaniem alternatywnych metod wyceny. Opis sposobu wyceny pozostałych zobowiązań został zaprezentowany w rozdziale D.4. niniejszego Sprawozdania.

Różnice na dzień 31 grudnia 2019 roku w stosunku do sprawozdania statutowego zaprezentowano w tabeli 15. Z uwagi na nieistotny wpływ wartości pieniądza w czasie na wycenę ww. zobowiązań do wartości godziwej, wartość zobowiązań na potrzeby Wypłacalności 2 odpowiada wartości zaprezentowanej w bilansie statutowym.

D.3.2 Leasing

Leasing został opisany w rozdziale A.4.2 niniejszego Sprawozdania.

D.4 Alternatywne metody wyceny

Na potrzeby Wypłacalności 2 wszystkie aktywa i zobowiązania są prezentowane w wartości godziwej. Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym Spółka przy wycenie aktywów i zobowiązań kieruje się hierarchią wyceny. Jeżeli niemożliwe jest zastosowanie do wyceny cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych lub podobnych aktywów lub zobowiązań, stosuje się alternatywne metody wyceny.

Niniejszy rozdział został poświęcony alternatywnym metodom wyceny aktywów i pozostałych zobowiązań Spółki, które zostały zdefiniowane jako metody wyceny, zgodne z art. 223 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, inne niż te, które zakładają jedynie stosowanie notowanych cen rynkowych tych samych lub podobnych aktywów lub zobowiązań.

Ustalenie wartości godziwej aktywów i pozostałych zobowiązań, dla których konieczne jest zastosowanie alternatywnych metod wyceny, wymaga od Spółki dokonania estymacji i przyjęcia określonych założeń. Szacunki i założenia przyjęte do wyceny bazują na doświadczeniu wynikającym z analizy danych historycznych, danych możliwych do zaobserwowania na rynku oraz szeregu innych czynników, które zgodnie z najlepszą wiedzą kierownictwa Spółki, w danej sytuacji wydają się zasadne. Szacunki i założenia podlegają okresowej weryfikacji i mogą ulec zmianie, na skutek przyszłych zdarzeń, wynikających ze zmian otoczenia.

Szacunki i założenia przyjęte na dzień bilansowy uwzględniają parametry i poziom ryzyka na ten dzień. Zmienność otoczenia gospodarczego stwarza jednak niepewność w zakresie dokonanych wycen, co oznacza, że rzeczywiste wartości aktywów i pozostałych zobowiązań mogą się różnić od wartości ustalonych na dzień bilansowy.

NIERUCHOMOŚCI

Nieruchomości (inne niż prawa do użytkowania z tytułu umów najmu nieruchomości) nie mają aktywnego rynku, dlatego w celu ustalenia ich wartości godziwej Spółka wykorzystuje alternatywne metody wyceny. Wartość nieruchomości na potrzeby Wypłacalności 2 ustalana jest na podstawie wyceny niezależnego rzeczoznawcy, sporządzanej nie rzadziej niż raz na trzy lata. W przypadku zaobserwowania istotnej zmiany sytuacji rynkowej od czasu sporządzenia ostatniego operatu, Spółka zleca niezależnemu rzeczoznawcy wykonanie aktualnej wyceny nieruchomości.

Wycena nieruchomości następuje z zastosowaniem jednej z poniższych metod, której dobór przez niezależnego rzeczoznawcę uzależniony jest od dostępności danych.

- **Podejście porównawcze**

Stosuje się, jeżeli są znane ceny i cechy nieruchomości podobnych do nieruchomości wycenianej. Polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że wartość ta odpowiada cenom, jakie uzyskano za nieruchomości podobne, które były przedmiotem obrotu rynkowego. Ceny te koryguje się ze względu na cechy różniące nieruchomości podobne od nieruchomości wycenianej oraz uwzględnia się zmiany poziomu cen wskutek upływu czasu.

- **Podejście dochodowe**

Stosuje się przy szacowaniu nieruchomości przynoszących lub mogących przynosić dochód, dla których nie znaleziono wystarczającej liczby transakcji nieruchomości podobnych do nieruchomości wycenianej.

Do wyceny nieruchomości stanowiących własność Spółki wykorzystano oba z powyższych podejść.

Określona przez niezależnego rzeczoznawcę wartość nieruchomości odzwierciedla stan rynku w dniu wyceny i odpowiada cenie, jaką można by uzyskać przy zawarciu umowy sprzedaży. Do sporządzenia operatu szacunkowego nieruchomości wykorzystywane są dane oparte m.in. o transakcje na analizowanym rynku oraz o dane uzyskane od właściciela prawnego nieruchomości. Wycena dokonywana jest według najlepszej wiedzy rzeczoznawcy, zgodnie z przepisami prawa i standardami zawodowymi. Niepewność wyceny może być spowodowana niewystarczającą liczbą transakcji na rynku, brakiem nieruchomości podobnych do wycenianej, przyjęciem oszacowanych wskaźników do obliczeń, które ze względu na zmienność otoczenia mogą w przyszłości kształtować się inaczej niż założono przy dokonywaniu wyceny.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wszystkie nieruchomości będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

Zasady wyceny prawa do użytkowania z tytułu umów najmu nieruchomości zostały zaprezentowane w części „MSSF 16 LEASING”.

MSSF 16 LEASING

Zgodnie z wejściem w życie 1 stycznia 2019 roku MSSF 16, Spółka jako leasingobiorca ujmuje aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania finansowe wynikające z umów leasingu.

Z powodu braku aktywnego rynku dla aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań wynikających z umów najmu nieruchomości, spełniających założenia

MSSF 16, ich wycena do wartości godziwej następuje przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

Wycena do wartości godziwej aktywów i zobowiązań z tytułu umów najmu następuje przy wykorzystaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu leasingowego. Do ustalenia wartości godziwej aktywów z tytułu prawa do użytkowania Spółka wykorzystuje stopę wolną od ryzyka, powiększoną o ryzyko zmian cen na rynku nieruchomości. Wartość godziwa zobowiązań leasingowych ustalana jest przy użyciu stopy wolnej od ryzyka. Do obliczeń Spółka wykorzystuje stopy wolne od ryzyka publikowane przez EIOPA.

Niepewność wyceny opisywanych aktywów oraz zobowiązań z tytułu umów najmu wiąże się z przyjętymi przez Spółkę, aktualnymi na dzień bilansowy, założeniami dotyczącymi przewidywanych kwot przepływów pieniężnych, ryzykiem cen nieruchomości, walutowym oraz stopy procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wszystkie prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu umów najmu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

MASZYNY I WYPOSAŻENIE (RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE) WYKORZYSTYWANE NA UŻYTEK WŁASNY

Z powodu braku aktywnego rynku dla tego typu aktywów ich wycena do wartości godziwej następuje przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

Wycena do wartości godziwej samochodów oraz środków trwałych z obszaru IT przeprowadzana jest na koniec roku obrotowego. Jako metodę wyceny do wartości godziwej Spółka stosuje podejście kosztowe, odzwierciedlające kwotę, która aktualnie umożliwiałaby odtworzenie wydajności danego składnika aktywów. Wymaga to bazowania na koszcie poniesionym w celu nabycia lub skonstruowania zamiennego składnika aktywów o podobnej użyteczności, skorygowanym o utratę przydatności (tj. fizyczne starzenie się oraz funkcjonalną i ekonomiczną przestarzałość). Pozostałe środki trwałe podlegają corocznej analizie mającej na celu sprawdzenie, czy istnieją przesłanki mogące wskazywać na istotne odchylenia między oczekiwaną wartością godziwą a wartością bilansową netto tych środków, wykazywaną w bilansie statutowym. W przypadku stwierdzenia ww. przesłanek Spółka dokonuje oszacowania wartości godziwej pozostałych środków trwałych.

W przypadku gdy ustalona zgodnie z powyższymi zasadami wartość godziwa środków trwałych nie różni się istotnie od wartości wykazywanej w bilansie statutowym, Spółka może zastosować uproszczenie polegające na braku przeszacowywania wartości środków trwałych na potrzeby bilansu ekonomicznego. Uproszczenie to może dotyczyć środków trwałych innych niż samochody oraz innych niż z obszaru IT. Ze względu na niską wartość tych aktywów, wpływ uproszczenia na środki własne Spółki jest nieistotny.

Ze względu na zmiany zachodzące w otoczeniu, wymagające od Spółki dostosowywania się do nowych warunków, występuje niepewność wyceny aktywów w zakresie zmienności cen i oceny stopnia zużycia i utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wszystkie maszyny i wyposażenie do użytku własnego zostały wycenione przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

AKCJE I UDZIAŁY

Wycena do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny następuje, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych akcjach notowanych nie zawarto żadnej transakcji na aktywnym rynku albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski.

Wartość godziwa akcji notowanych wyznaczana jest na podstawie modeli wyceny opartych o procentową zmianę indeksów giełdowych lub historyczne ceny ustalone na aktywnym rynku, bądź na podstawie historycznej ceny zamknięcia z aktywnego rynku (np. GPW) z ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania danego aktywa na tymże rynku, z uwzględnieniem odpisu z tytułu trwałej utraty wartości lub na podstawie historycznej ceny zamknięcia z rynku, na którym obrót jest najbardziej aktualny.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących akcji notowanych w zakresie kursów walut, indeksów giełdowych oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku akcje notowane spełniające powyższe kryteria, będące w posiadaniu Spółki, zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Wycena do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny następuje jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych notowanych obligacjach państwowych oraz notowanych obligacjach korporacyjnych nie zawarto żadnej transakcji na aktywnym rynku albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski. Nienotowane obligacje komunalne oraz nienotowane obligacje korporacyjne wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

W przypadku notowanych obligacji rządowych, komunalnych oraz obligacji emitowanych na szczeblu ponadnarodowym wartość godziwa wyznaczana jest z wykorzystaniem cen bid pobranych z serwisu Bloomberg (BGN) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się

notowania na danym rynku albo w dalszej kolejności – na podstawie historycznych cen transakcyjnych, najlepszych ofert kupna z BondSpot lub cen bid z serwisu Bloomberg.

W przypadku notowanych obligacji rządowych i komunalnych, gdy nie jest możliwe ustalenie ceny na podstawie ww. danych historycznych, do ustalenia wartości godziwej stosowana jest ostatnia cena bid z rynku, na którym obrót danym instrumentem jest najbardziej aktualny, a w przypadku wystąpienia obrotu na więcej niż jednym rynku w tym samym dniu, rynek o największym obrocie. W przypadku braku obrotu na analizowanych rynkach, wartość godziwa wyznaczana jest na podstawie metody zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskonta określa się na podstawie krzywej rentowności papierów skarbowych przesuniętej o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu informacyjnego.

Jeżeli w przypadku obligacji emitowanych na szczeblu ponadnarodowym niemożliwe jest ustalenie wartości godziwej w sposób opisany powyżej, stosuje się metodę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskonta określa się na podstawie krzywej rentowności papierów skarbowych przesuniętej o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu informacyjnego.

W przypadku notowanych obligacji, które są w pełni, bezwarunkowo i nieodwołalnie gwarantowane przez Europejski Bank Centralny, rządy centralne i banki centralne państw członkowskich, denominowane i finansowane w walucie krajowej tego rządu centralnego i banku centralnego, wycena jest dokonywana na podstawie historycznych cen transakcyjnych. Jeżeli niemożliwe jest ustalenie wartości godziwej w sposób opisany powyżej, stosuje się metodę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskonta określa się na podstawie krzywej rentowności papierów skarbowych przesuniętej o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu informacyjnego.

Wartość godziwa notowanych obligacji korporacyjnych wyznaczana jest z wykorzystaniem cen bid z serwisu Bloomberg (BGN) z ostatniego dnia roboczego okresu sprawozdawczego lub ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania na danym rynku (w przypadku papierów walutowych) albo w dalszej kolejności – na podstawie historycznych cen transakcyjnych lub cen bid z serwisu Bloomberg. W przypadku walutowych obligacji korporacyjnych, jeżeli nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej na podstawie ww. cen historycznych, stosuje się cenę bid określoną przez Bloomberg Valuation Service (BVAL) na ostatni dzień roboczy okresu sprawozdawczego albo w dalszej kolejności – na podstawie analogicznych danych historycznych.

Jeżeli niemożliwe jest ustalenie wartości godziwej również w ten sposób, stosuje się metodę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki

dyskonta określa się na podstawie krzywej rentowności papierów skarbowych przesuniętej o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu informacyjnego.

Wartość godziwa nienotowanych obligacji komunalnych oraz nienotowanych obligacji korporacyjnych wyznaczana jest na podstawie metody zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskonta określa się na podstawie krzywej rentowności papierów skarbowych przesuniętej o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu informacyjnego.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących obligacji państwowych oraz obligacji korporacyjnych w zakresie zmienności stóp procentowych, ratingów oraz kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku obligacje państwowe oraz obligacje korporacyjne spełniające powyższe kryteria, będące w posiadaniu Spółki, zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

Wycena do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny następuje, jeżeli do momentu dokonywania wyceny bilansowej na danych tytułach uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych notowanych na giełdzie nie zawarto żadnej transakcji na aktywnym rynku albo jeżeli wolumen obrotów był znacząco niski. Ponadto, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych nienotowanych na rynku regulowanym wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny, jeżeli wycena aktywów przez fundusz nie następuje często (zwykle każdego dnia roboczego) i nie istnieje możliwość nabycia tytułów uczestnictwa w każdym momencie.

Wartość godziwa tytułów uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych notowanych na giełdzie wyznaczana jest na podstawie historycznej ceny zamknięcia z aktywnego rynku z ostatniego dnia, w którym odbyły się notowania danego aktywa na tymże rynku lub przyjmuje się cenę wyliczoną na podstawie aktywów netto danego funduszu.

Wartość godziwa nienotowanych jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych wyznaczana jest na podstawie ostatniej dostępnej ceny jednostki uczestnictwa, przekazanej Spółce przez podmiot zarządzający portfelem.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania w zakresie zmienności kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania spełniające powyższe kryteria, będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

INSTRUMENTY POCHODNE

Instrumenty pochodne wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Wartość godziwa kontraktów typu swap (IRS, fx swap, CIRS) wyznaczana jest zgodnie z modelem zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Krzywe dyskontowe wykorzystywane do wyceny instrumentów pochodnych tworzone są na podstawie kwotowań depozytów i kontraktów IRS publikowanych przez serwis informacyjny.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących wyżej wymienionych instrumentów pochodnych w zakresie zmienności kursów walut, stóp procentowych oraz ratingów.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku instrumenty pochodne spełniające powyższe kryteria, będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

DEPOZYTY INNE NIŻ EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Ze względu na krótki termin zapadalności depozytów ON, stosowane jest uproszczenie polegające na wyznaczeniu wartości godziwej ww. aktywów w wartości nominalnej lub w kwocie wymaganej zapłaty, rozumianej jako wartość nominalna powiększona o liniowo naliczone odsetki.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych w zakresie zmienności kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

POŻYCZKI I POŻYCZKI ZABEZPIECZONE HIPOTECZNIE

Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie (pożyczki

udzielone dłużnikom innym niż osoby fizyczne) wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Wartość pożyczek udzielonych dłużnikom innym niż osoby fizyczne wyznaczana jest na podstawie metody zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskonta określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów skarbowych przesuniętą o spread kredytowy, bazując na danych pochodzących z serwisu informacyjnego.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących pożyczek udzielonych dłużnikom innym niż osoby fizyczne w zakresie zmienności stóp procentowych, ratingów oraz kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ I OD POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH, NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU REASEKURACJI BIERNEJ I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI

Z uwagi na brak aktywnego rynku dla należności, w celu uzyskania ich wartości godziwej Spółka wykorzystuje alternatywne metody wyceny. Należności wycenia się w wartości godziwej ustalonej na podstawie kwoty wymagalnej zapłaty przeszacowanej o wartość wynikającą z uwzględnienia stopnia prawdopodobieństwa zapłaty należności oraz sytuację kredytową kontrahenta.

Wartość korekty kwoty wymagalnej zapłaty ustala się następującymi metodami:

- ogólnej/portfelowej – aktualizującej wartość należności w przypadku których stawka odpisu uzależniona jest od stopnia ich przeterminowania. Poziom tej korekty wyliczany jest na podstawie dostępnych w systemach dziedzicznych lub/i księgowych informacji o strukturze wiekowej należności bieżących brutto,
- indywidualnej – aktualizującej wartość należności uznanych za wątpliwe i sporne, w przypadku których stawka korekty uzależniona jest od rodzaju należności i statusu prawnego sprawy,
- w przypadku należności z tytułu reasekuracji biernej/czynnej przeszacowanie do wartości godziwej następuje na podstawie analizy raportów spłacalności i struktury wiekowej należności i zobowiązań dla poszczególnych reasekuratorów/cedentów.

Dodatkowo przy wycenie należności z tytułu działalności ubezpieczeniowej, z tytułu reasekuracji biernej, z tytułu

regresów i pozostałych należności z przewidywanym terminem spłaty powyżej 12 miesięcy uwzględnia się zmianę wartości pieniądza w czasie, o ile wpływ dyskonta jest istotny. Dyskontowanie następuje stopą wolną od ryzyka. Do dyskontowania należności Spółka wykorzystuje stopy procentowe publikowane przez EIOPA.

Ponadto przy wycenie należności z tytułu działalności ubezpieczeniowej do wartości godziwej analizuje się przewidywane koszty windykacji i przychody związane z odzyskiwaniem należności. W przypadku gdy szacowany wpływ netto ww. kosztów i przychodów jest istotny Spółka ujmuje je przy ustaleniu wartości godziwej należności. Natomiast przy wycenie należności z tytułu reasekuracji Spółka analizuje, czy szacowane koszty windykacji należności przeterminowanych mają istotny wpływ na ich wartość godziwą. W przypadku, gdy szacowany wpływ ww. kosztów jest istotny Spółka ujmuje je przy ustaleniu wartości godziwej należności.

Niepewność wyceny poszczególnych rodzajów należności wiąże się z przyjętymi przez Spółkę, aktualnymi na dzień bilansowy, założeniami w zakresie oceny prawdopodobieństwa zapłaty, a także z ryzykiem kredytowym kontrahenta, ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Dodatkowo niepewność dotyczy przewidywanych kosztów windykacji i przychodów z odzyskiwania należności. Ww. niepewności oznaczają, że w przypadku zmiany otoczenia rynkowego i sytuacji kredytowej kontrahentów wartości należności ustalone na dzień bilansowy mogą odbiegać od rzeczywistej kwoty, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać wymienione między zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wszystkie ww. należności zostały wycenione do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w związku z brakiem aktywnego rynku dla tego typu instrumentów.

Wartość godziwa środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych wyznaczana jest w wartości nominalnej.

Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność dokonanych szacunków dotyczących środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych w zakresie zmienności kursów walut.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych będące w posiadaniu Spółki zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

POZOSTAŁE AKTYWA (NIEWYKAZANE W INNYCH POZYCJACH)

Należności bieżące z tytułu reasekuracji biernej i retrocesji dotyczące świadczeń ubezpieczeniowych już wypłaconych

Z uwagi na brak aktywnego rynku dla wykazywanych w tej pozycji należności, w celu uzyskania ich wartości godziwej Spółka wykorzystuje alternatywne metody wyceny. Polegają one na korygowaniu kwoty wymaganej zapłaty o wartość uwzględniającą stopień prawdopodobieństwa zapłaty należności oraz sytuację kredytową kontrahenta. Dodatkowo należności z przewidywanym terminem spłaty powyżej 12 miesięcy podlegają dyskontowaniu stopą wolną od ryzyka, o ile wpływ dyskonta jest istotny. Do dyskontowania należności Spółka wykorzystuje stopy procentowe publikowane przez EIOPA. Szczegółowe zasady wyceny należności opisano w sekcji: Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, należności z tytułu reasekuracji biernej i pozostałe należności.

Niepewność wyceny opisywanych należności wiąże się z przyjętymi przez Spółkę, aktualnymi na dzień bilansowy, założeniami w zakresie oceny prawdopodobieństwa zapłaty należności, a także z ryzykiem kredytowym kontrahenta, ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Ww. niepewności oznaczają, że w przypadku zmiany otoczenia rynkowego i sytuacji kredytowej kontrahentów wartości należności ustalone na dzień bilansowy mogą odbiegać od rzeczywistej kwoty, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać wymienione między zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Należności bieżące z tytułu regresów

Stosowanie alternatywnych metod wyceny jest uzasadnione brakiem aktywnego rynku dla tego typu aktywów. Należności bieżące z tytułu regresów wyznacza się na podstawie przeglądu roszczeń regresowych, które kwalifikują się jako osobne aktywa zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości i nie są ujmowane w kalkulacji najlepszego oszacowania. Należności te wyceniane są do wartości godziwej w kwocie wymaganej zapłaty, przy czym regresy z przewidywanym terminem spłaty powyżej 12 miesięcy podlegają dodatkowo dyskontowaniu stopą wolną od ryzyka, o ile wpływ dyskonta jest istotny. Do dyskontowania należności Spółka wykorzystuje stopy procentowe publikowane przez EIOPA.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Spółka nie identyfikuje niepewności wyceny tego typu aktywów.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wszystkie pozostałe aktywa zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

POZOSTAŁE REZERWY (INNE NIŻ REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE)

Z uwagi na brak aktywnego rynku dla pozostałych rezerw do ich wyceny wykorzystywane są alternatywne metody wyceny.

Rezerwy tworzone są w wysokości najbardziej wiarygodnego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego, przy uwzględnieniu ryzyka i niepewności towarzyszącej zdarzeniom i okolicznościom prowadzącym do wypełnienia obowiązku.

W szczególności w pozycji pozostałych rezerw wykazuje się rezerwę na niewykorzystane urlopy, rezerwę na wynagrodzenia oraz rezerwę na straty z tytułu toczących się postępowań i roszczeń stron trzecich.

Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Rezerwa na niewykorzystane urlopy przeznaczona jest na pokrycie powstałych, niezrealizowanych zobowiązań Spółki wobec pracowników z tytułu nabycia prawa do urlopu wypoczynkowego. Rezerwę ustala się dla danego pracownika jako iloczyn dziennego ekwiwalentu za urlop (rozumianego jako ekwiwalent miesięczny podzielony przez średnią liczbę dni pracy w miesiącu, obliczoną dla danego roku kalendarzowego) i niewykorzystanej liczby dni należnego urlopu wypoczynkowego na podstawie danych z systemu kadrowo-płacowego.

Niepewność wyceny rezerwy na niewykorzystane urlopy wiąże się z przyjętymi przez Spółkę, aktualnymi na dzień bilansowy: liczbą niewykorzystanych dni urlopu oraz poziomem wynagrodzeń poszczególnych pracowników, które w przyszłości mogą się zmienić.

Rezerwy na wynagrodzenia

Spółka tworzy rezerwy na wynagrodzenia, obejmujące w szczególności: rezerwę na nagrody uznaniowe dla pracowników podlegających rocznej ocenie okresowej oraz rezerwy na wypłatę premii (w tym premii rocznej dla Członków Zarządu). Szczegółowe zasady ustalania wysokości poszczególnych rezerw wynikają z przyjętych w Spółce zasad premiowania.

Zgodnie z najlepszą wiedzą kierownictwa Spółki, ustalone na dzień 31 grudnia 2019 roku rezerwy na wynagrodzenia są bliskie ich wartości godziwej. Brak informacji na temat ostatecznej realizacji poszczególnych parametrów będących podstawą do wyznaczenia nagród i premii powoduje, że istnieje niepewność w zakresie wyceny rezerw na wynagrodzenia.

Rezerwa na pozaubezpieczeniowe sprawy sądowe

Spółka dokonuje analizy potencjalnych ryzyk związanych z prowadzonymi sprawami sądowymi

pozaubezpieczeniowymi i na tej podstawie podejmuje decyzje o konieczności ujęcia skutków tych postępowań w księgach. Spółka opiera swój szacunek dotyczący wysokości tworzonych rezerw o opinie prawników dotyczące poszczególnych spraw sądowych pozaubezpieczeniowych.

Stosowane zasady ustalania wysokości ww. rezerw w znacznym stopniu pozwalają na niwelowanie niepewności wyceny rezerw na sprawy sądowe pozaubezpieczeniowe.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wszystkie pozostałe rezerwy zostały wycenione z wykorzystaniem alternatywnych metod wyceny.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ I WOBEC POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH, ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU REASEKURACJI BIERNEJ, POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (HANDLOWE, INNE NIŻ Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ), POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (NIEWYKAZANE W INNYCH POZYCJACH)

Brak aktywnego rynku dla tego typu zobowiązań powoduje, że do ich wyceny do wartości godziwej wykorzystywane są alternatywne metody wyceny.

Zobowiązania wycenia się do wartości godziwej w kwocie wymagalnej zapłaty. W przypadku zobowiązań z przewidywanym terminem spłaty do 12 miesięcy za wartość godziwą przyjmuje się kwoty wymagające zapłaty, natomiast w przypadku zobowiązań z przewidywanym terminem spłaty powyżej 12 miesięcy, wartość bieżącą kwot wymagających zapłaty, o ile wpływ dyskonta jest istotny. Korektę uwzględniającą zmianę wartości pieniądza w czasie dokonuje się przy zastosowaniu stóp wolnych od ryzyka. Do dyskontowania zobowiązań Spółka wykorzystuje stopy procentowe publikowane przez EIOPA.

Niepewność wyceny poszczególnych rodzajów zobowiązań wiąże się z ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Zmienność otoczenia gospodarczego powoduje, że wartość zobowiązań ustalona na dzień bilansowy przy ewentualnej zmianie tych współczynników może odbiegać od rzeczywistej wartości, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać wymienione między zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wszystkie poniższe zobowiązania zostały wycenione do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny.

D.5 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje zostały przedstawione powyżej.

E Zarządzanie kapitałem

Polityka Zarządzania Kapitałem TUIR „WARTA” S.A. zaakceptowana przez Radę Nadzorczą Spółki oraz Procedura Zarządzania Kapitałem TUIR „WARTA” S.A. zaakceptowana przez Zarząd Spółki stanowią podstawowe dokumenty regulujące zarządzanie kapitałem Spółki.

Głównym celem zarządzania kapitałem jest zapewnienie wypłacalności Spółki przy określonych wymogach kapitałowych, ustalonych zgodnie z obowiązującymi regulacjami, z uwzględnieniem oczekiwanych przez Akcjonariuszy wypłat dywidendy.

Zgodnie z Polityką Zarządzania Kapitałem przez zarządzanie kapitałem należy rozumieć szereg działań podejmowanych na poziomie operacyjnym, taktycznym i strategicznym.

Działania na poziomie strategicznym realizowane są przez organy zarządzające i nadzorujące Spółkę, natomiast działania na poziomie taktycznym i operacyjnym realizowane są przez wyznaczone przez Zarząd Spółki komórki organizacyjne i komitety.

Pozycja kapitałowa, wymogi kapitałowe i wypłacalność stanowią integralną część Planu Biznesowego zatwierdzanego przez Radę Nadzorczą Spółki na wniosek Zarządu Spółki.

Przy ocenie adekwatności kapitałowej Spółka posługuje się współczynnikiem wypłacalności S2, który monitorowany jest kwartalnie przez Zarząd Spółki oraz komórki organizacyjne i komitety przez niego upoważnione. Oczekiwany (w perspektywie Planu) poziom współczynnika przedkładany jest regularnie Radzie Nadzorczej przez Zarząd Spółki.

Ustalone w Spółce przedziały współczynnika wypłacalności S2 zostały przedstawione w rozdziale B.3.2 niniejszego Sprawozdania.

Spółka, zgodnie z Polityką Zarządzania Kapitałem, będzie podejmować dodatkowe działania w przypadku, gdy poziom współczynnika spadnie poniżej poziomu „pod obserwacją”, a także gdy spadek do poziomu „pod obserwacją” ma charakter trwały/istotny.

W przypadku nagłego pogorszenia się sytuacji finansowej bądź zagrożenia pogorszeniem sytuacji w ciągu najbliższego roku Spółka może wstrzymać wypłatę dywidendy.

E.1 Środki własne

ŚREDNIOTERMINOWY PLAN ZARZĄDZANIA KAPITAŁEM

Zgodnie z Procedurą Zarządzania Kapitałem Spółka sporządza, w 3-letnim horyzoncie czasowym, średnioterminowy plan zarządzania kapitałem obejmujący:

- projekcję kapitałów, w tym planowanych przypadków emisji akcji,
- projekcję środków własnych, z uwzględnieniem zmian poszczególnych pozycji w ramach danych kategorii wynikających z dat wymagalności, wykupu czy spłat tych elementów kapitału,
- informację nt. rezultatu projekcji dokonywanych w ramach Własnej Oceny Ryzyka i Wypłacalności,
- informację nt. wpływu emisji, wykupu lub spłaty bądź innej formy wyceny pozycji środków własnych na kwestie związane ze stosowaniem limitów kategorii, o których mowa poniżej,
- informację nt. wpływu zasad podziału wyniku finansowego na środki własne.

ZASADY KLASYFIKACJI ŚRODKÓW WŁASNYCH

Spółka prowadzi klasyfikację środków własnych, w tym także do poszczególnych kategorii, zgodnie z postanowieniami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

ISTOTNE ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

Zasady klasyfikacji jak i zarządzania środkami własnymi Spółki nie zmieniły się w trakcie roku sprawozdawczego.

ŚRODKI WŁASNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO I OKRESU PORÓWNAWCZEGO

Tabela 18 prezentuje zmiany w środkach własnych w okresie sprawozdawczym.

TABELA 18. ZMIANY ŚRODKÓW WŁASNYCH W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

Lp.	PODSTAWOWE ŚRODKI WŁASNE	31 GRUDNIA 2018	ZMIANY	31 GRUDNIA 2019
1.	Kapitał zakładowy	187 939	0	187 939
2.	Nadwyżka ceny emisyjnej powyżej wartości nominalnej udziałów/akcji (agio) powiązana z kapitałem zakładowym	983 008	0	983 008
3.	Kapitał zakładowy, wkłady/składki członkowskie lub inne równoważne pozycje BOF w TUW	0	0	0
4.	Podporządkowany fundusz udziałowy w TUW	0	0	0
5.	Nadwyżki środków/funduszy	0	0	0
6.	Akcje uprzywilejowane	0	0	0
7.	Nadwyżka ceny emisyjnej powyżej wartości nominalnej udziałów/akcji (agio) powiązana z akcjami uprzywilejowanymi	0	0	0
8.	Rezerwa uzgodnieniowa	1 404 229	339 383	1 743 612
9.	Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
10.	Kwota wartości netto aktywów z tyt. odroczonego podatku dochodowego	0	0	0
11.	Pozostałe elementy zatwierdzone przez Organ Nadzoru jako BOF (niewykazane w innych pozycjach)	0	0	0
12.	Razem	2 575 176	339 383	2 914 559
	W tym: Kategoria 1 - nieograniczone	2 575 176	339 383	2 914 559

Środki własne wzrosły w trakcie 2019 roku na skutek kumulacji poniższych efektów pozytywnych:

- akumulacji części zysku na skutek planowanej wypłaty dywidendy w wysokości 48,8% wyniku finansowego za 2019 rok,
- spadku marginesu ryzyka wskutek zmian metodologicznych opisanych w części D.2.4 niniejszego Sprawozdania,
- spadku stóp procentowych prowadzącego do wzrostu wyceny aktywów większego niż wzrost wyceny pasywów,
- wzrostu wartości ekonomicznej spółki zależnej TUnŻ „WARTA” S.A.,

które częściowo zostały zrekompensowane przez efekty negatywne takie jak:

- spadek nadwyżek rezerw, głównie rezerwy składki,
- wzrost wartości niematerialnych i prawnych, które w bilansie ekonomicznym wykazywane są w wartości zerowej.

OCENA JAKOŚCI ŚRODKÓW WŁASNYCH

Środki własne Spółki w całości zaliczają się do podstawowych środków własnych i klasyfikowane są do kategorii 1 (z ang. Tier1), tj. środków o najwyższej jakości, jeżeli chodzi o dostępność w przypadku pokrywania potencjalnych strat. Czas trwania wszystkich środków własnych Spółki jest nieograniczony.

Istotnym składnikiem środków własnych jest rezerwa uzgodnieniowa składająca się z:

- różnic w wycenie pomiędzy bilansem statutowym a bilansem ekonomicznym, opisanych szerzej w części D niniejszego Sprawozdania,
- innych niż kapitał podstawowy i zapasowy składników kapitałów własnych (np. kapitał z aktualizacji wyceny, wynik roku bieżącego),
- oraz elementów pomniejszających wartość kapitałów ekonomicznych:
  - przewidywanej dywidendy za 2019 rok,
  - wartości podatku od aktywów przypadającej do zapłaty w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

ISTOTNE ZMIANY ŚRODKÓW WŁASNYCH W 2019 ROKU

W dniu 12 czerwca 2019 na podstawie Uchwały nr 2 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 12 czerwca 2019 Spółka wypłaciła Akcjonariuszom dywidendę w następujący sposób:

- HDI International A.G. – 266 130 tys. PLN, tj. 75,74% z kwoty 351 371 tys. PLN z uwzględnieniem zwolnienia podatkowego,
- Meiji Yasuda Life Insurance Company – 76 717 tys. PLN tj. 24,26% z kwoty 351 371 tys. PLN z uwzględnieniem 10-proc. podatku.

W 2019 roku Spółka nie wyemitowała ani nie umorzyła

środków własnych.

Średnioroczny stan środków własnych w 2019 roku. wyniósł 2 744 868 tys. PLN.

Spółka nie posiada środków własnych podlegających przepisom przejściowym.

Spółka nie posiada uzupełniających środków własnych.

ŚRODKI WŁASNE DOPUSZCZONE NA POKRYCIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH

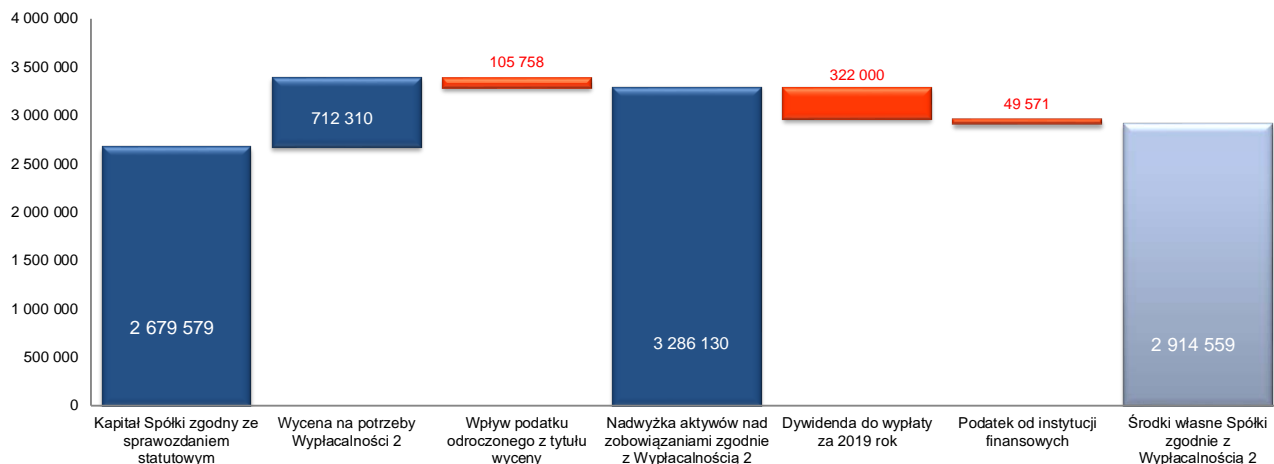
W tabeli 19 zaprezentowano kwoty środków własnych dopuszczonych na pokrycie wymogów kapitałowych.

TABELA 19. ŚRODKI WŁASNE DOPUSZCZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU

POKRYCIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH	RAZEM	W TYM: KATEGORIA 1 – NIEOGRANICZONE
Środki własne	2 914 559	2 914 559
Środki własne dopuszczone na pokrycie kapitałowego wymogu	2 914 559	2 914 559
Podstawowe środki własne dopuszczone na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego	2 914 559	2 914 559

UZGODNIENIE KAPITAŁU WŁASNEGO ORAZ ŚRODKÓW WŁASNYCH SPÓŁKI

Na rysunku 21 zaprezentowano istotne różnice pomiędzy kapitałem własnym Spółki obliczonym zgodnie z zasadami sprawozdania statutowego a środkami własnymi Spółki skalkulowanymi na potrzeby Wypłacalności 2 na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Rysunek 21.

Kapitał własny a środki własne Spółki

Na łączną różnicę pomiędzy kapitałem własnym a środkami własnymi Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku wpłynęły:

- różnice w metodyce wyceny aktywów i zobowiązań między sprawozdaniem statutowym a bilansem ekonomicznym (szczegółowo opisane w rozdziałach D.1, D.2 i D.3 niniejszego Sprawozdania), w tym także wyłączenia pozycji niewystępujących w bilansie na potrzeby Wyplacalności 2 w łącznej kwocie 712 310 tys. PLN,
- wpływ podatku odroczonego z tytułu wyżej wskazanych różnic w kwocie -105 758 tys. PLN,
- planowana dywidenda do wypłaty Akcjonariuszowi Spółki w wysokości -322 000 tys. PLN, tj. 48,8% wyniku finansowego Spółki za 2019 rok; odliczenie zostało dokonane zgodnie z Wytyczną nr 2 Wytycznych w sprawie klasyfikacji środków własnych (EIOPA-BoS-

14/168),

- podatek od aktywów Spółki do zapłaty w ciągu kolejnych 12 miesięcy, licząc od daty bilansowej w kwocie 49 571 tys. PLN; odliczenie zostało dokonane zgodnie ze Stanowiskiem organu nadzoru z 7 kwietnia 2016 roku (L.dz. DNU/ 606/259/1/2016/AM).

OGRANICZENIA WPŁYWAJĄCE NA ŚRODKI WŁASNE

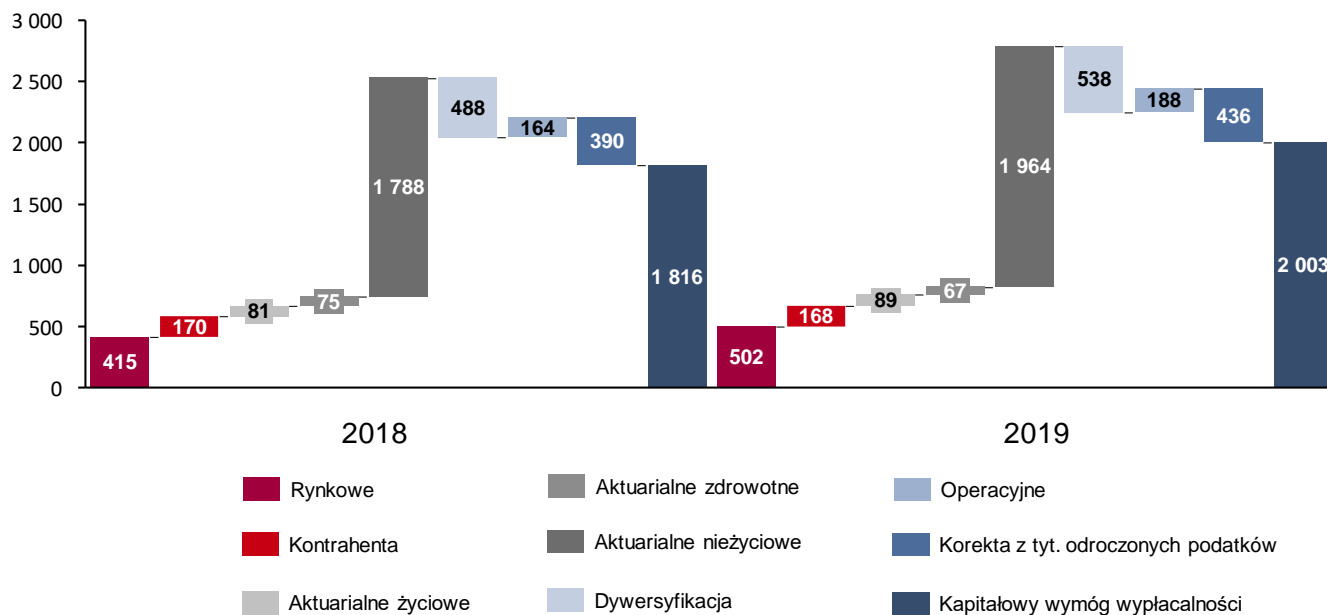
Środki własne Spółki w 2019 roku nie podlegały żadnym ograniczeniom wpływającym na ich dostępność.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku nie dokonano odliczeń od środków własnych.

E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

E.2.1 Kapitałowy wymóg wypłacalności

Na rysunku 22 przedstawiono informację na temat kapitałowego wymogu wypłacalności Spółki na koniec okresu sprawozdawczego i porównawczego (w mln PLN).

Rysunek 22.
Kapitałowy wymóg wypłacalności

Założenia przyjęte do kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności są zgodne z Rozporządzeniem delegowanym. W wyliczeniu kapitałowego wymogu wypłacalności na koniec roku Spółka stosowała uproszczenia, zgodnie z art. 88 Rozporządzenia delegowanego, głównie w następujących obszarach:

- efekt ograniczania ryzyka,
- ryzyko rezygnacji z umów.

Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności została opisana w części C niniejszego Sprawozdania.

Spółka nie stosuje parametrów specyficznych dla zakładu do wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności. Przy kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności nie uwzględniono również tzw. transitionary measures, tj. zastąpienia podstawowych środków własnych w okresie przejściowym.

ISTOTNE ZMIANY KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI I PRZYCZYNY ZMIAN

Najistotniejszymi zmianami w kapitałowym wymogu wypłacalności były:

- wzrost ryzyka rynkowego na skutek wzrostu ryzyka spreadu kredytowego, z uwagi na zwiększanie ekspozycji w segmencie papierów komercyjnych,
- wzrost wymogu z tytułu ryzyka składki i rezerw wynikający z dynamicznego rozwoju portfela ubezpieczeń komunikacyjnych Spółki w 2019 roku,
- wzrost ryzyka katastroficznego na skutek zmiany największego wystawienia Spółki na ryzyko pożaru oraz zmian w Rozporządzeniu Delegowanym w tym zakresie.

E.2.2 Minimalny wymóg kapitałowy

W tabelach poniżej (tabele: 20, 21 i 22) przedstawiono informację ilościową na temat minimalnego wymogu kapitałowego Spółki na koniec okresu sprawozdawczego i porównawczego:

TABELA 20. FORMUŁA LINIOWA DLA UBEZPIECZEŃ NIEŻYCIOWYCH

UBEZPIECZENIA MAJĄTKOWE	31 GRUDNIA 2018	31 GRUDNIA 2019
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	4 739	4 721
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	14 436	17 093
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	0	0
Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	554 792	610 543
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	108 177	126 983
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe oraz reasekuracja proporcjonalna	19 001	19 369
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych oraz reasekuracja proporcjonalna	86 503	90 232
Ubezpieczenia OC ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	84 079	90 780
Ubezpieczenia kredytów i poręczeń oraz reasekuracja proporcjonalna	7 203	10 043
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	35	13
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	16 911	24 892
Ubezpieczenia różnych strat finansowych oraz reasekuracja proporcjonalna	16 007	15 580
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych, transportowych	78	25
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	4 867	2 395
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń osobowych	141	251
Minimalny wymóg kapitałowy dla ubezpieczeń nieżyciowych	916 968	1 012 918

TABELA 21. FORMUŁA LINIOWA DLA UBEZPIECZEŃ ŻYCIOWYCH

UBEZPIECZENIA ŻYCIOWE	31 GRUDNIA 2018	31 GRUDNIA 2019
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane		
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe		
Ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia z ubezpieczeniowych funduszem kapitałowym		
Pozostałe ubezpieczenia na życie i reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	20 109	21 645
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie		
Minimalny wymóg kapitałowy dla ubezpieczeń życiowych	20 109	21 645

TABELA 22. KALKULACJA MINIMALNEGO WYMOGU KAPITAŁOWEGO ZA POMOCĄ FORMUŁY STANDARDOWEJ

	31 GRUDNIA 2018	31 GRUDNIA 2019
Liniowy MCR	937 077	1 034 563
SCR	1 816 318	2 003 407
Górny próg MCR	817 343	901 533
Dolny próg MCR	454 080	500 852
Łączny MCR	817 343	901 533
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	16 026	15 768
Minimalny wymóg kapitałowy	817 343	901 533

Największa część minimalnego wymogu kapitałowego pochodzi z największych linii biznesowych Spółki takich jak ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (610 543 tys. PLN), pozostałe ubezpieczenia pojazdów (126 983 tys. PLN), ubezpieczenie od ognia i innych szkód rzeczowych (90 232 tys. PLN) oraz ubezpieczenia OC ogólne (90 780 tys. PLN).

Tak uzyskany minimalny wymóg kapitałowy w wysokości 1 034 563 tys. PLN jest następnie obniżony do poziomu 901 533 tys. PLN na skutek ograniczenia górnego (tj. $MCR \leq 45\% SCR$).

ISTOTNE ZMIANY MINIMALNEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI I PRZYCZYNY ZMIAN

Najistotniejszą zmianą w minimalnym wymogu kapitałowym był wzrost górnego progu SCR, który wynikał z dynamicznego rozwoju ubezpieczeń komunikacyjnych, co skutkowało wzrostem SCR głównie poprzez ryzyko składki i rezerw. Obserwowano także wzrost liniowego MCR wynikający również z dynamicznego rozwoju ubezpieczeń komunikacyjnych, ale jego wartość była, podobnie jak w ubiegłym roku, wyższa niż górny próg SCR.

E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Spółka nie korzysta z metody wyliczania wymogu kapitałowego akcji bazującej na duracji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

E.4 Różnice pomiędzy formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

Spółka nie stosuje modelu wewnętrznego do wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

E.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

E.5.1 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym

Spółka pokrywa minimalny wymóg kapitałowy na dzień 31 grudnia 2019 roku i nie przewiduje problemów z pokryciem minimalnego wymogu kapitałowego w okresie planistycznym.

E.5.2 Niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

Spółka pokrywa kapitałowy wymóg wypłacalności na dzień 31 grudnia 2019 roku i nie przewiduje problemów z pokryciem kapitałowego wymogu wypłacalności w okresie planistycznym.

E.6 Wszelkie inne informacje

W dniu 8 lipca 2019 roku weszła w życie nowelizacja Rozporządzenia delegowanego do Dyrektywy Wypłacalność 2, wprowadzająca zmiany w metodologii wyliczania kapitałowego wymogu wypłacalności. Istotne zmiany, które weszły w życie w 2019 roku zostały opisane w rozdziale A.1.2 niniejszego Sprawozdania.

Natomiast Spółka ocenia, że zmiany wchodzące w życie w 2020 roku nie są istotne z punktu widzenia wysokości kapitałowego wymogu wypłacalności i w związku z tym nie wymagają ujawnienia w niniejszym Sprawozdaniu.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. POZYCJE BILANSOWE (S.02.01.02)

		WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2
AKTYWA		C0010
Wartości niematerialne i prawne	R0030	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	244 225
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	10 657 819
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	4 865
Udziały w jednostkach powiązanych	R0090	541 945
Akcje i udziały	R0100	93 136
Akcje i udziały – notowane	R0110	92 936
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	200
Dłużne papiery wartościowe	R0130	8 537 160
Obligacje państwowe	R0140	5 362 766
Obligacje korporacyjne	R0150	3 174 394
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	0
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	0
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	1 300 598
Instrumenty pochodne	R0190	12 537
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	167 578
Pozostałe lokaty	R0210	0
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	0

Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	65 557
Pożyczki pod zastaw polisy	R0240	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	0
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	65 557
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	R0270	633 891
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	485 295
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0290	484 469
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	826
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	148 596
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	0
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	148 596
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	0
Depozyty u cedentów	R0350	734
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	164 174
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	8 578
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	82 320
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	0
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone	R0400	0
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	71 873
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	68 846
Aktywa ogółem	R0500	11 998 017

		WARTOŚĆ BILANSOWA WG WYPŁACALNOŚĆ 2
<u>ZOBOWIĄZANIA</u>		C0010
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510	6 669 693
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520	6 628 557
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0530	0
Najlepsze oszacowanie	R0540	6 050 912
Margines ryzyka	R0550	577 645
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560	41 136
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0570	0
Najlepsze oszacowanie	R0580	38 355
Margines ryzyka	R0590	2 781
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600	1 187 385
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0620	0
Najlepsze oszacowanie	R0630	0
Margines ryzyka	R0640	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650	1 187 385
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0660	0
Najlepsze oszacowanie	R0670	1 179 303
Margines ryzyka	R0680	8 082
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0700	0
Najlepsze oszacowanie	R0710	0
Margines ryzyka	R0720	0

Zobowiązania warunkowe	R0740	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	61 859
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	3 383
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	0
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	363 854
Instrumenty pochodne	R0790	36 039
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	117 763
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	177 181
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	3 973
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	87 514
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0
Zobowiązania podporządkowane nieuwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0860	0
Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0870	0
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	3 243
Zobowiązania ogółem	R0900	8 711 887
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	3 286 130

ZAŁĄCZNIK 2. SKŁADKI, ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA ORAZ KOSZTY WG LINII BIZNESOWYCH (S.05.01.02)

Linie biznesowe w odniesieniu do: ZOBOWIĄZAŃ UBEZPIECZENIOWYCH I REASEKURACYJNYCH ZWIĄZANYCH Z UBEZPIECZENIAMI INNYMI NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (BEZPOŚREDNIA DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA ORAZ REASEKURACJA CZYNNA PROPORCJONALNA)

		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090
SKŁADKI PRZYPISANE										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	32 933	158 033	0	2 923 040	1 206 002	140 754	763 646	287 557	23 379
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0120	60 149	9 135	0	-41	2 859	5 716	127 906	23 925	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0130									
Udział zakładu reasekuracji	R0140	0	921	0	14 195	6 790	61 802	138 746	32 917	8 026
Netto	R0200	93 082	166 247	0	2 908 804	1 202 071	84 668	752 806	278 565	15 353
SKŁADKI ZAROBIONE										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	32 229	147 024	0	2 853 698	1 111 422	129 084	736 985	268 509	19 255
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0220	12 717	2 585	0	-41	2 144	5 208	146 929	17 093	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0230									
Udział zakładu reasekuracji	R0240	0	856	0	14 194	6 835	52 336	155 574	32 081	7 850
Netto	R0300	44 946	148 753	0	2 839 463	1 106 731	81 956	728 340	253 521	11 405

Linie biznesowe w odniesieniu do: ZOBOWIĄZAŃ UBEZPIECZENIOWYCH I REASEKURACYJNYCH ZWIĄZANYCH Z UBEZPIECZENIAMI INNYMI NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (BEZPOŚREDNIA DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA ORAZ REASEKURACJA CZYNNA PROPORCJONALNA)

		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090
ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	16 475	14 733	0	1 496 036	668 878	70 036	347 831	122 608	34 876
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0320	437	78	0	3	1 653	2 084	87 300	8 672	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0330									
Udział zakładu reasekuracji	R0340	0	2 948	0	9 876	-4 459	35 599	121 847	9 798	18 838
Netto	R0400	16 912	11 863	0	1 486 163	674 990	36 521	313 284	121 482	16 038
ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0420	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0430									
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	29 818	53 432	0	901 429	329 808	30 046	357 472	121 895	11 483
Pozostałe koszty	R1200									
Koszty ogółem	R1300									

		„Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna proporcjonalna)			Linie biznesowe w odniesieniu do: reasekuracja czynna nieproporcjonalna			Ogółem	
		Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Ubezpieczenia zdrowotne	Pozostałe ubezpieczenia osobowe	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia majątkowe	
		C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0200
SKŁADKI PRZYPISANE									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	202	161 054	36 191					5 732 791
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0120	0	0	56 312					285 961
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0130				0	29	0	10 800	10 829
Udział zakładu reasekuracji	R0140	8	67	18 959	0	0	0	1 911	284 342
Netto	R0200	194	160 987	73 544	0	29	0	8 889	5 745 239
SKŁADKI ZAROBIONE									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	202	133 470	35 011					5 466 889
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0220	0	0	28 309					214 944
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0230				0	829	0	8 907	9 736
Udział zakładu reasekuracji	R0240	8	66	17 732	0	0	0	984	288 516
Netto	R0300	194	133 404	45 588	0	829	0	7 923	5 403 053

		„Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna proporcjonalna)			Linie biznesowe w odniesieniu do: reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem
		Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Ubezpieczenia zdrowotne	Pozostałe ubezpieczenia osobowe	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia majątkowe	
		C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0200
ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	0	69 039	-8 932					2 831 580
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0320	0	0	20 324					120 551
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0330				0	198	-248	12 292	12 242
Udział zakładu reasekuracji	R0340	0	120	1 698	0	0	0	9 750	206 015
Netto	R0400	0	68 919	9 694	0	198	-248	2 542	2 758 358
ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW TECHNICZNO- UBEZPIECZENIOWYCH									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0					0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0420	0	0	0					0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0430				0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	140	40 949	21 408	0	80	-11	902	1 898 851
Pozostałe koszty	R1200								156 541
Koszty ogółem	R1300								2 055 392

	Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie								Zobowiązania z tytułu reasekuracji ubezpieczeń na życie	Ogółem
	Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczeń na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczeń na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie		
	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300	
SKŁADKI PRZYPISANE										
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1420	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKŁADKI ZAROBIONE										
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1520	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ODSZKODOWANIA I ŚWADCZENIA										
Brutto	R1610	0	0	0	0	0	159 603	0	0	159 603
Udział zakładu reasekuracji	R1620	0	0	0	0	0	25 795	0	0	25 795
Netto	R1700	0	0	0	0	0	133 808	0	0	133 808
ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH										
Brutto	R1710	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1720	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1800	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R1900	0	0	0	0	0	7 260	0	0	7 260
Pozostałe koszty	R2500									0
Koszty ogółem	R2600									7 260

ZAŁĄCZNIK 3. SKŁADKI, ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA ORAZ KOSZTY WG KRAJU (S.05.02.01)

Składki przypisane brutto dotyczące kraju siedziby reprezentują ponad 90% łącznych składek przypisanych brutto, dlatego formularz S.05.02.01 nie jest wymagany.

ZAŁĄCZNIK 4. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE DLA UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE I UBEZPIECZEŃ ZDROWOTNYCH O CHARAKTERZE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE (S.12.01.02)

		Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi, innymi niż zobowiązani z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja czynna	Ogółem (ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0150
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLICZANE ŁĄCZNIE	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLICZANE JAKO SUMA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA I MARGINESU RYZYKA											
NAJLEPSZE OSZACOWANIE											
NAJLEPSZE OSZACOWANIE BRUTTO	R0030	0	0	0	0	0	0	0	1 179 303	0	1 179 303
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080	0	0	0	0	0	0	0	148 596	0	148 596
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0090	0	0	0	0	0	0	0	1 030 707	0	1 030 707
MARGINES RYZYKA	R0100	0	0	0	0	0	0	0	8 082	0	8 082
KWOTA WYNIKAJĄCA Z ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH											
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0130	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE – OGÓŁEM	R0200	0	0	0	0	0	0	0	1 187 385	0	1 187 385

		Ubezpieczenia zdrowotne (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa)	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna)	Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)
		C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLICZANE ŁĄCZNIE	R0010	0				0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020	0				0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLICZANE JAKO SUMA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA I MARGINESU RYZYKA							
NAJLEPSZE OSZACOWANIE							
NAJLEPSZE OSZACOWANIE BRUTTO	R0030			0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080			0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0090			0	0	0	0
MARGINES RYZYKA	R0100	0				0	0
KWOTA WYNIKAJĄCA Z ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH							
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110	0		0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0120			0	0	0	0
Margines ryzyka	R0130	0				0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE – OGÓŁEM	R0200	0				0	0

ZAŁĄCZNIK 5. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE DLA UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.17.01.02)

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna								
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLICZANE ŁĄCZNIE	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0050	0	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLICZANE JAKO SUMA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA I MARGINESU RYZYKA										
NAJLEPSZE OSZACOWANIE										
Rezerwy składek										
Brutto	R0060	7 042	10 422	0	883 268	372 359	-4 351	84 074	33 260	41 713
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0140	0	274	0	-740	-2 089	-15 726	-68 135	-6 059	12 446
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto	R0150	7 042	10 148	0	884 008	374 448	11 375	152 209	39 319	29 267
REZERWY NA ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA										
Brutto	R0160	7 405	13 486	0	3 169 844	120 316	103 336	428 963	634 032	34 393
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0240	0	552	0	106 043	3 627	39 551	222 241	134 893	15 826
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy na odszkodowania i świadczenia	R0250	7 405	12 934	0	3 063 801	116 689	63 785	206 722	499 139	18 567
ŁĄCZNA KWOTA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA BRUTTO	R0260	14 447	23 908	0	4 053 112	492 675	98 985	513 037	667 292	76 106
ŁĄCZNA KWOTA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA NETTO	R0270	14 447	23 082	0	3 947 809	491 137	75 160	358 931	538 458	47 834

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna									
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	
MARGINES RYZYKA	R0280	651	2 130	0	349 438	43 970	6 791	109 406	48 851	3 546	
KWOTA WYNIKAJĄCA Z ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH											
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Najlepsze oszacowanie	R0300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Margines ryzyka	R0310	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE – OGÓŁEM											
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0320	15 098	26 038	0	4 402 550	536 645	105 776	622 443	716 143	79 652	
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0330	0	826	0	105 303	1 538	23 825	154 106	128 834	28 272	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0340	15 098	25 212	0	4 297 247	535 107	81 951	468 337	587 309	51 380	

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna			Reasekuracja czynna nieproporcjonalna				
		Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
		C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0170	C0180
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLICZANE ŁĄCZNIE	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0050	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE OBLICZANE JAKO SUMA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA I MARGINESU RYZYKA NAJLEPSZE OSZACOWANIE									
Rezerwy składek									
Brutto	R0060	-1	47 041	3 240	0	-288	0	-2 627	1 475 152
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0140	0	43	-6 609	0	-23	0	-890	-87 508
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto	R0150	-1	46 998	9 849	0	-265	0	-1 737	1 562 660
REZERWY NA ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA									
Brutto	R0160	0	14 524	51 009	0	908	132	35 767	4 614 115
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0240	0	0	22 650	0	1	0	27 419	572 803
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy na odszkodowania i świadczenia	R0250	0	14 524	28 359	0	907	132	8 348	4 041 312
ŁĄCZNA KWOTA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA BRUTTO	R0260	-1	61 565	54 249	0	620	132	33 140	6 089 267
ŁĄCZNA KWOTA NAJLEPSZEGO OSZACOWANIA NETTO	R0270	-1	61 522	38 208	0	642	132	6 611	5 603 972

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna			Reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
		Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	
		C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0170	C0180
MARGINES RYZYKA	R0280	2	4 922	7 430	0	103	9	3 177	580 426
KWOTA WYNIKAJĄCA Z ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH									
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0290	0	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0300	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0310	0	0	0	0	0	0	0	0
REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE – OGÓŁEM									
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0320	1	66 487	61 679	0	723	141	36 317	6 669 693
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0330	0	43	16 041	0	-22	0	26 529	485 295
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0340	1	66 444	45 638	0	745	141	9 788	6 184 398

ZAŁĄCZNIK 6. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU POZOSTAŁYCH UBEZPIECZEŃ OSOBOWYCH I MAJĄTKOWYCH OGÓŁEM ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ INNEJ NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.19.01.21)

OGÓŁEM ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ INNEJ NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE

Rok szkody / rok zawarcia umowy

Z0020 1 – Rok zajścia szkody

WYPŁACONE ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA BRUTTO (NA ZASADZIE NIEKUMULATYWNEJ)

(wartość bezwzględna)

Rok	Rok zmiany											W bieżącym roku	Suma lat skumulowana			
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +					
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110					
Wcześ- niejsze lata	R0100												40 102	R0100	40 102	40 102
N-9	R0160	1 225 443	427 010	105 539	79 056	42 871	19 500	20 632	15 473	4 741	4 281			R0160	4 281	1 944 546
N-8	R0170	911 966	429 329	83 683	65 124	51 924	23 089	23 838	10 023	8 670				R0170	8 670	1 607 646
N-7	R0180	1 001 243	364 335	100 624	87 330	75 098	46 400	19 499	17 554					R0180	17 554	1 712 083
N-6	R0190	964 825	322 015	105 391	54 139	32 354	19 529	8 380						R0190	8 380	1 506 633
N-5	R0200	874 286	475 846	73 284	119 576	34 098	20 968							R0200	20 968	1 598 058
N-4	R0210	1 126 280	643 027	258 817	79 884	24 563								R0210	24 563	2 132 571
N-3	R0220	1 172 549	384 238	86 622	48 648									R0220	48 648	1 692 057
N-2	R0230	1 395 621	491 924	128 998										R0230	128 998	2 016 543
N-1	R0240	1 509 711	500 321											R0240	500 321	2 010 032
N	R0250	1 834 549												R0250	1 834 549	1 834 549
	R0260													R0260	2 637 034	18 094 820

NIEZDYSKONTOWANE NAJLEPSZE OSZACOWANIE DLA REZERWY NA NIETYPLACONE ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA BRUTTO

(wartość bezwzględna)

Wcześniejsze lata	Rok	Rok zmiany										Koniec roku (dane zdyskontowane)				
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	C0360			
		C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300				
	R0100													545 525	R0100	387 775
N-9	R0160	0	0	0	0	165 379	127 701	115 420	94 277	127 625	98 670				R0160	69 694
N-8	R0170	0	0	0	249 263	197 936	184 374	130 810	162 902	136 146					R0170	89 781
N-7	R0180	0	0	319 951	220 786	202 148	191 309	207 932	167 457						R0180	119 556
N-6	R0190	0	470 363	300 902	227 163	184 872	189 359	176 035							R0190	121 794
N-5	R0200	1 045 671	550 655	562 115	246 297	228 734	181 296								R0200	113 331
N-4	R0210	1 478 297	523 169	383 662	361 321	299 450									R0210	199 309
N-3	R0220	1 064 913	570 113	503 300	302 346										R0220	214 342
N-2	R0230	1 401 247	851 711	596 908											R0230	366 203
N-1	R0240	1 596 040	861 225												R0240	563 297
N	R0250	1 721 360													R0250	1 335 553
															R0260	3 580 635

**ZAŁĄCZNIK 7. WPŁYW ŚRODKÓW W ZAKRESIE GWARANCJI DŁUGOTERMINOWYCH I ŚRODKÓW PRZEJŚCIOWYCH
(S.22.01.21)**

Spółka nie stosuje środków dotyczących gwarancji długoterminowych lub przepisów przejściowych, dlatego formularz S.22.01.21 nie jest wymagany.

ZAŁĄCZNIK 8. ŚRODKI WŁASNE (S.23.01.01)

		Ogółem	Kategoria 1 – nieograniczone	Kategoria 1 – ograniczone	Kategoria 2	Kategoria 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
PODSTAWOWE ŚRODKI WŁASNE PRZED ODLICZENIEM Z TYTUŁU UDZIAŁÓW W INNYCH INSTYTUCJACH SEKTORA FINANSOWEGO ZGODNIE Z ART. 68 ROZPORZĄDZENIA DELEGOWANEGO (UE) 2015/35						
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	187 939	187 939		0	
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	983 008	983 008		0	
Kkapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	0	0		0	
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	0		0	0	0
Fundusze nadwyżkowe	R0070	0	0			
Akcje uprzywilejowane	R0090	0		0	0	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	0		0	0	0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	1 743 612	1 743 612			
Zobowiązania podporządkowane	R0140	0		0	0	0
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	0				0
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	0	0	0	0	0
ŚRODKI WŁASNE ZE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH, KTÓRE NIE POWINNY BYĆ UWZGLĘDNIONE W REZERWIE UZGODNIENIOWEJ I NIE SPEŁNIAJĄ KRYTERIÓW KLASYFIKACJI JAKO ŚRODKI WŁASNE WG WYPŁACALNOŚĆ II						
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220	0				
ODLICZENIA						
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	R0230	0	0	0	0	0
PODSTAWOWE ŚRODKI WŁASNE OGÓLEM PO ODLICZENIACH	R0290	2 914 559	2 914 559	0	0	0

		Ogółem	Kategoria 1 – nieograniczone	Kategoria 1 – ograniczone	Kategoria 2	Kategoria 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
UZUPEŁNIAJĄCE ŚRODKI WŁASNE						
Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	0			0	
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	0			0	
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	0			0	0
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	0			0	0
Akredytywy i gwarancje zgodnie z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	0			0	
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodnie z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	0			0	0
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	0			0	
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	0			0	0
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	0			0	0
UZUPEŁNIAJĄCE ŚRODKI WŁASNE OGÓŁEM	R0400	0			0	0
DOSTĘPNE I DOPUSZCZONE ŚRODKI WŁASNE						
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	2 914 559	2 914 559	0	0	0
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	2 914 559	2 914 559	0	0	
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	2 914 559	2 914 559	0	0	0
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	2 914 559	2 914 559	0	0	
SCR	R0580	2 003 407				
MCR	R0600	901 533				
STOSUNEK DOPUSZCZONYCH ŚRODKÓW WŁASNYCH DO SCR	R0620	145,48%				
STOSUNEK DOPUSZCZONYCH ŚRODKÓW WŁASNYCH DO MCR	R0640	323,29%				

		C0060
REZERWA UZGODNIENIOWA		
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	3 286 130
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	0
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	371 571
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	1 170 947
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	0
REZERWA UZGODNIENIOWA	R0760	1 743 612
OCZEKIWANE ZYSKI		
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	0
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	331 515
OCZEKIWANE ZYSKI Z PRZYSZŁYCH SKŁADEK - OGÓŁEM	R0790	331 515

ZAŁĄCZNIK 9. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI – DLA PODMIOTÓW STOSUJĄCYCH FORMUŁĘ STANDARDOWĄ (S.25.01.21)

		KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI BRUTTO	PARAMETRY SPECYFICZNE DLA ZAKŁADU	UPROSZCZENIA
		C0110	C0090	C0120
Ryzyko rynkowe	R0010	501 518		brak
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	168 070		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie	R0030	88 956	brak	brak
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	66 617	brak	Ryzyko związane z rezygnacjami w ubezpieczeniach zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	1 963 528	brak	Ryzyko związane z rezygnacjami w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie, Ryzyko pożaru
Dywersyfikacja	R0060	-537 659		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	0		
PODSTAWOWY WYMÓG KAPITAŁOWY	R0100	2 251 030		

OBLICZANIE KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI		C0120
Ryzyko operacyjne	R0130	187 985
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieceniowych do pokrywania strat	R0140	0
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	-435 608
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	0
KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI Z WYŁĄCZENIEM WYMOGU KAPITAŁOWEGO	R0200	2 003 407
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	0
KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI	R0220	2 003 407
INNE INFORMACJE NA TEMAT SCR		
WYMÓG KAPITAŁOWY DLA PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI	R0400	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	0
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	0

ZAŁĄCZNIK 10. MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY – DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZENIOWA LUB REASEKURACYJNA PROWADZONA JEDYNI W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE LUB JEDYNI W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE (S.28.01.01)

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie				
MCR _{NL} Wynik	C0010		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)
	R0010	1 012 918		
		C0020	C0030	
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	14 447	85 995	
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	23 082	165 526	
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	0	0	
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	3 947 809	2 925 307	
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	491 137	1 201 964	
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	75 160	83 053	
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna	R0080	358 931	753 229	
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	538 458	269 610	
Ubezpieczenia kredytów i poręczeń i reasekuracja proporcjonalna	R0100	47 834	13 953	
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	0	192	
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	61 522	158 220	
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	38 208	69 452	
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	0	0	
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	642	829	
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	132	0	
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	6 611	7 328	

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie		C0040		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji bierniej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))
MCR _L Wynik	R0200	21 645			
		C0050	C0060		
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	0			
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	0			
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	0			
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	1 030 707			
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250				0

OGÓLNE OBLICZENIE MCR		
		C0070
Liniowy MCR	R0300	1 034 563
SCR	R0310	2 003 407
Górny próg MCR	R0320	901 533
Dolny próg MCR	R0330	500 852
Łączny MCR	R0340	901 533
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350	15 768
		C0070
MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY	R0400	901 533